

UNIVERZITA KARLOVA v PRAZE

Pedagogická fakulta

katedra hudební výchovy

**PŘÍBRAMSKÉ PĚVECKÉ SBORY
V SOUČASNOSTI A JEJICH VLIV NA KULTURNÍ
ŽIVOT MĚSTA**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Petra Bělohávková, Ph. D

Diplomová práce dokončena: srpen 2010

Autor diplomové práce: Marie Štefaniková

Abstrakt

Štefaniková, M.: Příbramské pěvecké sbory v současnosti a jejich vliv na kulturní život města: Diplomová práce: Univerzita Karlova - Pedagogická fakulta, Praha

Vedoucí práce: PhDr. Petra Bělohávková, Ph.D

Klíčová slova, slovní spojení: příbramské sbory, historie, současná činnost, sbormistr, zájem veřejnosti o sborový zpěv, propagace a prezentace sborů, informovanost, budoucnost, možné cesty.

Diplomová práce se zabývá pěveckými sbory, které v současnosti působí v Příbrami. V pevně stanoveném pořadí hlavních kapitol u každého sboru přibližuje jeho více či méně dlouhou historii a dosavadní působení. Upřesňuje profilaci (zaměření) sboru, ukazuje jeho koncertní činnost. Poskytuje také informace týkající se chodu sboru a nabízí profily jednotlivých sbormistrů. Snaží se o vytvoření celistvého obrazu každého ze sborů – propojuje informace, ukazuje konkrétní sbor v různých souvislostech, hledá jeho místo v kulturním dění města v současnosti. Pro názornost využívá historické i soudobé materiály, jež jsou přehledně řazeny v přílohách. Tamtéž v tabulce vedle sebe prezentuje vybrané zajímavé informace. Závěr práce nabízí celkové shrnutí a vyjádření autora k současnému sborovému zpívání i jeho budoucnosti.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a použila jen pramenů, které uvádím v příložené bibliografii.

V Praze dne: 15. srpna 2010

Podpis:

Děkuji vedoucí diplomové práce *PhDr. Petře Bělohávkové, Ph. D* za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce. Také všem sbormistrům a pamětníkům, kteří mi ochotně poskytli informace a zapůjčili materiály.

Obsah

1 PŘÍBRAMSKÝ SMÍŠENÝ SBOR	11
1.1 HISTORIE SBORU, JEHO VZNIK, ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA	11
1.1.1 Založení pěveckého spolku Lumír a počátky jeho působení.....	11
1.1.2 Založení pěvecko-dobročinné jednoty Dobromila a počátky jejího působení.....	15
1.1.3 Období sbormistrování Bohumila Fidlera a sloučení obou spolků v Lumír-Dobromila.....	16
1.1.4 Sbormistr, pedagog a organizátor Dr. Josef Theurer	19
1.1.5 Období řízení Lumíru-Dobromily Antonínem Vepřekem (1939 – 1977).....	26
1.1.6 Období řízení sboru Zdeňkem Fousem (1978 – dosud).....	33
1.1.6.1 Působení sboru do roku 1989	33
1.1.6.2 Působení sboru od roku 1990 po současnost (2010).....	37
1.2 PROFILACE SBORU, ZAMĚŘENÍ	37
1.3 KONCERTY	38
1.4 SBORMISTR	43
1.4.1 Antonín Vepřek (1907 – 1978)	43
1.4.2 Zdeněk Fous (*1926).....	47
2 KOMORNÍ SMÍŠENÝ SBOR DR. VLADIMÍRA VEPŘEKA	49
2.1 HISTORIE SBORU, JEHO VZNIK, ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA	49
2.2 PROFILACE SBORU, ZAMĚŘENÍ	51
2.3 KONCERTY	53
2.4 SBORMISTR	55
2.4.1 PhDr. Vladimír Vepřek (1946 – 2002).....	55
2.4.2 BcA. Pavel Šmolík (*1979).....	58
3 SVATOHORSKÝ CHRÁMOVÝ SBOR	60
3.1 HISTORIE, JEHO VZNIK, ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA.....	60
3.1.1 Příklad redemptoristů – rozkvět	60
3.1.1.1 Regenschori Václav Přibík; počátky pravidelné činnosti sboru	61
3.1.1.2 Pan řídící Forst	62
3.1.1.3 Nástupci p. řídícího Forsta – Hynek Mayer, František Plaček	64
3.1.2 Situace na Svaté Hoře před rokem 1950 a krátce po něm – násilný odchod redemptoristů ...	67
3.1.2.1 Provozování hudby a činnost sboru v této době	68
3.1.3 Období prvního působení P. K. Břízy na Svaté Hoře (1969 – 1973).....	69
3.1.4 Hudba na Svaté Hoře v období 1973 – 1990.....	71
3.1.5 Návrat P. K. Břízy i dalších redemptoristů na Svatou Horu	73
3.1.5.1 „Malý sbor“	75
3.1.6 Současnost sboru.....	76
3.2 PROFILACE SBORU, ZAMĚŘENÍ	78
3.3 KONCERTY	82
3.4 SBORMISTR	84
3.4.1 P. Karel Bříza, CSsR (1926 – 2001).....	84
3.4.2 BcA. Pavel Šmolík (*1979).....	86
4 KOMORNÍ PĚVECKÝ SBOR MISTRA JAKOUBKA ZE STŘÍBRA	87
4.1 HISTORIE SBORU, JEHO VZNIK, ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA	87
4.2 PROFILACE SBORU, ZAMĚŘENÍ	88
4.3 KONCERTY	89
4.4 SBORMISTRYNĚ.....	91
4.4.1 Mgr. Hana Tonzarová, Th. D (*1973).....	91
4.5 FESTIVAL PĚVECKÝCH SBORŮ V PŘÍBRAMI	92

5 CODEX TEMPORIS.....	95
5.1 HISTORIE SBORU, JEHO VZNIK, ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA	95
5.2 PROFILACE SBORU, ZAMĚŘENÍ	97
5.3 KONCERTY	98
5.4 SBORMISTR	100
5.4.1 Ing. Jan Cikler (*1962)	100
6 PŘÍBRAMSKÝ DĚTSKÝ SBOR.....	101
6.1 HISTORIE SBORU, JEHO VZNIK, ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA	101
6.1.1 <i>Období řízení PDS Antonínem Vepřekem (1939 – 1977)</i>	101
6.1.1.1 Založení a počátky sboru (1939 – 1945).....	102
6.1.1.2 Období popularizace sboru a následně prohlubování kvality (1945 – 1956).....	104
6.1.1.3 Vrcholné období sboru (1957 – 1977).....	106
6.1.2 <i>Období řízení PDS Dr. Vladimírem Vepřekem (1978 – 2002)</i>	110
6.1.2.1 Výměna sbormistra – stabilizace sboru (1978 – 1981).....	110
6.1.2.2 Nové možnosti sboru (1981 – 1990)	113
6.1.2.3 Novodobá krize sboru a následný vzestup (1990 – 2002)	114
6.1.3 <i>Současnost – období řízení sboru Michaelou Havlíčkovou – Rybickou (podzim 2002 – dosud)</i>	117
6.2 PROFILACE SBORU, ZAMĚŘENÍ	118
6.3 KONCERTY	119
6.4 SBORMISTR	121
6.4.1 Antonín Vepřek (1907 – 1978)	121
6.4.2 PhDr. Vladimír Vepřek (1946 – 2002).....	121
6.4.3 Michaela Rybicka (*1976).....	122
7 PĚVECKÝ SBOR ZUŠ NÁM. T. G. MASARYKA PŘÍBRAM.....	123
7.1 HISTORIE SBORU, JEHO VZNIK, ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA	123
7.2 PROFILACE SBORU, ZAMĚŘENÍ	124
7.3 KONCERTY	125
7.4 SBORMISTRYNĚ.....	127
7.4.1 Mgr. Jaroslava Kunická Halamová (*1980)	127
7.5 SBOREČEK.....	128
8 DUHA – ZŠ 28. ŘÍJNA A JEJÍ „SBORY“	129
8.1 HISTORIE SBORU, JEHO VZNIK, ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA	129
8.1.1 <i>Radovánek</i>	130
8.1.2 <i>Kořata</i>	131
8.1.3 <i>Vznik třídních sborů, základní charakteristika</i>	132
8.2 PROFILACE SBORŮ, ZAMĚŘENÍ.....	132
8.3 KONCERTY	133
8.4 SBORMISTRYNĚ.....	134
8.4.1 PaedDr. Eva Káčerková (*1959)	134
8.4.2 Mgr. Helena Kaiserová (*1971).....	135
9 JÁSAN – ZŠ ŠKOLNÍ ULICE.....	137
9.1 HISTORIE SBORU, JEHO VZNIK, ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA	137
9.1.1 <i>K současné výuce hudební výchovy na 7. ZŠ</i>	137
9.2 PROFILACE SBORU, ZAMĚŘENÍ	139
9.3 KONCERTY	139
9.4 SBORMISTR	140
9.4.1 Mgr. Vladimír Herák (*1959)	140
ZÁVĚR	142
FOREIGN LANGUAGE RESUME.....	144
BIBLIOGRAFIE.....	146

PŘÍLOHY	1
1 PŘÍBRAMSKÝ SMÍŠENÝ SBOR	1
1.1 SBORMISTŘI LUMÍRU-DOBROMILY – ŘEDITEL B. FIDLER A PROF. J. THEURER.....	1
1.2 ZÁZNAM PROGRAMU PRVNÍHO KONCERTU LUMÍRU.....	2
1.3 KONCERT K OSLAVĚ 60. NAROZENIN A. DVOŘÁKA ZA JEHO OSOBNÍ ÚČASTI.....	3
1.4 OSLOVA SEDMDESÁTIN A. VEPŘEKA 3. LEDNA 1978; VÁNOČNÍ KONCERT 1980 V AULE 4. ZDŠ.....	4
1.5 VYSTOUPENÍ PSS PŘI 110. VÝROČÍ BŘEZOHORSKÉ KATASTROFY U ŠACHTY MARIE (2002); KONCERT PSS V KNIHOVNĚ V AALBORBU (DÁNSKO 1994).....	5
2 KOMORNÍ SMÍŠENÝ SBOR DR. VL. VEPŘEKA	6
2.1 VÁNOČNÍ KONCERT SBORU 21. 12. 1999 – KOMORNÍ HRÁDEK U CHO CERAD; DR. VL. VEPŘEK V ROZHOVORU S DR. J. BERKOVCEM, ÚNOR 2002.....	6
2.2 PROGRAM KONCERTU Z 25. 12. 1994, NA KTERÉM ZAZNĚLA V PREMIÉRE NOVĚ OBJEVENÁ ČESKO-LATINSKÁ MŠE J. J. RYBY MISSA FESTIS NATIVITATIS CHRISTI.....	7
2.3 SLAVNOSTNÍ KONCERT PŘI PŘÍLEŽITOSTI 100. VÝROČÍ ZALOŽENÍ PŘÍBRAMSKÉ FILHARMONIE V DIVADLE A. DVOŘÁKA, ŘÍJEN 2008; ÚČINKOVAL KSSDVV, PSS A ROZŠÍŘENÁ PŘÍBRAMSKÁ FILHARMONIE; SÓLISTÉ K. FALCŇÍKOVÁ, R. PRŮGL, ŘÍDIL PAVEL ŠMOLÍK.....	8
2.4 KOMORNÍ SMÍŠENÝ SBOR DR. VL. VEPŘEKA V ROCE 2003 (20. VÝROČÍ ZALOŽENÍ SBORU); PLAKÁT SPOLEČNÉHO KONCERTU S PŘÍBRAMSKOU FILHARMONIÍ - ŘÍJEN 2009.....	9
3 SVATOHORSKÝ CHRÁMOVÝ SBOR	10
3.1 SVATOHORSKÝ SBOR V JUBILEJNÍM ROCE 1932; SVATOHORŠTÍ MINISTRANTI – ZPĚVÁČCI V POLOVINĚ 40. LET 20. STOLETÍ, UPROSTŘED S P. F. LÍKAŘEM.....	10
3.2 DLOUHOLETÝ SBORMISTR SVATOHORSKÉHO SBORU A ŘEDITEL MINISTRANTSKÉ ŠKOLY J. N. FORST (VLEVO); SVATOHORSKÝ CHRÁMOVÝ SBOR V ROCE 1956 A JEHO SBORMISTR HYNEK MAYER.....	11
3.3 SHS V 70. LETECH; P. K. BŘÍZA S MANŽELI FOUSOVÝMI (VPRAVO), VEPŘEKOVÝMI A ST. JELÍNKEM; U SVÝCH DOMÁCÍCH VARHAN NA SVATÉ HOŘE (KONEC 90. LET).....	12
3.4 REGENSCHORI PAVEL ŠMOLÍK, SVATOHORSKÝ CHRÁMOVÝ SBOR, KOMORNÍ SMÍŠENÝ SBOR DR. VLADIMÍRA VEPŘEKA A ORCHESTR PŘI SLAVNOSTI KORUNOVACE NA SVATÉ HOŘE V ROCE 2008.....	13
3.5 ČÁST SVATOHORSKÉHO CHRÁMOVÉHO SBORU PŘI ZPĚVU PAŠIJÍ NA VELKÝ PÁTEK 2009; SHS NA SOUSTŘEDĚNÍ V KAŠPERSKÝCH HORÁCH NA PODZIM ROKU 2008.....	14
4 KOMORNÍ PĚVECKÝ SBOR MISTRA JAKOUBKA ZE STŘÍBRA	15
4.1 SBOR MISTRA JAKOUBKA ZE STŘÍBRA V AULE ZŠ JIRÁSKOVY SADY PŘI ZAHAJOVÁNÍ 1. ROČNÍKU FESTIVALU PŘÍBRAMSKÝCH SBORŮ (2003), V POPŘEDÍ VPRAVO SBORMISTRYNĚ H. TONZAROVÁ; SBOR S PREZIDENTEM V. KLAUSEM PO VYSTOUPENÍ V BETLÉMSKÉ KAPLI V ROCE 2009.....	15
4.2 POZVÁNKA K PRVNÍMU ROČNÍKU FESTIVALU PŘÍBRAMSKÝCH SBORŮ V ROCE 2004; PROGRAM FESTIVALU.....	16
5 CODEX TEMPORIS	17
5.1 CODEX TEMPORIS PO KONCERTĚ V TACHOVĚ, R. 2004, UPROSTŘED PRVNÍ ŘADY SBORMISTR J. CIKLER; PŘI VYSTOUPENÍ NA 1. ROČNÍKU FESTIVALU PŘÍBRAMSKÝCH SBORŮ V R. 2004.....	17
5.2 PLAKÁT POSLEDNÍHO KONCERTU SBORU POŘÁDANÉM V KOSTELE SV. VOJTĚCHA NA BŘEZOVÝCH HORÁCH V PŘÍBRAMI, DUBEN 2010.....	18
6 PŘÍBRAMSKÝ DĚTSKÝ SBOR	19
6.1 PROGRAM KONCERTU PŘÍBRAMSKÉHO DĚTSKÉHO SBORU, LISTOPAD 1943; PDS V KROJÍCH, KOLEM ROKU 1945.....	19
6.2 SBORMISTR A. VEPŘEK; JUBILEJNÍ KONCERT PDS (1964), NA FOTOGRAFII SPOLEČNĚ S PSS.....	20
6.3 FOTOGRAFIE Z JUBILEJNÍHO KONCERTU PDS V RÁMCI OSLAV VÝROČÍ 60 LET OD JEHO ZALOŽENÍ (DĚTSKÝ SBOR SPOLEČNĚ S BÝVALÝMI ČLENKAMI V AULE ZŠ V JIRÁSKOVÝCH SADECH, R. 1999).....	21
6.4 SOUČASNOST SBORU – VYSTOUPENÍ NA KONCERTĚ KOMORNÍHO SMÍŠENÉHO SBORU DR. VL. VEPŘEKA V ROCE 2009; SPOLEČNÁ FOTOGRAFIE OBOU SBORŮ, DRUHÁ ZLEVA (STOJÍCÍ) SBORMISTRYNĚ PDS MICHAELA RYBICKA.....	22
7 PĚVECKÝ SBOR ZUŠ NÁM. T. G. MASARYKA, PŘÍBRAM 1	23

7.1 DĚTSKÝ SBOR PŘI ZUŠ T. G. M. NA SBOROVÉM SOUSTŘEDĚNÍ V HRACHOVĚ V ROCE 2009, DRUHÁ ŘADA TŘETÍ ZPRAVA – SOUČASNÁ SBORMISTRYŇE KATEŘINA FALCOVÁ; VYSTOUPENÍ V MŠ – BUDULÍNEK	23
7.2 SBORMISTRYŇE KUNICKÁ HALAMOVÁ A DĚTSKÝ SBOR ZUŠ T. G. M., DOLNÍ FOTOGRAFIE – MALÝ I VELKÝ SBOR SPOLEČNĚ PŘI KONCERTĚ V PŘÍBRAMSKÉM DIVADLE	24
8 ZŠ 28. ŘÍJNA	25
8.1 VYSTOUPENÍ DĚTÍ Z HUDEBNÍ TŘÍDY II. C S MGR. H. KAISEROVOU; I. C ZPÍVAJÍCÍ V MŠ POD VEDENÍM PAEDDR. E. KÁČERKOVÉ	25
8.2 PLAKÁT JARNÍHO KONCERTU DĚTÍ Z 1 - 3. TŘÍD S ROZŠÍŘENOU VÝUKOU HUDEBNÍ VÝCHOVY, 2007	26
9 JÁSAN	27
9.1 SBORMISTR VL. HERÁK A JÁSAN PŘI VYSTOUPENÍ V RÁMCI FESTIVALU PŘÍBRAMSKÝCH SBORŮ, 2004	27
9.2 PLAKÁT HUMANITÁRNÍHO KONCERTU, R. 2006	28
10 TABULKY POROVNÁVAJÍCÍ PŘÍBRAMSKÉ SBORY	29
11 CD – UKÁZKY ZPĚVU PŘÍBRAMSKÝCH SBORŮ	31

Úvod

Při volbě tématu této diplomové práce v úvahu připadaly dva mé oblíbené obory – psychologie a hudba, ze kterých jsem tedy chtěla vybírat. Ještě předtím, než jsem se začala nad oběma oblastmi více zamýšlet a vybírat konkrétní téma, upoutala mě nabídka vyvěšená na nástěnce katedry hudební výchovy, kde jsem objevila také návrh na zpracování sborového zpívání v konkrétním městě. Ihned se mi zalíbil, a tak jsem jej zvolila. Problematika sborového zpěvu mi je totiž velmi blízká, sama jsem již od čtvrté třídy byla členkou dvou sborů – dětského školního sboru na ZŠ v Jiráskových sadech a Svatohorského chrámového sboru, do kterého mě přizval P. K. Bříza, jeho tehdejší sbormistr, k němuž jsem zároveň docházela na výuku hry na varhany. V tomto sboru zpívám dodnes. Věděla jsem, že v Příbrami působí více sborů, ale zároveň jsem neznala bližší informace o jejich činnosti, protože dosud nebyly uceleně nikde sepsány a prezentovány. Rozhodla jsem se tedy o takovou práci pokusit.

Přesný název mé diplomové práce zní Příbramské pěvecké sbory v současnosti a jejich vliv na kulturní život města. Cílem je seznámit čtenáře se všemi současně působícími sbory, zmapovat podrobněji jejich činnost minulou, ale především současnou.

Příbram je přibližně 35tisícové město s bohatou historií, ležící 60 km jihozápadně od Prahy. V minulosti (již od 60. let 19. století) si úspěšně budovalo pozici kulturního a společenského centra regionu. Také díky působení mnoha významných osobností – vědců, umělců i vynikajících uměleckých těles, byla Příbram nazývána „Podbrdskými Athénami“.¹ Mezi sborová hudební tělesa, jejichž činnost přetrvala až do dnešní doby, patří Příbramský smíšený sbor (tehdejší Lumír-Dobromila), Svatohorský chrámový sbor, od r. 1939 též Příbramský dětský sbor. V diplomové práci se snažím přiblížit historii tří nejstarších sborů, ale také těch „nových“, zakládaných od 80. let 20. století (Codex Temporis, Komorní smíšený sbor Dr. Vl. Vepřeka, Komorní pěvecký sbor Mistra Jakoubka ze Stříbra, dětské sbory při ZŠ 28. října, ZŠ Školní a ZUŠ T. G. M.). Samostatná podkapitola je u každého sboru věnována jeho současnému působení, u mladších sborů není výrazněji oddělována od historie.

---

¹ Velfl, J. Příbram v průběhu staletí, s. 94 - 97

Protože knižních publikací pojednávajících o příbramských sborech je minimum, týkají se pouze některých sborů a ještě ne celé historie jejich působení, velká část informací pochází z primárních zdrojů – novinových článků, sborových kronik a mého osobního styku s pamětníky a sbormistry jednotlivých sborů. Získaná svědectví jsem podrobila kritickému zhodnocení a ověřovala je ještě podle jiných na sobě nezávislých zdrojů.

Diplomová práce je doplněna množstvím příloh, které jsou pro snazší orientaci a přehlednost roztrženy a očíslovány podle kapitol týkajících se konkrétních sborů. Součástí práce je i kompaktní disk se zvukovými ukázkami zpěvu sborů.

1 PŘÍBRAMSKÝ SMÍŠENÝ SBOR

(Mužský pěvecký spolek Lumír; ženský pěvecko-dobročinný spolek Dobromila)

1.1 Historie sboru, jeho vznik, základní charakteristika

1.1.1 Založení pěveckého spolku Lumír a počátky jeho působení

Pěvecký spolek Lumír (dnešní Příbramský smíšený sbor) je příbramským sborem s nejdelší historií. Jeho počátky sahají už do šedesátých let 19. století, do období, kdy se po politickém uvolnění pěvecké spolky zakládaly po celých Čechách.² Dělo se tak po vzoru pražského Hlaholu. Příbram nezůstala pozadu a založila svůj pěvecký spolek Lumír už v roce 1861. Vznikl z iniciativy Měšťanské besedy,³ již byl také, hlavně v počátcích, výrazně podporován. U zrodu tohoto mužského pěveckého tělesa stáli její členové, především Jiří Karel Skočdopole, regenschori v příbramském kostele sv. Jakuba a bohatý a hlavně uměnímilovný sládek Šebestián Klička. V pamětní knize Lumíru se dovídáme, že se přihlásilo celkem 26 mužů, kteří se začali scházet k pravidelným zkouškám dvakrát týdně v domě „U Heroldů“, sídle Měšťanské besedy.⁴ Napříště se pěvecký spolek Lumír (později Lumír-Dobromila) zabýval pořádáním různých koncertů, přednášek, zábav, plesů, apod., významně se zasloužil o bohatý kulturní a společenský život města. Přednáškami a besedami podporoval též osvětovou činnost.

Prvním sbormistrem Lumíru se stal regenschori příbramského kostela sv. Jakuba J. K. Skočdopole, výborný skladatel a varhaník.⁵ Zvolena byla správní rada, která zajišťovala organizaci a fungování spolku. Od počátku jeho činnosti byly na pravidelných výborových schůzích a valných hromadách řešeny návrhy, koncerty,

---

² Vepřek, Vl. Hudební život v Příbrami v letech 1860 – 1938, s. 17

³ Vzdělávací nepolitický spolek založený v Příbrami v roce 1850; scházeli se v něm převážně vlastenecky smýšlející občané; Velfl, J. Příbram v průběhu staletí, s. 63

⁴ Tj. dnešní radnice; Pamětní kniha Lumíru, s. 1

⁵ Fidler, B. Můj život a vzpomínky, s. 6

financování, aktuální problémy.⁶ Prvním předsedou spolku byl městský pokladník Alois Kulhánek. Dalšími členy výboru byli ředitel (sbormistr), místoředitel (místosbormistr), jednatel, pokladník atd. Kromě členů spolku – zpěváků – k Lumíru patřili ještě přispívající členové – tzn. mecenáši a podporovatelé spolku a čestní členové.⁷ O činnosti spolku i jednáních byly pořizovány více či méně podrobné zápisy do kroniky.⁸ Sbor byl prvním sbormistrem veden ve vlasteneckém duchu s heslem „Kdo vlast svou v srdci máš, jí k slávě zazpíváš“.

Nové pěvecké těleso složené z nadšených dobrovolníků začalo pilně nacvičovat. Na jeho první veřejné vystoupení (ne ještě samostatný koncert) 28. 12. 1861 pozval Šebestián Klička tři významné pražské umělce – zakladatele pražského Hlaholu a také jeho prvního sbormistra, tenoristu Jana Ludvíka Lukese, Ludevíta Procházku (hudební organizátor, kritik, první jednatel Hlaholu) a pana Přerhofa (zřejmě herec). Spolek vystoupil se dvěma mužskými sbory, které dirigoval na požádání právě J. L. Lukes. Ten program doplnil několika sólovými písněmi.⁹ Nakonec při pokoncertním přátelském setkání navrhl také jméno pro spolek – Lumír, který byl zpěváky přijat. Pochvala určená členům, ale především sbormistrovi začínajícího spolku, byla velkým povzbuzením a motivací do další práce. J. K. Skočdopole začal shánět použitelný notový materiál a také další zpěváky, kterými by posílil sbor.¹⁰ K tomu účelu založil pěveckou školu, kde zájemce ke vstupu do sboru připravoval. Kromě výuky zpěvu jim poskytoval i základy teorie.

Po roce – 7. prosince 1862 – bylo toto obnovené a posílené těleso schopné uspořádat první samostatný celovečerní koncert. Pěvecká čísla mužského sboru byla prokládána instrumentálními skladbami. Představili se v nich místní sólisté – klavíristé

---

⁶ Za jeden správní rok se konala průměrně jedna řádná valná hromada, kolem dvou mimořádných a osm až devět výborových schůzí – podle Kroniky Lumíru.

⁷ Zpěváci byli různých povolání - úředníci, učitelé, ale též řemeslníci, obchodníci, horníci apod. Oproti nim přispívající členové museli být majetnější – tedy např. advokáti, lékaři, obchodníci, apod.; mnohé koncerty spolku byly prodělečné, proto např. právě sládek Šebestián Klička vícekrát sám vzniklý dluh uhradil, nebo aspoň spolku peníze půjčil – Němeček, J. Hudební Příbram, s. 137; přispívající členové měli vstup na alespoň jeden koncert ročně zdarma nebo s velkou slevou, mohli se účastnit valné hromady a ovlivňovat svými hlasy spolkové záležitosti – in Vepřek, Vl., s. 24

⁸ Zápisy pořizoval převážně jednatel; kronika je psána chronologicky, zápisy děleny po rocích

⁹ Vystoupili zde také dva příbramští zpěváci – pan Appé a jeho žačka sl. Beutlová

¹⁰ Sám noty horlivě a neúnavně přepisoval

Bedřiška Appeltoová a B. Čížek a houslista Jan O. Jelínek.¹¹ Na programu koncertu se objevila jména autorů – Fr. Škroup, P. Křížkovský, V. J. Veit, L. v. Beethoven, W. A. Mozart, F. M. Bartholdy ad.¹² Sbormistr Skočdopole do programů koncertů zařazoval i skladby populární – operní a operetní přehry a směsi z oper,¹³ aby se více přiblížil běžnému příbramskému posluchači. Nechyběly však ani sólové a komorní skladby. Přesto nebyly koncerty nijak hojně navštěvované a všechny v tomto období končily deficitem.¹⁴ Obecenstvo v Příbrami, jak vidět, bylo ještě posluchačsky nevyspělé. Velkým úkolem pro Lumír do budoucna bylo tedy změnit jeho postoj a koncertní publikum si vychovat.¹⁵ Už od počátku své činnosti spolek kromě koncertů pořádal a vystupoval i na tanečních plesech, zábavách, jezdil společně na výlety apod. Snažil se navázat také kontakty s jiným sborem, a to píseckým Otavanem.¹⁶ Koncertů během prvního období činnosti (1861 – 1868) nebylo mnoho (jen deset), avšak sbormistr se snažil především o propracovanost a preciznost prováděných skladeb.

Po roce 1868 nastal jakýsi útlum, pozastavení činnosti. Ve spolkové kronice ani v pamětní knize nejsou o dalším působení až do roku 1872 žádné zprávy. Víme však, že členové spolku se již v roce 1871 zúčastnili oslav výročí pražského Hlaholu, avšak ne jako zpívající účastníci, jen jako návštěvníci.¹⁷ Přesto to byl jakýsi popud k obnovení a pokračování v činnosti již následující rok.

V kronice se dovídáme o změnách ve vedení spolku – předsedou se od roku 1873 stává JUDr. A. Lauschmann, který jím je až do své smrti v roce 1882. Toto období je charakteristické především společnými hudebními produkcemi s nově založeným ženským pěvecko-dobročinným spolkem Dobromila. Velmi je ovlivnilo také poměrně časté střídání sbormistrů. Během následujících devíti let (do roku 1883) se na sbormistrovském místě vystřídali J. O. Jelínek, (jeho zástupcem byl Dominik

---

¹¹ Prováděná orchestrální čísla předvedl zřejmě buď malý orchestr tohoto spolku; se sborem však už od počátku zřejmě spolupracovala Hornická kapela, kterou řídil Fr. Skočdopole, bratr sbormistra Lumíru, takže vypomáhali podle potřeby jednotliví hráči kapely, případně také kapela celá – Vepřek, V. čl. K počátkům hlaholského hnutí v Příbrami, in Vlast.sborník Podbrdská, s. 52; srov. in Němeček, J., s. 138

¹² Program zaznamenaný v kronice Lumíru viz příloha č. 1.2

¹³ Mozart, Beethoven, Rossini, Offenbach, Smetana, Dvořák – in Němeček, J. Hudební Příbram, s. 142

¹⁴ Jak vyplývá ze zápisů v pamětní knize; též in Vepřek, V. s. 24

¹⁵ Tamtéž

¹⁶ Viz četné zápisy v pamětní knize a kronice sboru

¹⁷ Česká hudba čl. Padesát let pěvecké práce v Příbrami, rok 1911, s. 61

Čurda),¹⁸ Jan Feygl, František Finke. Především z tohoto důvodu můžeme považovat toto období za nejednotné, pod rozdílným vedením různými sbormistry. Situace se však měla zanedlouho změnit nástupem nového mladého sbormistra – učitele Bohumila Fidlera.

Důležitým počinem Fidlerova předchůdce – sbormistra Feygla, stejně jako již dříve J. K. Skočdopole, bylo zřízení pěvecké školy pro dorost Lumíru. Kronika uvádí, že v roce 1877 bylo přijato 45 učňů, kteří se později po složení zkoušky stali řádnými členy sboru.¹⁹ Tentýž sbormistr jako první přednesl návrh, aby se mužský spolek Lumír spojil s nově založeným ženským spolkem Dobromila. To se však tehdy ještě nepodařilo uskutečnit.²⁰ O spojení obou těles se jednalo mnohokrát i následující roky, především kvůli křížení jejich zájmů. Stávalo se, že se ve stejný den konaly dvě různé akce a spolky si navzájem konkurovaly a soupeřily o zájem již tak nevelkého počtu koncertních návštěvníků. Sloučení spolků by přineslo i další výhodu – sjednocení přispívajících členů.²¹ Návrh tedy padl znovu na výborové schůzi v roce 1881. K domluvě mezi spolky opět nedošlo, neboť zvláště sbormistr Finke a jednatel Brejcha požadovali úplné podřízení Dobromily Lumíru, bez jakýchkoliv zásadních práv na straně ženského spolku. Řešilo se také schválení přestování sboru mužského, ženského, smíšeného a sbormistr Finke navrhl i založení spolkové orchestrální hudby. Nemohl by si dovolit takto finančně nákladnou myšlenku uskutečnit, kdyby neměl slíbenou pomoc od významného mecenáše spolku – sládka Š. Kličky. Ten zakoupil a dal k dispozici potřebné nástroje,²² a tak spolkový orchestr vystoupil poprvé již v roce 1882 v celkovém počtu 28 hudebníků.²³ Jak se však zanedlouho ukázalo, nebylo možné udržet orchestr paralelně s pěveckým spolkem dlouho v činnosti.

Jak již bylo řečeno, oba spolky spolupracovaly, hostovaly (vzájemně) na svých koncertech, pořádaly zábavy, jezdily na výlety, avšak ke sloučení, prozatím, nedošlo. O počtech koncertů Lumíru, ani dalších podrobnostech se z jeho kroniky v této době

---

¹⁸ Řídil též spolek Dobromila, proto byli místo něj po roce zvoleni noví zástupci J. Chotaš, pak Fr. Hykeš - Vepřek, VI., s. 27

¹⁹ Kronika spolku Lumír v roce 1877

²⁰ Snahy o spojování mužských a ženských spolků ve sbory smíšené se až poté začaly objevovat i jinde, také v pražském Hlaholu – Padesát let pěvecké práce v Příbrami, s. 61

²¹ Němeček, J. Hudební Příbram, s. 142

²² Některé daroval, ostatní měl spolek postupně splácet

²³ V obsazení – 6x první housle, 6x druhé housle, 3 violy, 1 violoncello, 2 kontrabasy, 2 flétny, 1 hoboj, 2 klarinety, 2 lesní rohy, 2 polnice, 1 trombón – viz Kronika Lumíru

nedočteme téměř nic. Co se týče financování, organizační činnosti spolku, údajích o členech, zápisech ze schůzí, je kronika již trochu sdílnější.

1.1.2 Založení pěvecko-dobročinné jednoty Dobromila a počátky jejího působení

V březnu roku 1872 oslovily slečny Anna Bucharová a Josefa Heroldová některé další dívky s tím, že by rády založily v Příbrami dívčí pěveckou jednotu. Poprvé se dne 1. dubna 1872 se sešlo celkem 25 zájemkyň o členství. Dívky, s určitými změnami, přijaly stanovy podle Hořovické jednoty. Při jednání, jehož vedení se ujal městský pokladník Jan Pleticha, bylo přijato pro spolek jméno Dobromila, byly obsazeny funkce starostky (protektor spolku), ředitele (sbormistr), místoředitele, účetní a dvou zkoumatelek účtů. Prvním jednatelem spolku se stal Matyáš Vobořil, sbormistrem učitel Dominik Čurda.²⁴ Kromě pěveckých, kulturně společenských a vzdělávacích aktivit se spolek věnoval především dobročinnosti. Ustanoveny byly dvě řádné produkce v roce, jejichž čistý výnos měl být věnován dobročinným ústavům. Zápisy v kronice spolku Dobromila se o koncertech moc nerozepisují. Přesto však, společně s příloženými programy, potvrzují, že se opravdu konaly alespoň dva koncerty do roka, kromě ostatních akcí, kde zpěv pouze zpestřoval či doplňoval program. Mezi nejvíce zpívané autory patřili J. Paukner, K. Bendl, Fr. Pivoda, L. Procházka a jiní skladatelé, působící v 19. století, též B. Smetana, A. Dvořák. Zařazovány byly, stejně jako na koncertech Lumíru, sólové árie, sbory i orchestrální čísla z oper – např. autorů Verdi, C. M. v. Weber, Rosini, Donizetti aj.

Téměř od počátku Dobromilina veřejného působení byli ke spoluúčinkování na pěveckých produkcích zváni členové pěveckého spolku Lumír. Taktéž pořádali společné výlety. Lumír se zapojoval do dobročinných aktivit, společně vystupovali v rámci přednášek pořádaných k oslavám, významným dnům. Již od roku 1877 probíhala jednání na výborových schůzích, valných hromadách o spojení obou spolků,

---

²⁴ Dalšími sbormistry pak byli např. ještě Em. Dvořáček i M. Vobořil – podle sborové kroniky, která však není číslována

avšak dlouho bez úspěchu. Na podmínkách vedoucích k oboustranné spokojenosti se ale obě strany nebyly schopny dlouho domluvit.

1.1.3 Období sbormistrování Bohumila Fidlera a sloučení obou spolků v Lumír-Dobromila

Po zhruba devítiletém období, ve kterém se vystřídali ve vedení čtyři sbormistři, nastoupil v roce 1884 do čela Lumíru Bohumil Fidler. Tehdy ještě mladý učitel zde působil již od roku 1883 jako místoředitel (místosbormistr) a měl na starosti především řízení orchestru. Poté, co však sbormistr Feygl²⁵ odstoupil, stal se Fidler jediným sbormistrem Lumíru na dlouhých šestnáct let.²⁶ Sboru se tak dostalo odborného a pevného vedení, které jej posunulo opět zcela jiným směrem.

B. Fidler se narodil v květnu roku 1860 v Příbrami. Pocházel z učitelské rodiny, od dětství byl obklopen hudbou, která se doma pěstovala. Učil se hrát na housle u ředitele kůru a sbormistra J. K. Skočdopole, ovládal též hru na klavír, violu a kontrabas. Místo studia na původně plánované varhanické škole nastoupil na učitelský ústav v Příbrami. V roce 1889 ukončil po devíti letech svoji pedagogickou činnost a přijal místo ředitele svatojakubského kůru v Příbrami. Na kostelním kůru prováděl převážně díla autorů tvořících v duchu ceciliánské reformy, ale též díla Dvořákova, Brixioho, Palestiny.²⁷ Kvůli nedostatku členů si musel své budoucí kostelní zpěváky sám vychovávat v tzv. cyrilské škole. Byl též skladatelem, ale především zdatným instrumentátorem (např. Steckrovy koledy). Jeho blízkým přítelem byl Antonín Dvořák, jehož si Fidler velmi vážil jako člověka a považoval jej i za velkého skladatele.²⁸ V roce 1908 založil Příbramskou filharmonii, později velmi úspěšné hudební těleso.

Sbormistr Fidler se pustil do práce s velkým elánem a mnoha plány do budoucna. Období jeho sbormistrování charakterizuje především provádění velkých

---

²⁵ Ten pracoval jako správce v pivovaru Š. Kličky

²⁶ I za vedení B. Fidlera zůstala funkce místosbormistra – v té se po jeho boku vystřídali např. Em. Dvořáček, B. Fišer, V. Schopf, J. Fořt ad.

²⁷ Němeček, J. Hudební Příbram, s. 145

²⁸ Fidler, B. Můj život a vzpomínky, s. 42; Navštěvoval jej na Vysoké; v roce 1891 byl Dvořák také pozván, aby vystoupil na koncertě L-D, ještě před svým odjezdem do Ameriky

děl – oper, operet, oratorií, a tak se na programech koncertů začala často objevovat jména českých i světových operních tvůrců. Již od počátku činnosti spolku bylo nutno pořádat povinné koncerty pro přispívající členy – ty se nyní konaly dvakrát do roka. Na spolkových koncertech také vystupovali pozvaní sólisté z Prahy.

Kvůli plánům ohledně provádění velkých děl začal sbormistr Fidler shromažďovat vlastní orchestr. Sehnat smyčcové nástroje nebyl problém, zato s dechovými museli vypomoci členové Hornické kapely, avšak za honorář. Navíc se to nelíbilo kapelníkovi Skočdopolovi, který nový orchestr považoval za konkurenci.²⁹ Aby byl spolek Lumír naprosto samostatný při provádění velkých děl, chyběly mu ženské hlasy. Proto se je sbormistr snažil doplnit. V roce 1885 se mu podařilo utvořit dámský odbor Lumíru,³⁰ avšak k velké nelibosti již existujícího pěvecko-dobročinného ženského spolku Dobromily. Fidler se snažil spory urovnat tím, že opět usiloval o spojení Lumíru a Dobromily v jeden spolek. To se po mnoha dalších jednáních a dohodách nakonec podařilo až v roce 1892.

Už od svého nástupu do funkce sbormistra uváděl B. Fidler operní čísla a orchestrální kusy. Jako první celou operu se rozhodl nastudovat „V studni“ svého oblíbeného skladatele V. Blodka. Vlastními silami ji pak příbramští zpěváci a muzikanti (i co se sólových rolí týče) provedli 4. a 11. listopadu 1883. Znovu pak byla provedena o rok později, tentokrát již bez finančního deficitu. V červnu roku 1884 vystoupil spolek dvakrát s Bendlovou komickou zpěvohrou Starý ženich³¹ a následující rok s kantátou Švanda dudák od téhož autora. Protože byli účinkující, co se týče uměleckého provedení, úspěšní, troufli si již v roce 1887 na Prodanou nevěstu B. Smetany. Z dalších velkých produkcí uvedl sbor ještě 17. a 18. března 1894 oratorium Stvoření J. Haydna a o rok později Sedm slov Kristových. Vzhledem k oblibě lehčí, populárnější hudby pak nepřekvapí, že finančními ztrátami končila i tato dvě představení. Příbramskými posluchači hojně navštěvovaná byla naopak operetní představení – např. Bramborová vojna (Drahlovský) nebo burlesky – např.

---

²⁹ Tamtéž, s. 30

³⁰ Ten tvořilo 24 žen; některé z nich byly zároveň členkami Lumíru i Dobromily, což bylo řešeno jako velký problém

³¹ Provedení „Starého ženicha“ hodnotí záznamy v kronice jako nejzdařilejší výkon spolku za celou dobu jeho činnosti

Kovařovicova satira Edip král – ad., která vynesla spolku zisk.³² Kromě těchto velkých vystoupení s náročnými díly se samozřejmě konaly i další koncerty a vystoupení v rámci významných dnů a výročí významných osobností. Často na ně byli pro zpestření zváni hosté – významní zpěváci i instrumentalisté. V roce 1886 se 13. a 14. června konaly jubilejní koncerty k 25. výročí založení sboru. Následovala děkovaná mše, na níž zazněla Koennenova Missa Angelika.³³

Především kvůli neustálým rozporům uvnitř spolku, také kvůli rozdílným názorům na prováděný repertoár a dalším vleklým problémům a neshodám, též i se spolkem Dobromilou,³⁴ se sbormistr Fidler v roce 1889 zřídá své funkce.

Na mimořádné valné hromadě je na jeho místo zvolen Otakar Josek. Ten se však svého místa na konci roku také vzdává. Funkce proto byla znovu nabídnuta B. Fidlerovi, který ji podruhé přijal. Opět navrhoval spojení obou spolků a zaslal Dobromile smířlivý dopis. Od počátku roku 1890 se intenzivně jednalo o sloučení za podmínek, které uvedl na společné schůzi jednatel Dobromily Matyáš Vobořil. Také jeho zásluhou o dva roky později, ještě přes mnohé další komplikace, k definitivnímu sloučení opravdu došlo. M. Vobořil se pak stal prvním jednatelem spojených spolků. Sbormistrem zůstal B. Fidler, místosbormistrem se stal Em. Dvořáček.³⁵ Prvním koncertem nového spolku Lumír-Dobromila byl pak koncert pořádaný v červnu roku 1892, věnovaný obětem důlní katastrofy na Březových Horách.³⁶ Spojení obou pěveckých spolků bylo pro Příbram velkým přínosem a znamenalo rozkvět spolku i hudebního života v Příbrami. V tomto roce byl počet všech výkonných členů obou spojených spolků šedesát.³⁷ V roce 1894 se po zesnulém M. Vobořilovi stal předsedou spolku jeho dlouholetý člen prof. Matěj Pelnař.

Spolek Lumír a Dobromila působil tak jako dosud až do konce devadesátých let 19. století, kdy přišel do Příbrami Dr. Josef Theurer, později jeden z nejvýznamnějších sbormistrů souboru. Brzy se stal profesorem Vysoké školy báňské a jako skvělý

---

³² Němeček, J. Hudební Příbram, s. 145; tyto díla byla zpívána většinou při zábavách – Silvestrovských, i jiných

³³ Podle kroniky Lumíra měla být následně zazpívána i při slavnosti Korunovace na Svaté Hoře, jestli se tak stalo, se už ale nedovíáme.

³⁴ Dobromila v přípise vybízí Lumíra, aby rozpustil ženský sbor a členky přiměl k přestupu do Dobromily; zanedlouho je ženský odbor opravdu rozpuštěn

³⁵ Při produkcích měl Fidler řídit mužské a smíšené sbory, Dvořáček ženské sbory

³⁶ Vepřek, VI. čl. K počátkům hlah. hnutí, s. 52

³⁷ Lumír – 31, Dobromila – 29

hudebník, muzikolog a řečník se začal aktivně zapojovat do veřejného hudebního života. B. Fidler, který viděl jeho vliv, a to i na členy pěveckého spolku, rezignoval opět na svou funkci sbormistra.³⁸ Sbornistrování Lumíru a Dobromily bylo tedy nabídnuto Dr. J. Theurerovi, ten však funkci napoprvé nepřijal, místo měl již přislíbené Hanuš Svoboda. Nakonec bylo navrženo zrušit post místosbornistra a ve vedení se měli střídat rovnocenně oba sbormistři. S tím souhlasili Theurer i Svoboda.³⁹

1.1.4 Sbornistr, pedagog a organizátor Dr. Josef Theurer

Josef Theurer se narodil v Litomyšli v roce 1862. Jeho otec, německý stavební inženýr, byl často pracovně mimo domov, a tak na chlapcův vývoj a myšlení měla vliv především matka a také vlastenecky smýšlející dědeček. Na litomyšlském gymnáziu ho pak velmi ovlivňoval i jeho učitel, Alois Jirásek, rodinný přítel Theurerových. Mladý Josef byl výtvarně i hudebně nadaný a již jako student pomáhal organizovat koncerty a různá divadelní a zábavná představení. Jako výborný klavírista se jich často také aktivně zúčastňoval. Po úspěšné maturitní zkoušce na gymnáziu vystudoval přírodovědný obor (matematiku a fyziku) na filosofické fakultě pražské Karlovy univerzity. Kromě vědeckých aktivit, souvisejících s jeho studiem, se i během vysokoškolských studií aktivně zapojoval do hudební a osvětové činnosti. Hrával na koncertech v Umělecké besedě, kde se též seznámil s mnoha významnými kulturními osobnostmi.⁴⁰ V roce 1885 byl Theurer promován doktorem filosofie pro obor matematicko fyzikálních věd a až do roku 1888 působil jako asistent na katedře experimentální fyziky. Poté odešel, především kvůli špatným platovým podmínkám, vyučovat na gymnáziu v Jindřichově Hradci. Postupně prošel i dalšími

---

³⁸ I nadále se však zapojoval do hud. života jako dirigent Příbramské filharmonie a ředitel kůru u sv. Jakuba; s Theurerem se později stali přáteli

³⁹ Především skladatel církevní i světské hudby; spolek Lumír-Dobromila dirigoval již jako dvacetiletý mladík; velký vliv na něj měl Dr. J. Theurer; s řízením sboru pomáhal do roku 1910, kdy odešel do Soběslavi, stal se později ředitelem kůru v Týnském kostele v Praze – in Československý hudební slovník.

⁴⁰ Zde např. hrál poprvé čtyřručně s A. Dvořákem výtah z jeho Slovánských tanců; přátelské vztahy udržovaly i tehdy, když už J. Theurer působil v Příbrami; Jako student vystoupil také v Litomyšli na odhalování pomníku B. Smetany, kde zahrál za osobní účasti autora některé z jeho klavírních skladeb

gymnázii, přitom se však stále věnoval vědecké a odborné činnosti⁴¹ a samozřejmě i umělecké.

Rokem 1895 nastalo pro Dr. Theurera zcela nové životní období. Na báňské akademii v Příbrami se měly rozšířit výukové osnovy o nové vědní disciplíny. J. Theurer si podal žádost o docenturu pro obor matematiky a fyziky a ta mu byla prozatímne udělena. Příbramská hornická akademie byla po složitých a zdlouhavých změnách a úpravách směrnic nakonec uznána za vysokou školu, kde ještě později mohli studenti studovat i v českém jazyce. Prvním českým rektorem se stal až v roce 1909 právě Dr. Josef Theurer.⁴² I nadále však musel při své pedagogické činnosti řešit mnoho problémů týkajících se vnitřních vztahů, existence školy a dalších na pozadí tehdejších politických událostí. Radostí a oporou mu vždy byla rodina⁴³ a dlouho také jeho hudební aktivity.⁴⁴ Na funkci rektora podal rezignaci v červenci roku 1920, dále ale pořádal přednášky a bojoval za zcela český charakter VŠB a její přesunutí do Prahy. Ve školním roce 1926/1927 byl opět zvolen rektorem. Toho, za co bojoval, se mu však stejně nepodařilo dosáhnout. Zemřel náhle, ve spánku, v září roku 1928.

Nový sbormistr Lumíru-Dobromily se pustil s velkou vervou do práce. Nejen co se týče změn v řízení sboru, ale též celkových změn v příbramském hudebním životě. Naplno se projevila jeho vůdčí osobnost a organizační schopnosti. Nezapřel v sobě pedagoga a zcela využil i své řečnické dovednosti. Postupně začal zavádět změny, které vycházely z jeho jasné a perfektně propracované koncepce. Nic nedělal prvoplánově, vše mělo svůj logický význam a řád. S úrovní a dosavadní činností pěveckého spolku Lumír-Dobromila a jejími výsledky byl vcelku spokojen. Nelíbila se mu však programová nepromyšlenost koncertů a to, že mnohdy byl koncert sestaven spíše podle vkusu diváka, aby se „líbil“, a umělecká hodnota skladeb ustupovala do pozadí. Prosazoval myšlenku, že úkolem zpěváckých spolků není obecenstvo bavit, nýbrž je hudebně vzdělávat. Sami členové by měli být nejprve systematicky vzděláváni, seznamováni s hudebními styly a jejich představiteli, a pak s nimi seznamovat

---

⁴¹ Psal odborné články a zveřejňoval výsledky svého bádání v časopisech

⁴² Řádná profesura mu byla přiznána až v roce 1902; plný vysokoškolský status příbramské akademie byl uznán až roku 1904

⁴³ V roce 1899 se oženil s Emilií Beranovou, členkou spolku Lumír-Dobromila a měli spolu tři děti (první dcera zemřela po narození)

⁴⁴ Majer, J. Josef Theurer a jeho doba, in Vlastivědný sborník Podbrdská

posluchače na koncertech podáním na odpovídající kvalitní úrovni. Podle toho se také začala odvíjet činnost spolku v dalších letech. Velkou péčí sbormistr věnoval promyšlené přípravě programů koncertů.

Novinkou byly koncerty věnované pouze jednomu skladateli. Aby však splnily nejen svůj umělecký, ale také vzdělávací účel, měla každému takovému koncertu předcházet přednáška, která by tvorbu konkrétního skladatele objasňovala a posluchačům ještě více přiblížila, aby jí alespoň trochu tématicky i kompozičně rozuměli.⁴⁵ Pořádaly se hudební večery s přednáškami, ale též zábavné večírky spojené s výklady děl. Asi největší úspěch měl zábavný večírek, pořádaný v listopadu roku 1898, věnovaný dílu B. Smetany,⁴⁶ skladatele, jehož děl byl Dr. Theurer velkým propagátorem a obdivovatelem. Byla zde provedena poslední Smetanova díla, o jejichž kvalitě ještě tehdy pochybovali i mnozí kritici a veřejně se o nich diskutovalo. Další celovečerní koncerty s výklady byly ještě věnovány např. skladatelům A. Dvořákovi, Z. Fibichovi, K. Bendlovi, V. Novákovi, J. B. Foerstrovi, J. Bartošovi, z cizích skladatelů např. E. Griegovi, C. Saint Saënsovi aj. Úplně jinak dramaturgicky uspořádané byly koncerty věnované hudbě různých národů – ruské, polské, srbské, atd. Alternativou k přednáškám, kterou též Theurer praktikoval, avšak kratší, stručnější a širšímu obecenstvu možná přístupnější, bylo úvodní slovo před koncerty, jež bylo posluchači velmi oblíbené.⁴⁷ Snažil se uvádět též skladby autorů moderních - J. B. Foerstra, V. Nováka, O. Ostrčila, také místních – např. J. Bartoše, H. Svobody. Programy koncertů sestavoval promyšleně – mezi náročnější díla vkládal jednodušší populární skladby, části instrumentálních komorních děl, sólových čísel. Koncerty měly díky přednáškám a výkladům tedy především výchovný charakter. Nebyly to však jen informace vytržené ze souvislostí, ale podávané komplexně, z více úhlů pohledu. Často se při nich Theurer dotýkal morálních otázek a reagoval na aktuální problémy, vyjadřoval své názory.

Na spolkových produkcích vystupoval často také jako pianista, téměř všechny produkce byly pořádány pouze s domácími účinkujícími. Skladatelé, jejichž díla byla

---

⁴⁵ Tamtéž, s. 119

⁴⁶ Smetanovi byly věnovány celkem čtyři celovečerní koncerty; Theurer intenzivně studoval Smetanova díla, především ta poslední, mluvil o nich na přednáškách, psal odborné články do novin a hudebních časopisů (Dalibor)

⁴⁷ Padesát let pěvecké práce, s. 62

prezentována,⁴⁸ byli často zváni jako vzácní hosté. Členové spolku byli vzděláváni, nové skladby před jejich nácvikem rozebírány. Zároveň byly pořádány přednášky a kurzy z hudební nauky, také pěvecké kurzy aj. Úroveň sboru, která byla již na velmi dobré úrovni za předchozího sbormistra Fidlerera, se pozvedla ještě výše. Spolek byl velmi aktivní, četnost jejich koncertů a vystoupení velká, avšak ne na úkor kvality.⁴⁹

Čtyřicetileté výročí svého trvání oslavil spolek roku 1901 již jako člen Zvonařovy podbrdské župy.⁵⁰ Na slavnostním jubilejním koncertě byla provedena díla starších českých skladatelů, zpívaná od doby založení spolku. Velmi koncertně bohatý a pestrý byl rok 1903 – uskutečnilo se šest koncertů, na některých spoluúčinkovala s Lumírem-Dobromilou také Hornická kapela,⁵¹ např. 4. dubna a 2. května byla provedena jednotlivá čísla ze Smetanovy opery Braniboři v Čechách.

Slavnostní byly také četné koncerty pořádané při příležitostech vzpomínaných výročí nedávno zemřelých autorů či životních jubileí současně žijících skladatelů. 1901 – oslava šedesátin A. Dvořáka, účastnili se jen pozvaní hosté, protože se očekávala Dvořáková účast.⁵² Provedeny byly Moravské dvojzpěvy, Biblické písně a klavírní skladba Ze Šumavy; 1907 – 10. výročí úmrtí K. Bendla, 1909 – 25. výročí úmrtí B. Smetany ad. Při těchto příležitostech zněla samozřejmě hudba vzpomínaných autorů.

Již na počátku 20. století se, i přes nesporný rozvoj úrovně hudebního života v Příbrami zásluhou Dr. Theurera, začaly ozývat nesouhlasné hlasy (také uvnitř Lumíru-Dobromily), které kritizovaly především důsledně vzdělávací programy koncertů a žádaly si zařazovat do programů též hudbu lehčí, populárnější. I přes mírný úbytek koncertních návštěvníků si toho Theurer zpočátku vůbec nevšímal.⁵³ Postupně se však kritika Theurerovy činnosti, i jeho samotného, stupňovala. Sbormistr se snažil

---

⁴⁸ J. Bartoš, Z. Fibich

⁴⁹ čl. Padesát let pěvecké práce v Příbrami – za období dvanácti let (1899 – 1911) bylo provedeno 43 koncertů, 15 zábav (nepočítaje mikulášské a silvestrovské) se 191 sbory od 64 skladatelů – s. 63

⁵⁰ Spolky, které byly členy župy se každý rok setkávaly na společném koncertě. V tento, pro příbramský spolek, jubilejní rok se v Příbrami uskutečnil koncert se spolky z Písku, Berouna, Hořovic, Zbiroha a Komárova – tamtéž

⁵¹ Prvním kapelníkem byl Fr. Skočdopole, v této době R. Ritter; Theurer neměl rád lehkou a bezduchou zábavu, nesnášel operety, a i když Hornická kapela na zábavách také vystupovala, byla tělesem s vysokými hudebními kvalitami, což musel Theurer uznat, proto také bojoval za to, aby kapela zdejšího horního závodu nebyla o rok později rozpuštěna; nepodařilo se, a tak v roce 1905 zanikla – in Vlastivědný sborník Podbrdská, s. 126

⁵² Dvořák se již za vedení Spolku B. Fidlerem stal jeho čestným členem; program koncertu viz příloha č. 1.3

⁵³ Vlastivědný sborník Podbrdská, s. 127

zavádět neustále něco nového,⁵⁴ mnozí mu vyčítali jeho přílišný vliv v hudebním i kulturním životě města. Byl neúnavným pracovníkem, četné vedlejší aktivity úspěšně zvládal vedle svého svědomitě plněného pedagogického povolání.

Jakožto místopředseda Ústřední Jednoty zpěváckých spolků československých byl roku 1904 požádán, aby přednesl ve Vídni přednášku o Smetanově díle u příležitosti uplynutí 20 let od jeho smrti, vystoupil zde též spolek Lumír-Dobromila.

Vnitřní krize sboru vyvrcholila roku 1908. Theurerovy snahy se nesetkaly s pochopením některých členů, avšak ani některých vlivných představitelů města. Sbormistr byl roztrpčen jejich kritikou a jako obhajobu si připravil podrobnou analýzu své dosavadní činnosti. Tu pak přednesl na říjnové spolkové schůzi. Velkou roli v této situaci měla také nepříznivá osobní situace mezi Theurerem a B. Fidlerem. Aby se vše urovnalo, rozhodl se zklamaný Theurer, že se načas vzdá své činnosti ve spolku. Byl rozhořčený místními veřejnými poměry a reagoval takto : „...*Zdejší veřejnost je tak prohnílá, zkažená skrz naskrz, zdejší lidé jsou spolu tak svázáni službičkami a partykami osobními, zištnými, že nestrpí mezi sebou člověka nezištného, čistého. Stydí se ho a bojí se ho – a proto se naň vrhnou všichni...*“⁵⁵ Jeho pohled na společnost byl velmi nerealistický a zidealizovaný. Na tři roky opustil coby sbormistr Lumír-Dobromilu a zapojoval se jen jako klavírista. Jeho aktivity v této době směřovaly převážně mimo Příbram.⁵⁶ Do čela spolku se místo něj načas postavil řídící učitel B. Soukup. Roztrpčení časem ustoupilo, situace se uklidnila a Dr. Theurer naplno obnovil svou hudební činnost v Příbrami v jubilejním roce 1911.

Padesát let činnosti oslavil Lumír-Dobromila krátce po oslavách pražského Hlaholu.⁵⁷ Na programu byli opět téměř výhradně současní čeští skladatelé. Na úvod zazněla „Modlitba“ B. Smetany a dále skladby od Foerstera, Fraňka, Kličky, Suka, sólové písně Ostrčila a Nováka v podání písecké sólistky R. Wolfové a Novákův

---

⁵⁴ Úspěšně zavedl např. tzv. lidové koncerty a pro děti pohádkové večery – tamtéž, s. 128

⁵⁵ Vlastivědný sborník Podbrdská, s. 139

⁵⁶ Věnoval se opět publikační činnosti; též navázal kontakty s některými skladateli, jejichž díla ho zajímala, která hodlal v budoucnu provádět – J. Jindřichem, J. B. Foerstem – jeho skladbám byl věnován koncert v roce 1908. Theurer byl Foersterovými skladby nadšen a později je často zařazoval do koncertních programů; mezi oběma vzniklo krásné a hluboké přátelství, o kterém svědčí nejen dopisy, které si vyměňovali, především za Foersterova pobytu ve Vídni; některé jsou uchované v Theurerově pozůstalosti – uložena v SOKA v Příbrami

⁵⁷ Kterých se zúčastnil, a kde úspěšně přednesl dva nové náročné sbory – Píseň klasů od J. B. Foerstra a Sedmdesát tisíc od Fr. Fraňka

klavírní kvintet.⁵⁸ Přítomno bylo mnoho vzácných hostů – např. zástupci z Ústřední jednoty zpěváckých spolků, z pražského Hlaholu nebo hudební kritik Zdeněk Nejedlý. Dr. Theurer a B. Soukup byli při této příležitosti oceněni za svoji sbormistrovskou činnost.

Zásluhou nynějšího sbormistra se postupně příbramský pěvecký spolek dostával i do podvědomí širšího – mimo Příbram. Díky Theurerovi vystupoval v Praze, kde svými výkony dosáhl velkých úspěchů a uznání. O rok později oslavil Theurer již padesát let svého života a o jeho dosavadní činnosti psaly mnohé články v hudebních časopisech.⁵⁹

Z dalších významných koncertů jmenujme večer věnovaný písním J. B. Foerstra, 11. října 1913. Zazněl cyklus O jedné lásce v podání pěvkyně R. Wolfové. I některé další koncerty (také mimo Příbram – v Plzni, Táboře, Písku) byly věnovány písňové tvorbě tohoto zatím nedoceněného skladatele, Theurerova blízkého přítele. Květnový koncert byl pak věnován opět výročí B. Smetany. Účinkovala na něm Příbramská filharmonie, spolek Lumír-Dobromila a sólistka R. Wolfová. Zaznělo Čtvero zpěvů pro ženský sbor, mužský sbor Věno, Česká píseň a Slavnostní pochod k Shakespearově slavnosti.⁶⁰

Období 1. světové války činnost spolku ochromilo, avšak nezastavilo. Ubylo členů, především mužů, ale lidé se semkli, hledali v hudbě útěchu. Hrůzami války otřesený Theurer se přesto snažil zachovat kulturní úroveň. Na programech zůstávala jména českých skladatelů Smetany, Dvořáka, Fibicha aj. První koncert v tomto válečném období uspořádal v červnu 1917. Ještě před koncem války, v květnu 1918, byla ve velmi napjaté atmosféře uspořádána slavnostní akademie u příležitosti padesátého výročí existence Národního divadla. Po válce však členů velmi ubylo, ubylo také posluchačů, především při produkcích vážné hudby, lidé začali vyhledávat stále více spíše populárnější hudbu, stoupala obliba jazzu. Snížil se proto počet veřejných hudebních produkcí. Se spolkem Lumír-Dobromila začala stále častěji vystupovat Příbramská filharmonie. Dr. Theurer rovněž pořádal mnohé kvalitní koncerty společně se spolky podbrdské župy.

---

⁵⁸ Tamtéž, s. 63

⁵⁹ V hudebním listě Smetana jeho činnost zhodnotil Z. Nejedlý, psalo se o něm v České hudbě, Času, Pokrokové Revue a mnohých jiných periodikách

⁶⁰ Vlastivědný sborník Podbrdská, s. 149

V roce 1919 se uskutečnil ve vídeňském koncertním domě koncert věnovaný komorní a písňové tvorbě J. B. Foerstra, při příležitosti jeho šedesátin. Vystoupil na něm Lumír-Dobromila, u piana zasedl Dr. Theurer, jež měl celou dramaturgii koncertu ve svých rukách, a zahrál také jubilující skladatel. Při oslavách sta let od narození B. Smetany – v roce 1924 – bylo naplánováno uspořádat v Příbrami pět koncertů. Lumír-Dobromila vystoupil společně s berounským Slavošem na květnovém koncertě věnovaném sborové tvorbě a na závěrečném koncertě s Příbramskou filharmonií, kde zazněly Smetanovy operní přehledy a Česká píseň.

Od roku 1926 začala Příbramská filharmonie pod vedením dirigenta Fr. Forsta provádět opět operní produkce. Opera a opereta se těšila v Příbrami i v následujících letech velké oblibě. Představení se konala většinou v sále sokolovny nebo v letních měsících v přírodním divadle na Hájích.⁶¹ V tomto roce byla provedena Hubička B. Smetany. Sbory zpívali členové spolku Lumír-Dobromila, Sokola a učitelského ústavu. Ve stejném roce se uskutečnil ještě koncert celé podbrdské župy věnovaný J. B. Foerstovi, na němž byl autor osobně přítomen, a Fibichův večer.⁶² Ty byly Theurerovými posledními velkými produkcemi. Roku 1928 Dr. Theurer náhle umírá. Jeho přínos příbramskému hudebnímu životu, ale i celé české hudbě, je nesporný. V roce 1933 věnoval spolek Lumír-Dobromila svému zemřelému sbormistrovi vzpomínkový hudební večer.

Rok 1928 byl pro sbor katastrofální, jak ho označil v kronice jednatel Fr. Štětina. Vnitřní neshody, názorová nejednota a nakonec ztráta vedení způsobena náhlou smrtí Dr. Theurera. V čele sboru nyní stál jediný sbormistr – řídící učitel Bohumil Soukup,⁶³ avšak i ten se chtěl svého místa vzdát.⁶⁴ Nakonec zůstal a musel řešit otázku dalšího fungování sboru. Jeho špatný zdravotní stav mu však již neumožnil se vedení věnovat naplno, a proto spolek požadoval zvolení dalšího sbormistra.⁶⁵

---

⁶¹ Velfl, J. Příbram v průběhu staletí, s. 96

⁶² Němeček, J. Hudební Příbram, s. 157

⁶³ B. Soukup má též velké zásluhy na vynikající úrovni tehdejšího spolku Lumír-Dobromila; byl jeho sbormistrem, i když ne jediným, dohromady přes 30 let - Dražan, V. Po stopách hudby našich kantorů, s. 107

⁶⁴ Vepřek, Vl., s. 63

⁶⁵ Jedním návrhem bylo také sloučit Lumíra-Dobromilu s Příbramskou filharmonií pod vedením Fr. Forsta

Činnost sboru byla značně omezená.⁶⁶ Přesto se však sbormistr Soukup snažil pokračovat, jak nejlépe mohl, v Theurerových intencích. Pořádal dále koncerty věnované konkrétním skladatelům a jejich výročím,⁶⁷ bylo jich však méně a přednáškové cykly zcela ustaly. Velký prostor v koncertních programech měly opět čeští skladatelé. Ačkoliv sbormistr Soukup neměl již té razantnosti a průbojnosti jako jeho předchůdce, koncerty jím řízené byly vždy pečlivě a svědomitě připraveny. Kvůli stáří a vážné oční nemoci se však sbormistrování po oslavách 75 let trvání sboru definitivně vzdává. Poslední dva roky nestabilního působení sboru se ve vedení vystřídali krátce ještě M. Koblrová, H. Mayer a J. Baier. Pak už se řízení sboru, v pohnutém roce 1939, ujímá nově se přistěhovavší odb. učitel Antonín Vepřek.⁶⁸

1.1.5 Období řízení Lumíru-Dobromily Antonínem Vepřekem (1939 – 1977)

O sbormistrovských kvalitách učitele A. Vepřeka se doslechli i ve vzdálenější Příbrami.⁶⁹ Protože potřebovali nutně obsadit uprázdněné místo sbormistra Lumíru-Dobromily a nechtěli přijít o příležitost získat schopného sbormistra s mnohaletou praxí, zařídili mu učitelé z Lumíru-Dobromily přednostně učitelské místo na dívčí měšťanské škole.⁷⁰

Sotva tedy A. Vepřek přišel do Příbrami,⁷¹ aktivně se zapojil do zdejšího hudebního života – vstoupil jako violoncellista do Příbramské filharmonie, stal se členem klavírního tria, založil nový Příbramský dětský sbor, ale především se ujal řízení pěveckého spolku Lumír-Dobromila. Počátky práce nového sbormistra byly však tlumeny a negativně ovlivňovány stísněnými poměry během druhé světové války. Ještě těsně před okupací, 9. března 1939, proběhl koncert Příbramské filharmonie se skladbami B. Smetany a A. Dvořáka. I ona však musela svoji činnost velmi omezit

---

⁶⁶ Mužský sbor se věnuje více schůzování, ženského se prozatím ujala učitelka Marie Zemanová – in Vepřek, s. 64

⁶⁷ V roce 1932 např. Jindřichu Jindřichu

⁶⁸ Němeček, J. Hudební Příbram, s. 156, Vepřek, VI., s. 65

⁶⁹ Tím je myšlena vzdálenost z Litoměřic, posledního Vepřekova místa působení před Příbramí

⁷⁰ O A. Vepřekovi viz více kap. 6.5.1

⁷¹ V lednu 1939

a přizpůsobit stísněným podmínkám.⁷² Všechna tři hudební tělesa, vedená jedním sbormistrem – Příbramská filharmonie, Lumír-Dobromila i Příbramský dětský sbor – teď pracovala společně. Nebyla příhodná doba na konání velkých koncertů, avšak i v komornějším obsazení (nízký počet členů se netýkal jen dětského sboru) fungovala uspokojivě dále.⁷³

Již v květnu 1939 vystoupil dospělý i dětský sbor v Příbrami a Hořovicích s programem nazvaným Hold české písni. Nejvýznamnější hudební událostí tohoto roku však byl slavnostní koncert uspořádaný 16. listopadu 1939 k osmdesátým narozeninám skladatele J. B. Foerstra. Na programu koncertu byla převážně jubilentova díla a za zmínku stojí, že se Foerster vystoupení také osobně zúčastnil. Byl nadšený vysokou uměleckou úrovní všech účinkujících.⁷⁴ Kromě Lumíru-Dobromily skladateli zazpíval i osmdesátičlenný dívčí sbor.

Koncerty se konaly také v dalších letech, většinou na nich jednotlivá tělesa spoluúčinkovala, avšak vystupovala i samostatně. Další velké jubileum se slavilo v roce 1941 – tentokrát sto let od narození Antonína Dvořáka. Sbornistr věnoval nácvičku nejen Dvořákových skladeb opět velkou péčí a její výsledky mohli návštěvníci ocenit hned na několika koncertech. 4. března vystoupil s Moravskými dvojzpěvy Příbramský dětský sbor. 4. září je zazpívaly sólistky K. Horáková a slečna Matoušková s klavírním doprovodem M. Petráňové a zazněl též klavírní kvintet A dur. Velký úspěch zaznamenalo i vystoupení Příbramské filharmonie a Lumíru-Dobromily 4. prosince, při kterém byla provedena Dvořákova kantáta Svatební košile,⁷⁵ opět s místními sólisty. V rámci oslav Dvořákova jubilea zazněla ještě na svatojakubském kůru některá mistrova duchovní díla a Mše D dur „Lužanská“, kde s kostelním sborem spoluúčinkovali i někteří členové Lumíru-Dobromily.⁷⁶ Rok 1942 přinesl opět dva koncerty – jarní – ke 150. výročí úmrtí W. A. Mozarta a podzimní – nazvaný „Můj

---

⁷² Zkoušela v provizorních podmínkách - neměla kde cvičit, rozebrány byly její nástroje i inventář, počet členů se snížil; Němeček, J. Hudební Příbram, s. 164

⁷³ Nutno dodat, že i v době okupace se v Příbrami, kromě jmenovaných tří těles, hudba pěstovala i jinde. Stále působila Hornická kapela – již s kapelníkem Prokopem Korejsem, ta pořádala opět operní a operetní představení (opakovala díla již dříve zde prováděná, ale i nová), v nichž vystupovali domácí i pozvaní sólisté. Zavedeny byly též tzv. hudební čtvrtky, věnované komorní, písňové a klavírní hudbě – Němeček, J., s. 165

⁷⁴ Sólově zazpívaly M. Holečková a Kr. Horáková; v klavírním a dalším instrumentálním doprovodu se představili M. Komersová, K. Vacek aj. Dražan - in Hudební Příbram, s. 164

⁷⁵ Zazněla ještě v roce 1943

⁷⁶ Tamtéž

domov“ – složený ze skladeb českých autorů (Smetana, Dvořák, Fibich, Novák, Janáček). Mozartova díla a díla dalších německých autorů, zařazovaná do koncertních programů následující rok, už tam nebyla jen z obliby. Podle nařízení z tohoto roku, musel být program sestaven alespoň z poloviny ze skladeb německých autorů. Na červnovém koncertě roku 1943 tedy v úvodu zazněla předehra k opeře Titus W. A. Mozarta, závěr však patřil předehrě k opeře Libuše B. Smetany.⁷⁷

Od poloviny roku 1944 byla vlivem politických událostí pozastavena činnost spolku Lumír-Dobromila i dalších hudebních spolků. Boje doznávaly, válka končila, na Slivici u Milína blízko Příbrami padl poslední výstřel 2. světové války. Příbramští oslavili osvobození Rudou armádou také slavnostním koncertem Příbramské filharmonie 15. června 1945. Opět se pomalu obnovoval život, také ten hudební. Prováděly se symfonické koncerty i komornější produkce. Lidé si opět, více než kdy jindy, připomínali své vlastenectví i uváděním děl českých autorů. A tak v dalších letech mohli posluchači slyšet díla oblíbeného A. Dvořáka,⁷⁸ B. Smetany, Z. Fibicha, K. Bendla, V. Blodka V. Nováka, ale nově také díla ruských autorů – např. P. I. Čajkovského, S. Prokofjeva.⁷⁹

Lumír-Dobromila se představil, opět společně s Příbramskou filharmonií, 8. května 1947. Na programu se objevila kantáta Švanda dudák, Smetanovy árie, Bendlova píseň Máj a Smetanův Slavnostní pochod.⁸⁰ Oproti předchozím letem naopak bylo teď, v reakci na hitlerovský útlak, zakázáno uvádět díla německých autorů. Naštěstí ne nadlouho. V roce 1948 byl uspořádán koncert k oslavě Smetanových narozenin a 30. dubna pak koncert další, sestavený z děl českých autorů, ale též W. A. Mozarta. Nejvýznamnější hudební událostí tohoto roku byl společný koncert PDS, Lumíru-Dobromily a Příbramské filharmonie 6. června 1948 s díly českých klasiků. Provedena byla znovu např. Jarní romance Z. Fibicha, v Příbrami v poslední době již mnohokrát uváděná. Z dalších let jmenujme i samostatné koncerty Lumíru-Dobromily: 1. prosince 1949 – oslava devadesátých narozenin tolik zde uváděného a oblíbeného

---

⁷⁷ Tamtéž, s. 165

⁷⁸ Např. Slovanské tance, Houslový koncert a moll, aj.

⁷⁹ Houslová sonáta f moll

⁸⁰ Němeček, s. 167

skladatele J. B. Foerstra nebo třeba koncert uspořádaný ke stému výročí narození Z. Fibicha.⁸¹

Všechna hudební tělesa, chtěla-li po únoru 1948 působit, se musela zapojovat do veřejného života a uvádět tématické skladby. Především Příbramská filharmonie (nyní připojena k místnímu závodnímu klubu ROH Caloria), ale také Lumír-Dobromila vystupoval při významných dnech a svátcích místních i státních. Roku 1951 provedl sbor skladbu „V míru žít“ pražského skladatele J. Z. Bartoše a dále jeho skladby často zařazoval do svých programů.

V roce 1954 (25.11.) vystoupil Lumír-Dobromila i s Příbramskou filharmonií v rámci Roku české hudby. Provedena byla Smetanova předehra k opeře Libuše, symfonická báseň Blaník, Česká píseň a Dvořákova Novosvětská symfonie.⁸²

Počet členů sboru se zase pomalu zvyšoval a ve druhé polovině padesátých let se pohyboval okolo 70 - 80. Sbor míval dříve zkoušky třikrát, později dvakrát týdně. Konaly se zprvu v budově školy na Příkopech (dnešní 1. poliklinika), pak v aule základní školy v Jirákových sadech. Stálou klavíristkou sboru od roku 1949 byla Jiřina Mandová, která spolupracovala jak se smíšeným, tak s dětským sborem.

Spolek Lumír-Dobromila vystoupil v rámci oslav k padesátiletému výročí Příbramské filharmonie v roce 1958. Ve stejném roce účinkoval ještě na koncertě pořádaném v rámci Dvořákova týdne, který se uskutečnil 20. - 27. září 1950 v Příbrami a na Vysoké.⁸³ Na závěr oslavného týdne (27. září) zazpíval sbor Žitné pole, tři části z Večerních písní, sólově pak zazněly árie z Rusalky, Jakobína a Armidy.

V Příbrami se i v následujících letech ke slovu dostávaly jak koncerty vážné hudby, tak populární. Obecenstvo bylo nevyzpytatelné, návštěvnost ničím nepředvídatelná. Postupně však dosahovala stále větší obliby představení populárnější – operety, veselohry, známé opery. Jejich uvádění se znovu věnoval kapelník Hornické kapely Prokop Korejs, který se v roce 1953 vrátil natrvalo z Mostu zpět do Příbrami. Spolupracoval se zdejšími i pozvanými sólisty⁸⁴ a také se sborem sestaveným ze zpěváků smíšeného sboru i zpěváky mimopříbramskými. V Domě kultury

---

⁸¹ Vystoupili na něm sólitě z Prahy – K. Píšková-Horáková, V. Kraček a V. Cepek – zpěv. Místní sólisté pak zastoupili housle - Váňa - ředitel hudební školy, klavír – A. Vepřeková, J. Mandová

⁸² Němeček, s. 169

⁸³ Tamtéž, s. 170

⁸⁴ Z místních stálých sólistů jmenujme např. V. Štěchovou, J. Boubelíka, Z. Fouse, ad., z hostujících M. Podvalovou

v Příbrami byly uváděny průměrně tři až čtyři nové operety ročně a každá se dočkala minimálně dvou až tří repríz. Byla pořádána také pásma sestavovaná z jednotlivých čísel z operet nazvaná např. Z operety do operety, Dobrý den, opereto! apod. Největší oblibu operety zaznamenaly od poloviny do konce šedesátých let, počet návštěvníků se často pohyboval okolo 400 - 500 osob. Provedeny byly např. operety Polská krev, Perly panny Serafínky, Tulák, Mamzelce Nitouche, Slovácká princezna, Podskalák ad. S operetami pořádali příbramští také zájezdy do blízkého okolí – Milína, Staré Hutě, Sedlčan, Dobříše i jinam.⁸⁵ Sbormistr A. Vepřek se operetním ani operním produkcím nevěnoval, programy jeho koncertů byly složeny z komornějšího klasického repertoáru a z národních písní. Jen velmi zřídka zařadil i on jednotlivá sborová čísla či árie z klasických oper. Koncerty smíšeného sboru byly pořádány většinou v sále sokolovny, později v aule ZŠ v Jiráskových sadech.⁸⁶ Obraz hudební Příbrami v 60. - 70. letech dokreslovaly ještě literárně hudební večery, ale též mnohé zábavy, večírky s doprovodem hornických kapel.⁸⁷

Následující roky se výrazně zhoršil zdravotní stav sbormistra Vepřeka. V rozmezí šesti let jej stihly dva infarkty, a tak musel ve své náročné práci alespoň trochu polevit. Zrušen byl sbor bývalých členek dětského sboru a ty se nyní staly součástí sboru smíšeného. S vedením sborů a řízením některých veřejných produkcí otci od roku 1965 pomáhal také syn Vladimír, později, s nácvikem mužských hlasů, i Z. Fous. Lumír-Dobromila, přejmenovaný již na Příbramský smíšený sbor,⁸⁸ vystupoval často na koncertech dětského sboru – např. v březnu roku 1964, kdy se konal jubilejní koncert k 25. výročí sboru. Vystoupili na něm sólisté V. Cepek, Z. Fous, V. Štěchová a na programu byly oblíbené skladby z již kmenového repertoáru sboru – Otvírání studánky, Česká píseň, Jarní romance ad. Orchestrální doprovod skladeb zajistil symfonický orchestr příbramské posádkové hudby a zpíval velký, 150-ti členný, sbor.

---

⁸⁵ Hudební pamětník Z. Fouse č. 1

⁸⁶ Od roku 1959 též v nově otevřeném Kulturním domě na sídlišti; z rozhovoru s manželi Fousovými, únor 2010

⁸⁷ Velké obliby se dostávalo jazzu i různým swingovým populárním melodiím, stále více pak také dechovce

⁸⁸ Přesný rok změny názvu sboru mi není znám, podle Z. Fouse se tak stalo po skončení 2. sv. války

Na vánočním koncertě v roce 1968, opět společném s PDS, byla po dlouhé době provedena mj. Rybova Česká mše vánoční a pastorela Rozmilý slavičku.⁸⁹ Od tohoto roku se Rybova mše zpívala téměř každé Vánoce. Na oplátku za tuto povolenou produkci musel však smíšený sbor pravidelně jezdit na soutěže sborů nazvané Písně přátelství, pořádané na různých místech středočeského kraje. V aule 4. ZŠ proběhl podobný koncert i v roce 1969, sbor provedl navíc ještě pastorely T. N. Koutníka a J. I. Linka, a doprovod Rybovy mše tentokrát na své vlastní domácí varhany zajistil P. K. Bříza.⁹⁰

Ze samostatných koncertů pořádaných smíšeným sborem jmenujme např. prosincový v roce 1970. V aule 4. ZDŠ tentokrát zazněly árie a sbory z oper – Dvořák – Rusalka (Květiny bílé), Smetana – vstupní sbor z opery Prodaná nevěsta (Proč bychom se netěšili), Blodek – sbor z opery V studni a další sólové árie v podání V. Štěchové, J. Boubelíka a Z. Fouse. Koncert složený z úprav lidových písní různých autorů – K. Břízy, St. Jelínka, V. Černíka, J. Kofroně aj. byl uspořádán 25. ledna 1972 v aule, opět s účastí PDS. V dubnu téhož roku se smíšený sbor zúčastnil také Jarního koncertu v Brandýse nad Labem, konaného ke 110. výročí založení tamního smíšeného sboru Bojan. Program byl složen především z úprav lidových písní, představili se zde dva sólisté – Anna Kohoutková a Jan Boubelík, klavírní doprovody zajišťovali Jiřina Mandová a Jaroslav Herden. Příbramští se zúčastnili i jiné oslavy – společně s dalšími jedenácti sbory zazpívali 18. listopadu 1972 v Mělníku při příležitosti 110. výročí založení Pěvecko-hudebního sdružení. Každoročně se účastnili i největšího Středočeského festivalu B. Smetany v Jabkenicích u Ml. Boleslavi. V dubnu 1973 zazpívali opět na sborové přehlídce ve Smetanově síni Obecního domu v rámci společného koncertu středočeských pěveckých sborů.

Ze společných koncertů zmiňme ještě jubilejní, pořádaný v roce 1974, v rámci Roku české hudby. 25. března se uskutečnil koncert ze skladeb B. Smetany – smíšený sbor se spolupodílel Písní svobody a Českou písní a koncert 29. dubna, na němž smíšený sbor vystoupil se třemi písněmi samostatně, a v poslední části programu s náročnějšími kusy skladatelů Smetany, Dvořáka, Fibicha, za doprovodu

---

⁸⁹ Soprán sólo – Milada Jirglová, manželka Vl. Vepřeka; účinkoval též komorní orchestr posluchačů pražské konzervatoře, klavír – J. Mandová, harmonium – V. Podlena – Polák, S. 40 let Příbramského dětského sboru – s. 58

⁹⁰ Podle vzpomínek Z. Fouse, červenec 2009

symfonického orchestru příbramské posádkové hudby, posílené členy Příbramské filharmonie.⁹¹

Sbor pořádal slavnostní koncerty k mnoha republikovým výročím, sjezdům KSČ apod. a s tímto programem vyjížděl i na mnohá místa v okolí Příbrami – Stará Huť u Dobříše, Dobříš, Milín, Rožmitál p. Třemšínem, Březnice, Sedlčany, ale také do měst vzdálenějších – Poděbrady, Frýdek-Místek. V květnu 1975 se pak na Slivici konaly oslavy k 30. výročí osvobození, kde vystoupily spojené smíšené sbory Středočeského kraje v počtu 1300 účinkujících a zapěly republikové písně a lidové písně v úpravách VI. Vepřeka a V. Černíka.

Sbormistr Vepřek stále častěji do řízení koncertů zapojoval svého syna Vladimíra. Přišel další rok a chystaly se slavnostní koncerty k významným životním jubileím sbormistra A. Vepřeka. Mimoto se však smíšený sbor dočkal i několika úspěchů – 13. ledna zvítězil v soutěži amatérských pěveckých sborů nazvané Písně přátelství v konkurenci 35 dalších souborů a postoupil do krajského kola. Vyhrál také listopadovou Soutěž smíšených pěveckých sborů středočeského kraje pořádanou taktéž v příbramském divadle. Zúčastnil se se svým sbormistrem i několika významných vystoupení – např. 10. května 1977 zahajoval IX. ročník prestižního festivalu A. Dvořáka na Vysoké u Příbrami. S ním účinkovalo ještě Pražské hudební kvarteto a Posádková hudba z Příbrami.

První jubilejní koncert – k 50. výročí sbormistrovské činnosti A. Vepřeka se uskutečnil 4. května. Vystoupili na něm zpěváci z PDS, smíšeného sboru a Komorního dětského sboru při LŠU. Řízení tohoto, i dalšího celovečerního koncertu 15. prosince 1977, se ujal tentokrát Vladimír Vepřek sám. Pestrý program prosincového koncertu byl sestaven z vystoupení obou sborů i pozvaných hostů – Komorního sboru gymnasia a Komorního sboru LŠU. Zazněly skladby „povinné“, dále díla příbramských autorů, i další skladby, jež měly sbory ve svém repertoáru. Smíšený sbor přednesl na začátku jednu z jubilejních nejoblíbenějších písní – Aká si mi krásna od E. Suchoně, dále Valčík přátelství (A. Chačaturjan), Kdo si tu piesničku (V. Černík), Já toho toulání (F. Šauer), Přijď k dolu (Fr. Forst), Naše zem (J. Z. Bartoš), aj.

---

⁹¹ O čtyři dny dříve se smíšený sbor v rámci Roku české hudby zúčastnil ještě Jarního koncertu v Brandýse n. L.-St. Boleslav složeného z operních árií a sborů taktéž autorů Smetany, Dvořáka, Fibicha. Jako sólisté zde účinkovali sólisté opery Národního divadla Nad'a Šormová a Eduard Haken. – Hudební pamětník Z. Fouse č. 2

Tento koncert byl posledním za účasti A. Vepřeka. Následující měsíc umírá.⁹²

1.1.6 Období řízení sboru Zdeňkem Fousem (1978 – dosud)

Po smrti A. Vepřeka se sbor ocitl opět bez vedení a rozmýšlel, kdo jej bude řídit dále. Zpěváci si nakonec zvolili Zdeňka Fouse, dlouholetého člena sboru, který byl již předtím nějaký čas pomocníkem sbormistra Vepřeka, především při nácviu. Ten funkci přijal.

1.1.6.1 Působení sboru do roku 1989

Následujících 12 let se činnost sboru nesla ve stejném duchu jako doposud – stejné akce – soutěže, festivaly, koncerty v rámci republikových oslav výročí, podobný repertoár. Odlišnosti však dané osobností nového dirigenta, spolupráce s ostatními tělesy, novými lidmi. Nadále trvala spolupráce s PDS, který nyní nově působil pod Vl. Vepřekem, a tradice společných koncertů. Po ukončení pravidelné spolupráce s klavíristkou prof. J. Mandovou teď sbor většinou doprovázel prof. J. Karel, taktéž dirigent Příbramské filharmonie. Orchestrální doprovod sboru při slavnostnějších koncertech zajišťoval zpočátku ještě symfonický orchestr Posádkové hudby Příbram, také Příbramská filharmonie, stále častěji však sbor spolupracoval i s Komorním orchestrem LŠU z Rožmitálu pod Třemšínem.⁹³ Úspěšnou novinkou, zavedenou sbormistrem Fousem od roku 1981, pak bylo pravidelné pořádání vánočních koncertů v příbramském divadle, za účasti sólistů opery Národního divadla či Státní opery v Praze. Tito umělci pak se sborem spolupracovali i při jiných příležitostech.

Sbor pod vedením nového sbormistra vystoupil 10. 5. 1978 při zahájení X. ročníku festivalu A. Dvořáka na Vysoké. Přednesl několik částí Dvořákova cyklu V přírodě – Napadly písně, Vyběhla bříza, Žitné pole, Dnes do skoku a do písničky. Spoluúčinkoval též PDS a Posádková hudba Příbram. Ten samý program, doplněný

---

⁹² Podle koncertních programů a vzpomínek Z. Fouse

⁹³ Od 90. let spolupracoval PSS s rožmitálským komorním orchestrem již pravidelně. Jeho dirigenti byli K. Šuchmann, po něm H. Hoyer.

výběrem písní z Dvořákových Moravských dvojzpěvů v podání ženského sboru, zazněl na společném koncertě příbramských pěveckých sborů 26. května v divadle.⁹⁴ Sbor vystupoval dále i na výročních schůzích, zasedáních výborů a republikových oslavách v Příbrami i okolí.⁹⁵ Program na říjnové schůzi v Zalužanech byl složen opět z Dvořákových písní, Smetanových a Blodkových operních árií, písní hornických (převážně příbramských autorů) a skladeb ruských autorů. (V. Dražan – Já jsem horník, J. Bartoš, F. Forst – Přijď k dolu, E. Suchoň – Aká si mi krásna, R. Wunsch – Oj včeračky, J. Kofroň – Kozácká ukolébavka, S. Jelínek – Rudý plamen, A. N. Novikov – Píseň o vlasti, A. R. Borodin – Spící kněžna). Se třemi z těchto písní zvítězil sbor 13. prosince v okresním kole soutěže Zpíváme písně přátelství a v krajském kole o dva měsíce později z prvního místa postoupil do ústředního kola. Soutěže Písně přátelství se zúčastňoval pravidelně.

V únoru roku 1979 účinkoval PSS na koncertě pěveckých sborů v divadle. Každý z přítomných pěveckých sborů zazpíval ukázkou z průřezu svým repertoárem. Účastnily se PDS, „Přátelství“ z Obecnice, PSS⁹⁶ a jako host Stochovský pěvecký sbor.

PSS společně s PDS oslavil jeho 40leté jubileum koncertem 31. května 1979 v aule 4. ZŠ. Zazněly skladby autorů od středověku po současnost – J. K. Vodňanského, L. Marenzia, A. Dvořáka, B. Smetany, J. Jindřicha, J. Z. Bartoše, aj. Za přítomnosti obou autorů předvedly též dvě premiérové skladby – Nad střechami domova J. Z. Bartoše v podání PDS a Kraji - domove J. A. Richtera zazpívané PSS. Tradiční vánoční koncert, pořádaný oběma sbory, se konal 14. 12. 1979 v aule 4. ZŠ. První část koncertu patřila hostům – instrumentalistům a dětskému sboru. V druhé části zazněla Rybova Česká mše vánoční s místními sólisty. Basové sólo zpíval Z. Fous, a proto celý večer dirigoval Vl. Vepřek. Pro velký úspěch byl koncert opakován ještě 11. ledna následujícího roku.⁹⁷

V dubnu 1980 byl smíšený sbor na návštěvě v Erfurtu a na oplátku přijel ještě tentýž rok do Příbrami erfurtský dětský sbor. Na společném koncertě zazněly nejprve skladby současných německých skladatelů a lidové a národní písně, také několik

---

⁹⁴ Spoluúčinkoval též PDS a Pěvecký dívčí sbor gymnázia Příbram

⁹⁵ Průměrně na pěti koncertech ročně

⁹⁶ Zazpíval písně E. Suchoně, St. Jelínka, J. Z. Bartoše a A. Dvořáka

⁹⁷ Dvakrát proveden byl i vánoční koncert další rok – 12. a 13. prosince 1980

českých národních písní v podání německého dětského sboru. Vystoupil též PDS.⁹⁸ O rok později pak Příbram navštívil, a též vystoupil společně s příbramskými sbory, dětský sbor z Tuzly (Jugoslávie). Společný jarní koncert přinesl po dlouhých dvanácti letech kantátu B. Martinů Otvírání studánek. Kvůli sólovému účinkování sbormistra Fouse připadlo dirigování opět Vl. Vepřekovi. O dva dny později oba sbory vystoupily v divadle, za spoluúčasti E. Hakena. Zazněly zde operní árie a sbory. Vysoká návštěvnost koncertů za přítomnosti operních pěvců svědčila o velké divácké oblibě. E. Haken byl častým sólistou mnohých příbramských koncertů a zpíval zde velmi rád. Vystoupení obou sborů sám pochválil. Též listopadový koncert, pořádaný Příbramskou filharmonií a smíšeným sborem k 35. výročí ČSUP, se nesl ve znamení operních melodií. Jako sólisté vystoupili členka opery ND Hana Beranová a sbormistr Z. Fous. Provedení řídil prof. J. Karel.⁹⁹ Jiný samostatný koncert PSS s programem národních, lidových písní a operních árií a sborů se uskutečnil 16. listopadu 1987 – spoluúčinkoval opět E. Haken a D. Šounová-Brouková.

Vánoční koncert PSS, posílený členy PDS, se 21. prosince 1981 konal nově již v příbramském divadle a poprvé také za spoluúčasti sólistů opery ND. V první části zcela vyprodaného koncertu předvedl sbor (s domácími sólisty) pod vedením Z. Fouse Michnovu Loutnu českou, v druhé části zazněla Česká mše vánoční J. J. Ryby řízená Vl. Vepřekem.

6. listopadu 1982 proběhlo v Hostivicích již páté setkání sborů středočeského kraje, účastnilo se ho 12 sborů. PSS předvedl ukázkou svého klasického repertoáru – A. N. Miljutin – Tajga, J. Z. Bartoš – Naše zem, A. V. Alexandrov – Svatá válka a tři národní písně – ukrajinská, moravská a česká.

Jak už bylo zmíněno výše, PSS jezdil vystupovat při různých příležitostech do Rožmitálu p. Třemšínem, s jehož Komorním orchestrem při LŠU často spolupracoval. Zde tedy uspořádal v prosinci roku 1983 vánoční koncert z díla J. J. Ryby, opět společně se sólisty opery ND.

V rámci Roku České hudby se konal 24. června 1984 slavnostní koncert pěveckých sborů středočeského kraje u příležitosti 120 let od založení pěveckého spolku Václav v Čisté u Rakovníka. Další setkání středočeských sborů proběhlo

---

⁹⁸ Ten se vydal na koncertní zájezd do Erfurtu hned následující rok (1981)

⁹⁹ Hudební pamětník Z. Fouse č. 2

v listopadu v příbramském divadle a PSS vystoupil v počtu 28 členů. Předchozí rok byl totiž sbormistrem VI. Vepřekem založen nový Komorní smíšený sbor, do něhož přešli i někteří členové PSS.¹⁰⁰ Oba dva smíšené sbory se nyní „dělily“ o vystupování na některých akcích.

Vánoční koncert roku 1984, opět beznadějně vyprodaný, ukázal, že je o koncerty smíšeného sboru stále velký zájem. Kromě České mše vánoční, doprovázené varhanicemi VI. Štěpánovou¹⁰¹ na nově instalované varhany, zazněly i české koledy a pastorely¹⁰² v podání sólistů ND – N. Šormové, V. Soukupové, D. Novotného a J. Horáčka.

Následující rok (1985) sbor zazpíval na hudebním festivalu Jeníkovy Tochovice a Setkání pěveckých sborů středočeského kraje, kde do programu zařadil také některé z nově nastudovaných skladeb – J. Brahms – Poslední růže, G. Verdi – Nabucco – Sbor otroků. Úbytek jeho členů zmínil i článek v místním tisku, který setkání sborů hodnotil.¹⁰³

Zřejmě nejúspěšnějšími koncerty roku 1986 byly vánoční – s Českou mší vánoční J. J. Ryby za přítomnosti sólistů opery ND – 17. prosince na zámku v Dobříši a 22. prosince v divadle v Příbrami. Po oba večery se konaly dva koncerty za sebou a první část programů obou koncertů tvořily koledy pro sbor a orchestr a další skladby. Na Dobříši zazněly navíc tance starých mistrů – A. Vivaldiho, T. A. Vitaliho, A. Corelliho pro housle a varhany (housle – L. Sklenář, varhany – VI. Štěpánová), v Příbrami Romance z Malé noční hudby, Ave verum corpus W. A. Mozarta, Andante cantabile P. I. Čajkovského a vánoční písně v podání sólistů. Všechny čtyři koncerty byly vyprodány.

Rok 1988 byl opět ve znamení častějšího vystupování v rámci slavnostních zasedání, schůzí a konferencí, především mimo Příbram – Březnice, Jince, Rožmitál nebo Obecní dům v Praze. Několik z četných koncertních vystoupení smíšeného sboru v posledním roce tohoto období bylo věnováno velkému jubileu – padesáti letům existence Příbramského dětského sboru. Vždyť to bylo i jeho výročí. Mnoho členek PSS v dětském sboru začínalo, některé stály přímo u jeho zrodu. PSS se spoluúčastnil

---

¹⁰⁰ Od této doby už počet členů smíšeného sboru nijak nestoupal, naopak se začal později snižovat

¹⁰¹ Po prof. Mandové a prof. J. Karlovi stálá korepetitorka sboru

¹⁰² J. J. Ryba – Rozmilý slavíček, Tichá noc a Chtíc, aby spal v úpravě Z. Fouse, Písničky na dvě stránky B. Martinů

¹⁰³ Příbramský Atom, 6. 12. 1985

1. jubilejního koncertu PDS pořádaného v aule 4. ZŠ. Vzpomněl zakladatele sboru A. Vepřeka u jeho hrobu položením kytice a zpěvem oblíbených písní. Vystoupil na koncertě na zámku v Zalužanech za spoluúčasti E. Hakena a D. Šounové.

S řízením smíšeného sboru od roku 1989 Z. Fousevi pomáhal též Dr. Jiří Gutwirth,¹⁰⁴ který řídil některé veřejné produkce – např. při příležitosti zahájení Dne horníků 9. září 1989 v divadle, kde zazněly hornické písně Již opět s věže, Vy havrani, Přijď k dolu, Vstávaj Hanzo, Hornický stav nebo také při Zahájení hornické univerzity 10. října, s tím samým programem. Na vánočním koncertě roku 1989 byly na program zařazeny pastorely J. J. Ryby - Rozmilý slavičku, Milí synáčkové, Z růže vzkvetla lilie, dále skladby A. Michny z Otradovic, W. A. Mozarta, Z. Fouse a také tři varhanní – J. K. Kuchaře, J. B. Kopřivy, které přednesla varhanice Jiřina Pokorná. Koncert ve zcela vyprodaném divadle, byl proveden tento večer opět ve dvou časech.¹⁰⁵

1.1.6.2 Působení sboru od roku 1990 po současnost (2010)

Po pádu komunistického režimu nastalo uvolnění a demokracie v celé společnosti. Lidé se mohli konečně svobodně rozhodovat. Stejně tak činnost spolků, divadel, sborů apod. nebyla ovlivňována či nucena provádět povinná díla, řídit svoje působení, nebo jen volbu repertoáru, pravidly „shůry“. I Příbramský smíšený sbor velmi ovlivnily tyto změny. Promítly se ve výběru skladeb (na koncertních programech se objevují ve velké míře také skladby duchovní), míst konání koncertů, nových možností a příležitostí.

1.2 Profilace sboru, zaměření

Příbramský smíšený sbor se již od počátku zaměřoval především na světskou sborovou klasiku (A. Dvořák, B. Smetana, Z. Fibich, J. B. Foerster, B. Martinů), lidovou tvorbu – provádění lidových písní v úpravách různých autorů, písní národních

---

¹⁰⁴ Člen PSS; později dirigoval příležitostně také L. Krmášek – člen a později dirigent Posádkové hudby Příbram, v současnosti dirigent Hudby hradní stráže

¹⁰⁵ Hudební pamětník Z. Fouse č. 3

a hornických (J. Bartoš, Fr. Forst, V. Dražan), též tvorbu soudobých (především českých) autorů (E. Suchoň, J. Kofroň, J. Křička, V. Černík S. Jelínek, K. Bříza, ad.) V jeho repertoáru se vždy objevovaly také sbory z oper českých i cizích autorů – Smetana, Dvořák, Blodek, Verdi. Dříve výjimečně (o Vánocích), dnes už častěji se v jejich programech objevují také skladby duchovní, především W. A. Mozarta, J. J. Ryby, F. X. Brixiho, J. I. Linka, J. Arcadelta, R. Thompsona, J. Haydna, J. Křičky, D. Bortňanského, J. T. Turnovského, J. K. Vodňanského. Sbor se tedy zabývá hudbou téměř všech stylových období, z nichž však klíčová a na koncertech nejvíce prezentovaná je hudba od 18. stol. po současnost.

Jako jediný z příbramských sborů uchovává ve svém repertoáru staré hornické písně. Zabývá se také písněmi 20. a 30. let minulého století a „dechovkami“, které zpívá především staršímu publiku. Vliv lidového muzikantství na sbormistra Fouse z mládí je i zde patrný. Pro sbor též upravil nebo aranžoval již mnoho lidových písní i jiných skladeb. (např. oblíbená úprava písně Skákal pes, Ach synku, Co dělá má žena, ad.) Nynějšímu složení sboru (početně oslabenému a bez mužských hlasů) uzpůsobuje též repertoár. Ze čtyřhlasých úprav většiny skladeb a písní vytváří, pokud to lze, trojhlasý.

1.3 Koncerty

Příbramský smíšený sbor se vždy ve velké míře podílel na obohacování hudebního (kulturního) života v Příbrami a jejím okolí. Navázáním spolupráce s hornickým spolkem Prokop a účastí na hornických slavnostech a výročích se snaží též obnovovat a uchovávat hornické tradice. Ve svém repertoáru stále udržuje velké množství starých hornických písní, se kterými vystupuje na příbramských hornických slavnostech. Od roku 1990 téměř každý rok účinkuje na vzpomínkové slavnosti k výročí hornické katastrofy,¹⁰⁶ zpívá na největší události hornické Příbrami – slavné a

---

¹⁰⁶ Tato tragédie se odehrála v roce 1892 na dole Marie, kde po výbuchu a následném požáru v podzemí zahynulo 319 horníků

v dřívějších dobách velmi okázalé Prokopské pouti¹⁰⁷ před svátkem sv. Prokopa 4. července, od roku 1999 téměř každý rok pořádá koncert v rámci Prokopského kulturního léta v kostelíčku sv. Prokopa na Březových Horách.¹⁰⁸ Všechny tyto akce se konají v letních měsících (konec května, červen, začátek července). Druhým obdobím, na které se PSS nejvíce zaměřuje, jsou Vánoce. Sbor provádí především Rybovu Českou mši vánoční, ale také pastorely a různé úpravy koled. Vystupuje nejen v příbramském divadle za spoluúčasti sólistů opery ND a Státní opery Praha,¹⁰⁹ ale od roku 2001 také, již s vlastními sólisty, v kostele sv. Vojtěcha na Březových Horách.¹¹⁰ Donedávna účinkoval ještě i na dalších místech Příbramska – v kostele v Hluboši, Rožmitále pod Třemšínem, Milíně, Kamýku nad Vltavou. Svými vystoupeními se podílí i na oslavách založení republiky či oslavách výročí významných osobností. Od roku 1990 vystupuje ročně průměrně na 8 - 9 akcích, v průběhu těchto posledních 20 let se však částečně obměnila místa či příležitosti, při kterých se koncerty konají, především v posledních několika letech z důvodu rapidního úbytku členů.

Po dlouhých 42 letech se PSS 30. června 1990 zúčastnil Prokopské poutě na náměstí na Březových horách. Slavnost zahájila hornická dechovka promenádním koncertem, vystoupení sboru se konalo až večer ve 20 hodin. Zazpíval posluchačům již známé písně A. Dvořáka – Napadly písně, E. Suchoně – Aká si mi krásna, H. Kubáta (upr. Z. Fous) – Kahanec na palci, Co dělá má žena, J. Bartoš – Přijď k dolu, Fr. Forst – Vy havrani, ad. Z dalších „hornických“ událostí, pořádanými spolkem Prokop, jmenujme např. zahájení sympozia Hornická Příbram v roce 1991 s bohatou ukázkou hornických a lidových písní, též sboru z Prodané nevěsty, Nabucca. V roce 1995 vystoupení se čtyřmi hornickými písněmi při vernisáži výstavy „Světové prvenství 1000 metrů svislé hloubky na dole Vojtěch roku 1875“ pořádané na Zámečku-Ernestinu, o rok později zpěv v Mariánské štole pro mezinárodní symposium anesteziologů, v roce 1999 vystoupení na vzpomínkové slavnosti u hrobu básníka Fráni

---

¹⁰⁷ V roce 1948 byla pouť zakázána, v roce 1990 opět obnovena; sbor zpívá venku, na schodech kostela sv. Vojtěcha

¹⁰⁸ 1999, 2000, 2002, 2003, 2005, 2007, 2008

¹⁰⁹ Poslední takový vánoční koncert se uskutečnil v roce 2007

¹¹⁰ Varhanní doprovod sboru zajišťovala varhanice Vl. Benešová, zdejší rodačka

Kučery, taktéž akci pořádané spolkem Prokop, otevření stálé výstavy o katastrofě v šachtě Marie v roce 2002 ad.¹¹¹

Za doprovodu komorního orchestru rožmitálské ZUŠ pod vedením Karla Šuchmana (později H. Hoyera) prováděl smíšený sbor každoročně v příbramském divadle při vánočním koncertě Českou mši vánoční J. J. Ryby a další program za spoluúčasti sólistů opery ND či Státní opery v Praze. Za dlouhá léta se zde vystříдалo již mnoho umělců – N. Šormová, H. Jonášová, V. Soukupová, E. Klečková, V. Bechyně, M. Kopp, J. Horáček, A. Švorc a mnozí další. Výjimku tvořil rok 1994, kdy produkci řídil L. Krmášek j. h. a účinkovali místní sólisté (včetně Z. Fouse). Tehdy i program nebyl zcela tradiční, kromě České mše vánoční J. J. Ryby a Steckerových koled byla provedena i Rybova druhá vánoční mše.

Kromě vánočních koncertů sbor vystupoval v kostelích i na příležitostných koncertech během roku. V březnu roku 1991 uspořádal koncert duchovní hudby v bazilice Nanebevzetí P. Marie na Svaté Hoře. Na témže místě, tentokrát však v refektáři v klášteře, se konal koncert také v dubnu roku 1994, vyslechli jej terciáři františkánského řádu, kteří zde byli na duchovním setkání. Kromě duchovních skladeb zazněly i slovenské, slovácké a moravské národní písně. O měsíc později vystoupil PSS na dalším duchovním koncertě – tentokrát v Rožmitále pod Třemšínem, s podobným programem jako v bazilice na Sv. Hoře. Především v pozdějších letech koncertoval často v kostele sv. Václava v Milíně – např. 19. 10. 2002 na Svatováclavském koncertě, nebo vícekrát v rámci cyklu adventních koncertů. Na adventních koncertech zpíval sbor také v Čelákovících (2003), v Jincích (2004) a tentýž rok ještě v zámecké kapli březnického zámku.

I v této novodobé historii sbor vystupuje při významných oslavách, výročí – celorepublikových i regionálních. Lidové a národní písně zazněly při odhalení desky prezidenta T. G. Masaryka 15. června 1991 na zámku v Hluboši, v roce 2000 v šachtě Marie v rámci oslav Masarykova 150. výročí narození, v roce 2000 a 2009 zpíval sbor na oslavách 28. října – vzniku Československé republiky. Z místních významných událostí jmenujme účast na červnovém společném koncertě s PDS a Komorním smíšeným sborem Dr. Vl. Vepřeka v roce 1996 pořádaném k 780. výročí města

---

¹¹¹ Hud. pamětník Z. Fouse č. 4 a 5

Příbrami,¹¹² vzpomínkové koncerty k příležitosti úmrtí či narození některých významných hudebních osobností – prof. J. Karla, sbormistra A. Vepřeka, prof. J. Kofroně apod. Z poslední doby, v rámci spolupráce s městem, zmiňme koncerty pořádané v kostele sv. Jakuba při Zahajování adventu v Příbrami v roce 1998 a 2000.

K zajímavým koncertům tohoto období patří Koncert z operních sborů a árií 2. března 1995, kdy v divadle vystoupil sólista opery ND J. Horáček, taktéž častý host při vánočních koncertech, aby zazpíval operní árie z našich i světových oper – Prodaná nevěsta, Jakobín, Rusalka, Don Giovanni, Nabucco ad. PSS zazpíval sbory z některých z těchto oper. V druhé části koncertu vystoupil host z USA – barytonista Lindsay Heather s Cigánskými melodiemi A. Dvořáka a britskými národními písněmi v úpravách B. Brittena. Klavírní doprovod zajistila Irena Eichlerová.

Dalším důležitým koncertem bylo slavnostní zahájení 28. ročníku Festivalu A. Dvořáka (12. 5. 1996) – s dvojnásobným vystoupením – na Zámečku na Vysoké odpoledne a večer v divadle A. Dvořáka. Kromě PSS vystoupil také PDS a Komorní smíšený sbor Dr. Vl. Vepřeka.¹¹³ V téže roce se sbormistr Fous dožíval významného životního jubilea. Jaký lepší dárek dát muzikantovi než koncert? Uskutečnil se 22. června na zámečku ve Vysoké u Příbrami. Sbor zazpíval skladby ze svého kmenového repertoáru, jako sólisté vystoupili mezzosopranistka Hana Haig z USA a sám jubilant Z. Fous.

Po roce 1990 se také Příbramskému smíšenému sboru, jako i mnohým jiným, dostalo příležitosti koncertovat v zahraničí. 7. prosince 1991 byl pozván do bavorského kláštera Walderbach. Vystoupil zde při odpolední bohoslužbě s Rybovou Českou mší vánoční za doprovodu Komorního orchestru z Rožmitálské ZUŠ. Tentýž den večer byl sbor přivítán místním starostou na Obecním úřadě, kde zapíval také několik skladeb. Na toto místo se vrátil ještě jednou, o dva roky později, se stejným koncertním programem.

Ve dnech 11. - 13. října 1992 navštívil Příbram třicetičlenný dánský pěvecký sbor Nordyjsk. Jeho hostiteli byli zpěváci z PSS, kteří kromě přípravy denního programu jeho členům zajistili také ubytování ve svých domácnostech. Večer 12. října se uskutečnil v příbramském divadle koncert obou sborů – každý z nich vystoupil se

---

¹¹² Zazněly skladby A. Dvořáka, B. Smetany, E. Suchoně, J. Berkovce aj.

¹¹³ Program stejný jako 24. dubna 1996 k 780. výročí města

samostatným programem¹¹⁴ a na závěr zpěváci zazpívali dvě společné skladby – Dobrá noc, má milá dirigoval Henrik Svane, Ave verum corpus Z. Fous. Celé setkání provázela velmi přátelská atmosféra, a tak byl na oplátku pak PSS pozván do dánského Aalborgu. Zájezd PSS se uskutečnil až o dva roky později – ve dnech 28. - 30. dubna 1994. Vystoupil na dvou koncertech – v domově důchodců ve Skörpinu a aalborgské knihovně, krátce zazpíval také v muzeu ve Skagenu a společně s dánským sborem v protestantském kostele v Aalborgu.

Poslední výjezd sboru do zahraničí se uskutečnil v prosinci 2005. Sbor zazpíval společně se smíšeným sborem Milín - Slivice a dalšími posilami Českou mši vánoční v chrámě sv. Matyáše v Budapešti. Vystoupil zde místo rožmitálského sboru, který nabídku odmítl. „Rybovku“ i další vánoční program doprovodil na varhany Pavel Šmolík.

Také Příbramský smíšený sbor se účastnil prvních pěti ročníků Festivalu příbramských sborů, na posledním šestém (říjen 2009) však, z důvodu současného nižšího počtu členů a tehdejší nemocnosti neumožňující důstojnou prezentaci sboru, již nevystoupil. Sbor se stále účastní společného vánočního koncertu všech příbramských sborů v divadle, pořádaného od roku 2004 již tradičně každý rok. PSS i v současnosti spolupracuje (či donedávna spolupracoval) s některými příbramskými tělesy a institucemi. Jako host mnohokrát vystoupil na koncertech ZUŠ A. Dvořáka nazvaných Příbramské nokturno.¹¹⁵ Oproti dřívějším pravidelně pořádaným společným koncertům s PDS je současná spolupráce v podstatě nulová. Její intenzita se snížila již za dirigování dětského sboru VI. Vepřekem, kdy se omezila jen na společné účinkování při výročních koncertech PDS nebo vzpomínkových koncertech věnovaných A. Vepřekovi, který dříve dlouhá léta oba sbory dirigoval.¹¹⁶ Ze společných koncertů obou sborů jmenujme z posledních let jubilejní koncert PDS k 60. výročí nebo koncert k 30. výročí úmrtí sbormistra A. Vepřeka 21. 1. 2008 na příbramském Zámečku.¹¹⁷

---

¹¹⁴ Mnohem větší prostor byl dán hostujícímu sboru

¹¹⁵ Tyto koncerty, na nichž vystupují hosté i žáci ZUŠ, začaly být pořádaný v září 1991 a od té doby se až do června 1997 konaly pravidelně na konci každého měsíce během školního roku; mnoha z nich se Z. Fous účastnil pouze jako sólista, na některých vystupoval PSS; dnes už pořádaný nepravidelně

¹¹⁶ PSS na společných koncertech s dětským sborem nahradil Komorní smíšený sbor Dr. VI. Vepřeka, nově založený v roce 1983

¹¹⁷ Zde vystoupil PDS pod sbormistryní M. Rybickou, která jeho řízení převzala v roce 2002 po zemřelém Dr. Vepřekovi, viz dále

Příbramský smíšený sbor v posledních letech spolupracuje nejvíce se smíšeným sborem Milín - Slivice (též s jeho sbormistryní Marií Vondráškovou jakožto sólistkou), především při společných vánočních koncertech s Rybovou Českou mší vánoční.

PSS nezapomíná ani na starší občany a vystupuje na výročních schůzích učitelů (důchodců), zahajuje výroční schůze svazu důchodců a především v posledních letech zpívá v domovech důchodců, domovech s pečovatelskou službou v Příbrami i okolí (Rožmitále, Březnice, Sedlčanech). Pro seniory pořádá také adventní, vánoční, i jiné příležitostné koncerty.

10. října 2006 příbramské divadlo uspořádalo benefiční koncert k osmdesátým narozeninám sbormistra Zdeňka Fouse nazvaný Životem muzikanta. Byl to večer plný hudby, gratulací, poděkování i mnoha vzpomínek z bohatého a všestranného hudebního života tohoto nestora příbramských hudebních dějin posledních šedesáti let.¹¹⁸

1.4 Sbormistr

1.4.1 Antonín Vepřek (1907 – 1978)

Bezmála čtyřicet let náročné práce učitele, ředitele a výtečného sbormistra Antonína Vepřeka se nesmazatelně vrylo do hudebních dějin Příbrami 20. století a svým významem přesáhlo až do dnešní doby.

Antonín Vepřek se narodil 24. prosince 1907 v malé vesničce Úmoníně nedaleko Kutné Hory manželům Josefovi a Marii Vepřekovým jako první dítě. Jeho otec byl prostým ševcem a rolníkem, pak také hostinským. Obecnou školu začal navštěvovat v rodné vesnici a o rok později už docházel na výuku pěšky do dva kilometry vzdálených Křesetic.

Ze tří dětí Vepřekových byl pouze Antonín mimořádně hudebně nadaný, již odmala projevoval zájem o hudbu, obdivoval hru na housle křesetického učitele, a tak mu otec v osmi letech pořídil první housle. Záhy se je naučil docela dobře ovládat.

---

¹¹⁸ Na koncertě vystoupili: ZUŠ Rožmitále p. Tř., Pěvecký sbor Milín - Slivice, Komorní smíšený sbor Mistra Jakoubka ze Stříbra, Komorní smíšený sbor Dr. Vl. Vepřeka a samozřejmě PSS

Mezitím už ale začal navštěvovat měšťanskou školu v Kutné Hoře (v roce 1918) a zde se poprvé dotkl hudebního oboru, který se stal jeho pozdější životní náplní – dirigování. V pouhých dvanácti letech založil školní kapelu, se kterou pak objížděli okolní vesnice a hráli při různých příležitostech – svatbách, zábavách, posvíceních, atd. Následovalo studium na učitelském ústavě,¹¹⁹ neboť rodičům se zdálo učitelské povolání jako velmi vhodné v tom, jak spojit perspektivní zaměstnání s možností věnovat se při něm i hudbě. K houslím se přidala také hra na violoncello, ale mladého Antonína začínalo pohlcovat něco jiného - sborový zpěv a tedy sbormistrovská činnost. Začal dostávat první příležitosti jako sbormistr při řízení mužského pěveckého sboru kandidátů učitelství, neboť zdejší profesor hudby Mačenka si jeho nadání všiml, a rozhodl se jej podpořit. Protože si vedl opravdu dobře, možností dirigovat přibývalo.

Všude, kam později A. Vepřek přišel, si našel možnost se sbormistrovské činnosti věnovat. Při své vojenské službě v Litoměřicích v letech 1927 - 1929 poprvé vedl sbor zcela sám - měl na starosti mužský sbor frekventantů záložní důstojnické školy.¹²⁰ Další sbory pak řídil již při vykonávání svého učitelského povolání. Prvním místem jeho učitelského působení byly Hrušovany, malá vesnice 12 kilometrů od Litoměřic. Zde vedl místní pěvecké sdružení spojené se sborem v nedaleké Hoštce. V roce 1931 byl přeložen do Litoměřic a zde působil do roku 1938. Ale až v roce 1933 se ujímá místního smíšeného sboru Lumír.¹²¹ Postupně zde začal řídit ještě mužský sbor pěvecké župy podřipské – Kličkovy a Pěvecký sbor frekventantů ženižního učiliště. Na venkovské škole v Hrušovanech společně s ním působila i mladá učitelka Emílie Kuncová, se kterou se v roce 1933 na kladenské radnici oženil. Po roce se mladým manželům narodila dcera Alena.

Již za svého působení v Hrušovanech využíval tehdy technické novinky - pouze sedm let fungujícího rozhlasu, který mu umožňoval poslech hudby v podání předních orchestrů a známých zpěváků. Zde také poprvé slyšel zpěv Jistebnických zpěváčků – dětského pěveckého sboru, který v roce 1929 založil František Lýsek¹²² a byl jím okouzlen. Postupně v něm začala uzrávat myšlenka na založení vlastního dětského pěveckého sboru, neboť práce s tvárnými dětskými hlasy je sice náročná, ale lze s nimi

---

¹¹⁹ Lindnerův učitelský ústav v Kutné Hoře

¹²⁰ Fryš, J. Dvanáct osudů čtyř staletí, s. 170

¹²¹ Ještě dva roky totiž vede sbory v Hrušovanech a Hoštce

¹²² Profesor Masarykovy univerzity v Brně, průkopník dětského sborového zpěvu u nás

za správného vedení dosáhnout vrcholných výkonů, což samozřejmě s neškolenými hlasy dospělých amatérů nelze.¹²³ Splnit si tento svůj stále více konkrétních rysů nabývající sen mu však bylo dopřáno až o několik let později a také na jiném místě.

Situace v celých Čechách se radikálně změnila. Přišel rok 1938 a s ním Mnichovský diktát. Litoměřice byly obsazeny Němci a následně připojeny ke Třetí říši. Na pět tisíc českých obyvatel prchlo z města. Mezi nimi byli i Vepřekovi.¹²⁴ Odjeli prozatím do Kladna k příbuzným Emílie Vepřekové.

Protože A. Vepřek se stal sbormistrem již známým a uznávaným i za hranicemi okresu, zakrátko přišla nabídka na nové místo od příbramských učitelů – členů pěveckého spolku Lumír-Dobromila. Do Příbrami se odstěhovali 9. ledna 1939. Zde se nakonec po dvou místech provizorního bydlení natrvalo usadili v ředitelském domě u dívčí školy v Dlouhé ulici. Prozatím stálým učitelským místem se pro A. Vepřeka stala měšťanská dívčí škola Na Příkopech.¹²⁵

Hned se také aktivně zapojil do hudebního života města. Stal se violoncellistou Příbramské filharmonie, členem klavírního tria a chopil se funkce sbormistra Lumíru-Dobromily. Především ale v roce 1939 založil, později velmi slavný, Příbramský dětský sbor.¹²⁶

Sbormistr Vepřek věnoval svůj čas také dalšímu vzdělávání, jezdil do Prahy na sbormistrovské kurzy, které pořádali V. B. Aim a Fr. Spilka. Jeho cesta ke společenskému uznání přesto nebyla zpočátku snadná. I přes nesporné úspěchy, kterých začal dětský sbor dosahovat, byl A. Vepřek z místa sbormistra odvolán, s tím, že nemá úřední vysvědčení o dirigentské zkoušce. S pomocí svých příznivců a podporovatelů (především ředitele školy J. Káše a profesora Kaňkovského) se mu podařilo všechny překážky zdolat a ukázat v plném světle úspěchů dětského sboru své sbormistrovské kvality.

V průběhu své sbormistrovské činnosti se A. Vepřek seznámil s mnoha současnými hudebními skladateli. S mnohými z nich začal také spolupracovat. Velkou příležitostí k seznámení s nimi byly právě koncerty. Dětský sbor uváděl jejich díla, a autoři si je jezdili poslechnout. Pak už to byly také často premiéry jejich skladeb.

---

¹²³ Polák, S. 40 let Příbramského dětského sboru

¹²⁴ Fryš, J. Dvanáct osudů čtyř staletí, s. 174

¹²⁵ Dnes 1. poliklinika

¹²⁶ Z jeho činnosti více viz výše

Některým začínajícím hudebním skladatelům dětský sbor takto pomohl „prorazit“, dal mu možnost prezentovat se na veřejnosti. Mezi sbormistrem Vepřekem a některými z těchto významných hudebních osobností takto vzniklo užší či širší přátelské pouto, které vydrželo až do smrti – můžeme jmenovat např. J. B. Foerstera, J. Kříčku, J. Jindřicha, K. Hábu, J. Hanuše, J. Z. Bartoše. Udržoval občasný písemný kontakt i s dalšími současnými skladateli, kteří si jej pro jeho práci velmi vážili - např. P. Ebenem, I. Hurníkem, S. Jelínkem, ad. V roce 1948 se seznámil i s Františkem Lýskem, který mu byl kdysi vzorem, jak sbor vést a inspirací k tomu vlastní dětský sbor založit. Premiérových skladeb, které sbor uvedl, bylo mnoho. Nejčastějšími autory, kteří psali skladby přímo pro Příbramský dětský sbor, byli Jaroslav Kříčka, Jindřich Jindřich, Jan Zdeněk Bartoš, Jan Hanuš a také místní František Forst.¹²⁷ Postupem času se sbormistr Vepřek nemusel o přízeň autorů ucházet, naopak jeho jméno už bylo natolik známé, že mu skladatelé sami rádi své skladby nabízeli a mladí autoři si považovali za čest, pokud se jejich skladeb ujal.¹²⁸

Zřejmě velké pracovní vypětí a nasazení vedlo k tomu, že jej v roce 1963 stihl infarkt. Po několika týdnech zotavování se však v plném tempu a snad ještě větší houževnatostí vrátil ke své práci. V roce 1962 se mu dostalo oficiálního uznání – byl jmenován zasloužilým učitelem, dále ředitelem 4. ZŠ v Jiráskových sadech v roce 1967, o rok později předsedou Unie pěveckých sborů ad.

Sil s věkem ubývalo, ale sbormistr Vepřek pracoval ve stejném tempu dále. Na jaře roku 1969 jej postihl druhý infarkt. Tehdy už jej ve sbormistrovských povinnostech zastoupil druhorozený syn Vladimír, který se jako jediný z dětí A. Vepřeka vydal na dráhu profesionálního hudebníka.¹²⁹ V roce 1971 odešel A. Vepřek do důchodu, ale výuce hudební výchovy i sborovému zpěvu se věnoval nadále. Posledním jeho veřejným hudebním počinem byl koncert k jeho dvojitému životnímu jubileu – 70 rokům života a 50 letům sbormistrovské činnosti, pořádaný 15. prosince 1977. O měsíc později 13. ledna 1978 náhle po návratu ze zaměstnání umírá.

---

¹²⁷ Fryš, J., s. 182

¹²⁸ Polák, S. 40 let Příbramského dětského sboru, s. 16

¹²⁹ Prvorozená dcera Alena byla dlouholetou členkou dětského sboru, syn Lumír nejevil větší zájem o hudbu

1.4.2 Zdeněk Fous (*1926)

Současný sbormistr Příbramského smíšeného sboru, basista a výborný muzikant, legenda příbramské hudební scény, pro nějž je hudba v životě vším, zde působí bezmála už 65 let.

Narodil se v roce 1926 v Příbrami na Březových Horách. Jeho otec byl horník a matka v domácnosti, přivydělávala si šitím rukavic. Vyrůstal obklopen hudbou. Především jeho dědeček byl výborný muzikant - klavírista a houslista, a malý Zdeněk rád (zpočátku tajně) poslouchával, jak spolu s ostatními pány „muzicírují“.¹³⁰ Jako tříletý jim začal obracet noty a zanedlouho už noty také sám ovládal, mnohem dříve než čtení. O něco později, přibližně v šesti letech, začal zpívat v březohorském kostele sv. Vojtěcha v místním sboru.¹³¹ Tím odstartoval svoji pěveckou i další hudební činnost v Příbrami. V roce 1939 pak, už jako basista, začal působit na kůru kostela sv. Jakuba v Příbrami. Ve svých jedenácti letech řídil poprvé sbor a orchestr při Prokopské pouti.¹³² V těchto letech začal chodit hrát s kapelami.¹³³

Ve stejném roce začalo i jeho mnohaleté působení ve smíšeném pěveckém sboru Lumír-Dobromila (později Příbramském smíšeném sboru), který dodnes sám řídí. Tehdy byl sbormistrem Antonín Vepřek a sbor měl dohromady okolo devadesáti členů. Z. Fous byl přijat za člena sboru už ve svých třinácti letech, což vypovídá o jeho již tehdejších hudebních (pěveckých) kvalitách. Po základní škole studoval obchodní akademii, pak pracoval jako učeň na nádraží a ještě později v nově založeném ČSAD. Hudbě se věnoval při zaměstnání ve svém volném čase. Hrál na zábavách a honoráře za ně získané mu značně pomáhaly vylepšovat měsíční rozpočet.

Své pěvecké „pole působnosti“ rozšířil v roce 1947 ještě o další významné místo – Svatou Horu. V tomto období měl chrámový sbor na starosti H. Mayer a ten jej osobně do sboru pozval. Později Z. Fous svatohorský sbor také příležitostně dirigoval.

---

¹³⁰ Pánové se scházeli k provozování hudby třikrát týdně a prováděli tzv. Kammermusik, což byla v podstatě vážná hudba – valčíky ad. Podle zúčastněných v různém uskupení – tria, kvarteta, apod.

¹³¹ Tehdy zde působil jako sbormistr Emil Korejs, p. uč. Šmerhovský a po něm také budoucí ředitel kůru na Svaté Hoře – Hynek Mayer

¹³² V Příbrami dodnes pořádáné

¹³³ Hrál na klavír. Později absolvoval dvouletý kurz pro kapelníky lidových hudeb.

V roce 1948 odjel do Plzně, kde nastoupil základní dvouletou vojenskou službu. V únoru roku 1949 se oženil.¹³⁴ Později se stal vojákem z povolání (i když nebyl ve straně) a získal hodnost kapitána. V armádě strávil tedy dohromady sedm let. Nějakou dobu zde řídil osmdesátičlenný mužský pěvecký sbor a v Dobřanech, kde také bydleli, ještě další sbor, který si sám postavil. Zpívali mj. ve zdejším kostele.

Do Příbrami se vrátil v roce 1956. Pracoval v příbramském Hamiru a v roce 1959 nastoupil do Závodního klubu Uranových dolů. Tam dělal provozáře v nově otevřeném kulturním domě a pak až do důchodu dispečera dopravy. Opět se znovu velmi aktivně zapojil do příbramského hudebního života. Začal zpívat ve smíšeném sboru¹³⁵ i ve sboru u sv. Jakuba a na Svaté Hoře. Kromě toho obnovil spolupráci s Příbramskou filharmonií, na jejíchž koncertech vystupoval jako sólista, tympanista i dirigent. Koncerty byly často společné pro Smíšený sbor, Příbramský dětský sbor a s doprovodem Příbramské filharmonie. Společným jmenovatelem byl A. Vepřek, sbormistr a dirigent všech těchto těles.¹³⁶ V sedmdesátých letech navštěvoval osm let kurz zpěvu u operní pěvkyně a pedagožky prof. Růženy Židové.

Po odchodu P. K. Břízy ze Svaté Hory v roce 1973 byl jedním z těch zpěváků, kteří na protest proti tomuto rozhodnutí přestali chodit zpívat. V roce 1984 byl však požádán, zda by se do velmi oslabeného sboru, v podstatě bez vedení, nevrátil a neujal se také dirigování. Žádosti vyhověl. Působil zde více méně až do příchodu P. Břízy v roce 1991. Od tohoto roku pak už jako zpěvák (sborista i sólista) a zpívá zde dodnes. V roce 1979, po smrti sbormistra A. Vepřeka, se též ujal vedení Příbramského smíšeného sboru a dodnes jej řídí.

O svých koncertech a vystoupeních si vede od 50. let záznamy do sešitů. Těch má v současnosti již šest a budeme-li jimi listovat, naskytne se nám přehled bohatého hudebního života, který Z. Fous dosud prožil a stále prožívá.

---

¹³⁴ Jeho žena Ludmila je taktéž dlouholetou zpěvačkou ve svatohorském chrámovém sboru

¹³⁵ Zde se pak v roce 1969 seznámil s P. K. Břízou, který jej, i některé další zpěváky, pozval do sboru na Sv. Horu; stali se z nich přátelé, po Břízově odchodu v roce 1973 jej s manželkou jezdili navštěvovat do Kruceburku

¹³⁶ V období pěti let – 1939 – 1944 stanul A. Vepřek v čele Příbramské filharmonie a zároveň řídil smíšený a nově založený dětský sbor. I po odejití z vedoucí funkce ve filharmonii jeho spolupráce s ní trvala nadále.

2 KOMORNÍ SMÍŠENÝ SBOR DR. VLADIMÍRA VEPŘEKA

2.1 Historie sboru, jeho vznik, základní charakteristika

Sbor nese v názvu jméno svého zakladatele. To bylo připojeno členy sboru později, v roce 2002, po smrti Vl. Vepřeka, jako výraz díků. Když vedl Vl. Vepřek Příbramský dětský sbor¹³⁷ už nějaký čas, přemýšlel o sboru, do kterého by mohli přecházet dospělí členové dětského sboru. Jednou variantou byl Příbramský smíšený sbor, který až do roku 1978 řídil A. Vepřek. Tehdy v něm také mnoho zpěváků odrostlých dětskému sboru nadále pěvecky působilo.¹³⁸

Po smrti Antonína Vepřeka bylo jasné, že se sbormistrovského postu ujme buď Zdeněk Fous, sólový basista a dlouholetý člen sboru, který poslední dva roky pomáhal sbormistrovi Vepřekovi při dělených zkouškách s mužskou částí sboru, nebo jeho syn, Vl. Vepřek, který ale tehdy už se sborem téměř nespolečně pracoval. Nakonec sbor vedli oba noví sbormistři společně, ale jen krátce. Každý z nich měl poněkud rozdílné představy ohledně vedení sboru a Vl. Vepřek zatoužil mít svůj vlastní sbor pro dospělé, který by splňoval jeho dramaturgické představy. Rozhodl se tedy založit sbor zcela nový. A někteří zpěváci ze smíšeného sboru odešli s ním.¹³⁹

Nové pěvecké těleso tedy bylo založeno v roce 1983. Jednou z prvních zájemkyň o členství byla žena Vl. Vepřeka, Zuzana, (také bývalá členka PDS) a několik dalších známých, které oslovili.¹⁴⁰ Původní pracovní název souboru byl „VEKA“ (Vepřekův komorní ansámbl). Na první zkoušce sboru 10. listopadu 1983 se sešlo (nepočítaje sbormistra) celkem jedenáct zpěváků. Rovnoměrně byly zastoupeny všechny hlasy. Už po několika málo zkouškách bylo sbormistru Vepřekovi jasné, že

¹³⁷ Dále také PDS, o něm více kap. 6

¹³⁸ Komorní smíšený sbor Dr. Vladimíra Vepřeka (KSSDVV) 20 let (brožurka k výročí sboru), s. 7

¹³⁹ Z rozhovoru s manželi Fousovými, červen 2009

¹⁴⁰ KSSDVV 20 let, s. 7; Asi polovina ze zakládajících členů byli také zpěváci, kteří už v první polovině 70. let nakrátko společně zpívali na Svaté Hoře pod vedením P. K. Břízy, který tu tehdy poprvé působil pouze čtyři roky, a pak byl zdejší kanovníkem Z. Adlerem, z politických důvodů, odsunut na Vysočinu, čímž na Svaté Hoře zase veškerá nastartovaná a slibně se rozvíjející hudební činnost nadlouho ustala; KSSDVV 20 let, s. 18

nápad založit tento soubor byl šťastný. Jejich společný zpěv jej nadchl natolik, že se rozhodl, že jeho nový soubor zazpívá již v rámci vánočního koncertu Příbramského dětského sboru. Jen měsíc po svém založení tedy vystoupil s výběrem z Vánoční muziky Adama Michny z Otradovic.

Byli velikým překvapením pro všechny posluchače, poněvadž nebyli uvedeni ani v programu.¹⁴¹ Neméně překvapený byl i na koncertě přítomný hudební skladatel PhDr. Jiří Berkovec,¹⁴² jenž si tehdy přijel poslechnout provedení své Zimní suity Příbramským dětským sborem, skladby, kterou mu, jako i mnoho dalších, věnoval. Z vystoupení souboru VEKA byl nadšený a se sbormistrem Vladimírem Vepřekem se dohodli na další spolupráci.¹⁴³ Komornímu smíšenému sboru pak postupně věnoval přibližně patnáct svých skladeb. Ty byly následně nacvičeny a prováděny na koncertech, kterých se J. Berkovec v budoucnu rád a často zúčastňoval.

Sbor si pod vedením Vl. Vepřeka začal postupně, ale jasně budovat svoji pozici mezi příbramskými sbory, stával se stále známějším a na veřejnosti se zřejmě nejvýrazněji prezentujícím sborem. Sborem, který začal město Příbram reprezentovat na významných událostech a slavnostech nejen zdejšího regionu, ale také vzdálenějších městech a dokonce v zahraničí.¹⁴⁴

Sborem prošlo za dobu už více než 25ti letého působení na 80 zpěváků. Ze zakládajících členů zůstali – Eva Roubová, Ivana Sokolová (Pálková), Zuzana Vepřeková (Horská), Ivan Balík, Vladislav Dubnický a Jiří Roub. V současné době má sbor cca 32 stálých členů.¹⁴⁵

Zakladatel sboru a významná osobnost příbramského hudebního a kulturního života, sbormistr Dr. Vladimír Vepřek, v srpnu roku 2002 náhle zemřel. Vdova po sbormistrovi, Zuzana Vepřeková, se i přes tíživou osobní situaci po smrti svého manžela, zabývala budoucností sboru, který takto přišel o vedení. V případě smíšeného sboru oslovila Pavla Šmolíka, tehdy ještě studenta oboru dirigování na AMU, a ten

---

¹⁴¹ Program koncertu byl vytisknut již na začátku listopadu, tedy ještě před vznikem souboru

¹⁴² Také hudební vědec a badatel

¹⁴³ KSSDVV 20 let, s. 7 a 30

¹⁴⁴ Komorní sbor dlouhou dobu působil „vedle“ PSS, účastnil se střídavě stejných veřejných akcí, měl některé stejné spolupracovníky. Mnohem později (devadesátá léta), však získával na významu. Jeho výhodou byl především stabilní počet stálých zpěváků (okolo 30 - 35), mnohem mladší sborový kolektiv, a také fakt, že sbormistr Vl. Vepřek působil od roku 1994 jako místostarosta města a také organizátor kulturního, resp. hudebního dění. (organizace HFAD – viz dále).

¹⁴⁵ KSSDVV 20 let, s. 30 - 32, seznam členů

místo sbormistra přijal. Jeho nástupem do této funkce pak nastala nová éra sboru. Změna nastala především v souvislosti s hlavní činností nového sbormistra, kterou je péče o hudbu ve svatohorské bazilice, což se promítlo i do volby repertoáru sboru. (viz dále) Sbor také, podobně jako Příbramský smíšený sbor, v jeho činnosti ovlivňovala i nutnost častých změn zkušeben – ZŠ Jiráskovy sady, ZUŠ A. Dvořáka, svatohorská sborová zkušebna, loňský rok ještě prostory Waldorfské školy. Prozatím stálým útočištěm se sboru stal refektář kláštera na Svaté Hoře.

2.2 Profilace sboru, zaměření

Sbor se od počátku zaměřoval na oblast klasické sborové hudby a to jak světské, tak duchovní. Zabýval se jak v minulosti, tak i v současnosti především hudbou baroka, klasicismu a romantismu českých i zahraničních autorů. Jmenujme například G. F. Händela, W. A. Mozarta, J. Haydna, A. Brucknera, A. Dvořáka, B. Smetanu a další. Vždy v jeho repertoáru však byla i díla renesančních autorů, impresionistická a soudobá.

Sbormistr Vepřek volil repertoár od počátku činnosti sboru promyšleně, svojí náročností úměrně postupnému růstu sboru. V začátcích se sbor věnoval především nácvičku renesančních vokálních polyfonních skladeb, tudíž měli posluchači možnost zanedlouho na koncertech slyšet díla J. Galla, L. da Vittorii nebo třeba Kryštofa Haranta z Polžic a Bezdržic. Sbor zpíval také Českou vánoční muziku Adama Michny z Otradovic a především české vánoční koledy a písně. Vl. Vepřek se inspiroval sbormistrem Miroslavem Venhodou, jehož koncerty s Novými pěvci madrigalů a komorní hudby měl možnost navštěvovat už za dob svých studií na konzervatoři.¹⁴⁶ Práci tohoto sbormistra velmi obdivoval.¹⁴⁷ Byl také člověkem, který ctí tradice a snažil se např. do programů vánočních koncertů každoročně zařazovat pastorely českých kantorů - i ty méně známé, větší pastorální skladby, novodobé kompozice

---

¹⁴⁶ O Vl. Vepřekovi více kap. 2.5.1

¹⁴⁷ Tamtéž s. 3 - 4

na texty současných básníků, pásma koled od různých autorů, rovněž třeba příbramské koledy v úpravě Dr. V. Dražana, kterého považoval za velmi schopného, avšak nedoceneného, skladatele, a jiné.

Sbormistr Vl. Vepřek se narodil se v Příbrami, a tak se snažil často provádět také skladby příbramských a v okolí působících autorů. V repertoáru sboru proto nemohla chybět díla J. J. Ryby – jeho nejznámější Česká mše vánoční, Loretánské litanie, ale třeba také latinsko-česká pastorální mše Missa festis Nativitatis Christi, kterou sbor získal v roce 1994 od skladatele J. Berkovce a následně také úspěšně několikrát provedl. Dále to byla díla A. Dvořáka, který byl Vepřekovým velkým oblíbencem. Jeho skladby pak i prostřednictvím Komorního smíšeného sboru mohli obdivovat posluchači nejen v Čechách, ale také v cizině. Sbor do programů svých koncertů zařazoval často kusy z Moravských dvojzpěvů nebo z Dvořákova cyklu V přírodě.¹⁴⁸

V současné době, pod vedením sbormistra Pavla Šmolíka, sbor neustrnul, naopak, zachovává svůj kmenový repertoár a zkouší i mnoho skladeb nových. Jen za poslední tři roky nastudoval nebo opakoval přes osmdesát různých kompozic, z toho bylo 6 skladeb sboru přímo věnovaných. Dnes nelze říci, že by soudobá hudba tvořila jen okraj repertoáru sboru. Naopak v posledních letech sbor nacvičil a provedl hned několik moderních skladeb. Jmenujme např. Requiem aeternam a Jubilate Deo polského skladatele Jozefa Świdera nebo působivé a capellové Ave Maria Radka Rejška.

Sbor se podílí i na provádění premiér skladeb současných autorů. V roce 2005 to byla neobvyklá kompozice Te Deum Radka Rejška uvedená v rámci národní poutě při oslavách stého výročí povýšení Svaté Hory na papežskou baziliku, speciálně pro tuto příležitost napsaná, v obsazení – sbor, dechová hudba a zvonohra, kterou Komorní sbor zazpíval společně s dalšími třemi sbory. O rok později, v roce 2006, pak zazněla v rámci jarního koncertu skladba „Na Úsvitě“ Stanislava Jelínka. V roce 2008 sbor slavil 25. výročí své činnosti a při slavnostním koncertě 15. listopadu ve svatohorské bazilice provedl premiérově skladbu Stabat Mater opět autora Radka Rejška.

---

¹⁴⁸ Tamtéž s. 4 - 5

Dá se tedy říci, že se sbor nyní, v druhé éře své historie, věnuje duchovní hudbě více než dříve. Je to dáno především rozšířením spolupráce mezi komorním sborem a Svatohorským chrámovým sborem zásluhou sbormistra obou těles, Pavla Šmolíka. Oba sbory společně tak provedly už mnoho rozsáhlých oratorních děl uvedených především při jedné ze dvou největších svatohorských slavností v roce, slavnosti Korunovace milostné sošky Panny Marie Svatohorské. Jmenujme např. Paukenmesse J. Haydna, Messe sollenelle Ch. Gounoda, Te Deum G. Bizeta,¹⁴⁹ Missa Salve Sancta Parens příbramského skladatele F. Forsta a další. Naposledy, v loňském i letošním roce (2009, 2010), zazněla při slavnostní bohoslužbě Mše D dur „Lužanská“ A. Dvořáka.¹⁵⁰

2.3 Koncerty

Už od prvního úspěšného vystoupení sboru na veřejnosti v roce 1983 bylo zřejmé, že se VEKA určitě bude veřejné koncertní činnosti do budoucna věnovat. Za dobu jeho působení přesahující čtvrt století se uskutečnila již pestrá škála koncertů a vystoupení.

Pravidelné jarní koncerty v aule 4. ZŠ pořádané společně s PDS a taktéž vánoční na téže místě přinesly, kromě jiného, premiéry mnoha nových skladeb J. Berkovce a S. Jelínka, většinou za účasti autorů. Každý rok sbor jezdil zpívat Rybovu Českou mši vánoční a jinou vánoční hudbu i mimo Příbram – do Rožmitálu p. Tř. (v r. 1985, 1987 též se sólisty opery ND), na zámek v Dobříši, do Prahy a jinam.

Zúčastňoval se úspěšně (stejně jako PSS) různých soutěží a přehlídek sborů středočeského kraje – Písní přátelství, Smetanových Jabkenic, Kálíkova Nymburka, Jeníkových Tochovic apod. Vystupoval na společných koncertech sborů ze zahraničí – z partnerských měst města Příbrami a sám jezdil koncertovat do ciziny. (viz níže) Zpíval na vernisážích výstav – akad. mal. D. Černého (1984), J. Stehlíka (1985), K. Hojdena (1993), Z dějin Svaté Hory (1993) na Zámečku aj. Jako host byl několikrát

---

¹⁴⁹ To zaznělo v rámci odpoledního koncertu

¹⁵⁰ Podle rozšířeného programu ke koncertu Stabat Mater, vydaného při příležitosti 25 let od založení Komorního smíšeného sboru Dr. Vladimíra Vepřeka

pozván na příbramská nokturna pořádaná ZUŠ A. Dvořáka a účastnil se téměř všech místních koncertů pořádaných k oslavám výročí tohoto skladatele.

Kromě PDS spolupracoval na svých koncertech též s Příbramskou filharmonií (Vl. Vepřek byl též jejím dirigentem), vystoupil též v rámci koncertů příbramského Big Bandu – 1990, 1995, 1998. Od roku 1990 (až 2003) pravidelně zpíval na Velký pátek pašije v kostele sv. Jakuba ve staré Příbrami. Vystupoval zde v tomto období častěji v rámci slavnostních bohoslužeb, samostatných koncertů spojených s konkrétními událostmi pořádanými městem (návštěvy), i některých každoročních svátků (zahájení adventu) apod.

V současné době sbor vystupuje méně často, avšak zachovává tradici jarních a vánočních koncertů pořádaných v Příbrami, účastní se společných sborových akcí, příležitostně vystupuje mimo Příbram.

Z posledních let jmenujme např. vánoční koncerty na dobříšském zámku, na zámku v Hluboši, v Tochovicích, v Rožmitále pod Třemšínem, na Vysoké u Příbrami a další. Z koncertů či vystoupení mimo Příbramsko můžeme zmínit třeba doprovázení bohoslužeb při národní svatováclavské pouti ve Staré Boleslavi (společně se Svatohorským chrámovým sborem), koncerty v Praze, Benešově, v Rakovníku ad.

Mezi koncerty pořádané pravidelně každý rok patří vánoční - uskutečňované na Velké scéně příbramského divadla – od roku 2004 společně se všemi příbramskými sbory. Jarní koncerty se až donedávna konaly v aule 4. ZŠ v Jiráskových sadech, ale kvůli novým nevyhovujícím podmínkám a dalším okolnostem určujících pořádání koncertů zde, se poslední dva roky konají na jiných koncertních místech - v příbramském Zámečku - Ernestinu, v divadle A. Dvořáka i jinde.

Hudební doprovod si zpočátku zajišťovali členové ansámbly sami. Kvůli rostoucí náročnosti studovaných skladeb a rozšiřování sboru bylo však potřeba stálého korepetitora. Profesionální klavírní doprovod od roku 1990 zajišťovala prof. Jiřina Mandová a později také varhanice Vladimíra Štěpánová. Při svých vystoupeních komorní sbor často spolupracuje s jinými příbramskými hudebními tělesy – se Svatohorským chrámovým sborem, jak již bylo zmíněno, s Příbramským dětským sborem a od roku 2005 ještě intenzivněji s Příbramskou filharmonií, kterou před ukončením činnosti také zachránil Pavel Šmolík. Společně tedy pořádají vánoční koncerty v divadle, při kterých zaznívá každoročně Rybova Česká mše vánoční,

většinou Jarní koncerty a společnou hudební produkcí také oslavili stoleté výročí Příbramské filharmonie při Slavnostním večeru v roce 2008.¹⁵¹ Co se významných vystoupení v příbramském regionu týče, musíme samozřejmě ještě zmínit roky 1999 a 2003, kdy Komorní sbor zahajoval prestižní festival A. Dvořáka v Příbrami.

Pro vysokou úroveň svého uměleckého projevu, i když na amatérské úrovni, byl už od začátků své činnosti sborem, který reprezentoval město Příbram také v zahraničí. První výjezd sboru do ciziny se uskutečnil na podzim roku 1984 do partnerského města Königs Wüsterhausenu, kde sbor zazpíval díla L. Janáčka, P. Ebena i A. Dvořáka.¹⁵² Koncertních cest do zahraničí pak přibývalo: Hollenstedt (SRN) – 1990, 1997, Colleferro (Itálie) – 1992, 2000, Hoorn (Holandsko) – 1994, 1997, Ciampino (Itálie) – 1996, Bourg en Brestse (Francie) – 1998, Vídeň (Rakousko) – 1999, Villerupt – 2002, Freiberg (Německo) – 2000, 2002, Ajdovščina (Slovinsko) – 2004.¹⁵³

2.4 Sbormistr

2.4.1 PhDr. Vladimír Vepřek (1946 – 2002)

Narodil se 20. května 1946 v Příbrami jako třetí - nejmladší dítě manželům Emílii a Antonínovi Vepřekovým. Vyrůstal v „hudebním světě“ svého otce a právě každodenní styk s hudbou v něm nenásilně rozvíjel lásku k ní.

Už v sedmi letech zpíval v Příbramském dětském sboru pod vedením svého otce a také začal navštěvovat hodiny hry na housle.¹⁵⁴ Později – ještě na základní škole jej uchvátila hra na kontrabas a začal se jí intenzivně věnovat. Už ve čtrnácti letech pak nastoupil jako kontrabasista do Příbramské filharmonie, kde začínal hrát pod taktovku Dr. V. Dražana. Během studia na gymnáziu se ještě začal učit hře na klavír. Také už

---

¹⁵¹ KSSDVV 20 let, Program koncertu Stabat Mater, s. 6

¹⁵² Znovu pak v tomto městě sbor koncertoval po 11 letech

¹⁵³ KSSDVV 20 let, s. 29

¹⁵⁴ Slova chvály – Příbramský Atom, rozhovor s Vl. Vepřekem z 6. listopadu 1987, s. 3

občas pomáhal otci ve sboru při dělených zkouškách. Jinak se ale jeho budoucí studijní plány ubíraly spíše nehudebním směrem – bavila ho chemie a literatura. Až profesor pražské konzervatoře – Zdeněk Benda, ke kterému jezdil na soukromé hodiny, jej přesvědčil, aby si na pražskou konzervatoř podal přihlášku. Jak se pak ukázalo, bylo to správné rozhodnutí, protože tehdejší tzv. uliční výbor mu nedal doporučení ke studiu, a na jinou školu by byl, bez shovívavého a tolerantního vedení, přijat ke studiu jen s velkými obtížemi.¹⁵⁵ Na konzervatoři pak vystudoval hru na kontrabas u profesora Pošty. Poznal zde mnoho skvělých pedagogů – např. hudebního skladatele Jana Zdeňka Bartoše, profesora Ladislava Vachulku, doktora Bohumíra Liebicha a další.

Do světa dirigování ho později zasvětil jeho otec. Ten mu byl také prvním dirigentským vzorem. Vladimír u něj obdivoval především obrovské zaujetí, se kterým dokázal sbor vést a také upřímný cit a nadšení, jimiž dovedl všechny doslova strhnout. Zároveň sledoval i práci předních českých sbormistrů - např. sbormistra Českého pěveckého sboru prof. Josefa Veselky nebo prof. Čestmíra Staška, sbormistra Dětského sboru Československého rozhlasu v Praze. Nemálo času věnoval také poslechu, rozboru profesionálních nahrávek a studiu odborné literatury.¹⁵⁶ Již od 19 let otci pomáhal s řízením Příbramského dětského sboru, ale i Příbramského smíšeného sboru. Jeho prvním veřejným sbormistrovským debutem byl pak vánoční koncert v roce 1969. Tehdy musel zastoupit nemocného otce, jehož postihla srdeční choroba. Kromě dalšího vánočního programu, nastudoval a dirigoval Českou mši vánoční J. J. Ryby.¹⁵⁷

V roce 1970, po ukončení studií na konzervatoři, se oženil s Miladou Jirglovou, kolegyní ze studií, a také se stal se členem Symfonického orchestru Armádního uměleckého souboru Víta Nejedlého. Na rok opustil Příbram. V roce 1971 se vrátil a přijal místo učitele na LŠU. Učil hudební teorii, klavír a sborový zpěv a zároveň řídil Příbramskou filharmonii a smíšený sbor.¹⁵⁸

Po náhlé smrti svého otce A. Vepřeka 13. ledna 1978 se ocitl před nelehkým úkolem – převzít vedení dětského sboru. Po jeho nástupu do sboru odešly asi dvě třetiny členů. Tehdy mu pomohly starší členky, které přivedly několik desítek nových dětí. Vladimír Vepřek se v nové pozici velmi rychle zorientoval a prokázal opět své

---

¹⁵⁵ Příbramský dětský sbor 60 let, s. 14

¹⁵⁶ Tamtéž s. 14 - 17

¹⁵⁷ Příbramský Atom, s. 3, Dvanáct osudů čtyř staletí, s. 188

¹⁵⁸ Dvanáct osudů čtyř staletí, s. 188

sbormistrovské schopnosti. Už 10. května 1978 totiž vystoupil, z velké části s obnoveným, asi šedesátičlenným sborem, na zahajovacím koncertu 10. ročníku Hudebního festivalu A. Dvořáka. Trvalo ale samozřejmě delší dobu, než se sbor úplně stabilizoval.¹⁵⁹

Další rok s sebou přinesl nový velký úkol. Roku 1979 totiž zemřel Dr. V. Dražan, který stál od šedesátých let v čele Příbramské filharmonie. Novým dirigentem orchestru byl jmenován prof. Jan Karel a brzy i tehdy 33letý absolvent konzervatoře Vladimír Vepřek.¹⁶⁰

V roce 1981 se V. Vepřek přihlásil ke studiu hudebních dějin na Filosofické fakultě UK v Praze. Ta v roce 1985 dokončil, ale pokračoval dále ještě v doktorském studiu. Na doktora filosofie byl po větších obtížích s uznáním své dizertační práce promován 17. 4. 1989.¹⁶¹

V roce 1982 se podruhé oženil – s bývalou členkou dětského sboru Zuzanou Titovou, která již od svých osmi let zpívala také v příbramském dětském sboru. Po ukončení spolupráce s Příbramským smíšeným sborem založil na podzim roku 1983 Komorní smíšený sbor, původně pracovní nazvaný VEKA, po jeho smrti – Komorní smíšený sbor Dr. Vladimíra Vepřeka.

V Příbrami od konce 80. let působil také jako odborný pracovník ve Státním okresním archivu. Psal články o hudebních událostech do příbramského tisku i do sborníků Podbrdská, vydávaných příbramským státním archivem. V roce 1994 byl zvolen místostarostou města Příbrami a ujal se i organizace Hudebního festivalu Antonína Dvořáka (HFAD) pořádaného už od roku 1968 tradičně v Příbrami.¹⁶²

Zvládat najednou tolik povinností bylo velmi náročné a vyčerpávající. Významná osobnost kulturního a hudebního života v Příbrami posledních téměř čtyř desetiletí, PhDr. Vladimír Vepřek, umírá po dlouhé těžké nemoci dne 17. srpna 2002.

---

¹⁵⁹ Tamtéž, s. 190

¹⁶⁰ Slovo o Příbramské filharmonii – článek Stanislava Jelínka v programu koncertu Příbramské filharmonie Slavnostní večer, s. 5

¹⁶¹ KSSDVV 20 let, s. 5 – Tématem nejprve diplomové, později prohloubené doktorské, práce Vl. Vepřeka byl Hudební život v Příbrami v letech 1860 – 1938. Tehdejší režim jej však v práci omezoval, nepovolil mu psát např. o duchovní hudbě, kterou se chtěl také zabývat, a naopak chtěl, aby do pojetí příbramské kultury zahrnul význam vzniku komunistické strany v Příbrami. To však Vl. Vepřek odmítl. – Tamtéž

¹⁶² Dvanáct osudů čtyř staletí, s. 190

2.4.2 BcA. Pavel Šmolík (*1979)

Je tomu již téměř devět let, co na Svaté Hoře (a v Příbrami) začal působit schopný a nadšený hudebník, hudební organizátor, učitel, varhaník, sbormistr a dirigent Pavel Šmolík.

Narodil se 13. prosince 1979 v Plzni, pochází z učitelské rodiny. Již od dětství se hudbou zabýval a byl jí obklopen.¹⁶³ Učil se hrát na klavír a přibližně ve 12 letech poprvé usedl za varhany. Kůr malešického kostela byl prvním místem jeho „varhanického působení“, později, od gymnázia hrával v katedrále sv. Bartoloměje v Plzni.

Varhany ho zaujaly natolik, že se rozhodl jít studovat tento obor na konzervatoř. Vybral si konzervatoř v Českých Budějovicích, protože znal pedagožku prof. Jitku Chaloupkovou, tam varhany učící, a navíc to byla jediná konzervatoř, na které se vyučoval obor Chránová hudba. Postupem času ho začalo zajímat také dirigování, a proto se rozhodl už v 5. ročníku konzervatoře zkusit přijímací zkoušky na vysokou školu právě na tento obor. Uspěl v Brně i v Praze a rozhodl se pro Prahu. Počátky studia na AMU byly náročné, dirigování se nevěnoval moc dlouho, a zároveň s prvním ročníkem na vysoké škole dokončoval studium na konzervatoři. Tam v roce 2001 úspěšně absolvoval.¹⁶⁴ V roce 2003 pak dokončil bakalářské studium na HAMU v Praze, oboru dirigování.

Rok 2001 byl pro něj rokem bohatým na události. Již během dřívějšího studia zaznamenal některé úspěchy ve varhanních soutěžích, tento rok se však zúčastnil interpretačně-improvizační soutěže Voříškův Vamberk 2001 a stal se jejím absolutním vítězem.

O prázdninách tohoto roku přichází také na Svatou Horu.¹⁶⁵ Zprvu pouze na letní brigádu jako varhaník – varhaník doprovázející bohoslužby a také chránový sbor. Z brigády se ale nakonec stal trvalý pracovní poměr. Po odchodu P. K. Břízy

---

¹⁶³ Jeho otec do současnosti vede amatérský smíšený sbor Musica Amica v Plzni

¹⁶⁴ Hru na varhany vystudoval u Mgr. Jitky Chaloupkové

¹⁶⁵ Společně se svojí budoucí ženou, Miloslavou Fuchsovou (Šmolíkovou), taktéž varhanicí.; Od své kolegyně z konzervatoře, příbramské varhanice Vladky Benešové, která předtím nějaký čas také na Svaté Hoře působila, se dozvěděl o volném místě varhaníka

tehdejší svatohorský farář P. S. Příbyl nabídl uprázdněné místo ředitele kůru právě Pavlu Šmolíkovi a ten je přijal.¹⁶⁶

Už od podzimu roku 2002 je také sbormistrem Komorního smíšeného sboru Dr. Vladimíra Vepřeka v Příbrami a od roku 2006 ještě dirigentem Příbramské filharmonie. Patří k nejvýznačnějším osobnostem příbramského hudebního života v současnosti, organizuje samostatné i společné koncerty všech hudebních těles, které řídí. Je také mj. organizátorem společných vánočních koncertů všech příbramských sborů a Příbramské filharmonie pořádaných již od roku 2004 v příbramském divadle.

Na Svaté Hoře organizuje každoročně cykly koncertů – varhanních i jiných – na kterých se představila již řada významných současných hudebníků.¹⁶⁷ Přichází často s novými neotřelými nápady a náměty k oživení hudebního života na Svaté Hoře. Z posledních let, kromě již zmiňovaného cyklu Hudba v nezvyklých souvislostech, konaného poprvé v roce 2009, to bylo letos v rámci slavnosti Korunovace premiérové provedení první části oratoria o Nanebevzetí Panny Marie autorů R. Rejška a P. P. Beneše, CSsR Maria – Vykoupená Země, které se uskutečnilo v pozdních večerních hodinách ve venkovní Korunovačnické kapli.

Sám také koncertuje (na Svaté Hoře i jinde), věnuje se příležitostnému komponování¹⁶⁸ a pořádá varhanní kurzy pro amatérské i neamatérské varhaníky.¹⁶⁹ Působí také jako pedagog na varhanním oddělení českobudějovické Konzervatoře, kde vede pěvecký sbor, vyučuje varhanní improvizaci, gregoriánský chorál a dirigování.

---

¹⁶⁶ Podle časopisu Svatá Hora, rok 2003, č. 4 a osobního kontaktu s P. Šmolíkem

¹⁶⁷ Poměrně často koncertujícím hostem na Svaté Hoře je např. doc. Jaroslav Tůma. Loni i letos vystoupil na dvou koncertech v rámci koncertního úspěšného cyklu Hudba v nezvyklých souvislostech, kdy v prostorách klášterní rezidence (biskupském pokoji) na klavichord přednesl Bachův Dobře temperovaný klavír

¹⁶⁸ Viz výše; posledním jeho počinem je úprava směsi koled pro smíšený sbor a orchestr, jejichž provedení bude také součástí letošního společného vánočního koncertu v divadle

¹⁶⁹ Podle časopisu Svatá Hora, rok 2003, č. 4 a 5, osobního kontaktu s P. Šmolíkem

3 SVATOHORSKÝ CHRÁMOVÝ SBOR

3.1 Historie, jeho vznik, základní charakteristika

3.1.1 Příchod redemptoristů – rozkvět

Podrobnější informace o dění na svatohorském kúru, jako i na dalších příbramských kúrech, jsou známy přibližně od druhé poloviny 19. století. Je to období správy Svaté Hory redemptoristy, kteří sem byli povoláni po 86 letech, kdy na Svaté Hoře, v době velmi nepříznivé pro církve, působili probošti. Ti, i přes veškeré jejich nepopiratelné snahy, nemohli klesajícímu významu Svaté Hory zabránit. Bylo tedy na redemptoristech, aby ji po všech stránkách opět povznesli. Redemptoristé na Svatou Horu přišli v roce 1861 a jejich usilovnou prací a péčí začala Svatá Hora opět duchovně i hmotně vzkvétat. Jako lidoví misionáři se zasloužili především o rozkvět evangelizačně-výchovné složky.¹⁷⁰ Sláva a význam tohoto poutního místa dosáhla díky kněžím Kongregace Nejsvětějšího Vykupitele vrcholu. Po rozsáhlých celkových opravách se v roce 1905 dostalo Svaté Hoře velkého uznání, když ji papež Pius X. na žádost otců redemptoristů zvláštní listinou *Sacris aedibus* povýšil na baziliku minor, jakožto první chrám v celém tehdejší Rakousku-Uhersku.

Redemptoristům se podařilo zakrátko povznést i úroveň liturgie, jejíž nedílnou součástí by měl být i zpěv a chrámová hudba vůbec. Pořídili několikery varhany, podporovali hudební produkce. Nadále zde působili ministranti¹⁷¹ - zpěváci učící se ve svatohorské škole, pro které postavili školu novou, a také vyřešili legálnost této

---

¹⁷⁰ Šmolík, P., s. 22

¹⁷¹ Tradici zpěvu svatohorských ministrantů založili jezuité, působící na Svaté Hoře v letech 1647 – 1773. Ministranti (bylo jich kolem 8 - 9) zde docházeli do školy, která měla tehdy charakter nižšího gymnázia, byla čtyřtřídní. K jejich hlavním povinnostem patřilo doprovázení liturgie zpěvem. Zpívali litanie, i další svatohorské zpěvy – Vesel se, nebes Královno (zpíván od roku 1665) a hlavně Svatohorský Zdravas, (pocházející zřejmě z let 1666 – 1669), později ještě Anděl Páně, Stála Matka. Zpěvem a fanfárami vítali též četná procesí poutníků, která sem přicházela. V průběhu let došla škola mnohých změn, ale fungovala na Svaté Hoře kolem 300 let. Zrušena byla v padesátých letech 20. století.

instituce i její pravomoc udělovat žákům právoplatné vysvědčení.¹⁷² Podle některých zmínek tu už fungoval také stálý pěvecký sbor, který prováděl chrámovou hudbu. Zpíval především při bohoslužbách, tehdy ještě konaných v latinském jazyce, hudbu figurální a později také reformovanou hudbu ceciliánskou.¹⁷³

3.1.1.1 Regenschori Václav Přibík; počátky pravidelné činnosti sboru

Mezi mnoha varhaníky a řediteli svatohorského kůru v této době vyniká zcela jistě osobnost Václava Přibíka. Byl znám jako výborný hudebník, ale také přísný a náročný učitel.¹⁷⁴ Narodil se v roce 1821 v Mníšku pod Brdy v rodině řídícího učitele. Absolvoval učitelský ústav a varhanickou školu v Praze a poté působil jako učitel v Pičíně u Příbrami a na Březových Horách v Příbrami. Na Svatou Horu přišel v roce 1850 či 1851 a setrval tam plných 25 let.¹⁷⁵ V době, kdy vedl svatohorskou školu, byla nazývána „malou konzervatoří“ a mnoho jeho žáků dosahovalo vynikajících úspěchů nejen v Čechách, ale i v zahraničí. Mezi ty nejvýznamnější patřili violoncellista J. Chmelenský, koncertní mistr působící v orchestru varšavské opery,¹⁷⁶ dále M. Hájek, profesor na konzervatoři ve Wüzburgu, A. Kott, kapelník opery v Plzni a v Brně, nebo dva synové V. Přibíka Josef, který odešel do Ruska a působil jako kapelník ve Lvově, Kyjevě, Moskvě i v dalších městech, a později se stal profesorem konzervatoře a dirigentem městského symfonického orchestru v Oděse, a Antonín, profesor hudby v Hradci Králové, i mnoho dalších.

Zároveň byl tedy také učitelem ve svatohorské škole. A že byla úroveň této školy za vedení V. Přibíka opravdu vysoká, dokazuje i listina, kterou mu zaslala pražská konzervatoř,¹⁷⁷ ve které svatohorskému řediteli sděluje, že budou jeho žáci přijímáni na pražskou konzervatoř bez přijímacích zkoušek.¹⁷⁸ Nedostatkem svatohorské školy bylo ale to, že byla školou soukromou bez práva veřejnosti, tzn.

---

¹⁷² Tamtéž

¹⁷³ Hudební tradice na Svaté Hoře, rozhlasový pořad z r. 1994 s P. K. Břízou a P. J. Břicháčkem, P. S. Přibylem a J. Svejkovským

¹⁷⁴ Srov. Němeček, J. Hudební Příbram, s. 141, Fidler, B. Můj život a vzpomínky, s. 7

¹⁷⁵ Holas, s. 739; Dražan, s. 112 – rok Přibíkova příchodu se v těchto dvou zdrojích liší

¹⁷⁶ Později se vrátil zpátky do Čech a hrál i v Příbramské filharmonii

¹⁷⁷ Tento dopis psal skladatel Vilém Blodek a je uložený v Národním muzeu v Praze

¹⁷⁸ Podle čl. J. Forsta „Pěvecký sbor na Svaté Hoře“ v časopise Svatá Hora z roku 1932, s. 11 - 13

nemohla vydávat žákům právoplatné propouštěcí vysvědčení. Rektor Svaté Hory se tedy snažil toto právo pro školu získat a po vykonaných šetřeních a změnách bylo právo veřejnosti škole uděleno. V prosinci 1880 byla tedy zřízena soukromá jednotřídní katolická škola s kapacitou asi dvacet chlapců, vyučovacím jazykem byla čeština.¹⁷⁹

V. Příbík se ve výběru a provádění hudby¹⁸⁰ nechtěl podřizovat požadavkům doby (ceciliánské reformě) – tyto hudební reformy neuznal, a tak svoje dlouholeté působení v roce 1875 či 1876 opouští a odchází na místo ředitele kůru a varhaníka do Mělníka.¹⁸¹ Tam v roce 1890 či 1891 umírá.¹⁸²

Nástupcem V. Příbíkova se stal Václav Fišer, který přišel z Těchnice, kde vykonával učitelství na obecné škole. V roce 1887 jej v místě ředitele kůru a správce školy vystřídal jeho syn Bohumil Fišer, původně učitel ve Štětkni.¹⁸³

V roce 1890 však z místa odstupuje a nahrazuje ho Vojtěch Schopf, tehdy už zasloužilý učitel s 45 letou učitelkou praxí. I když v této funkci strávil pouze tři roky,¹⁸⁴ jsou mu přičítány velké zásluhy za povznesení chrámového zpěvu. Po něm bylo toto místo, (po třech či pěti měsících provizorního vedení P. Janem Kvasničkou), zprvu jen prozatím, svěřeno Janu Forstovi. V roce 1896 se však stává svatohorským regenschorim definitivně.¹⁸⁵

3.1.1.2 Pan řídící Forst

Jan Nepomuk Forst je jednou z nejvýznamnějších osobností svatohorského hudebního života a také nejdéle zde působící. Na Svatou Horu přišel v 34 letech a svůj úřad zastával až do vysokého důchodového věku 85 let.¹⁸⁶

---

¹⁷⁹ Holas, F. X., s. 739

¹⁸⁰ Např. Horákovy mše – např. Missa Quinta in Es, Missa patoralis, skladby od Führera, Maška, Reimana, apod.

¹⁸¹ Podle vzpomínek B. Fidlerova, prý místo lépe placeného

¹⁸² Srov. Šmolík, P. Hudba na Svaté Hoře, s. 15, Němeček, s. 141, autoři se v rocích liší, Československý hudební slovník uvádí rok 1896; podle Dražana, V. Po stopách hudby našich kantorů, s. 113 – V. Příbík umírá až v roce 1899 ve stáří 78 let

¹⁸³ Začal provádět cyrilskou reformu, především pak ale jeho nástupce – J. Forst, podle článku P. E. Pauknera "Svatohorský Zdravas" uveřejněném v časopise Svatá Hora z r. 1923, s. 6

¹⁸⁴ Zemřel na zápal plic, který si „uhnal“ při hraní na pohřbu

¹⁸⁵ Holas, s. 740

¹⁸⁶ Poslední rok mu pomáhal zástupce P. F. Vošahlík, 1944 odchází na odpočinek zcela

Narodil se 17. května 1859 v Krchlebicích u Čáslavi v přísně katolické učitelské rodině. Sám pak vystudoval učitelský ústav v Praze a už v 18 letech nastoupil jako podučitel do Velké Vísky u Hořovic. Dalším jeho působištěm byl Švabín u Zbiroha, kde se stal zakrátko řídícím učitelem. Také mu bylo svěřeno vyučování náboženství a řízení kůru v zámecké kapli. Zde se v roce 1881 oženil s Matyldou Kulhavou. Ta mu byla věrnou společnicí na cestě životem až do své smrti v roce 1923 na Svaté Hoře. Měli spolu dvanáct dětí, z nichž čtyři později zemřely.

Ze Zbiroha konal občas pěší poutě na Svatou Horu a když mu bylo v listopadu roku 1892 nabídnuto právě uvolněné místo regenschoriho, rád přijal. Zpočátku docházel na Svatou Horu jen o nedělích a o svátcích, natrvalo se tam pak usadil v roce 1893.¹⁸⁷ Zasloužil se o povznesení nejen chrámového zpěvu, ale celkové úrovně hudby na Svaté Hoře obdivuhodně vysoko, byť byla omezena dobovým vkusem. Sám se totiž přiklonil k reformním ceciliánským a cyrilským směrům¹⁸⁸ a prováděl především skladby autorů v tomto duchu komponující – Witta, Griesbachera, Koenena, Stehla, Wericha, Cainera, z českých autorů potom Říhovského, Picku, Sychru, Treglera, Doušu a další.¹⁸⁹ I sám skládal pod vlivem cecilianistů, a to především skladby pro potřeby kůru - loretánské litanie, mše (také Korunovační),¹⁹⁰ Pange lingua a další. Je také autorem velmi zdařilých Korunovačních fanfár (v současnosti hraných na Svaté Hoře např. při Slavnosti Božího těla).¹⁹¹

Svůj úřad svatohorského ředitele kůru vykonával dlouho, velmi svědomitě a obětavě a povinností neměl málo. Sám je uvádí v článku „Pěvecký sbor na Sv. Hoře“ otisknutém v roce 1932 v časopise Svatá Hora: *„Vůbec dlužno zdůrazniti, že úkol ředitele kůru na Sv.Hoře není snadný: denně hraje se při výstavní mši sv. (v létě v 6 hodin, v zimě v 7 hodin ráno), pak při mši sv. v 9 hodin, v neděli ještě v 11 hodin, odpoledne každodenně při sv.požehnání. K tomu přicházejí v době poutní četné mše sv.*

---

¹⁸⁷ Svatá Hora, ročník 1932, čl. 40 let u varhan , s. 259 a rok 1946, čl. Za zemřelým Janem Nep. Forstem, s. 178

¹⁸⁸ Cyrilská jednota – český hudební spolek v Praze, střední organizace cyril. jednot. Založeno 1879, cílem šíření a pěstování katolické chrámové hudby v duchu cecilské reformy – více in Československý hudební slovník I

¹⁸⁹ Němeček, s. 141

¹⁹⁰ Korunovace – připomínka korunování sošky Panny Marie Svatohorské v roce 1732

¹⁹¹ Autorem Korunovační mše Salve sancta Parens složené pro Korunovaci v roce 1932 (dvousté výročí) je však syn J. Forsta – Fr. Forst – profesor učít. ústavu v Příbrami a dlouholetý dirigent Příbramské filharmonie. Pro Sv. Horu napsal ještě Stabat Mater.

Jeho Korunovační mše byla provedena Svatohorským sborem i při slavnosti Korunovace v roce 2008

pro poutníky, mimořádné „Zdrávasy“ a v době ostatní pak vyučování ve škole – týdně 26 hodin – cvičení ve zpěvu a troubení, zkoušky na kostelní zpěv, nacvičení nových mší, litanií a jiných věcí.“

Za dobu více jak padesátiletého učitelského působení na Svaté Hoře vchoval či správně směřoval do života mnoho hochů, na které působil pozitivně především příkladem svého života. Byl člověkem velmi zbožným, křesťanské zásady uplatňoval v každodenním životě. Rád také konal pěší poutě na mnohá poutní místa v Čechách i v cizině. Kromě své práce regenschorihy se svědomitě staral i o svoji velkou rodinu. Jeho dalším velkým zájmem pak bylo ještě včelařství. Stál u kolébky novodobého českého včelařství. Zabýval se osvětovou činností – pořádal přednášky, zakládal včelařské spolky a byl uznávaným a vyhledávaným rádcem v této oblasti. Reprezentoval naši zemi také na včelařském sjezdu ve Švýcarsku.¹⁹² O své každodenní činnosti a fungování hudby na Svaté Hoře si zapisoval podrobné poznámky do deníku, ten je však, k velké škodě, v současné době nezvěstný.¹⁹³

Za své zásluhy byl při příležitosti 25 letého působení na Svaté Hoře oceněn papežským vyznamenáním – křížem „Pro Ecclesia et Pontifice“.¹⁹⁴

Pan řídící Forst si zaslouženého odpočinku užil jen necelé dva roky, 18. září 1946 umírá ve svém svatohorském bytě.

3.1.1.3 Nástupci p. řídícího Forsta – Hynek Mayer, František Plaček

Do doby, než nastoupil nový ředitel kůru, veškerou hudbu na Svaté Hoře řídil syn J. Forsta prof. František Forst.¹⁹⁵ Již nějakou dobu předtím otci pomáhal – hrál za něj často o nedělích a také ho zastupoval na místě sbormistra a dirigenta.

Novým ředitelem kůru se 8. prosince 1944 pak stává poštovní úředník Hynek Mayer, který vede hudbu na Svaté Hoře až do roku 1969 s pomocí učitele Karla Marka

---

¹⁹² Podle časopisů Svatá Hora, ročníky 1932, 1946

¹⁹³ Zřejmě jej vlastní některý z Forstových příbuzných

¹⁹⁴ Holas, s. 740, Šmolík, s. 19

¹⁹⁵ Jeden z nejvýznamnějších dirigentů Příbramské filharmonie

z Nové Hospody¹⁹⁶ a od roku 1945 ještě další, oficiálně jmenovaný ředitel kůru – učitel a varhaník František Plaček.

Hynek Mayer se narodil 1. února 1898 v Bohutíně, byl synem řídícího učitele. Učil se hrát na varhany, často hrával při bohoslužbách v březohorském kostele sv. Vojtěcha místo ředitele kůru E. Korejse a v roce 1933 se stal, avšak pouze na rok, jeho nástupcem. Hrával i v příbramském kostele sv. Jakuba a v témže roce krátce působil i ve spojených pěveckých spolcích Lumíru-Dobromily.¹⁹⁷ Také komponoval. Zprvu se věnoval skládání světské hudby – sám vydal např. v roce 1918 své Příbramské Písničky i další skladby. Co se chrámové hudby týče, napsal přes padesát skladeb – litanie, písně, Pange lingua, spíše v lehčím slohu.¹⁹⁸

Na Svatou Horu přišel i s manželkou – učitelkou, která měla převzít vyučování ministrantů ve svatohorské škole. Tak se také stalo a Růžena Mayerová zde začala vyučovat od začátku září roku 1945 v již opět otevřené svatohorské škole v exercičním domě.¹⁹⁹ Působila zde 3 roky a stala se dokonce řídící učitelkou. Chlapce vyučovala liteře a ručním pracím. V roce 1949 odešla učit do veřejné školy na Březových Horách v Příbrami.²⁰⁰ Mayerovi bydleli v rohové vilce na „Sabáku“ v Příbrami, později na Svaté Hoře v tzv. „domečku“ blízko exercičního domu.

O H. Mayerovi se v časopisech Svatá Hora píše jako o řediteli kůru a i pamětníci ho v této funkci pamatují. Jeho hlavním zaměstnáním však byla práce poštovního úředníka a hudbě na Svaté Hoře se věnoval (alespoň zpočátku) nad rámec svých pracovních povinností. Hrával tedy na mších zřejmě především o víkendech a přes týden mimo svoji pracovní směnu, měl na starosti svatohorský chrámový sbor, který při zpěvu doprovázel na varhany, i organizaci hudebního života na Svaté Hoře.

---

¹⁹⁶ Nová Hospoda = městská část Příbrami; K. Marek učil na gymnáziu v Příbrami a hudbě se věnoval ve svém volném čase; kromě působení na Sv. H. měl ještě svůj pěvecký kvartet; na Svaté Hoře zastával funkci sborníka. V roce 1949 se zde oženil s Milenou Chlumeckou, učitelkou a členkou chrámového sboru; v Kronika Svaté Hory 1931 – 1950, s. 513 - 514

¹⁹⁷ Na místo sborníka Lumíru-Dobromily jej navrhl odstupující B. Soukup; Mayerovi však, coby poštovnímu úředníku, střídavé služby neumožňovaly pravidelnou práci se sborem – in Vepřek, s. 65

¹⁹⁸ Podle Soukup, B. Ředitelé kůrů starší doby na Příbramsku v Hudební Příbramsko 1940

¹⁹⁹ Kronika Svaté Hory 1931 – 1950, s. 305

²⁰⁰ Tamtéž, s. 510 - 511

S doprovodem bohoslužeb ve všední dny mu ještě téměř rok pomáhal P. Fr. Vošahlík, který zastupoval v posledním roce působení i J. Forsta. Ke konci roku 1945 však z důvodu své srdeční choroby toto místo opustil.

Od konce roku 1945 už tedy H. Mayer na chodu hudby na Svaté Hoře spolupracoval, kromě svého pomocníka K. Marka – dirigenta Svatohorského sboru, s nově jmenovaným ředitelem kůru, učitelem a varhaníkem Františkem Plačkem. Ten nastoupil do funkce 1. prosince 1945.

František Plaček přišel na Svatou Horu z Městce Králové (součást Nymburka), kde působil 19 let jako varhaník (1926 – 1945). Když pak dostal nabídku na uvolněné místo varhaníka na Svaté Hoře, byl jí poctěn a rád přijal. Na Svatou Horu přišel s celou rodinou v roce 1945, to mu bylo 41 let. K novému místu dostal i ubytování v exercičním domě. Protože varhanický byt ještě obýval předchozí ředitel kůru J. Forst, Plačkovi nejprve bydleli v suterénu, po Forstově smrti v roce 1946 pak dostali byt v patře. V tomto bytě zůstali bydlet až do roku 1984, tedy i dlouho poté, co musel F. Plaček v roce 1954 místo ředitele kůru na Svaté Hoře opustit. Až do doby svého odchodu do důchodu (ještě patnáct let) pracoval pak na Jáchymovských dolech. K původnímu povolání se už na Svaté Hoře nevrátil. Po nástupu do důchodu hrál na varhany v blízké Hluboši a také v kostele sv. Jakuba na náměstí ve staré Příbrami.²⁰¹ Kromě toho také soukromě vyučoval hře na housle a klavír. Jako většina ředitelů kůrů tehdejší doby i on komponoval. Ke konci svého života téměř všechny své skladby věnoval svému příteli panu Pincovi, varhaníkovi z Obořiště, který Plačkovi na Svaté Hoře často navštěvoval. Některé z jeho skladeb bychom však našli i ve svatohorském hudebním archivu.²⁰² Po odchodu ze Svaté Hory žil F. Plaček s manželkou ještě deset let v bytě ve staré Příbrami. Zemřel v roce 1994.

Hlavní náplní práce svatohorského ředitele kůru F. Plačka tedy byla funkce varhaníka po celý týden,²⁰³ a pak vyučování svatohorských ministrantů. Učil je hudbě, zpěvu a hře na trombón a na housle.²⁰⁴ K dalším jeho povinnostem pak ještě patřila

---

²⁰¹ V kostele sv. Jakuba hrával občas i při svém zaměstnání v dolech

²⁰² Podle rozhovoru se synem F. Plačka, F. Plačkem ml. (nar. 1938), červen 2009

²⁰³ Především o víkendu se střídal za varhanami s H. Mayerem

²⁰⁴ Svatohorští ministranti se ve škole učili ještě náboženství (vyučoval je P. F. Líkař, zároveň jejich prefekt), ruštině – P. R. Chytil, a po R. Mayerové ještě v roce 1949 dalším předmětům učitel Alois Nolč, Kronika Sv. Hory, s. 498

práce v administraci časopisu Svatá Hora, kde se uvolnilo místo po P. Šedivém a nutně potřebovali pomoc.²⁰⁵

Pan učitel Plaček byl stejně jako jeho předchůdce J. Forst výborným a obětavým pedagogem.²⁰⁶ Mnoho času trávil s hochy cvičením a opakováním za doprovodu harmonia, a pak samozřejmě usedal za varhany na svatohorském kůru, kde hoši měli možnost předvést to, co se naučili. Působil zde oficiálně do února roku 1954, pak musel z funkce odejít kvůli komunistické zvlí.²⁰⁷

3.1.2 Situace na Svaté Hoře před rokem 1950 a krátce po něm – násilný odchod redemptoristů

Po skončení 2. světové války se v červnu roku 1945 konala opět slavnost Korunovace. V září pak začal být vydáván časopis Svatá Hora pod názvem Ave Maria. Zpočátku uvolněná atmosféra v zemi však začala brzy houstnout.

V roce 1947 navštívil Československo a také Svatou Horu generální představený kongregace redemptoristů ThDr. Leonard Buys, který předal rektorovi Svaté Hory P. Hynkovi pokyny pro působení komunity v případě nedemokratického vývoje v zemi.²⁰⁸ Ke zhoršení situace došlo zanedlouho, k moci se dostala komunistická strana.

V roce 1948 bylo opět zcela zastaveno vydávání časopisu. Rektor Svaté Hory P. Hynek byl v roce 1950 zatčen a odsouzen za veřejné čtení pastýřských listů ke dvanácti letům vězení. V témže roce došlo na Svaté Hoře (i po celých Čechách) k přepadení klášterů komunistickou tajnou policií a internování kněží do centralizačních táborů. Akce označená tajnou šifrou „K“ (kláštery) měla za úkol

---

²⁰⁵ Podle časopisu Svatá Hora, ročník 1946, s. 191

²⁰⁶ Tak na něho vzpomínají i někteří jeho žáci, např. Pavel Verner, bývalý svatohorský ministrant, člen známé pražské „hudební“ rodiny Vernerových, vynikající hudebník – hobojsista, pedagog a zároveň velmi sympatický a pokorný člověk; ve svém rozhovoru v čas. Svatá Hora, roč. 2006, č. 4, s. 8 - 10 uvádí, že díky p. uč. Plačkovi se dostal později na konzervatoř, kde byl premiantem. Na Sv. Hoře se učil hrát na housle, trubku a harmoniku; přišel sem v roce 1945 jako desetiletý a pobyl zde dva roky

²⁰⁷ Jeho starší syn by jinak nemohl vystudovat medicínu. Později se opravdu lékařem stal. Dnes už nežije. Jeho druhý syn v této době studoval učiliště v Táboře. Manželka zůstala v domácnosti.

²⁰⁸ Prágrová, T. Poutní místo Svatá Hora u Příbrami v letech komunistické perzekuce církve, s. 45; např. ukrytí svatohorského pokladu ve věži Březnické brány

likvidaci mužských řádů. První etapa likvidace proběhla v noci ze 13. na 14. dubna a týkala se sedmi nejpočetnějších řádů. Mezi nimi byli i redemptoristé. Těm byly jako centralizační tábor určeny Králíky. Pro představené a významné řeholníky (tzn. ty obzvlášť nebezpečné) byl určen bývalý premonstrátský klášter v Želivě.²⁰⁹

Mnozí řeholníci byli zakrátko přiděleni k PTP,²¹⁰ kde museli velmi tvrdě pracovat. Dostali se k nim i někteří svatohorští redemptoristé – P. J. Saller, P. B. Vaněk, P. K. Bříza. Poslední dva jmenovaní - tehdy ještě studenti teologie, kterým se zde od některých spoluvězňů – starších kněží – profesorů teologie, dostávalo ve vzácných chvílích volna odborného teologického vzdělání.²¹¹

Po násilném odchodu redemptoristů nastal útlum veškeré činnosti. Představení Svaté Hory odešli a vzápětí nastoupilo nové vedení kláštera – z Ostravy přijel P. Unger. Druhý den po přepadení kláštera se konala dopolední mše svatá, jakoby se nic nestalo.²¹²

3.1.2.1 Provozování hudby a činnost sboru v této době

Po roce 1950 byla taktéž omezena další hudební činnost na Svaté Hoře. Poslední písemně podložené informace o hudebním dění zde jsou z roku 1948 z časopisu Svatá Hora. Poté bylo na dlouhou dobu (až do roku 1990) i vydávání tohoto časopisu zrušeno. V časopise z roku 1947 se dočteme, že pěvecký sbor pod vedením p. Hynka Mayera „*spěje rychle ke značné technické i přednesové zdatnosti a dožívá v těleso, které čestně reprezentuje naši Svatou Horu i před četnými cizinci, kteří sem ustavičně zajíždějí.*“ Dovídáme se také, že se sbor schází pravidelně jednou týdně ke zkoušce a zpívá každou neděli při deváté mši svaté a ve svátky.²¹³

Ze stejného období je uveden v časopise Svatá Hora (rok 1948) i přehled prováděných skladeb. Většina z uvedených autorů jsou přívrženci ceciliánské reformy

---

²⁰⁹ Prágrová, T. Poutní místo Svatá Hora u Příbrami v letech komunistické perzekuce církve, s. 31 - 32

²¹⁰ Pomocné technické prapory

²¹¹ Tamtéž, s. 33

²¹² Kronika Svaté Hory 1991 – 2000

²¹³ Tak je tomu dodnes

(Douša, Fidler, Picka, Říhovský, Deschermeier, Gruber ad.), ale najdeme zde i jména jako Foerster, Dvořák aj.²¹⁴

Sbor tu tedy zůstal i po roce 1950 a působil nadále, ale jeho činnost byla omezena. Na místě ředitele kůru zůstal H. Mayer a po odchodu F. Plačka hudbu řídil jen s pomocí dirigenta K. Marka.²¹⁵ Počet členů sboru se snížil na třináct.²¹⁶ I v tomto malém počtu se scházel ke zkouškám každý týden v sobotu. V zimě zpěváci zkoušeli v „domečku“, v létě na letním kůru. Do kláštera nechodili vůbec. Sbor zpíval stále každou neděli na „deváté“, odpoledne pravidelně litanie, často čtyřhlasé (např. autorů K. Douši, V. Říhovského ad.)²¹⁷ Zájemci o členství ve svatohorském sboru neprocházeli žádným přijímacím řízením (jako třeba v příbramském pěveckém spolku Lumír-Dobromila), ale podmínkou byla katolická víra.

3.1.3 Období prvního působení P. K. Břízy na Svaté Hoře (1969 – 1973)

Po svatohorských správcích P. Panuškovi, P. Failovi (redemptoristi), a P. Pittermannovi (premonstrát), nastoupil do vedení P. Karel Olšar. Ten byl starostlivým a také oblíbeným správcem. Za jeho vedení byla např. zrekonstruována rezidence (dříve dívčí internát) a na Svatou Horu začalo přicházet opět velké množství poutníků. V roce 1969 povolal zpět na Svatou Horu také některé redemptoristy. Malou komunitu tvořili čtyři kněží – P. Líkař, P. Vaněk, P. Houska, P. Bříza a řeholní bratr Dominik Fiala. P. Bříza²¹⁸ však nesměl vykonávat kněžskou službu, a tak působil oficiálně jen jako varhaník a sbormistr. Po duchovní stránce se však mohl skrze hudbu, při sborových zkouškách a dalších setkáních, zvláště mladým zpěvákům, věnovat více než kněží oficiálně zde působící. Skrze hudbu je přiváděl blíž k Bohu.²¹⁹

---

²¹⁴ Svatá Hora, rok 1948, s. 46

²¹⁵ K. Marek se na Svaté Hoře v roce 1949 oženil se zpěvačkou chrámového sboru Milenou Chlumeckou, rovněž učitelkou, Kronika Svaté Hory, s. 513 - 514

²¹⁶ V této době začali na Svatou Horu do sboru docházet i manželé Fousovi, kteří jsou členy svatohorského sboru dodnes. Osobně se tedy znali s H. Mayerem i K. Markem. Od nich pochází tyto informace.

²¹⁷ viz výše

²¹⁸ O něm více kap. 3.4.1.

²¹⁹ Svatá Hora 2002, s. 6

V této době se stal členem Smíšeného příbramského sboru, který tehdy vedl A. Vepřek. Ve sboru zpíval tenor a také doprovázel na koncertech na varhany. Zpěvákům zde pak učinil veřejně nabídku – pozval ty, kdo chtějí zpívat ve Svatohorském sboru, který nově zakládá, na první zkoušku.²²⁰ Už po jedné výzvě se na Svaté Hoře k prvnímu nácviku sešlo okolo 15 zpěváků, mj. Zdeněk Fous – sólista – basista, dlouholetý člen smíšeného sboru²²¹ s manželkou Ludmilou, Vladimír Vepřek – pozdější sbormistr Příbramského dětského sboru, Příbramské filharmonie a Komorního smíšeného sboru VeKA s manželkou Miladou Jirglovou – sólistkou – sopranistkou a další, převážně mladí lidé. Počet členů v podstatě znovu založeného sboru²²² se pohyboval okolo 25. Od tohoto dne začal „nový“ Svatohorský sbor opět intenzivně pracovat.

Zkoušky se konaly pravidelně každý týden v sobotu a v neděli na „deváté“²²³ se zpívalo. P. Bříza zpočátku hrál na varhany, nějaký čas dirigoval PhDr. Jiří Gutwirth, a také Z. Fous. Protože bylo krátce po II. Vatikánském koncilu,²²⁴ sboru chyběl aktuální repertoár, který by odpovídal požadavkům nové liturgie. P. Bříza proto začal skládat mnoho nové liturgické hudby na české texty. Velmi mu s tímto pomáhal jeho dlouholetý přítel Stanislav Jelínek, profesor pražské konzervatoře, a také jeho bratr, Jiří Bříza, ředitel kůru v Mostě. Z této doby tedy pochází vstupní zpěvy, pro každou neděli jiné, specialita svatohorského kůru. Dalšími skladateli, kteří poskytli Svaté Hoře své nové skladby, byli ještě Petr Eben²²⁵ nebo P. Josef Olejník.²²⁶

P. Bříza začal se sborem zpívat tedy především tyto nové skladby, dále skladby českých autorů, již dříve zde prováděných, jako Říhovský, Douša, Kříčka, Bartoš (ale na české texty a ne všechny) a také skladby autorů starších – Mozart, Ryba, Kypča, Skočdopole, z nichž mnohé spartoval. Provozována byla tedy hudba přece jenom

---

²²⁰ Sbor tu až do příchodu P. Břízy fungoval pod vedením H. Mayera, ale členů již bylo nemnoho a úroveň jeho výkonů byla ovlivněna stále se zvyšujícím věkovým průměrem členů sboru. P. Bříza dal najevo poměrně razantně svoji nespokojenost s tímto stavem. Do sboru přišlo mnoho nových, převážně mladších členů.

²²¹ A pozdější jeho dirigent – od roku 1978 až dodnes

²²² Téměř všichni členové obnoveného svatohorského sboru byli noví

²²³ To znamená na nedělní mši svaté v 9 hodin

²²⁴ Na první adventní neděli roku 1969 se poprvé sloužila nová liturgie

²²⁵ Taktéž Břízův dlouholetý přítel

²²⁶ Všechny tyto skladby jsou umístěny v „novém“ hudebním archivu, který začal vznikat v souvislosti s příchodem P. Břízy a obsahuje aktuálně provozované skladby

kvalitnější, procházející určitým výběrem.²²⁷ Latinsky zpívali velmi málo, uváděny byly většinou pouze latinské mše autorů Říhovský, Douša, Fibich ad.

Kromě tohoto „velkého“ sboru měl ještě sbor druhý, tvořila jej mládež, zpívali převážně rytmické písně a zpěvy z Taizé a pravidelně účinkovali jednu neděli v měsíci na mši svaté v 11 hodin. Zpívali i na jiných místech – např. v příbramském kostele sv. Jakuba a vystupovali i v Německu.

Už v této první etapě svého působení na Svaté Hoře vyučil nebo začal učit hrát na varhany kolem dvaceti mladých lidí z Příbrami a okolí. Některé z tehdejších jeho žáček hraji na Svaté Hoře dodnes.

Z důvodu personální změny ve vedení svatohorského kláštera²²⁸ byli redemptoristé v roce 1972 opět posíláni pryč – působit do diecéze. P. Bříza odešel jako poslední – v roce 1973 byl vypovězen tehdejším představeným Svaté Hory P. Z. Adlerem²²⁹ kvůli velkým neshodám. Odešel ke své sestře do Krucemburku.

3.1.4 Hudba na Svaté Hoře v období 1973 – 1990

Na protest proti odchodu P. Břízy přestali někteří členové do sboru docházet, především ti klíčovní, což se samozřejmě odrazilo na možnostech, potažmo kvalitě jeho dalšího působení.

Dva měsíce sbor nefungoval vůbec, zpočátku nebyl ani pravidelný doprovod bohoslužeb. Na varhany hrál jeden z místních kněží, který však měl i jiné kněžské povinnosti, tudíž nemohl doprovázet všechny bohoslužby. Stalo se tedy, že přijelo mnoho poutníků na bohoslužbu ve sváteční den a za varhanami nikdo neseděl. Doprovodu bohoslužeb se nakonec ujaly bývalé žačky P. Břízy ve hře na varhany - Ludmila Štefaniková, později ještě Marie Hlaváčková a Marie Lysová, zároveň členky prozatím nefungujícího sboru.

Jak už bylo řečeno – od roku 1972 vedli Svatou Horu diecézní kněží, po odchodu P. K. Olšara P. Z. Adler a v roce 1974 sem byly také povolány řeholní

---

²²⁷ Šmolík, P. Hudba na Svaté Hoře, s. 28

²²⁸ P. K. Olšar byl jmenován kanovníkem v katedrále sv. Víta v Praze, tudíž Svatou Horu opustil

²²⁹ Z. Adler – předtím děkanem v Rakovníku, byl vysoký funkcionář a spolupracovník režimu

sestry z řádu „de Notre-Dame“. Za varhanami se kromě již jmenovaných dobrovolnic začaly střídat i sestry Lubomíra, Serafína a Irma. Posledně jmenovaná shromáždila zpěváky z již téměř rozpadlého sboru, ty, kteří stále chodili na Svatou Horu na bohoslužby a neodmítali účinkování na protest proti odchodu P. Břízy. Zpěváků se nakonec shromáždilo okolo deseti a začali opět zpívat, i když ne pravidelně.

Protože v obsazení sboru byly zastoupeny všechny hlasy, i když komorněji, zpíval sbor též písně (sbory) čtyřhlasé. Jejich repertoár tvořily jednodušší zpěvy a písně. Nezapomněli ani na repertoár z minulých čtyř let za vedení K. Břízy, jehož jednodušší skladby (i jiných autorů), také dále prováděli. Protože ve sboru byli i velmi dobří zpěváci – sólisté – tenorista Jan Boubelík a v roce 1978 přišla Marie Kropáčková – sopranistka, často mohli návštěvníci bohoslužeb slyšet i náročnější sólové skladby v podání těchto dvou interpretů.²³⁰ Všichni členové sboru, ale především vedoucí – sestra Irma, byli amatéři, tudíž se sbor náročnějším a rozsáhlejším kompozicím nevěnoval. Neměli ani varhaníka, který by byl schopen náročnější varhanní doprovod skladeb obstarat. V tomto období tedy nebyly pořádány ani samostatné koncerty. Zpěváci zpívali (nepravidelně) při nedělních bohoslužbách v devět hodin, ne vždy celou mši. Nepravidelně účinkovali také o Vánocích, Velikonocích, slavnostech a poutích. Ke zkouškám se sbor scházel jen vždy před „vystoupením“.²³¹ Toto období znamenalo pro svatohorský sbor značný pokles úrovně.

V roce 1984 povolal P. Z. Adler na Svatou Horu nový ženský řeholní řád - sestry sv. Vincence z Pauly.²³² Sester přišlo asi třináct a vzaly si na starosti v podstatě celý chod Svaté Hory. Ujaly se také hudby.

Nastoupily nové varhanice – sestra Bellarmína a Norburga – a sbor působil dál podobně jako v minulých deseti letech. Jeho úroveň se však, především kvůli chybějícímu soustavnému a odbornému vedení, nezlepšovala. Návěku se členy se občas věnovala Ludmila Štefaniková, dlouholetá zdejší varhanice, a sbormistrovského postu se v případě potřeby, ale jen na krátký čas, ujal Dr. Jiří Gutwirth. Sbor pak řídila od varhan sestra Belarmína, ale protože to bylo značně komplikované a nevyhovující,

---

²³⁰ Zpívali také na svatbách a pohřbech – např. Ave Maria (F. Schubert, Ch. Gounod), skladby A. Dvořáka aj.

²³¹ Z rozhovoru s Ludmilou Štefanikovou a Marií Hlaváčkovou, tehdejšími i současnými varhanicemi a členkami sboru, červenec 2009

²³² Sester Notrdamek ubývalo. Chyběly mladé pokračovatelky.

požádal rektor Svaté Hory P. Z. Adler společně se sestrou Belarmínou Zdeňka Fouse, aby vedení sboru převzal on. I když při stejně nevyhovujících podmínkách (nedostatek zpěváků, aj.), situace se nepatrně zlepšila. Zdeněk Fous pak vedl sbor až do návratu P. Břízy v roce 1991.

3.1.5 Návrat P. K. Břízy i dalších redemptoristů na Svatou Horu

25. března 1990 byla Svatá Hora předána opět do rukou redemptoristů. Novým rektorem se stal P. Josef Břicháček a brzy po něm přišli i další kněží a řeholní bratři – P. Jan Zemánek, P. František Líkař, bratr Jan Přimda. V roce 1991 se vrátil též P. Karel Bříza, P. Břetislav Vaněk, P. Ladislav Škrňa a bratr Dominik Fiala.

P. Bříza chtěl po svém příchodu pokračovat tam, kde před 18 roky skončil. Sbor po jeho odchodu živořil,²³³ bylo tedy na něm, aby jej opět povznesl. Sotva otec Bříza přijel, začal svolávat členy ke zkoušce sboru.²³⁴ Kouzlem své osobnosti a přesvědčovacími schopnostmi se mu podařilo přivést do sboru nové děti, mládež i dospělé zpěváky. Někteří z nich byli už dětmi tehdejších mladých členů ze 70. let. Velká část z nových mladých zpěváků k němu začala docházet také na hodiny varhanní hry. Byl trpělivým, ale také přísným učitelem. Vyučoval ve svém pokoji v klášteře, kde měl postaveny vlastní domácí varhany.²³⁵ Žáků opravdu nebylo málo, kromě příbramských za ním dojížděli z blízkého i vzdálenějšího okolí. Ti, kteří toho byli alespoň částečně schopni, pak měli možnost si své „umění“ vyzkoušet rovnou v praxi – při odpolední mši svaté. P. Bříza s dotyčnými vždy pobýval na kůru a dohlížel na hladký průběh doprovodu mše.

Repertoár sboru tvořily tytéž skladby jako před dvaceti lety (i titíž autoři) a skladby nově nacvičované. Sbor se začal opět pravidelně podílet svým zpěvem na doprovodu liturgie nedělní deváté mše svaté. Pravidelně byly zařazovány latinské mše autorů Říhovského, Doušy, Fibicha a i jiné, které se téměř pravidelně střídaly, občas také ordinária z kancionálu – Břízy, Olejníka a Ebena. Pak samozřejmě česky

---

²³³ Mnoho členů na protest proti jeho odchodu odešlo, zbylý sbor neměl odpovídající vedení apod.

²³⁴ S některými z nich byl celá léta v kontaktu, jeho přáteli se stali především manželé Fousovi, kteří za ním celé roky jezdili do Krucemburku

²³⁵ Ty si sem nechal převézt z Krucemburku

psané mešní introity autorů K. Břízy, J. Břízy a S. Jelínka psané podle liturgických textů určených pro konkrétní neděle a také drobnější skladby – mariánské, eucharistické či příležitostné k svátkům různých svatých ad., týchž autorů i jiné. Žalmy byly zpívány převážně na nápěvy J. Břízy. V jejich zpěvu se po nedělích střídaly skupinky mladších zpěvaček a mladších zpěváků, kterých bylo ve sboru dostatek.

Sbor musel tedy zvládnout nacvičit každý týden nemalé množství skladeb, což nebylo, především pro malé množství času, vůbec snadné. Přesto, vzhledem k daným podmínkám, P. Bříza sbor povznesl a udržoval na poměrně vysoké umělecké úrovni. Mnozí zpěváci se naučili větší pohotovosti a flexibilitě při zpěvu „z not“. Sbor zpíval kromě běžné nedělní „deváté“ příležitostně i při dalších událostech na Svaté Hoře – adventních a postních duchovních obnovách, různých pobožnostech, poutních slavnostech, slavnostech Korunovace a dalších.

Kromě toho pořádal i koncerty – pravidelně každý rok na velikonoční pondělí koncert velikonoční a na svátek sv. Štěpána koncert vánoční. Při těchto větších akcích byli zváni ke spolupráci i hosté, především instrumentalisté, většinou amatéři nebo poloamatéři z Příbrami a okolí.

Sbor vystupoval i v jiných městech naší republiky – Stříbro, Černošín, Kladruby, Tasovice, Znojmo, Stará Boleslav aj. V příbramském regionu pak třeba na Dobříši, v Novém Kníně, Bohutíně, Obořišti i jinde. Zpíval při bohoslužbách a také pořádal samostatné koncerty. Dvakrát se na pozvání soukromého rázu dostal i do ciziny. V roce 1994 zpíval v Polsku na primiční mši svaté mladému redemptoristovi M. Jeselovi a v roce 1997 na narozeninovém koncertě německému hoteliérově p. Wegscheidovi ve městečku Wernecku. Varhanní doprovod sboru zpočátku zajišťoval P. Bříza (dirigoval Z. Fous nebo J. Gutwirth), později začal se sborem spolupracovat jako varhaník bohoslovec S. Příbyl a sboristka Ivana Krmášová.²³⁶

---

²³⁶ Podle rozhovoru s manželi Fousovými, červenec 2009, zápisů a poznámek v sešitech Z. Fouse; mých vlastních vzpomínek

3.1.5.1 „Malý sbor“

V roce 1997 založil mladý svatohorský farář P. Stanislav Příbyl tzv. „malý sbor“. Jeho členy byli, kromě basisty Z. Fouse, mladí lidé ze sboru velkého. Scházeli se proto, že se hudbě chtěli věnovat ještě intenzivněji a provádět také jiné, převážně náročnější, kompozice. Nejvíce se věnovali skladbám z období baroka, neboť právě barokní hudba byla a je P. S. Příbylova nejoblíbenější. V průběhu následujících čtyř let zazpívali např. Laudetur Jesus Christus (B. M. Černožský), Magnificat, žalm In Exitu Israel (J. D. Zelenka), kantáty J. S. Bacha – Es ist der alte Bund, Nun komm, der Heiden Heiland a další.

Původně začal P. S. Příbyl jen s několika jedinci z malého sboru dojíždět na zkoušky do Obořiště, kde pro zpěv získal ještě některé místní zpěváky a také instrumentalisty. Postupně se „Obořišťský chrámový soubor“, jak byl téměř po celou dobu své působnosti nazýván, rozrostl i o další mladé nadšené zpěváky ze Svatohorského chrámového sboru, takže se počet členů pohyboval okolo patnácti i více.

S. Příbyl získal ke konci devadesátých let (1998) ke spolupráci také profesora pražské konzervatoře, hobojistu, varhaníka a skladatele F. X. Thuriho. Pod jeho vedením, a s dalšími profesionálními pražskými hudebníky,²³⁷ Obořišťský soubor pořádal několikrát za rok k různým příležitostem koncerty, především v obořišťském kostele sv. Josefa, dále na Dobříši, v Praze, Domažlicích i jinde. Často prováděl též díla F. X. Thuriho.

Malý sbor vystupoval i samostatně se svým vedoucím P. S. Příbylem, bez pražských hostů, především při mších a koncertech na Příbramsku – v příbramském prokopském kostelíku, v Bohutíně, TřebSKU, na Hluboši atd.

Příležitostně koncertoval i na Svaté Hoře. Například při výročí redemptoristů v roce 2000 (22. dubna) nebo při svěcení obnovené venkovní Svatohorské křížové cesty. Pro tuto příležitost napsal a věnoval prof. F. X. Thuri Svaté Hoře skladbu Svatohorská křížová cesta na texty V. Renče, která premiérově zazněla právě při této

---

²³⁷ Většinou přáteli nebo studenty F. X. Thuriho – např. některými členy rodiny Vernerů

příležitosti.²³⁸ S ustanovením P. Příbyla rektorem na Svaté Hoře v roce 1999 a s tím spojenými novými povinnostmi na úkor volného času, byla činnost souboru omezena a později Obořišťský chrámový soubor zanikl úplně.

Mladí lidé ze Svatohorského sboru se scházeli však i nadále, i když ne zcela pravidelně, ale už pouze na Svaté Hoře a fungovali zde jako „malý sbor“. Zpočátku ještě (do roku 2001) pod vedením P. Příbyla, ale s uvedením P. Šmolíka do funkce svatohorského regenschoriho postupně přešlo veškeré řízení do jeho rukou.

Dnes už malý sbor vystupuje samostatně méně často, především z důvodu úbytku členů, hlavně v mužských hlasech. Jeho zaměření je spíše koncertní, ale účinkuje i v rámci bohoslužeb. V minulých letech provedl např. Missu Misericordiae Domini J. Langlaise, Blahoslavenství R. Rejška, Ioni před Velikonocemi (2009) dvakrát Missu Canonicu J. Brahmse.

3.1.6 Současnost sboru

V roce 1999 nastoupil na Svatou Horu k výkonu své civilní služby Ing. Pavel Kočí, synovec tehdejšího ředitele kůru P. K. Břízy. Po dva roky měl na starosti, společně se svým strýcem, vedení chrámového sboru a doprovázení bohoslužeb na varhany i celkovou organizaci hudby na Svaté Hoře.

Na Svaté Hoře i v této porevoluční době působily a s doprovodem bohoslužeb pomáhaly dobrovolné varhanice, převážně bývalé žačky P. Břízy Jana Krmášková, Ivana Krmášová, Marie Hlaváčková, Jana Hovorková, Vladimíra Benešová a další.

Po P. K. Břízovi se novým varhaníkem a ředitelem svatohorského kůru na počátku září 2001 stal Pavel Šmolík, absolvent českobudějovické konzervatoře oboru hra na varhany a tehdy ještě student pražské AMU, oboru dirigování. Svého předchůdce měl možnost na Svaté Hoře ještě po dva měsíce letních prázdnin při práci sledovat, a tak alespoň částečně poznat své nastávající povinnosti i celkový provoz

---

²³⁸ O tři roky později (2003) byla tato skladba i nahrána na CD a vydána.

tohoto poutního místa. P. Bříza pak v září definitivně odešel do kněžského domova ve Staré Boleslavi.²³⁹

Personální výměny ve vedoucích pozicích s sebou vždy přináší určité změny. Nejinak tomu bylo v případě nového svatohorského regenschoriho. Ke změnám došlo v podstatě ve všech oblastech jeho práce. Týkaly se varhanního doprovodu bohoslužeb, organizace hudby a hudebních akcí během celého roku, organizace notového archivu (a jiných kritérií při jeho doplňování, rozšiřování, potažmo tedy repertoáru sboru), komunikace, kontaktu a hudební spolupráce s jinými lidmi, ale také samotného řízení svatohorského chrámového sboru.

Hned z počátku došlo k menším obměnám členů sboru, zřejmě to byla především reakce na změnu sbormistra a nesouhlas, neochota či pohodlnost cokoliv měnit proti zavedeným pořádkům. Ke konci roku 2001 se počet zpěváků ustálil na dvaceti - ve sboru tedy zpívalo devět sopránů, šest altů, dva tenoři a tři basi.

Další změna se týkala organizace sborových zkoušek. Délka zkoušek se protáhla z 90 minut na dvě hodiny a navíc byla sbormistrem zavedena půlhodinová zkouška v neděli od 8:30 přede mší svatou v devět hodin, které se sbor už tradičně pravidelně účastní. Tato zkouška přetrvala až dodnes a je určena především k rozezpívání a zopakování repertoáru na nedělní bohoslužbu. Postupně se součástí každé zkoušky stalo také rozezpívávání zpěváků, což až do této doby nebylo pravidlem.

Změnil se i výběr a nácvik skladeb prováděných o nedělních bohoslužbách. Zrušeno bylo každotýdenní zpívání latinských mešních ordinárií autorů typu Douša, Říhovský atd. při nedělní „deváté“, jež byly leckdy pochybné hudební kvality. Kolísavá úroveň provedení mnohdy souvisela s nedostatkem času k nácviku. Místo toho se při běžných nedělích až dodnes střídají tři lidová česká ordinária autorů Bříza – Eben – Olejník, kde se ve zpěvu střídá sbor s lidem. Provádění figurálních mší aj. pak bylo ponecháno na velké slavnosti.

Další důležitá změna se týkala také svatohorských zpěvů Zdravas, Stála Matka, Vesel se, nebes Královno a Anděl Páně – v podstatě ale šlo o navrácení se k jejich původnímu správnému provádění. Tyto zpěvy jsou komponovány jako responsoriální, tudíž dnes opět kantor či sbor zpívá jednotlivé sloky či předzpěvy, tzn. delší a

---

²³⁹ Tam se mu však za několik dní stal vážný úraz, na jehož následky později zemřel; viz podrobněji kap. 3.4.1

náročnější části zpěvů, a lidu je určen zpěv refrénu. Všechny tyto změny se časem ukázaly jako dobré a zpěváci je přijali za své.²⁴⁰

Sbor působí pod vedením Pavla Šmolíka již devátým rokem a je tělesem na relativně dobré umělecké úrovni. Současný počet stálých členů je osmnáct – jsou to lidé všech věkových kategorií různého pracovního či studijního zaměření. Nový regenschori vložil do práce už od počátku svůj mladistvý elán, energii a nadšení, přišel s novými nápady. Pracuje promyšleně a s profesionálním nadhledem. Snaží se o inovace a především z jeho dosavadní spolupráce s bývalým rektorem Svaté Hory, zároveň provinciálem redemptoristů a současným generálním vikářem litoměřické diecéze, hudebníkem P. Stanislavem Příbylem, vzešlo mnoho zdařilých hudebních projektů a akcí.²⁴¹

3.2 Profilace sboru, zaměření

Svatohorský chrámový sbor, jehož činnost určuje a podmiňuje právě poutní místo Svatá Hora, se zabývá výlučně duchovní hudbou. Duchovní hudbou českých i cizích autorů od té nejstarší po současnou – od gregoriánského chorálu, přes skladby renesanční, barokní, klasicistní, romantické až po moderní, také současné komponujících autorů. Hlavní pracovní náplní sboru je zpěv při liturgii – každotýdenní účast na mši svaté v devět hodin v neděli a na dalších větších slavnostech a svátcích během celého liturgického roku. Na nedělních mších zaznívá vždy úvodní proprium – vstupní zpěv na zhudebněné liturgické texty té konkrétní neděle, před evangeliem krátké Aleluja s daným biblickým veršem,²⁴² při obětování a přijímání pak zazní většinou některá z drobnějších skladeb mariánských a eucharistických různých autorů

---

²⁴⁰ Samozřejmě nápadů a návrhů ke změnám bylo už zpočátku více, ale ne všechny se uskutečnily; snad byly některé příliš rychlé, některé v reálu nesplnitelné, některé v uskutečňování neovlivnitelné či jak se ukázalo technicky nemožné

²⁴¹ Svatohorský sbor vydal např. edici již pěti CD – první dvě nahrával ještě pod vedením P. Břízy - Hudba na Svaté Hoře, Dobrý den vinšujem Tobě Maria, třetí – Křížová cesta svatohorská (2001 – autor F. X. Thuri) a s P. Šmolíkem – Skladby Karla Břízy I. (2003), Mariánské zpěvy ze Svaté Hory (2004). Nahrávání posledního CD s vánoční hudbou R. Rejška, K. Břízy, F. X. Brixioho ad. se uskutečnilo letos v květnu.

²⁴² Propria pokrývající téměř všechny neděle liturgického roku pochází od autorů K. Břízy, J. Břízy, S. Jelínka, taktéž většina „Aleluja“. Dalšími autory těchto zpěvů, taktéž na Svaté Hoře zpívanými, je např. P. Eben, J. Olejník a také současný regenschori, P. Šmolík.

i období, kterých má svatohorský sbor za dlouhá léta práce v repertoáru velké množství – jmenujme namátkou např. T. L. de Vittoria, J. des Prés, J. H. Gallus, J. S. Bach, některé písně ze Šteyerova kancionálu, W. A. Mozart, C. Casciolini, A. Bruckner, K. Bříza, P. Eben, J. Eberlin, D. de Séverac a mnoho dalších. Pravidelně jsou střídána ordinaria autorů Břízy, Ebena a Olejníka, u nichž scholu zpívá ženská část sboru, zbytek je určen lidu. Výjimečně některou neděli zazní chorální ordinárium.

V minulosti byl dáván větší prostor skladbám autorů komponujících také v duchu ceciliánské reformy – V. Říhovského, K. Douši, F. Picky apod.,²⁴³ v současné době se kromě skladeb klasických autorů sbor věnuje více moderní tvorbě a to jak českých, tak cizích autorů – např. již zmiňovaný J. E. Eberlin (Eucharistické sbory), E. Elgar – Ave verum, M. Duruflé – Tantum ergo, Ubi caritas, J. Ropek – Pange lingua, R. Rejšek – Ave Maria, Pašije podle sv. Jana, velké množství skladeb P. K. Břízy, P. Ebena, S. Jelínka, B. Korejse, P. Šmolíka a dalších.

Velká pozornost, i co se hudební složky týče, je na Svaté Hoře samozřejmě věnována velkým církevním svátkům a slavnostem. Pro tyto příležitosti je připravována vždy hudba slavnostnější, tzn. také náročnější. Jsou to advent, Vánoce, postní doba, Velikonoce, slavnost Korunovace, Slavnost Božího Těla, Slavnost Seslání Ducha svatého, hlavní pouť (Nanebevzetí Panny Marie) a další některé mariánské svátky, Památka věrných zemřelých, svátky významných světců atd. Při těchto příležitostech zaznívají často slavnostní mše a další významná méně či více rozsáhlá díla rozličných autorů.

Vánoční svátky znamenají pro všechny chrámové sbory velké pracovní vypětí. Svatohorští zpěváci začínají zpívat na „půlnoční“ v 16h, a pak účinkují i při bohoslužbách dalších dvou svátků vánočních. Kromě obvyklých nedělních „devátých“ zpívají i na svátek sv. Rodiny, sv. Silvestra, Zjevení Páně ad. Výběr vánoční hudby je zčásti klasický – díla J. J. Ryby – Česká mše vánoční (která zaznívá na Štědrý den vždy jednou za dva roky), vánoční klasicistní, romantické i novější, především české, skladby – pastorely a vánoční písně – J. J. Ryba, F. X. Bixi, Š. Bixi, T. N. Koutník, J. I. Linek, K. V. H. Rovenský, K. Bříza apod. Z vánočních mší, prováděných vždy 24. a

---

²⁴³ Někteří viz s. 25

25. prosince,²⁴⁴ jmenujme z posledních let např. F. X. Brixi – Missa Pastoralis in D, P. Šmolík – Missa Pastoralis, K. Bříza – Splnilo se Písmo svaté, V. Rathgeber²⁴⁵ - Missa Civilis nebo o předloňských Vánocích (2008) provedená Grosse Orgelsoemesse J. G. Zechnera. Za zmínku stojí určitě provedení Missy pastoralis bohémica J. J. Ryby o Vánocích 2003 – originální verze Rybovy České mše vánoční.²⁴⁶

Stejná péče jako vánočním svátkům je zde věnována i jiným příležitostem. Zmíním se ještě o postní době a Velikonocích, konkrétně o pašijích. Na Svaté Hoře se zpívají pašije na Květnou neděli i na Velký pátek. Bylo tomu tak i za minulého sbormistra P. K. Břízy. Role jednotlivých postav zde vystupujících, tak jak je známe, byly svěřovány sboristům – sólistům,²⁴⁷ odpovědi obstarávali ostatní sboristé. Na Květnou neděli se zpívaly pašije čtyřhlasé,²⁴⁸ na Velký pátek pak jednohlasé chorální Janovy pašije.

Na Velikonoce 2002 byly provedeny pašije podle sv. Matouše s nově zkomponovanými sbory, neboť čerstvě zde působícímu regenschorimu nevyhovovaly pašije dříve prováděné. Podobně pak po další dva roky P. Šmolík vytvořil sbory k Markovým a Lukášovým pašijím, taktéž určeným na Květnou neděli. Oproti dvěma předešlým rokům však zazněly v průběhu pašijí ještě komentální chorály, zakomponované sem po vzoru barokních pašijí.²⁴⁹ Další rok byly ke sborům přidány nástroje a následně pašije znovu upraveny. V roce 2008 se zpívaly pašije zcela nové, i s recitativy upravenými v barokním stylu a s nově upravenými party pro nástroje.

V roce 2004 – na Velký pátek byly malým sborem zazpívány Janovy pašije od Jana Hanuše, po další roky opět chorální Janovy pašije. V roce 2009 pak byly provedeny Pašije podle sv. Jana, na zakázku zkomponované Radkem Rejškem. Jsou velmi netradičním dílem, neobvykle pojaté – např. o roli evangelisty se dělí basové sólo, sopránové sólo a dva recitátoři, role Krista je svěřena tenorovému sólu, Pilát a Petr basovému sólu. Také některé věty, které přednáší běžně Kristus, jsou svěřeny

---

²⁴⁴ Každý tento den se zpívá jiná mše; ne všechny jsou k provádění o Vánocích prvotně určené

²⁴⁵ Současník J. S. Bacha

²⁴⁶ Podrobněji viz Šmolík, P. Svatohorská hudební kronika

²⁴⁷ Mezi nimi vynikal obzvlášť basista Zdeněk Fous v roli Krista

²⁴⁸ Sbory zkomponované P. Břízou

²⁴⁹ SH hudební kronika s. 18

sboru apod. Reakce posluchačů na tuto neobvyklou kompozici byly překvapivě velmi pozitivní.²⁵⁰

K největším slavnostem na Svaté Hoře v roce patří slavnost Korunovace milostné sošky Panny Marie svatohorské. Ta se slaví vždy třetí neděli po Seslání Ducha svatého. Pro tuto příležitost je připravován obzvlášť slavnostní hudební program. Bohoslužba se koná ve venkovních prostorech (před Korunovační kaplí), takže je zde i dostatek místa pro spojené sbory a větší orchestr. Kromě svatohorského sboru při této slavnosti vystupuje Komorní smíšený sbor Dr. Vladimíra Vepřeka, případně ještě jiný pozvaný sbor. Velký orchestr tvoří převážně profesionální instrumentalisté a studenti konzervatoří. Díky spolupráci mnoha lidí a především zásluhou P. Šmolíka, který vše řídí, tak mohlo o této významné slavnosti zaznít už mnoho krásných rozsáhlých děl – např. Messe sollenelle Ch. Gounoda, Paukenmesse J. Haydna, Korunovační mše W. A. Mozarta, Te Deum G. Bizeta, především pro svatohorský kůr významná Missa Salve Sancta Parens příbramského skladatele F. Forsta a další. Naposledy v letošním roce (2010) si návštěvníci mohli vyslechnout Mši D dur „Lužanskou“ A. Dvořáka.

Svatohorský chrámový sbor se i v současnosti věnuje hudbě všech období, větší prostor je však necháván hudbě moderní. Kromě skladeb K. Břízy, S. Jelínka, P. Ebena, aj., již dříve zde prováděných, sbor přednáší i díla či dílka současně tvořících autorů – P. Šmolíka, R. Rejška, F. X. Thuriho. Zároveň se podílí i na premiérách skladeb těchto autorů. V roce 2005 to byla neobvyklá kompozice Te Deum Radka Rejška uvedená v rámci národní poutě při oslavách stého výročí povýšení Svaté Hory na papežskou baziliku.²⁵¹ Dalšími premiérově uvedenými skladbami tohoto autora byla v roce 2006 Blahoslavenství, která přednesl tzv. malý sbor²⁵² a minulý rok (2009) poprvé na Velký pátek Pašije podle sv. Jana.²⁵³

Od svatohorského regenschoriho P. Šmolíka můžeme z rozsáhlejších skladeb jmenovat např. hudbu zkomponovanou k příležitosti svěcení nového oltáře na Svaté Hoře v roce 2005 pro sbor, žestě a varhany, Missu pastoralis in D uvedenou v roce 2004, Pašije podle sv. Marka, Lukáše, Matouše – posledně jmenované v roce 2008 kompletně upravené v barokním stylu (viz výše) nebo Slavnostní nešpory provedené

---

²⁵⁰ SH hudební kronika, s. 54

²⁵¹ Více kap. 2.2

²⁵² Později také v rámci koncertu soudobé hudby na akademické půdě HAMU v Praze

²⁵³ Viz výše; pašije budou letos (2010) na Velký pátek opakovány

premiérově 26. 12. 2007 při příležitosti svěcení nových chórových varhan na Svaté Hoře.

3.3 Koncerty

Prioritou Svatohorského chrámového sboru je zpěv při liturgii. Protože repertoár každé neděle je jiný, a tudíž jej sbor musí každý týden nacvičovat, samostatných koncertů nepořádá mnoho. Pravidelně každý rok se koná na svátek sv. Štěpána koncert vánoční – na pondělí velikonoční koncert velikonoční.²⁵⁴ Z dalších koncertů konaných na Svaté Hoře, avšak nepravidelně, můžeme jmenovat adventní a postní (kratší – většinou půlhodinové – koncerty v rámci půldenního programu duchovních obnov), koncert Tříkrálový, odpolední koncerty v rámci slavnosti Korunovace a jiné příležitostné.

Kromě Svaté Hory jezdí sbor zpívat i na další místa, nejen příbramského regionu, ale ne příliš často. Vystupuje převážně v chrámech v rámci bohoslužeb, občas je pozván k samostatnému koncertu. V posledních letech zpíval např. v Novém Kníně, Maršovicích, Tochovicích, Vimperku, v rámci „vánočního turné“ jezdí do Obořiště, Třebeska, donedávna ještě do Višňové, Bohutína, na Dobříš apod. Společně se Svatohorský chrámový sbor a Komorní smíšený sbor účastní také již několik let květnových koncertů v kostele sv. Jana Nepomuckého v Plzni a vánočních koncertů ve zdejším kulturním domě nazvaném „Peklo“.²⁵⁵

Z dalších zajímavých akcí jmenujme např. provedení Dvořákovy Mše D Dur „Lužanské“ v katedrále sv. Štěpána v Litoměřicích²⁵⁶ za účasti místního biskupa Msg. Jana Baxanta loni o slavnosti Seslání Ducha svatého, účast některých členů sboru na bohoslužbě ve Svatovítské katedrále při příležitosti „oslavy“ nedožitych 80. narozenin Petra Ebena 25. ledna 2009, kde byla při mši provedena jeho Missa cum

---

²⁵⁴ Tak tomu bylo již za vedení předchozího regenschoriho P. Břízy

²⁵⁵ Oba koncerty pořádá plzeňský pěvecký soubor Musica Amica a řídí je Dr. Ota Šmolík, otec svatohorského regenschoriho

²⁵⁶ Společně s KSSDVV

populo za účasti pana kardinála, členů Ebenovy rodiny i dalších významných hostů apod.

Již několik let svatohorský sbor doprovázel (společně s Komorním smíšeným sborem Dr. Vl. Vepřeka) také liturgii Svatováclavské národní poutě konané 28. září ve Staré Boleslavi společně ještě s Vojenskou dechovou hudbou z Tábora. Loni – 28. září 2009 se všem těmto tělesům dostalo vzácné příležitosti – spolupodílet se na hudbě při mši svaté ve Staré Boleslavi za účasti Svatého Otce Benedikta XVI. v rámci jeho návštěvy v České republice.

Při porovnání let minulých a současnosti (co se četnosti koncertů mimo Svatou Horu týče) sbor jakoby se nyní více zaměřil na provozování zajímavých koncertů, často s náročnější hudbou, na „domácí půdě“ a méně jezdil koncertovat na jiná místa mimo Příbram a Svatou Horu. Na varhany sbor v současné době doprovází Miloslava Šmolíková, manželka regenschoriho²⁵⁷ a v případě potřeby také sám regenschori.

Svatohorský chrámový sbor, díky společnému sbormistrovi, hodně spolupracuje s Komorním smíšeným sborem Dr. Vladimíra Vepřeka. Největší společnou hudební produkcí v roce je slavnost Korunovace.²⁵⁸ Oba sbory se také účastní společně Rybovy České mše vánoční zpívané všemi příbramskými sbory v místním divadle A. Dvořáka krátce před Vánocemi. Jednotliví zpěváci obou sborů, oslovení sbormistrem, si vzájemně vypomáhají i na samostatných konkrétních koncertech obou sborů. Ke spolupráci jsou v případě potřeby zváni také instrumentalisté z Příbramské filharmonie, studenti z konzervatoří i profesionálové z různých souborů.

---

²⁵⁷ Absolventka konzervatoře v Českých Budějovicích – obor Hra na varhany a Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity, obor Hudební výchova a Německý jazyk

²⁵⁸ Při této slavnosti je na Svaté Hoře k vidění největší hudební těleso v roce - velký orchestr a tři spojené sbory. K větším hudebním produkcím jsou zváni také sólisté – zpěváci. Sopránové party obstarává Kateřina Falcníková, absolventka českobudějovické konzervatoře, příbramská rodačka, která jako dítě ve svatohorském sboru začínala zpívat. Tenor je již několik let svěřován Radku Prüglovi, který studoval zpěv na plzeňské konzervatoři a v Příbrami bydlí. Všechna basová sóla ještě donedávna patřila Z. Fousovi, dlouholetému svatohorskému zpěvákovi.

3.4 Sbormistr

3.4.1 P. Karel Bříza, CSsR (1926 – 2001)

Na Svatou Horu přišel poprvé už jako malý chlapec. Bylo mu devět let, když byl spolu se svým o rok starším bratrem Josefem přijat do svatohorské ministrantské školy. Pak zde působil oficiálně ještě dvakrát – jako kněz, varhaník, varhanář, sbormistr, skladatel a učitel dohromady v obou etapách 14 let.²⁵⁹ Plným právem jej můžeme označit jako nejvýznamnější postavu hudebního života na Svaté Hoře 2. poloviny 20. století.

Narodil se 14. října 1926 v Krucemburku na Českomoravské vrchovině. Hudební základ dostal už v rodině, jeho maminka působila jako dlouholetá varhanice v krucemburském kostele a díky ní se malý Karel začal učit hrát na klavír, housle a citeru. Pak - jako svatohorský ministrant se učil na trubku, akordeon, později ještě na varhany.

V roce 1937 byl bez obtíží přijat do juvenátu²⁶⁰ v Libějovicích. Aktivně se zde zapojil do bohatého kulturního života, především jako muzikant. Kvůli uzavření školy nacisty musel ještě nedokončené studium v roce 1942 opustit. Roku 1943 vstoupil do noviciátu v Českých Budějovicích a už po roce složil věčné sliby a stal se redemptoristou. Svoje středoškolské vzdělání dokončil na gymnáziu v Praze, kde maturoval v roce 1946. A hned po prázdninách tohoto roku nastoupil do kněžského semináře v Obořišti.

V roce 1950 však byly kláštery celorepublikově zavřeny a kněží a řeholníci nemilosrdně internováni do táborů na různá místa naší země. I seminář v Obořišti byl zrušen, K. Bříza právě téměř končil čtvrtý ročník bohosloveckých studií. Spolu s dalšími spolubratry byl odveden do internačního tábora v Králíkách, kde strávil půl roku. 5. září téhož roku pak nastoupil k PTP v Komárně na středním Slovensku. Zde

---

²⁵⁹ Viz níže

²⁶⁰ Klášterní gymnázium

spolu s ostatními ze skupiny²⁶¹ vykonával různé stavařské práce a zároveň pilně studoval a připravoval se na kněžské svěcení. Na kněze byl vysvěcen tajně biskupem Matouškem 15. září 1953 na mimořádné dovolené, ještě spolu s dalším spolubratrem, redemptoristou P. B. Vaňkem.²⁶² Své kněžské povolání však musel pak ještě sedmnáct let skrývat.

Po propuštění z vojny ho osud zavál do Oslavan u Brna. Zde pracoval jako dřevař a přes společného známého, vojenského dirigenta Karla Měrku, dostal od zdejšího faráře Antonína Slámy, který byl také muzikantem, nabídku na místo varhaníka. Kromě toho se ujal i řízení pěveckého sboru. V této době se začal více věnovat svému hudebnímu vzdělání. Navštěvoval soukromé hodiny v Brně, především u profesora Josefa Blatného. Učil se kompozici – to znamená harmonii, kontrapunkt, hudební formy a nauku o skladbě i dalším hudebním disciplínám.²⁶³ Vše především proto, aby mohl složit státní závěrečnou zkoušku. To mu ale nakonec přesto nebylo umožněno. Poté, co musel Oslavany z donucení tajné policie opustit, se vrátil do rodného Krucemburku a jako varhaník působil střídavě i v Hlinsku. Opět soukromě vyučoval žáky z okolí hře na varhany i na další hudební nástroje, které ovládal²⁶⁴ a klavír i na hudební škole v Krucemburku. Kromě toho zase vedl sbor a věnoval se kompoziční činnosti.

Období čtyř let (od roku 1969 – 1973) je dobou jeho druhého působení na Svaté Hoře.²⁶⁵ Po nedobrovolném opuštění Svaté Hory se vrátil do Krucemburku, a tam si našel práci v dřevařském závodě. Opět hrál na varhany, vedl sbor, vyučoval hře na varhany a nové varhany také stavěl.²⁶⁶ Oficiálně mu však byla veškerá tato činnost zakázána a nikdo ho nesměl zaměstnat jako kněze ani jako varhaníka.

Posledních 25 let života P. Břízy poznamenalo fyzické utrpení. Především kvůli těžké práci v dřevařských závodech se zhoršil jeho zdravotní stav. Už v roce 1976

---

²⁶¹ Mezi jeho spolupracovníky bylo také mnoho bohoslovců, i kněží – profesorů teologie, kteří studenty ve volných chvílích vyučovali

²⁶² Dodnes žijící a působící na Svaté Hoře

²⁶³ Několik sešitů s úkoly z kontrapunktu se zachovalo v jeho pozůstalosti

²⁶⁴ Viz výše

²⁶⁵ Viz dále

²⁶⁶ První nástroj – varhanní pozitiv vznikl už za Břízových studijních let. Velmi pečlivě už v této době studoval spisy a knihy (převážně v německém jazyce) o varhanářství, technické stavbě varhan. Ostatní varhany – celkem jedenáct nástrojů – bylo postaveno v letech 1973 – 1990. Jmenujme např. varhany v Mostě, Hlinsku, Krucemburku anebo také Břízovy domácí varhany, které dodnes stojí, a jsou také využívány ke hře i doprovodu, ve svatohorské sborové zkušebně.

prodělal plicní infarkt a poté se u něj objevil akutní revmatismus prstů nohou i rukou. Přesto musel v namáhavé práci v továrně pokračovat dále, jeho nemoc komise z rozkazu nesměla uznat. Vysvobození přišlo v roce 1978, kdy mu hlinský farář, P. Josef Markl, zařídil opět oficiální místo varhaníka v Hlinsku a věnovat se mohl i stavbě varhan a vyučování. Narušené zdraví se však ozvalo znovu v roce 1983. Během několika měsíců jej postihly dva záchvaty mrtvice. Přes velké problémy a bolesti se svojí silnou vůlí a sebezapřením dokázal vrátit k práci, kterou měl tak rád. Podstoupil zdlouhavá a namáhavá cvičení a rehabilitaci, ale pak opět vyučoval, hrál a řídil sbory na své rodné Vysočině.

Po pádu komunistického režimu se mohli redemptoristé opět vrátit na Svatou Horu. P. Bříza se sem, už potřetí, radostně vrací v roce 1991. Poslední etapu působení na Svaté Hoře mu ztěžoval jeho špatný zdravotní stav. I přesto dokázal navázat tam, kde téměř před 20 lety skončil. V zápalu práce se povznesl nad své problémy a bolesti a humorem a dobrou náladou překonával mnohé těžkosti. Opět obnovil činnost i úroveň chrámového sboru, začal vyučovat mnoho nových žáků hře na varhany, doprovázel bohoslužby a komponoval.

Když byla na Svaté Hoře před prázdninami roku 2001 ukončena činnost sester vincentek, o nemocné a staré kněze se neměl kdo starat a ošetřovat je, proto se odebrali do kněžského domova ve Staré Boleslavi. P. Bříza opustil Svatou Horu v září tohoto roku. Krátce po příjezdu do Boleslavi se mu však stal vážný úraz. S nešťastně zlomenou nohou v krčku byl převezen do pražské nemocnice na Homolce. Nastaly pooperační komplikace, a pak téměř tříměsíční potáčení se mezi životem a smrtí. Až do poslední chvíle utrpením poznamenaný pozemský život P. K. Břízy skončil 9. prosince 2001.

3.4.2 BcA. Pavel Šmolík (*1979)

Viz kap. 2.4.2

4 KOMORNÍ PĚVECKÝ SBOR MISTRA JAKOUBKA ZE STŘÍBRA

4.1 Historie sboru, jeho vznik, základní charakteristika

S návrhem založit pěvecký sbor přišla členka sboru Církve československé husitské na Březových Horách v Příbrami, Irena Muzikářová, která již dříve 10 let zpívala v Komorním smíšeném sboru Dr. Vl. Vepřeka, a taktéž byla jednou z jeho zakládajících členek. V příbramském kostele CČSH na Březových Horách tehdy při bohoslužbách hrála na varhany její dcera Kateřina Heroldová střídavě s Vladimírou Benešovou a několik dalších farníků s nimi začalo při bohoslužbách zpívat. Jejich „muzicírování“ se líbilo, a tak nápad založit sbor uskutečnili. Pěvecký sbor byl založen 10. září 1999 Mgr. Hanou Tonzarovou, která působila v příbramské obci Církve československé husitské jako duchovní.

Členy pěveckého sboru se stali především místní farníci, kteří přivedli své známé. Sbor od počátku řídila Hana Tonzarová (Skořepová) a je jeho sbormistryní dodnes. V loňském roce (2009) sbor oslavil první kulaté výročí.

V názvu sboru se objevilo jméno Mistra Jakoubka ze Stříbra, zastánce tzv. laického kalicha.²⁶⁷ Sbor byl takto pojmenován sbormistryní před prvním koncertem, který se konal 26. prosince 1999 a návrh byl přijat všemi ostatními členy.²⁶⁸ Sbor je smíšený, a i když se jeho obsazení během deseti let pozměnilo, průměrný počet členů se pohybuje od začátku okolo dvaceti. V současné době má dohromady přesně dvacet členů.

Organizaci koncertů, soustředění a jiných sborových akcí má na starosti sama sbormistryně, s konkrétními úkoly však pomáhají členové sboru. Festival pěveckých sborů organizuje a připravuje Irena Muzikářová za pomoci dalších zpěváků.

---

²⁶⁷ Podle čl. I. Muzikářové a H. Tonzarové otisknutém v Periskopu, listopad 2009

²⁶⁸ Z písemného podání I. Muzikářové a l. dflu sborové kroniky

Sbor Mistra Jakoubka ze Stříbra si od počátku své existence vede kroniku. Je psána rukopisem a v současné době už má dva díly (sešity).²⁶⁹ Kronika má svůj osobitý styl a není psaná formálně. Kromě pečlivě zapsaných chronologicky řazených sborových akcí v jednotlivých rocích, fotografií, vylepených plakátků a programů různých koncertů a akcí, zde najdeme i osobní postřehy kronikářky a její hodnocení a vyjádření, často emotivně laděné. Poměrně ucelený obraz o životě sboru i jeho členů, mimo společné sborové aktivity, dokreslují i dílčí informace o soukromě-pracovních akcích, událostech či úspěších jednotlivých členů. Z komentářů a poznámek k nim připsaným lze vyčíst mnohé o vzájemných přátelských vztazích, pospolitosti a soudržnosti sboru a podpoře jednotlivých členů ostatními. V kronice najdeme i výstřižky a články z novin, které upozorňují na plánované koncerty sboru, ohlasy nebo reflexe různých koncertů a jiných akcí i odborné články týkající se témat z oblasti hudby.²⁷⁰

Sbor letos v březnu a dubnu (2010) natáčel své první CD, které měl v plánu vydat již minulý rok, právě k desátému výročí svého vzniku, avšak kvůli nedostatku finančních prostředků bylo natáčení posunuto. Od roku 2007 mají Jakoubci také své vlastní webové stránky, pravidelně aktualizované a doplňované.

4.2 Profilace sboru, zaměření

Rozsah repertoáru sboru je široký. Pilířem jsou české písně a chorály 14. a 15. století, duchovní, husitské i jiné. Sbor se však věnuje i skladbám renesančním, jen minimálně barokním, ale velmi rád má tvorbu současných autorů, např. Zdeňka Lukáše nebo Petra Ebena a taktéž jejich úpravy duchovních písní. Mezi další frekventované autory či skladby patří Vít'azoslav Kubička, chorály z Jistebnického kancionálu, skladby Giovanniho Gastoldiho, E. Eguiara, V. Grajdiana a skladby renesanční a středověké. Vybočují však i z oblasti klasické hudby, například zpěvy z Taizé nebo

---

²⁶⁹ Psána Kateřinou Heroldovou a Irenou Muzikářovou

²⁷⁰ Viz 1. a 2. díl sborové kroniky

spirituály. Za deset let svého působení sbor nastudoval téměř na dvě stě písní a uspořádal již sto koncertů.²⁷¹

Sbor zpívá převážně a capella, někdy s doprovodem flétny (členka sboru Dominika Pilecká) nebo také varhan. Doprovod skladeb Orffovými nástroji zajišťují pak jiní členové sboru. Skladby vyžadující doprovod komorního souboru či nějakého orchestru v repertoáru tohoto sboru téměř nenajdeme. Pokud přece, zvou ke spolupráci spíše jednotlivé hráče, případně spolupracují i s větším orchestrem.²⁷²

4.3 Koncerty

Jako všechny sbory i „Jakoubci“, jak se jim také zkráceně říká, pořádají pravidelné a nepravidelné koncerty. Mezi ty pravidelné patří již tradiční vánoční a velikonoční pořádané v domácím kostele, dále vystupují v rámci hornických oslav při Prokopské pouti na Březových Horách v Příbrami. Sbor se pravidelně účastní také České mše vánoční J. J. Ryby, která už po čtyři roky zaznívá před Vánoci v příbramském divadle společně z úst zpěváků všech příbramských sborů. Jinou příležitostí, při které se sejdou všechny příbramské sbory, je Festival pěveckých sborů v Příbrami, jehož je sbor Mistra Jakoubka ze Stříbra zakladatelem a organizátorem. Další akcí, které se sbor účastní pravidelně, je Festival duchovní hudby sborů CČSH v chrámu sv. Mikuláše v Praze na Staroměstském náměstí. Tohoto festivalu, znovu pořádaného od roku 2000, se účastní již od jeho počátku.²⁷³

Z nepravidelně pořádaných koncertů pak můžeme jmenovat např. koncert s Českou mší vánoční J. J. Ryby na zámku v Dobříši a v Nové Vsi pod Pleší, vánoční koncert v chrámu sv. Vojtěcha v Ústí nad Labem v rámci adventních benefičních koncertů, kde vystoupil sbor už po několikáté, účast na Jílovském zpívání nebo koncert v rámci Sázavské poutě.

---

²⁷¹ Periskop, listopad 2009

²⁷² Např. spolupráce se Středočeským symfonickým orchestrem na koncertech v rámci jubilejních koncertů k desátému výročí sboru v roce 2009

²⁷³ Tento festival duchovní hudby organizuje kulturní rada církve. Zrušen byl v roce 1950 a obnoven znovu až v roce 2000. Na přípravě festivalu se od počátku podílí i H. Tonzarová.

Většina koncertů tohoto sboru se koná v Příbrami, a to především v domovském kostele sboru Církve československé husitské, na Březových Horách, ale také na jiných místech v Příbrami.

Sbor si za dobu svého téměř desetiletého působení našel své stálé posluchače a jejich koncerty jsou poměrně oblíbené a navštěvované.²⁷⁴

Zajímavou koncertní zkušeností pro sbor byla spolupráce s hudebním skladatelem Richardem Pachmanem²⁷⁵ při druhém premiérovém představení jeho poprockového oratoria *Mistr Jan Hus* v chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze, i když tento hudební žánr je zcela mimo oblast, ve které se sbor pohybuje. Tehdy se na „pódium“ octli společně s Mariánem Vojtkem a Ilonou Czakovou v hlavních rolích a dalšími známými zpěváky. Sborového partu se Jakoubci úspěšně zhostili společně s pražským sborem *Rezonance*, se kterým se setkávají i na jiných hudebních akcích. Premiéra oratoria *Mistr Jan Hus* se uskutečnila 29. června 2005 ve Valdštejnské zahradě a druhá 5. července v chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí. Tento projekt byl zorganizován v rámci výročí upálení M. J. Husa v roce 2005.²⁷⁶

Zmínit musíme i vystoupení sboru v Německu v Münsteru v Kostnici u Bodamského jezera, kde sbor koncertoval už třikrát. První vystoupení v roce 2005 bylo společné s pražskou *Rezonancí* v kostnické katedrále při příležitosti 590. výročí upálení Mistra Jana Husa. Sbor tak navázal na svá vystoupení k výročí M. J. Husa v Betlémské kapli, v rámci slavnostní bohoslužby, kterou přenášela Česká televize a Český rozhlas, a již se vloni zúčastnil i prezident Václav Klaus.²⁷⁷

V loňském jubilejním roce (2009), kdy sbor oslavil desetileté výročí, absolvoval rovněž velký počet koncertů, především v závěru roku. Nejvýznamnějšími byly dva koncerty v kostele CČSH na Březových horách uspořádané se Středočeským symfonickým orchestrem, při kterých zazněly vánoční a adventní písně a Rybova Česká mše vánoční. Jakoubci vystoupili také na otevřeném pódium na Staroměstském náměstí, na koncertě v Teplicích a 26. prosince na tradičním vánočním koncertě. Slavnostní jubilejní koncert pak proběhl 22. listopadu za účasti bývalých členů.

---

²⁷⁴ Z programu 5. ročníku Festivalu příbramských pěveckých sborů

²⁷⁵ Díky tomuto představení spolupráce sboru se zpěvákem pokračuje; jako hosté např. Jakoubci již po dva roky vystoupili na jeho Adventním koncertě pořádaném také v chrámu sv. Mikuláše

²⁷⁶ Podrobnosti a program ve sborové kronice

²⁷⁷ Ze zápisů a programů koncertů ve sborové kronice

Program byl jakýmsi průřezem repertoáru sboru od počátku jeho činnosti do současnosti.²⁷⁸

4.4 Sbormistryně

4.4.1 Mgr. Hana Tonzarová, Th. D (*1973)

Už jako čtyřleté dítě začala navštěvovat hodiny klavíru na LŠU Příbram u prof. Červené a PhDr. Vl. Vepřeka. Absolvovala oba dva cykly. Zde chodila také čtyři roky do Komorního dětského sboru, který vedl Vl. Vepřek a od roku 1982 do Příbramského dětského sboru. Už od dětství jí byly svěřovány sólové party, jako sólistka sboru vystupovala na koncertech u nás i v zahraničí.

Při studiu na gymnáziu byla členkou Komorního smíšeného sboru, opět pod vedením sbormistra Vl. Vepřeka. Po maturitě se natrvalo odstěhovala do Prahy. V Praze nastoupila ke studiu na husitské teologické fakultě UK (HTF UK) obor husitské teologie, filozofie a religionistiky. Zde v roce 1996 úspěšně zakončila magisterské studium promocí, a později se rozhodla pokračovat doktorským studiem. V loňském roce (2009) obhájila doktorský titul.

V letech 1996 – 2001 studovala soukromě zpěv u Prof. PhDr. Vrchotové-Pátové (bývalá vedoucí katedry zpěvu na HAMU). Sólové pěvecké příležitosti dostává dodnes. V Praze je už od roku 1996 členkou komorního sboru En arché (= Na počátku), pod vedením Vojtěcha Jouzy. S tímto sborem pravidelně koncertuje doma i v zahraničí a jako sólistka s nimi spolupracovala i na dvou CD. V Příbrami vystupovala na koncertech Příbramské filharmonie a v rámci společných (především vánočních) koncertů příbramských sborů.

V roce 1999 založila v Příbrami Komorní sbor Mistra Jakoubka ze Stříbra a je jeho sbormistryní dodnes. S členy tohoto sboru založila, dá se říci, už tradici každoročního Festivalu příbramských sborů pořádaného od roku 2003. Je velmi aktivní v oblasti hudby, ale především v CČSH, na jejíž farářku byla v roce 1996 vysvěcena.

---

²⁷⁸ Periskop, listopad 2009

V rámci HTF UK v Praze působí jako asistentka, přednáší zde Biblickou teologii – Úvod do bible, SZ, NZ, Písemnictví a další. Jako pedagog působí i na HITS (Husův institut teologických studií), na VOŠ HITS a VŠ ZSP Praha. Na pozvání jela přednášet několikrát také do zahraničí. (Hamburk, Pirna, Freiberg, ad.) Je členkou několika organizací, komisí a výborů zabývajících se ekumenismem. Už několik let např. působí jako zástupce nekatolických církví za Českou republiku. (Konference evropských církví CEC) Zabývá se také publikační činností – co-editorka sborníků, recenze, články v tisku, je kurátorkou dvou putovních výstav („Jistebnický kancionál pro třetí tisíciletí“ a „Stále živá historie“) a také od roku 2001 hlavní koordinátorkou celocírkevní akce Pouť na Sázavě. Co se hudby v současnosti týče – už přibližně deset let se zabývá také kompoziční činností a několik jejích písní má sbor Mistra Jakoubka v repertoáru. Ty otextoval RNDr. Jiří Weinberger, s nímž zahájila spolupráci před dvěma roky (2008), kdy poprvé společně vystoupili a H. Tonzarová zpívala jeho básně, které sama zhudebnila.²⁷⁹

4.5 Festival pěveckých sborů v Příbrami

S návrhem uspořádat v Příbrami festival pěveckých sborů přišla členka sboru CČSH Vladimíra Benešová. Inspirovalo ji právě Jílovské zpívání, festival sborů, jehož se jejich sbor pravidelně zúčastňoval, a také Festival duchovní hudby v chrámu sv. Mikuláše v Praze, kde sbor také každoročně od roku 2000 vystupuje.²⁸⁰

Nápad to byl „nový“, do té doby se v Příbrami žádné společné akce všech sborů nekonaly. Každý ze zdejších sborů měl své vlastní koncerty, vystoupení a vlastně i okruh svých více méně stálých posluchačů a příznivců.

Na tak malé město jako je Příbram je tu pěveckých sborů opravdu dostatek. A tak další členka sboru Mistra Jakoubka ze Stříbra, Irena Muzikářová, oslovila sbormistry všech sborů, vynaložila nemalé úsilí a mnoho času k zařízení všeho

---

²⁷⁹ Podle údajů poskytnutých H. Tonzarovou

²⁸⁰ www.jakoubci.blogspot.com a kronika sboru

potřebného a na podzim roku 2004, přesně 16. října, se konal první ročník Festivalu pěveckých sborů v Příbrami. Účastnily se ho všechny pozvané Příbramské sbory a pozvaní byli i hosté – Pěvecký sbor Homunculi, Jílovský pěvecký sbor, Pěvecký soubor Geshem a Příbramská filharmonie, tehdy ještě s dirigentem Milanem Bouškou.²⁸¹

Cílem festivalu podle organizátorů bylo „setkávání příbramských zpěváků a jejich hostů, navazování uměleckých kontaktů, obohacení kulturního života města a samozřejmě také rozvíjení amatérského zpěvu“.²⁸² Dalším důvodem setkání příbramských sborů je podle I. Muzikářové také setkání potencionálních zájemců o členství v nějakém sboru. Jako motto festivalu bylo vybráno „Hudba v srdci“.²⁸³ A od loňského roku má již své logo, svoji grafickou podobu. Výtěžky z festivalu se od počátku využívají k charitativním účelům, např. už v prvním ročníku se vybraným finančním obnosem přispělo na stavbu dětského domova v blízkém Dubenci. Loňský podzim (2009) se uskutečnil již 6. ročník festivalu. Dramaturgie všech ročníků je podobná – hudební úvod obstarává soubor svatohorských trubačů pod vedením Josefa Mestla, následuje přivítání starostou nebo jiným zástupcem města. Postupně se pak představují jednotlivé sbory krátkým, přibližně čtvrt hodinovým programem. O zpestření programu se starají pozvaní hosté. Nakonec všechny příbramské sbory zazpívají jednu společnou skladbu. Mezi pozvanými hosty byla v minulosti²⁸⁴ např. také vokální skupina Happy Day Quintet z Prahy, která celé hudební odpoledne završila večerním koncertem. Ve třetím ročníku byla účast dokonce mezinárodní, festivalu se zúčastnil Norský smíšený sbor Stokmarknes Blanket Kor se svojí sbormistryní Liv Skrudland. Organizátoři festivalu mají v plánu do budoucna zvat i další sbory ze zahraničí, z partnerských měst města Příbrami.

První tři ročníky tohoto festivalu se konaly v aule 4. základní školy v Jiráskových sadech v Příbrami. Další dva se na žádost ředitele příbramského divadla MgA. Petra Bednáře uskutečnily v Divadle A. Dvořáka v Příbrami. Poslední, již šestý ročník, zaznamenal některé drobnější změny v organizaci. Festivalové odpoledne bylo rozděleno na dvě části. První probíhala v aule ZŠ v Jiráskových sadech a vystoupily

---

²⁸¹ Programy a podklady ke konání festivalů od I. Muzikářové

²⁸² I. Muzikářová – Zhodnocení 2. ročníku festivalu

²⁸³ Článek VI. Benešové a D. Pilecké v Periskopu 2005

²⁸⁴ Na 4. ročníku festivalu v roce 2007

na ní dětské příbramské sbory. Závěr programu byl přenechán hostům – Tanečnímu oddělení ZUŠ Dobříš. Po předání diplomů se pak všichni přesunuli do kostela sv. Jakuba na náměstí T. G. M. a začala druhá část programu – vystoupení dospělých sborů. Úvod patřil Souboru svatohorských trubačů, následovalo vystoupení hosta – sboru Vox Nymburgensis z Nymburka se sbormistrem Janem Mikuškem, jejichž kvalitní výkon byl posluchači velmi oceněn. Představili se i ostatní příbramské sbory, kromě Smíšeného sboru sbormistra Zdeňka Fouse, který z technických důvodů nemohl vystoupit. Oceněna však byla sbormistrova dlouholetá neúnavná činnost a jeho přínos příbramskému hudebnímu životu. Celá akce byla provázena moderátorským slovem a zakončena obdobně jako první část festivalu. Společná skladba se tentokrát neuskutečnila. Pořádání festivalu by se samozřejmě nemohlo uskutečnit bez finanční podpory. Sponzorskou pomoc organizátoři získali z grantů města Příbrami a v posledních dvou ročnících i z grantů Středočeského kraje. V budoucnosti plánují organizátoři celý tento projekt pozměnit. Rozšířit a obohatit program i o další volnočasové aktivity – např. divadelní vstupy, semináře, workshopy, tanec, výtvarnou dílnu apod.

5 CODEX TEMPORIS

5.1 Historie sboru, jeho vznik, základní charakteristika

Smíšený pěvecký sbor Codex Temporis za více než dvacetiletou dobu svého působení vystřídal několik sbormistrů a prošla jím bezmála stovka členů.²⁸⁵

Počátky činnosti sboru můžeme hledat už na začátku 80. let (1980 či 1981). Tehdy jedna ze tří varhanic březohorské farnosti, Vlasta Kupková (Binderová), shromáždila mladé lidi, kteří zde chodili do kostela, a začala s nimi nacvičovat písně, jimiž by mohli doprovodit bohoslužbu. Byly to tzv. rytmické písně (křesťanský folk), které zpěváci doprovázeli hrou na kytary a také na varhany. Vlasta Binderová se po několika letech však provdala a odstěhovala se z Příbrami do Brna.

Opuštěného sboru se v roce 1985 ujala Jana Machutová. Sbornistryní sboru byla s přestávkami více než deset let a za jejího vedení došlo k prvnímu kvalitativnímu posunu - do sboru přišlo více nových členů a sbor byl tudíž schopný zpívat náročnější repertoár. Kromě rytmických písní doprovázených teď už také flétnami a kontrabasem začali nacvičovat i renesanční polyfonní skladby, stále však plnili funkci sboru doprovázejícího liturgii.²⁸⁶ V této době větší část zpěváků studovala v Praze na vysokých školách, a tak se některé zkoušky konaly i tam. Počet členů se tehdy pohyboval okolo deseti.

Poté, co Jana Machutová na začátku 90. let odešla na studia do zahraničí (studium varhan v německém Heidelbergu), neměl sbor kdo vést, a tudíž přestal na nějakou dobu vyvíjet soustavnou činnost.²⁸⁷ Jen na krátký čas se sboru ujala Alexandra Sedláčková, aprobovaná učitelka hudební výchovy. Po téměř pětileté přestávce se činnost sboru obnovuje s návratem Jany Machutové ze studií. Období od roku 1998 tedy můžeme nazvat novodobou historií sboru. S příchodem mnoha

---

²⁸⁵ www.codextemporis.cz

²⁸⁶ V tomto období sbor nastudoval např. skladbu Puer natus, jejíž sbornistryní pečlivě ručně rozepisované party má dodnes schovány

²⁸⁷ Z rozhovoru s J. Ciklerem, červen 2009

nových zpěváků, převážně mladých lidí, kteří měli předchozí zkušenosti z různých pražských sborů, přišla nová vlna. Členové sboru si nebyli navzájem cizí, noví zpěváci byli většinou známí starších členů, takže se utvořila i dobrá parta lidí, které spojoval nejen zpěv. Členové Lucie a Daniel Křížovi přinesli ze svého pražského sboru mnoho notového materiálu, převážně z období renesance, takže sbor ve zpěvu skladeb tohoto období pokračoval.

Díky kontaktům své sbormistryně byli několikrát zpívat v Německu, právě v místě jejích studií – v městečku nedaleko Heidelbergu, a pak také v německé Železné Rudě (Bayerische Eisenstein).²⁸⁸

V tomto novém období sbor začíná už také pořádat samostatné koncerty. První se uskutečnil v roce 1999 na zámku v Březnici. V roce 1999 se sbor (spíše z recese) začal nazývat „Pěvecké seskupení Petra Zizlera“ a nějakou dobu pod tímto názvem vystupoval.²⁸⁹

Sbor až do této doby neměl potřebu vystupovat pod nějakým názvem, ale od doby pořádání samostatných koncertů a větší prezentaci na veřejnosti se začal hledáním vhodného a reprezentativního názvu zabývat. S názvem Codex Temporis nakonec přišel jeden z členů – Daniel Kříž a ostatní souhlasili. Ve volném překladu znamená Zpěvník času. Sbor začal pod vedením Jany Machutové vzkvétat. Poté, co se však v roce 2000 vdala a odstěhovala do Tachova, musel sbor opět řešit otázku své další existence.

Nakonec na prázdné sbormistrovské místo nastoupil v roce 2001 jeden z dlouhodobých členů sboru Jan Cikler. S ním přišla opět nová éra sboru. Zase se částečně obměnila členská základna, ale co bylo důležité, sbor vyvíjel i nadále pravidelnou aktivitu.²⁹⁰

Codex Temporis působí v Příbrami dosud a v současné době má 18 stálých členů. Protože členové sboru jsou převážně mladí rodiče malých dětí, potýkají se kromě problémů spojených s pracovní vytížeností také s velkým úbytkem ženských hlasů a nepravidelnou docházkou žen na mateřské dovolené.

---

²⁸⁸ Z rozhovoru s M. a J. Ciklerovými

²⁸⁹ Petr Zizler je příbramský rodák žijící v Kanadě, kamarád některých členů sboru. Tehdy na čas vrátil do Příbrami a chodil na zkoušky sboru.

²⁹⁰ Z rozhovoru s J. Ciklerem

5.2 Profilace sboru, zaměření

Sbor se zaměřuje především na polyfonní duchovní skladby období renesančního a gotického (např. J. K. Vodňanský, J. T. Turnovský, G. Croce, J. des Prez, anonymové 14. - 16. století). Ty tvoří se svými přibližně 80 - 90% základ repertoáru.

Na počátku svého působení zpíval spíše jednodušší liturgické zpěvy, kterými doprovázel bohoslužby hlavně v kostele sv. Vojtěcha na Březových Horách. Byl to převážně křesťanský folk, rytmické písně ze zpěvníků jako je Hosana.²⁹¹ S příchodem dalších členů a především sbormistryně Jany Machutové, se začala kvalita sborového zpěvu zvyšovat a orientace sboru profilovat právě směrem k období renesančnímu.

S příchodem nové éry na konci 90. let a především s rozšířením členské základny v posledních letech, bylo možno zařazovat do repertoáru stále náročnější skladby. Sbor se tedy i nadále věnuje skladbách renesančním, okrajově také barokním a klasicistním (spíše v období vánočním – A. Michna, F. X. Bixi) nebo také A. Scarlatti, J. J. Božan a zřídka od něj můžeme slyšet i díla současných autorů, např. P. Eben, Z. Kodály, J. Machutová-Vokatá.²⁹²

Na koncertech zpívá Codex většinou bez doprovodu, což předurčuje charakter a výběr skladeb, ale také s doprovodem – především varhanním i cembala. V poslední době začíná při produkci skladeb využívat i doprovodu fléten – zobcových i příčné, violoncella, houslí anebo také bubnů. Na varhany a cembalo většinou hraje jedna ze členek MgA. Radka Hlaváčková, ostatní nástroje příležitostně zajistí pozvaní hosté.²⁹³

Jakýmsi průřezem repertoáru sboru jsou již dvě CD, která Codex vydal. První z nich bylo nahráno 4. a 12. listopadu 2006 v kostele Panny Marie v Sepekově a částečně také v kostelíku sv. Prokopa v Příbrami na Březových horách. Představuje Vánoce v kontextu křesťanského roku. Najdeme na něm adventní rorátní zpěvy a méně známé vánoční zpěvy. Jmenujme například dvojsborové Rorando coeli defluant Jana

---

²⁹¹ Hosana 1, 2, 3 – zpěvníky křesťanských písní, vydalo nakladatelství Portál

²⁹² Dle poskytnutých pracovních materiálů a rozhovoru s manželi Ciklerovými

²⁹³ Z rozhovoru s J. Ciklerem

Campana Vodňanského, výběr ze staročeských rorátů, některé písně z Benešovského kancionálu, Zvěstujem vám radost Jana Trajána Turnovského a další. Z vánočních skladeb Puer natus in Betlehem nebo Na den narození – anonym z Mladoboleslavského kancionálu. Všechny skladby jsou a capellové.

Druhé CD se nahrávalo nadvakrát, s roční přestávkou – 20. října 2007 a 28. října 2008, tentokrát pouze v sepekovském kostele. Roční pauza pomohla k tomu, aby se některé skladby lépe zažily a usadily. Nahrávka působí kompaktněji (i díky jednomu místu nahrávání). Toto CD obsahuje hudbu komponovanou na náboženské texty – tedy modlitby, biblické texty a jejich parafráze, duchovní poezie apod. Sbor představuje opět vokální skladby z období renesance, a to jak českých (K. H. z Polžic a Bezdrůžic, J. T. Turnovský, ad.), tak cizích autorů (T. L. de Vittoria, J. des Prez, G. Croce ad.), ale najdeme zde i výjimky – počátek barokní tvorby je zastoupen písní Svátý Václave A. M. z Otradovic a barokní je i píseň z kancionálu Slavíček rajský J. J. Božana Nitida Stella. Soudobou hudbu pak zastupuje Credo J. Machutové-Vokaté. Všem ostatním skladbám se hudebně vymyká Bogorodice devo S. Rachmaninova, která však s nimi souvisí tématicky.²⁹⁴ Obě tato CD byla pořízena za finanční podpory města Příbram. Zakoupit si je zájemci mohou pouze na koncertech sboru.

5.3 Koncerty

Sbor vystupuje od počátku své činnosti při bohoslužbách, změnil se jen charakter zpěvů, jimiž doprovází. Dříve to byly již zmíněné rytmické zpěvy, dnes už vybírá ze svého poměrně širokého repertoáru a stále se nové skladby učí. Do budoucna by sbormistr se sborem rád účinkoval při mších pravidelně jednou za měsíc. Těžiště činnosti sboru se nyní přesunulo do kostela sv. Jakuba v Příbrami na náměstí T. G. M., kde by tuto vizi rád uskutečnil.²⁹⁵

Od konce 90. let sbor začal pořádat i samostatné koncerty. Jsou to koncerty pravidelné – vánoční a letní, pořádaný v měsíci květnu nebo září, ale především

---

²⁹⁴ Zpracováno podle textů na bookletu obou CD

²⁹⁵ Podle rozhovoru s J. Ciklerem

nepravidelné, příležitostné – např. svatodušní, k počtě svaté Cecílie, adventní, velikonoční aj.

Sbor se nebrání ani společným projektům či spolupráci s jinými sbory a soubory, tzv. jednorázovým akcím. Např. s pražským sborem L'asentio nacvičil a provedl Credo od Antonia Vivaldiho s doprovodem komorního orchestru a další rok zase Mši F dur F. X. Brixioho. Společné koncerty obou sborů pak zazněly vždy dvakrát - v Praze-Spořilově v kostele sv. Anežky a v příbramském kostele sv. Jakuba. S tímto sborem navázali spolupráci díky dvěma členům, kteří působí v obou sborech. Ke svým produkcím zve Codex i členy z příbramského souboru Musica Podberdensis. Společně vystoupili např. na říjnovém koncertě v kostele sv. Jakuba (2009) nebo naposledy v dubnu 2010 v kostele sv. Vojtěcha na Březových Horách.²⁹⁶

Codex Temporis se účastní také festivalu pěveckých sborů, který se v Příbrami koná pravidelně od roku 2004. Pravidelně začal sbor vystupovat na akci zvané Zahájení Adventu v Příbrami.

Sbor kromě domovské Příbrami vystupoval i na jiných místech Příbramska – na Dobříši, v Březnici, v Milíně, Pičíně, v Jincích, nebo na poutním místě Maková hora u Smolotel. Bylo to také na místech mimo příbramský region – v Praze, Tachově, Kutné Hoře, v Sepekově, v Milevsku apod., na všech uvedených místech v chrámech či v kostelích.

V druhé polovině 90. let, kdy sbor vedla Jana Machutová, opakovaně vystupoval v Německu, kde svým zpěvem doprovázel bohoslužby. A do Německa se podíval znovu ještě na konci 90. let, tentokrát už jako koncertní sbor.

Codex Temporis se snaží udělat své koncerty pro posluchače přitažlivé a zajímavé také tím, že na ně zve různé hosty – instrumentalisty i zpěváky. Mezi nejvydařenější podle členu sborů patří několik společných koncertů s P. Jaroslavem Konečným, který je profesionálním hudebníkem, a ovládá hru na několik hudebních nástrojů Sbor si též chválí spolupráci s příbramským komorním vokálně instrumentálním souborem Musica Podberdensis, se kterým v poslední době intenzivněji spolupracuje.²⁹⁷

---

²⁹⁶ Podle programů koncertů a rozhovoru s J. Ciklerem, červen 2009

²⁹⁷ Podle zapůjčených pracovních materiálů

5.4 Sbormistr

5.4.1 Ing. Jan Cikler (*1962)

Narodil se v Příbrami a s rodiči bydlel na Březových Horách. Od raného dětství ministroval ve zdejším kostele sv. Vojtěcha a brzy ho začala zajímat i hudba. Už v letech 1972 – 73 docházel na hodiny varhanní hry k P. K. Břízovi na Svatou Horu. Poté, co byl P. Bříza odsunut na Vysočinu, pokračoval ve výuce u J. A. Richtera, bývalého dirigenta Příbramské filharmonie a varhaníka v kostele sv. Jakuba na náměstí ve staré Příbrami.

Ve dvanácti letech pak poprvé zastupoval za nemocného varhaníka a odehrál svoji první celou mši. Na kůru se od té doby pohyboval velmi často. Sám se začal také učit na kytaru. Základy klasické kytary dostal při ročním studiu u studenta pražské konzervatoře.

Vystudoval gymnázium na Dobříši a dále Stavební fakultu ČVUT v Praze. Od roku 1990 – 1994 pak ještě dálkově studoval Katolickou teologickou fakultu UK v Praze.

Od svých přibližně dvaceti let pravidelně doprovází bohoslužby v kostele sv. Vojtěcha na Březových Horách. V současné době hraje především o sobotách a nedělích, o které se dělí s varhanicí Radkou Hlaváčkovou.

Liturgie propojená s hudbou (nebo hudba propojená s liturgií) je jeho velkou zálibou. Stejně tak zpěv a sbor a snad i sbormistrovská činnost, ve které, ač samouk, má velmi dobré výsledky.²⁹⁸

---

²⁹⁸ Zpracováno podle informací poskytnutých J. Ciklerem

6 PŘÍBRAMSKÝ DĚTSKÝ SBOR

První hudební škola v Příbrami byla zřízena už krátce po roce 1920 a o deset let později byla pojmenována podle Antonína Dvořáka. Do roku 1989 sídlila v ulici Československé armády. Po restituci však namísto této dostala dvě budovy menší – jednu na náměstí T. G. M, druhou v ulici Jungmannově. Provoz obou budov nemohl jeden ředitel technicky zvládat, proto se z nich v roce 1991 staly dvě samostatné ZUŠ. Ředitelem ZUŠ A. Dvořáka, se sídlem v Jungmannově ulici, je už dlouhá léta Josef Mestl.²⁹⁹

Při ZUŠ A. Dvořáka působí Příbramský dětský sbor od září roku 1996. Je to sbor s dlouholetou tradicí, dnes druhý nejstarší v České republice. V Příbrami byl založen už v roce 1939 a v průběhu let se ve vedení vystřídali pouze tři sbormistři – jeho zakladatel Antonín Vepřek, pokračovatel v rodinné tradici – Vladimír Vepřek a současnou sbormistryní je Michaela Rybicka.

6.1 Historie sboru, jeho vznik, základní charakteristika

6.1.1 Období řízení PDS Antonínem Vepřekem (1939 – 1977)

Počátky dětského sboru sahají do doby nacistické okupace v naší zemi a hrozby druhé světové války, do doby, kdy byla lidská práva a veškeré projevy svobody potlačovány. Proto se i činnost dětského sboru mohla v plné šíři rozvinout až mnohem později. Přesto každý projev vlastenectví, které sbor dával najevo především zpěvem národních písní, a tedy prezentováním české kultury, byl notným a odvážným

---

²⁹⁹ Na ZUŠ vyučuje akordeon, lesní roh a hudební nauku; sám hraje na lesní roh a je uměleckým vedoucím Souboru svatohorských trubačů, žesťového tělesa založeného v roce 1991, které vystupuje na různých akcích pořádaných městem, na Svaté Hoře apod.

povzbuzením, či alespoň malým světýlkem pro všechny, kteří jej měli možnost slyšet.³⁰⁰

6.1.1.1 Založení a počátky sboru (1939 – 1945)

V lednu 1939 se do Příbrami přistěhoval z Litoměřic učitel Antonín Vepřek, kterému zde bylo přednostně zajištěno místo učitele na dívčí měšťanské škole. Přednostně mezi dalšími učiteli především proto, že místní smíšený sbor Lumír-Dobromila potřeboval nové vedení, a o sbormistrovských kvalitách a zkušenostech učitele A. Vepřeka se doslechli i ve vzdálenější Příbrami.

Sotva tedy A. Vepřek do Příbrami přijel, okamžitě začal pracovat na již připravených úkolech a aktivně se zapojil i do dalšího hudebního života města. Především ale počal uskutečňovat svůj velký dávný sen. Naskytla se mu k tomu vhodná příležitost právě díky skutečnosti, že nastoupil jako učitel na dívčí měšťanské škole. Zde zakrátko shromáždil asi šedesát děvčat, se kterými už od začátku velmi intenzivně a pravidelně zkoušel.

První veřejné vystoupení se konalo již po pěti měsících nácvičku, sbor vystoupil 7. a 8. června 1939 na žákovské akademii měšťanských škol v sokolovně. Zazněly zde národní písně Okolo Frýdku cestička, Rožnovské hodiny, Cibulička, Smetanovy sbory Přiletěly vlaštovičky, Má hvězda a Zlatý máj od Jana Maláta. Plný sál posluchačů i odborná kritika byli vystoupením sboru nadšení. Chválou nešetřil ani článek otisknutý v příbramském časopise Horymír 9.června 1939³⁰¹: „*To nebyl pouhý školní zpěv, ale opravdový koncert. Písně zněly sytě rytmicky i dynamicky velmi přesně a krásně, vokalizace byla dokonalá, o čemž má zásluhu zvláště odb uč. A. Vepřek, známý obecenstvu již z vystoupení v Lumíru-Dobromile.*“³⁰² To byl povzbuzující začátek pro následující činnost sboru.

Sbormistr Vepřek zároveň s dětským sborem řídil i smíšený sbor, a tak začal pořádat společné koncerty obou těchto těles. Prvním z nich byl listopadový koncert

---

³⁰⁰ Především pak po atentátu na Reinharda Heyndricha, kdy byla veškerá opatření ještě zpřísněna; A. Vepřek musel být stále ve střežení, doma měl připraven kufřík s nejnútnejšími věcmi – Fryš, J., s. 180

³⁰¹ Článek podepsaný „K“ zřejmě napsal Jan Káš - ředitel dívčí měšťanské školy

³⁰² Polák, S. 40 let Příbramského dětského sboru, s. 20

iniciovaný pěveckým spolkem Lumír-Dobromila, pořádaný k 80. narozeninám skladatele J. B. Foerstra. Autorovi, který se osobně zúčastnil, zazpívalo na 180 zpěváků, osmdesátičlenný sbor dívek zapěl jeho „Píseň“. Jubilanta jejich krásný srdečný přednes velmi potěšil.³⁰³

Další významnou příležitostí pro sbor byla soutěž dětských sborů z Čech a Moravy, kterou vyhlásil školský rozhlas v Praze na počátku roku 1940. A. Vepřek tuto možnost prezentace využil a svůj sbor přihlásil. Zúčastnilo se 28 dětských sborů a dětský sbor z Příbrami byl vybrán tehdejším hudebním referentem Karlem Hábou mezi čtyři nejlepší, kteří měli v květnu t. r. vystoupit v rozhlase. Sbor čtyřiceti příbramských žaček zde vystoupil 17. května a umístil se na velmi povzbudivém třetím místě.³⁰⁴ Toto byl tedy první z výrazných úspěchů Příbramského dětského sboru v soutěžích, kterých se zúčastňoval v budoucnu i nadále. Za dlouhou dobu své další existence v podstatě nevynechal žádnou probíhající soutěž a vždy se umísťoval mezi nejlepšími sbory.

Dalšího vystoupení v rozhlase se Příbramský sbor dočkal po roce. V květnu 1941 zazpívalo šedesát děvčat pod vedením svého sbormistra Dvořákovy Moravské dvojzpěvy, které sbor nacvičil speciálně pro tento rok, kdy se připomínalo stoleté výročí Dvořákova narození. Jejich výkon byl opět velmi pozitivně ohodnocen K. Hábou, ale také šéfem orchestru českého rozhlasu O. Jeremiášem.

Sbormistr Vepřek se už od začátku snažil navazovat spolupráci s mnohými současnými hudebními skladateli, a dostat tak dětský sbor i do širokého povědomí tehdejší hudební elity. Zpočátku sám mnohé autory žádal o napsání skladeb pro Příbramský dětský sbor, ale postupem času už sami skladatelé své skladby tomuto sboru přímo věnovali a začínající autoři si považovali za čest, pokud se sbormistr Vepřek se sborem interpretace jejich skladeb ujal. Mnozí skladatelé si jezdili do Příbrami poslechnout provedení svých skladeb, v roce 1941 své chodské písně také Jindřich Jindřich, který byl po provedení dojatý neobyčejně krásným hudebním

---

³⁰³ Foerstrovo poděkování sboru nalezneme v kronice PDS; zápis ze dne 16. 11. 1939

³⁰⁴ Spokojenost s výkonem sboru vyjádřil i organizátor této soutěže K. Hába v dopise, který zaslal A. Vepřekovi 30. 5. 1940; později se stali blízkými přáteli; Polák, s. 22

přednesem sboru a v dopise, který PDS zaslal, napsal ... „*jste z nejlepších školních sborů, jež jsem kdy u nás slyšel!*“³⁰⁵

Kromě koncertů pořádaných v Příbrami³⁰⁶ měl sbor počátkem roku 1943 možnost vystoupit ve Smetanově síni Obecního domu v Praze. Představil se pásmem písni a tanečků a sál, zcela zaplněný posluchači, dojal prostým a bezprostředním citlivým podáním. Zároveň však překvapil pěveckou i technickou vyspělostí a vyvážeností zvuku. Koncert skončil obrovským nadšením a ovacemi. Přítomni byli i někteří hudební skladatelé, kteří pak zasílali A. Vepřekovi pochvalné dopisy. Program tohoto úspěšného koncertu sbor zopakoval ještě na dalších místech – o měsíc později v Praze v kině Viktoria³⁰⁷ i na dalších místech mimo Prahu.

Blížil se rok 1944 a s ním páté výročí vzniku sboru. Sbormistr Vepřek naplánoval šest koncertů, z nichž tři se konaly v Příbrami a tři v jejím blízkém okolí. Program byl sestaven ze skladeb dedikovaných sboru od skladatelů J. Kříčky, J. Zd. Bartoše, Fr. Píchy, Fr. Chodury, Fr. Forsta, Fr. Suchého a dalších. Ze skladeb těchto autorů se pak uskutečnily ještě koncerty 5. a 6. dubna 1945, při nichž zazněly také premiéry několika skladeb dedikovaných sboru od V. Nováka, J. Kříčky, Fr. Píchy a Fr. Forsta. To už bylo krátce před osvobozením a po roce 1945 se sboru dostalo nových možností.

6.1.1.2 Období popularizace sboru a následně prohlubování kvality (1945 – 1956)

Následující období znamenalo pro sbor zásadní změnu v činnosti. Prvních zhruba pět let bylo obdobím „rozletu“ sboru do mnoha měst a míst v naší zemi. PDS koncertoval především v pohraničí, kam se znovu vracelo vysídlené české obyvatelstvo – např. ve městech Most, Chomutov, Duchcov, Ústí nad Labem, Litoměřice. Následující prázdniny, roku 1946, pak to byl týdenní koncertní zájezd do západních

---

³⁰⁵ Polák, S., s. 22

³⁰⁶ V březnu roku 1942 se uskutečnil další významný koncert z díla J. Kříčky k oslavě jeho šedesátin, při kterém zazněla premiéra jeho sboru „Bez lásky“; J. Kříčka se stal rodinným přítelem Vepřekových a také jejich častým hostem

³⁰⁷ Program viz příloha č. 6.1

Čech – Chebu, Karlových Varů, Mariánských Lázní, Jáchymova, apod.³⁰⁸ Děvčata vystupující v národních krojích a zpívající české národní písně vyvolávala v lidech nadšení.

Dramaturgicky byly všechny koncerty od počátku činnosti sboru více méně podobné, podstatnou část repertoáru tvořily právě české národní písně v úpravách různých skladatelů. Tématicky poněkud odlišný byl až koncert pořádaný 21. března 1948, kdy zazněly národní písně různých slovanských národů – kromě písní z území Čech - tedy také slovenské, ruské, jugoslávské, bulharské, lužickosrbské, ad.³⁰⁹

Deset let svého trvání sbor oslavil dvěma jarními koncerty – 12. března a 23. dubna. 1949. V témže roce uspořádal také slavnostní koncert k 90. narozeninám skladatele J. B. Foerstra v příbramské Sokolovně, při němž zazněla v premiéře píseň, kterou již o rok dříve jubilující skladatel příbramskému sboru věnoval. Při tomto koncertě vystoupil i smíšený sbor Lumír-Dobromila a pozvaní sólisté. Klavírní doprovod zajistila mladá pedagožka na příbramské LŠU, čerstvá absolventka konzervatoře, Jiřina Mandová, která se od tohoto roku na dlouhá následující léta stala stálou klavíristkou PDS a zasloužila se nemalou měrou o jeho mnohé úspěchy.³¹⁰

Od tohoto jubilejního roku nastal zásadní obrat v systému práce sboru a jeho vývoj směrem k větší a hlubší nejen technické úrovni, ale zdokonalování ve všech směrech. Sbor přestal jezdit na koncertní zájezdy a také se účastnit soutěží tvořivosti mládeže. Popularizace už bylo dostatek. Bylo třeba se zabývat náročnější dramaturgií, aby se i kvalita výkonů posunula na vyšší umělecký stupeň.³¹¹ Sbor opustil svůj poválečný repertoár – zpěv prolínající se s tanečky, recitacemi a jinými výstupy; „*vyhranil se v těleso čistě koncertní, s vážnými uměleckými aspiracemi.*“³¹²

V průběhu následujících let došlo tedy k několika důležitým změnám. Vepřekův sbor byl přičleněn k nově vzniklé jedenáctileté střední škole, jež byla umístěna do budovy bývalé reálky, a v místní aule (bývalá školní kaple) tímto získal konečně vhodnou místnost pro zkoušky i koncerty. Další výhodou pro sbormistra Vepřeka bylo, že na této škole, na níž sám od padesátých let učil, zůstávali žáci až do maturity, tudíž

---

³⁰⁸ Fryš, J., s. 182

³⁰⁹ Havlová, J. Příbramský dětský sbor 1939 - 1999, s. 134

³¹⁰ U klavíru se občas i nadále objevili J. Karel, J. Richter, M. Petráňová, J. Průcha

³¹¹ Tamtéž, s. 135

³¹² Polák, S., s. 29

i ve sboru děti zůstávaly déle. Navíc školu navštěvovali hoši i děvčata, a tak A. Vepřek začal do sboru přijímat i chlapce. Těch bylo samozřejmě mnohem méně než děvčat, avšak na zvuku sboru se to již pozitivně projevilo.³¹³ V září 1952 Vepřek vytvořil také přibližně 35 členný sbor bývalých členek, který pak vystupoval v rámci koncertů dětského sboru samostatně i dohromady s ním. V budoucnu tato dvě vokální tělesa, perfektně společně fungující, dosahovala velkých výkonů.

Důraz na větší kvalitu produkcí se odrazil i na četnosti pořádání koncertů v tomto období.³¹⁴ O to významnější či výraznější však pořádané koncerty byly. PDS dosáhl už takové úrovně, že 1. července 1951 účinkoval na hudební produkci, při níž zaznělo na svatohorském náměstí Dvořákovo oratorium *Stabat Mater*. Vystupoval při něm sbor a orchestr Národního divadla řízený Václavem Kašílkem a také Kühnův dětský sbor. Sólisty byli Beno Blachut, Slávka Procházková, Eduard Haken a Marta Krásová.³¹⁵ Nesmíme opominout ani slavnostní koncert 17. dubna 1954 konaný k příležitosti 15. výročí založení PDS. Vystoupil na něm stočlenný krojovaný sbor - Příbramský dětský sbor i jeho bývalé členky s programem složeným z nejoblíbenějších písní jeho posluchačů.³¹⁶ Období provádění rozsáhlých a náročných skladeb, jaké sbor ještě nepředvedl, mělo přijít už zanedlouho.

6.1.1.3 Vrcholné období sboru (1957 – 1977)

Až do roku 1962 úroveň sboru neustále stoupala. Sbormistru Vepřekovi se podařilo z běžného školního sboru vytvořit vynikající těleso na špičkové úrovni řadící se ve svém oboru k těm nejlepším v republice. Sbor se pomalu chystal k veřejnému provádění rozsáhlých a náročných děl dokonale připraven díky poctivému nácviku z minulých let.

---

³¹³ V prvním roce (1954) zpívalo chlapců ve sboru šest, později už se jejich počet ustálil na 11 - 15

³¹⁴ V letech 1950 – 1956 sbor vystoupil pouze na devíti koncertech, což je oproti prvním pěti letům existence sboru (34 koncertů) či dokonce roku 1949 (32 koncertů) velmi malé číslo. Dokládá to však upřednostňování kvality před kvantitou; navíc sbor v těchto letech zkouší množství skladeb nových, často rozsáhlých, a také velmi náročných, které se stávají stabilní součástí jejich repertoáru.

³¹⁵ Fryš, J., s. 182

³¹⁶ Kronika PDS

První velkou akcí roku 1957 bylo natáčení pásma čínských koled s doprovodem orchestru čínských lidových nástrojů. Na tuto nečekanou nabídku Československého rozhlasu sbormistr rád kývl, neboť se jednalo o ojedinělý projekt. Tento rok se uskutečnilo i další natáčení, a to patnácti národních písní a Vyhřáté meze od Ilji Hurníka. Jarními koncerty 12. a 13. dubna začalo pak ono provádění velkých děl. 120-ti členný sbor, posílený i o bývalé členky, provedl v aule bývalé jedenáctiletky Otvírání studánek B. Martinů a Jaro – první část z Hanušova cyklu Český rok. Bylo zřejmé, že se posluchači brzy dočkají i dalších částí tohoto obtížného díla. Druhý na řadě byl Podzim – provedený PDS dvakrát na počátku prosince tohoto roku.

Následujícího roku však měl zaznít cyklus celý. Stalo se tak 16. prosince 1958.³¹⁷ Příbramský dětský sbor (tentokrát s posilami 170-ti členný) se ujal nastudování a provedení Českého roku, po Kühnově dětském sboru jako teprve druhý sbor a provedl jej s obrovským úspěchem. Chválou nešetřil ani na koncertě přítomný autor, který zapsal do kroniky dětského sboru: „*Drahé děti, upřímně, ze srdce Vám děkuji za Vaše překrásné souborné provedení Českého roku. Dnešní večer bych nevyměnil za sebehonosnější úspěch! Buďte vděční svému sbormistrovi i svým učitelům a mějte rády českou hudbu a zpěv.*“³¹⁸

Především precizní provádění hudby Jana Hanuše pak sboru zajišťovalo prvenství v nově obnovené soutěži tvořivosti mládeže. Tuto soutěž, konající se na různých místech Čech a Slovenska, pak od roku 1957 po dalších pět let vyhrával právě PDS. Sbor, perfektně připravený z minulých let i další soustavné práce, předváděl jen samé špičkové výkony.

V době plné úspěchů se přiblížilo dvacáté výročí vzniku sboru. Sbor jej oslavil velkolepě, na místě, kde už před patnácti lety vystupoval – ve Smetanově síni Obecního domu. Jaký to však byl rozdíl ve výkonu tehdejšího a současného sboru! Před posluchače předstoupilo suverénní umělecké těleso, které si získalo velké uznání a respekt svým bezvadným a bezchybným výkonem. Na programu byl opět Hanušův Český rok.³¹⁹

---

³¹⁷ Prosincovému koncertu předcházela ještě říjnový, věnovaný oslavě padesátých narozenin J. Z. Bartoše

³¹⁸ Havlová, J. , s. 136

³¹⁹ Polák, S. , s.33; J. Hanuš příbramským dětem na oplátku věnoval skladbu Povídám, povídám pohádku, která zazněla o měsíc později (26. dubna) na koncertě konaném v Příbrami. Kromě toho zde zazněly také některé skladby z kmenového repertoáru sboru – Smetanovy sbory, Moravské dvojzpěvy,

Z jubilejního roku 1959 zmiňme ještě účast sboru na Slavnosti sborového zpívání v rámci mezinárodního hudebního festivalu Pražské jaro, konaného 30. a 31. května ve Valdštejnské a Ledeburské zahradě, toho roku věnovaného stému výročí narození J. B. Foerstra. Na této slavnosti účinkovalo 38 amatérských pěveckých sborů a jedním ze sbormistrů, který sbory také dirigoval, byl A. Vepřek.³²⁰

Následující roky byly na koncertech prováděny skladby (i nově nastudované) autorů J. Z. Bartoše, P. Ebena, také premiéra kantáty I. Hurníka *Tři dcery* nebo pro sbor zcela nových autorů jako *Orlanda di Lassa* (Echo) a *Franze Schuberta* (*Die zwei Wege*), dále D. Kabalevského, A. Chačaturjana, V. Felixe atd. Koncertů bylo v těchto třech letech pořádáno 1-3 za rok, což není mnoho, ale sbor se nadále úspěšně zúčastňoval soutěží, natáčel v rozhlase a rozšiřoval svůj repertoár o nové skladby. Až do roku 1962 se jeho úroveň neustále zvyšovala, patřil mezi nejlepší dětské sbory u nás. Sbornistr Vepřek byl k dětem náročný a přísný, dbal na kázeň ve sboru, pravidelnou a včasnou docházku. Vynaložené úsilí a plné nasazení přinášelo hojné ovoce. Jeho plány a cíle byly stále vyšší. Zřejmě by se mu podařilo je splnit, kdyby se neozval přepjatý organismus. V roce 1962 ještě obnovil činnost smíšeného sboru Lumír-Dobromila, jehož činnost od 50. let velmi ochabla. Podstatnou část členů tvořili odrostlé zpěvačky z dětského sboru, ale samozřejmě také bývalí zpěváci z Lumíru-Dobromily.

Řídit tři tělesa a pravidelně s nimi zkoušet ještě nad rámec svých učitelských povinností bylo opravdu velkým zatížením a projevilo se zhoršením Vepřekova zdravotního stavu. Následující rok jej postihl infarkt. Pro sbor to znamenalo na krátký čas pozastavení činnosti, ale jen po dobu nezbytně nutnou. Sbornistr se ke své práci vrátil, ale musel polevit v tempu i zrušit některé povinnosti. Po deseti letech činnosti byl rozpuštěn sbor bývalých členek a ty se staly součástí sboru smíšeného. Dětský sbor se však i přesto, že se mu sbornistr nemohl věnovat v nejvyšší míře, tak jak by chtěl a jak tomu bylo v předešlých letech, udržoval na vysoké úrovni prve dosažené. Bylo to především díky Vepřekovým mnohaletým bohatým sbornistrovským i pedagogickým

---

skladby J. B. Foerstra – Lesní studánka, Matičce, Zvonili a Sukovy sbory Žal, Tužba, Společný hrob a Divná voda, aj. – Havlová, J., s. 137

³²⁰ viz záznam v kronice PDS

zkušenostem a také výborně zvládnutému organizačnímu systému.³²¹ Ubylo některých akcí, avšak koncerty, které sbor nadále organizoval, byly prováděny stejně profesionálně a precizně jako v minulých letech.

25. výročí své existence oslavil sbor tradičně velkolepě, jako jubilea předchozí. Tentokrát uspořádal tři koncerty – v březnu, dubnu a květnu. První koncert 9. března 1964 se konal v divadle, další dva v aule 4. ZDŠ v Jiráskových sadech. Zazněly na nich skladby D. Kabalevského, B. Martinů, B. Smetany, Z. Fibicha, ad. Od přátel, známých a se sborem spolupracujících skladatelů přišlo mnoho gratulací.

V dalších letech se sbor věnoval stejným aktivitám jako doteď, i když v menší míře a méně často. Počátkem roku 1965 natočil pro rozhlas cyklus dětských sborů *Celý den si zpívám Václava Felixe*, skladbu, kterou autor sboru věnoval a jež zazněla také na dubnovém koncertě. I nadále se snažil rozšiřovat a obměňovat sborový repertoár, a to především skladbami současných autorů - již dříve osvědčených, ale i nových – L. Fišera, Z. Šestáka, M. Nováka, J. Vodáka, S. Jelínka, J. Bůžka ad. Nové skladby již dříve zpívaných, i nově tvořících autorů pak zaznívaly na koncertech v následujících letech.³²² Po další tři roky proběhl vždy pouze jeden koncert za rok, a pak už se přiblížilo třicáté výročí sboru. Naplánovány byly dva slavnostní koncerty – jarní a vánoční. Kromě již zpívaných skladeb zazněla i premiéra kantáty J. Z. Bartoše *Cestička k domovu*. Vánoční koncert byl pojat zcela klasicky – byly provedeny pastorely klasicistních autorů a *Rybova Česká mše vánoční*, zazpívaná společně s Příbramským smíšeným sborem.³²³ Tento rok však do sbormistrovy práce opět zasáhlo již podlomené zdraví, stihl ho srdeční infarkt. V práci sbormistra jej teď narychlo zastoupil syn Vladimír, sbor měl před sebou totiž právě rozhlasové nahrávání pásma příbramských koled.

V roce 1971 odešel sbormistr do důchodu, ale svým povinnostem se věnoval nadále alespoň do té míry, co mu jeho zdravotní stav dovolil. Nadále vyučoval hudební výchovu ve škole a vedl dětský sbor. Koncerty se konaly pouze jednou za dva roky.

---

³²¹ Sbor stále zkoušel dvakrát týdně po dvou hodinách, k tomu byly organizovány i dílčí zkoušky jednotlivých hlasů. O sbormistrově přísnosti a důslednosti v docházení na zkoušky, i včasné příchody, jsme se už zmínili. Zároveň však byl vypracován systém odměn - především žáci, zpívající ve sboru déle než pět let, byli veřejně – na koncertech – odměňováni diplomami; Havlová, J. , s. 138

³²² Výběr skladeb, které děti na koncertech zpívaly, nebyl zcela svobodný. Programy byly, kromě politického uvolnění v letech 1968 – 1969, posílány na ONV, kde musely být nejprve schváleny

³²³ Na tomto koncertě se jako dirigent již poněkolkáté veřejně představil syn A. Vepřeka Vladimír

Z těch významnějších můžeme jmenovat např. vystoupení sboru na slavnostním koncertě „Smetanovy Jabkenice“ 4. června 1972, kde zazpíval Smetanovy sbory Má hvězda, Přiletěly vlaštovičky, Západ slunce a Muzikanti, co děláte J. Z. Bartoše. V jubilejním roce své 35 leté existence (1974) sbor uspořádal nejprve v březnu koncert k Roku české hudby,³²⁴ 29. dubna pak jubilejní koncert složený ze skladeb kmenového repertoáru sboru a 4. července vystoupil opět na koncertě v rámci Smetanových Jabkenic.³²⁵

Osobně významným rokem pro sbormistra byl rok 1977, kdy slavil dvě velká jubilea. Jarním koncertem s dětským sborem oslavil 50 let své sbormistrovské činnosti a prosincovým svoje sedmdesátiny. Na obou koncertech zazněly skladby „věrných“ spolupracovníků sboru. Předvánoční koncert byl pak posledním, který sbormistr Vepřek řídil, aniž by to tehdy kdokoliv tušil.

6.1.2 Období řízení PDS Dr. Vladimírem Vepřekem (1978 – 2002)

6.1.2.1 Výměna sbormistra – stabilizace sboru (1978 – 1981)

Náhle osiřelého sboru se ujal se samozřejmostí syn A. Vepřeka Vladimír, erudovaný hudebník,³²⁶ který otci již od roku 1965 s vedením pomáhal nejen při dělených zkouškách, ale i s občasným dirigováním na koncertech. Přesto, že už s řízením sboru nějaké zkušenosti měl, situace ve sboru po jeho nástupu na místo sbormistra nebyla právě jednoduchá. Ze sboru totiž, v reakci na odchod dosud jediného dirigenta a zakladatele sboru A. Vepřeka, odešly asi dvě třetiny členů.

Pro další fungování sboru tedy bylo nutné nejprve doplnit počet dětí. S tímto nelehkým úkolem Vl. Vepřekovi pomohly některé starší členky³²⁷ a po náboru na příbramských základních školách přivedly na další zkoušky asi osmdesát nových dětí. Mnoho z nich samozřejmě zase odešlo, ale zůstal dostatečný počet dětí k tomu,

---

³²⁴ Na něm vystoupilo 250 účinkujících

³²⁵ Polák, S. , s. 59

³²⁶ Absolvent konzervatoře a FFUK – obor kulturní dějiny, od roku 1979 také dirigent Příbramské filharmonie; více kap. 2.4.1

³²⁷ Především Marie Tesařová a Evženie Tichá

aby činnost sboru mohla pokračovat. Již v květnu pak obnovený, asi 60-ti členný dětský sbor zahajoval 10. ročník Hudebního festivalu A. Dvořáka na Vysoké. Na programu byly dvě zcela nové skladby od renesančních autorů a dále skladby z kmenového repertoáru sboru, jež však musel sbormistr přesto z velké části „nový“ sbor naučit.³²⁸ Sboru samozřejmě nějakou dobu trvalo, než si zvykl a stabilizoval se. Přesto ještě v tento „rok změn“ byly uspořádány dva koncerty – 26. května a 15. prosince. Protože však PDS nebyl zatím schopen zhostit se sám celovečerního koncertu, na obou spolupracoval s Příbramským smíšeným sborem, který nyní nově vedl Zdeněk Fous.

S novým sbormistrem přišly do sboru některé změny. Již na počátku svého sbormistrování si Vl. Vepřek stanovil dílčí cíle – udržet uměleckou úroveň sboru, zlepšit hlasovou kulturu a jistotu intonace dětských hlasů. Dr. Vepřek na řízení či spíše organizování dětského sboru nebyl sám. Již jeho otec měl spolupracovníky, kteří mu s organizací pomáhali. I v roce 1979, tedy rok po nástupu Vl. Vepřeka na místo sbormistra, byla stálou klavíristkou PDS Jiřina Mandová, hlasovou poradkyní Milada Jirglová, předsedkyní sboru studentka gymnázia, a dosud členka sboru, Marie Tesařová. Dále fungoval také pětičlenný Výbor rodičovského sdružení. Počet zapsaných členů v tomto jubilejním roce byl okolo 78.³²⁹

Další prováděné změny se týkaly repertoáru. Sbor i nadále zachovával kmenový repertoár (Dvořákovy Moravské dvojzpěvy, některé Smetanovy sbory, skladby Jana Hanuše, i většiny ostatních autorů, kteří se sborem již v minulosti spolupracovali) – věnoval se skladbám klasickým, ale nevyhýbal se ani soudobé hudbě, především autorů J. Z. Bartoše, J. Berkovce, J. Laburdy, K. V. Štěpky, apod. Někteří z autorů sboru i nadále dedikovali své skladby. Zvláště s Dr. Jiřím Berkovcem³³⁰ navázal sbormistr čilou spoluprací a vzniklo mezi nimi úzké přátelství. O mnoho let starší J. Berkovec se stal Vl. Vepřekovi dobrým a ochotným otcovským rádcem. Sbormistr Vepřek se začal s dětmi věnovat hudbě všech epoch – renesancí počínaje a moderní hudební tvorbou konče. Dramaturgii Příbramského dětského sboru vždy dlouho a pečlivě promýšlel. Rád sázel na osvědčené skladby, ale uváděl také kompozice málo hrané či zpívané nebo ještě vůbec neuváděné. V „objevování“ nových skladeb mu

³²⁸ Na programu byla skladba Anonyma ze 16. století, „Odcházím“ G. P. da Palestriny, Přiletěly vlašťovičky B. Smetany, skladby J. Suka – Společný hrob, Divná voda; Havlová, J., s. 149

³²⁹ Polák, S., s. 66

³³⁰ Jeho skladby se pomalu stávaly součástí kmenového repertoáru sboru

velmi pomáhal právě Dr. J. Berkovec. Stěžejní pro sbor byla hudba světská, ale nevyhýbal se ani duchovním skladbám.³³¹ Ve srovnání s posledními roky sbormistrování A. Vepřeka, po přestálé krizi a úplné stabilizaci, se začalo konat opět více koncertů. Kromě nich se děti účastnily veřejných akcí města, povinně také některých festivalů či soutěží (např. Písni přátelství). Byla to nutná daň za to, aby sbor mohl vůbec existovat.

Další novinkou, kterou Vl. Vepřek zavedl, bylo pořádání sborových soustředění. Tyto, většinou třídní, pracovní rekreační pobyty přinášely užitek v mnoha směrech. Děti se věnovaly zpěvu a nácviu kolem sedmi hodin denně. Pracovaly na vylepšení pěvecké techniky, věnovaly se hlouběji náročným skladbám, učily se skladby nové. Kromě toho tyto pobyty měly samozřejmě pozitivní vliv na utužení kamarádských vztahů. Na soustředění s dětmi jezdila i hlasová poradkyně, kterou tehdy už byla Zuzana Vepřeková. Pomáhala manželovi s organizací soustředění, zkoušek, koncertů, nácviu na zkouškách (při dělení hlasů), s novými dětmi v přípravce, dobře věděla, co je třeba udělat, neboť sama jako dítě tímto sborem prošla. Sboru se věnovala maximálně a Vl. Vepřek se na ni mohl v mnoha věcech, nejen organizačních, plně spolehnout.

Své čtyřicáté jubileum sbor oslavil opět slavnostním koncertem 31. května 1979, tedy teprve necelý rok a půl po změně sbormistra, která sborem zatřásla v základech. J. Zd. Bartoš, který už od počátku spolupracoval s A. Vepřekem, přenesl svoji důvěru i na nového sbormistra a sboru věnoval k této příležitosti novou skladbu Nad střechami domova, která v premiéře zazněla právě na jubilejním koncertě. Celkový úspěch koncertu byl pro sbor důležitým povzbuzením do další práce.³³²

Sboru trvalo ještě nějaký čas, než se zcela stabilizoval a začal podávat opět výkony na své původní úrovni. Tím přelomovým rokem byl rok 1981. Již o rok dříve sbor opět po delší době natáčel v rozhlase (Hanušův cyklus Měsíce), měl nastudované i dostatečné množství skladeb – starších i zcela nových, a mohl s nimi tedy vystupovat na koncertech.

---

³³¹ Příbramský dětský sbor 60 let, s. 19

³³² Havlová, J. , s. 142

6.1.2.2 Nové možnosti sboru (1981 – 1990)

V roce 1981 počal sbor jezdit na sborová soustředění a také do zahraničí. VI. Vepřekovi se totiž podařilo navázat kontakty se sbory z jugoslávského města Tuzla a německého Erfurtu. Počínaje tímto rokem začaly vzájemné výměnné pobyty se sbory z těchto měst a později i s dalšími městy. Některé z měst byly partnerskými s městem Příbram. (1981, 1983 – Erfurt; 1982, 1984 – Tuzla; 1987 – Växjö – Švédsko; 1998 – Vídeň; 1999 – Villerupt – Francie; 2001 – Anor – Francie) Na všech těchto místech se sboru dostalo přátelského přijetí a jejich výkony byly velmi příznivě posuzovány. Děti zpívaly převážně skladby ze svého kmenového repertoáru – Dvořákovy, Smetanovy, Martinů, Hanušovy, ale nezapomínaly ani na národní písně hostitelských států, jejichž zpěvem zajisté potěšily mnohé tamní posluchače. Tyto zahraniční zájezdy jim byly, i přes svoji pracovní náplň, odměnou za poctivou práci.³³³

Úroveň sboru se za nového vedení opět pomalu zvyšovala. Koncerty – tradičně pořádané na jaře a na Vánoce, pokračovaly i v těchto letech a byly hojně navštěvované. Mezi vánočními koncerty vyniká ten pořádaný 18. 12. 1983. Opět, po dlouhé době, na něm posluchači měli možnost slyšet koledy a pastorely. Sbor zazpíval premiérově Zimní suitu J. Berkovce a pásmo koled Co se stalo přihodilo J. Churáčka. Jarní jubilejní koncert svého pětáctyřicetiletého trvání sbor oslavil společně s nově založeným Komorním smíšeným sborem.³³⁴ Jejich spolupráce pak i nadále pokračovala. Na druhém jubilejním koncertě 14. 12. byla v premiéře provedena skladba K. V. Štěpky Chodské vánoce a Seidlovy Koledy.

I další roky se konaly většinou jarní a vánoční koncerty a kromě toho sbor stále spolupracoval se zahraničními sbory a jezdil koncertovat do ciziny. Z významnějších koncertů pak připomeňme rok 1988, kdy na dubnovém koncertě bylo vzpomenuáno desáté výročí úmrtí A. Vepřeka a následující rok půl století od založení sboru. Oslaveno bylo opět dvěma jubilejními koncerty – jarním a vánočním, na nichž byla zazpívána díla z kmenového repertoáru sboru a také J. Berkovce. Stejně tak na vánočním koncertě, kde jeho kantáta Vánoce Josefa Lady pro dětský sbor, smíšený sbor a klavír byla vrcholem celého programu. Za mnoho let Berkovcovy úzké spolupráce se sborem

---

³³³ Tamtéž, s. 20

³³⁴ VI. Vepřek jej založil na podzim roku 1983

a častého provádění jeho skladeb se už také stala součástí kmenového repertoáru. Na jarním jubilejním koncertě spoluúčinkoval také Dětský sbor základní školy B. Engelse z Erfurtu se sbormistryní Barbarou Mönch a Příbramský smíšený sbor se sbormistrem Zdeňkem Fousem.³³⁵

6.1.2.3 Novodobá krize sboru a následný vzestup (1990 – 2002)

Po pádu režimu a nástupu svobody, celkového uvolnění a nových možností a příležitostí, nastal v dětském sboru paradoxně obrat k horšímu. Mnohé děti zlákal jiné varianty trávení volného času a do sboru přestaly chodit. Především kvůli odchodu zkušených členek (i když několik nových malých dětí do sboru přišlo) přestal sbor být schopen interpretovat na koncertech po několik roků díla náročnější. Vystupoval tak tedy většinou s dvojhlasými úpravami různých lidových písní, jednou až dvakrát do roka,³³⁶ v rámci společných koncertů s Komorním smíšeným sborem, jehož vystoupení bylo v programu ponecháno mnohem více prostoru. Ze skrovného výčtu koncertů v těchto letech za zmínku určitě stojí vánoční koncert 18. 12. 1992, pořádaný především k sedmdesátým narozeninám Dr. J. Berkovce, na němž dětský sbor přednesl jubilentovo pásmo koled Svatú dobu huž tu máme. O další program se postaral opět smíšený sbor. Vystoupil také Soubor svatohorských trubačů.

Současný nepříznivý stav sboru se sbormistr pokusil řešit změnou způsobu práce už při nácviu. Zaměřil se více na zlepšení techniky zpěvu – více prostoru bylo věnováno hlasové výchově.³³⁷ Výsledky se brzy dostavily. Oproti předchozích příznivým létům početně oslabený sbor nabyl potřebné jistoty a byl schopen opět začít s nácvikem náročnějších, nejenom dříve prováděných skladeb. Pomalu se dostával na svoji standardně kvalitní úroveň.

Za novodobý vrchol PDS můžeme považovat období let 1997 – 1999. Již v roce 1995 však zazněly na jubilejním (vánočním) koncertě, věnovaném dlouholeté korepetitorce sboru Jiřině Mandové, při příležitosti jejích sedmdesátin, náročnější,

---

³³⁵ KSSDVV 20 let, s. 11

³³⁶ Na jarních či vánočních koncertech

³³⁷ Některé členky se pak rozhodly studovat zpěv individuálně

nově nastudované skladby. Koncert, pořádaný tentokrát ještě za spoluúčasti Komorního smíšeného sboru, sklídl zasloužené příznivé ohlasy posluchačů.

Prvním samostatným celovečerním koncertem dětského sboru byl po několika letech vánoční koncert v roce 1996. Zazněla na něm premiérově skladba Zima J. Berkovce a pásmo koled K. Steckera. Na jarním (dubnovém) koncertě bylo připomenuto 20. výročí úmrtí sbormistra A. Vepřeka a zazpívána (společně s ženskou částí Komorního smíšeného sboru) kantáta B. Martinů Otvírání studánek, skladba v minulosti tímto sborem již mnohokrát prováděná.

Rok 1995 přinesl po dlouhé době také sborovou nahrávku. PDS natočil společně s Komorním smíšeným sborem MC s názvem Vánoční skladby J. J. Ryby. Rybovy skladby přednesl smíšený sbor, dětský sbor se zde samostatně představil pásmem Příbramské koledy místního skladatele Václava Dražana.³³⁸ Tuto skladbu pak sbor natáčel také o dva roky později, „na půdě“ Českého rozhlasu společně s Příbramským Big bandem. Pásmo příbramských koled pro dětský sbor a big band upravil jazzový skladatel, dirigent, a současný vedoucí Příbramského Big Bandu,³³⁹ Kamil Hála. Je také součástí CD Jazzat tohoto příbramského tělesa.

Jedním z nejvýraznějších úspěchů novodobého vrcholného období bylo spoluúčinkování PDS na prestižním koncertě 16. května 1998 v rámci 30. ročníku příbramského Hudebního festivalu Antonína Dvořáka. Tehdy byla provedena Dvořákova duchovní kantáta Stabat Mater pod taktovkou dirigenta prof. Jaroslava Vodňanského, se sólisty Národního divadla v Praze,³⁴⁰ sborem Pražští pěvci (Prager Singers) a Filharmonii Bohuslava Martinů ze Zlína. Děti byly za svůj výkon odměněny velkým potleskem diváků i pochvalami od dirigenta a dalších účinkujících.³⁴¹

Téhož roku sbor po dlouhých jedenácti letech vyjel opět zpívat do zahraničí. Vystoupil v Českém centru ve Vídni na vernisáži výstavy nazvané Hornické a poutní

---

³³⁸ Dr. V. Dražan - významná osobnost příbramského hudebního života; mj. především mnohaletý dirigent Příbramské filharmonie

³³⁹ Příbramský Big Band je amatérské jazzové těleso založené Pavlem Eliášem v roce 1981; jeho zřizovatelem je divadlo Příbram. Spolupracuje i s profesionálními jazzovými hudebníky, hraje na jazzových festivalech. Vedle jazzu a swingu hraje pak také rock, pop, ale také dechovku - podle bookletu tohoto CD

³⁴⁰ Zpívali zde Jana Jonášová, Anna Bortlová, Aleš Henrych a Ernst Lintner z Vídně

³⁴¹ V Gutwirth, J. 60 let Příbramského dětského sboru, s. 21

město Příbram v srdci Čech. Vystoupení bylo úspěšné a děti dostaly pozvání, aby přijely koncertovat i příští rok na České velvyslanectví ve Vídni.³⁴²

Rok 1999 byl pro sbor již šedesátým rokem jeho existence. Významné jubileum oslavil několika úspěšnými koncerty – již zmiňovaným koncertem ve Vídni, koncertem uspořádaným ve francouzském partnerském městě Villerupt, vrcholem oslav byl však slavnostní říjnový koncert uspořádaný v aule 4. ZŠ. Sbor předvedl krásný výkon, zazněly skladby z kmenového repertoáru sboru i skladby novější. Na závěr se na pódiu shromáždilo přes 400 bývalých členů a společně zazpívaly dvě skladby – Dvořákovu „Zajatou“ z Moravských dvojzpěvů a Smetanovu „Mou hvězdu“. Na závěr tohoto slavnostního koncertu tak zazněly z úst zpěvaček a zpěváků tohoto netypického, často třígeneračního sboru, skladby, které některé z členek již v dávných letech zpívaly pod vedením zakladatele sboru – učitele A. Vepřeka.

Pod vedením Dr. Vepřeka sbor působil jako dosud ještě další tři roky. Počet členů se v tomto období pohyboval okolo čtyřiceti. Sbor se stále scházel ke zkouškám dvakrát týdně a kromě samotného nácvičku skladeb se snažil dále pracovat na pěvecké technice a projevu, aby tak udržel svoji poměrně stále vysokou úroveň. Sbor vystupoval na tradičních vánočních i jarních koncertech, příležitostně na akcích města, také v zahraničí. Z významných koncertů tohoto období musíme jmenovat spoluúčast na koncertě v rámci Hudebního festivalu Antonína Dvořáka v roce 2001.

V lednu roku 2002 se uskutečnilo nahrávání prvního samostatného CD dětského sboru nazvaného Sem, sem, ptáčkové. Toto vánoční CD je jakýmsi zúročením či vyvrcholením 24leté sbormistrovy práce s Příbramským dětským sborem. Obsahuje málo známé a zřejmě zcela neznámé koledy a pastorely např. autorů J. J. Ryby, J. I. Linka nebo Dr. J. Berkovce, dlouholetého spolupracovníka sboru a sbormistrova přítele, který tento notový materiál sám vybral a připravil. Kromě dětského sboru a některých jeho sólistek se na něm představila sólově bývalá členka PDS Jana Havlová a Karel Brynda – člen Komorního smíšeného sboru. Klavírní doprovod zajistili Vladimíra Štěpánová – od roku 2000 nová korepetitorka sboru³⁴³ a prof. Jaroslav Šaroun, dále také Dechové kvinteto Pražské konzervatoře.

---

³⁴² Havlová, J. , s. 145

³⁴³ Nahradila prof. Jiřinu Mandovou

Posledním koncertem, na kterém si pod vedením sbormistra Vl. Vepřeka zazpíval PDS společně s Komorním smíšeným sborem, byl jarní koncert, pořádaný v dubnu roku 2002 v aule 4. ZŠ. V srpnu t. r. sbormistr Vl. Vepřek náhle umírá.

6.1.3 Současnost – období řízení sboru Michaelou Havlíčkovou-Rybickou (podzim 2002 – dosud)

Poté, co dětský sbor znovu nečekaně osiřel, byla jeho budoucnost velmi nejasná. Manželce zemřelého sbormistra, Zuzaně Vepřekové, velmi záleželo na tom, aby tradice více než šedesátiletého sboru nezanikla, proto se všemožně snažila sehnat vhodného nástupce. Oslovila nejprve dvě bývalé členky sboru, jeho mnohaleté sólistky, dosud se aktivně v hudbě angažující, Janu Havlovou³⁴⁴ a Hanu Tonzarovou (Skořepovou).³⁴⁵ Obě ale kvůli velkému zaneprázdnění, spojenému s pracovními povinnostmi a také bydlišti mimo Příbram, byly nuceny odmítnout. Po dalším rozmýšlení a hledání nových možností Z. Vepřeková kontaktovala Michaelu Havlíčkovou, která v posledních pěti letech s oběma sbory příležitostně spolupracovala, a sama už nějaké zkušenosti s vedením sboru měla ze svého působení na zbraslavské ZUŠ. Nabídku přijala a od podzimu 2002 začala s dětským sborem zkoušet.³⁴⁶

V době, kdy PDS „přebírala“, čítal přibližně 35 členů. S vedením sboru – nácviky, organizací, apod. M. Havlíčkové od počátku pomáhala Zuzana Vepřeková. Sbor se pod vedením nové sbormistryně začal připravovat na svůj první vánoční koncert. Ten se uskutečnil 13. prosince 2002 v aule 4. ZŠ. Vystoupil na něm opět se svým programem také Komorní smíšený sbor, tehdy nově řízený sbormistrem Pavlem Šmolíkem. Dětský sbor uvedl premiérově pásmo koled Dr. Jiřího Berkovce Moravské koledy. Autor byl na koncertě přítomen.

PDS pracoval pod novým vedením, v rámci možností, několik prvních let přibližně stejně, jak byl zvyklý doposud. Postupem času však začali členové ubývat –

---

³⁴⁴ Spoluautorka knihy Hudební život v Příbrami, části Příbramský dětský sbor 1939 – 1999, studovala sólový zpěv na pražské konzervatoři u prof. Soběhartové, dále Pedagogickou fakultu UK v Praze. V PDS působila jako sólistka jedenáct let (členka v letech 1978 – 1990), nyní sólově zpívá v souboru Karmína. Aktivně se podílela na vydání CD PDS v roce 2002, podílela se na něm také jako sólistka.

³⁴⁵ O ní více na jiném místě práce

³⁴⁶ Dle rozhovoru se Z. Horskou, leden 2010

dospělí zpěváci odcházeli, ale mnoho nových nepřicházelo. Na loňském jarním koncertě (2009) pořádaným na příbramském Záměčku společně s Komorním smíšeným sborem Dr. Vl. Vepřeka, vystoupilo se svým programem přibližně patnáct děvčat, z nichž asi polovina již dosáhla plnoletosti. Na počátku letních prázdnin pak proběhly poslední sborové zkoušky se sbormistryní Rybickou, která poté nastoupila na mateřskou dovolenou. Dočasného (půlročního) řízení PDS se tedy ujal svatohorský regenschori, Pavel Šmolík. V důsledku dalšího úbytku dospělých členek a kvůli nepravidelné docházce některých členů na sborové zkoušky, nebylo možné sbor více dále rozvíjet, spíše udržovat a skladby opakovat. V únoru letošního roku (2010) sbor po půlroční přestávce převzala opět Michaela Rybicka.

Její plány do budoucna se týkají především rozšíření sboru. Náborem na školách chce získat nové členy.³⁴⁷ Prozatím přišlo kolem pěti nových dětí, tak snad brzy přibudou další. Vždyť druhý nejdéle nepřetržitě působící dětský sbor u nás, s bohatou, více než sedmdesátiletou, historií, si jistě zaslouží důstojné pokračování.

6.2 Profilace sboru, zaměření

V profilaci sboru nenastaly oproti předchozímu vedení žádné výrazné změny. Sbor se zaměřuje převážně na skladby autorů klasických, písícih skladby určené dětským sborům, skladbám duchovním či světským a vícehlasým úpravám lidových písní a koled. Ve svém repertoáru udržuje skladby W. A. Mozarta, A. Dvořáka, B. Smetany, B. Martinů, J. Hanuše, J. Berkovce, Z. Lukáše, J. Laburdy a dalších. Sboru bylo v minulosti dedikováno velké množství skladeb současně žijících a tvořících autorů. Podílel se tedy na premiérách mnoha skladeb. Poslední premiérově uvedenou skladbou byly v roce 2002 Moravské koledy J. Berkovce.³⁴⁸

Kromě klasického repertoáru se pod vedením nové sbormistryně ve sboru začalo také s nácvikem spirituálů – jmenujme např. Shine on Me R. A. Dilwortha,

---

³⁴⁷ Dle rozhovoru s M. Rybickou, červenec 2009

³⁴⁸ KSSDVV 20 let, s. 17

Hymn To Freedom O. Petersona či některých muzikálových melodií – např. Close every door z muzikálu Joseph A. L. Webera. Spirituály a muzikálové písně jsou také zařazovány do programů koncertů, avšak pouze okrajově. V současné době je sbor při výběru a nácviu skladeb již značně limitován úbytkem členů. Z jeho dlouhá léta udržovaného kmenového repertoáru tak některá díla nyní úplně vymizela.

6.3 Koncerty

Stejně jako v předchozích letech zachovával PDS tradici vánočních a jarních koncertů. Většina koncertů se konala v aule 4. ZŠ, poté na Zámečku v Příbrami nebo v Divadle A. Dvořáka. Koncertuje nejen na různých místech příbramského okresu (Hluboš, Tochovice), ale i na dalších místech v Čechách – Praha, Plzeň, Rokycany.³⁴⁹ Bohatými roky na vystoupení a koncerty byly především 2004 a 2005, kdy se sbor vystupoval přibližně na devíti koncertech ročně. Zpíval v rámci příbramských nocturn, v roce 2005 účinkoval třikrát na Zbraslavi (společně s tanním dětským sborem při ZUŠ, jehož sbormistryní je též M. Rybicka) Pravidelně pořádal koncerty k výročí svého zakladatele A. Vepřeka. Kromě auly 4. ZŠ využíval ke koncertům stále pravidelněji také Zámeček.

V roce 2003 provedl dětský sbor společně s ženskou částí Komorního smíšeného sboru na svém jarním koncertě v aule 4. ZŠ mj. kantátu Bohuslava Martinů Otvírání studánek a tutéž skladbu o deset dní později také v kostele sv. Martina v Tochovicích. Oblíbené „Studánky“ děti zazpívaly i následující roky – v březnu 2004 na Hluboši, v dubnu na Zbraslavi, tamtéž také o dva roky později. Naposledy tuto skladbu sbor zazpíval na Zbraslavi 18. května 2009 ještě společně s dětským sborem ze zbraslavské ZUŠ a výpomocí ženských hlasů z Komorního smíšeného sboru.³⁵⁰

---

³⁴⁹ S dětským rokycanským sborem PDS navázal v roce 2000 užší spolupráci, a pak se po dva roky konaly výměnné koncerty mezi těmito sbory

³⁵⁰ Podle rozhovoru se Z. Horskou, leden 2010

Kromě koncertů na domácí půdě sbor pravidelně jednou za dva roky vyjížděl také do zahraničí – Francie, Německo – v rámci přátelství především s partnerskými městy města Příbrami (2003, 2005, 2007 – Anor – Francie., 2006 – Aken – Německo). Naposledy v roce 2008 přijel do Příbrami sbor Enchantanord z francouzského Anoru, který vystoupil v aule 4. ZŠ na společném koncertě s PDS a Komorním smíšeným sborem.

Příbramský dětský sbor se účastní také festivalu příbramských sborů, pořádaného, již tradičně, každý rok v říjnu. Poslední ročník však, z již zmíněných důvodů ovlivňujících současnou činnost sboru, vynechal.

Poslední dva roky lze považovat za stagnaci sboru, co se pravidelné veřejné činnosti týče. Sbor sice několikrát vystoupil, avšak v rámci společných koncertů s dalšími příbramskými tělesy. Posledním společným koncertem se sbormistryní M. Rybickou byl Jarní koncert pořádaný 17. března 2009 na Zámečku. PDS vystoupil se třemi samostatnými čísly v počtu asi 15 dívek.³⁵¹ Vánoční koncerty v letech 2008 a 2009 se neuskutečnily vůbec. Na září roku 2009 byla plánována oslava 70 let trvání PDS. Slavnostní koncert, na který bylo pozváno mnoho hostů – všichni bývalí členové, spolupracovníci i příznivci sboru, se konal 19. září 2009 v sále příbramské Waldorfské školy. Ačkoliv to byla oslava dětského sboru, sborového zpěvu, bylo mu v programu věnováno méně prostoru, než by si byl býval zasloužil. Vlastně to byl koncert složený ze sólových vystoupení bývalých i některých současných členek PDS.³⁵² V současné nepříznivé situaci, ve které se sbor nacházel, to však bylo jedno z možných důstojných řešení. Sboru, čerstvě již bez své sbormistryně, i řízení koncertu se ujal Pavel Šmolík. Veškeré organizace kolem plánování koncertu i sestavování konkrétních čísel programu pak Zuzana Horská (Vepřeková). Klavírní doprovod účinkujícím zajišťovala Vladimíra Štěpánová a Pavel Šmolík.

Po úvodním klavírním čísle bývalého člena sboru Lukáše Marka, pronesl slavnostní řeč hudební skladatel prof. Stanislav Jelínek, který se sborem dlouhá léta spolupracoval a věnoval mu některé své skladby. V proslovu stručně shrnul bohatou historii sboru, jeho úspěchy v minulosti, a vyslovil slova uznání jeho dirigentům.

---

³⁵¹ Skladby zpívané PDS: J. Laburda – Missa brevis, Z. Lukáš - Sedum trubačů – Písnička, Čáp sedí pod dubem, Anonym – Cantate Domino

³⁵² I když s kvalitní hlasovou úrovní sólistek, těch současných především zásluhou sbormistryně Rybické, která dívkám poskytuje dobrou hlasovou přípravu

Zároveň vyjádřil naději v pokračování činnosti sboru. Poté promluvila krátce i jedna ze zakládajících členek sboru paní Aloisie Endrstová, která se sborem zažívala počáteční úspěšná léta - při zájezdech, vystoupeních za řízení sboru jeho zakladatelem A. Vepřekem. Vzpomněla některé osobní zážitky, vzácné okamžiky a poděkovala všem, kteří se snaží o to, aby sbor i nadále působil.

Sólová vystoupení členek byla doprovázena či prokládána zpěvem PDS. V jeho podání zaznělo Laudate Dominum W. A. Mozarta, Lascia chio pianga z opery Rinaldo a Halleluja z oratoria Mesiáš G. F. Händela, Prsten, Dyby byla kosa nabróšená z Moravských dvojzpěvů A. Dvořáka a spirituály Shine on Me a Hymn to freedom. Závěr slavnostního koncertu patřil, již tradičně, všem bývalým členům a členkám různého věku, babičkám, maminkám i dcerám, které si společně zazpívali skladby z kmenového repertoáru sboru – Má hvězda B. Smetany a lidovou píseň Hvězdičky, dobrou noc. Po koncertě následovalo přátelské setkání všech pozvaných.

6.4 Sbormistr

6.4.1 Antonín Vepřek (1907 – 1978)

Viz kap. 1.4.1

6.4.2 PhDr. Vladimír Vepřek (1946 – 2002)

Viz kap. 2.4.1

6.4.3 Michaela Rybicka (*1976)

Je současnou sbormistryní Příbramského dětského sboru. Jako dítě navštěvovala LŠU v Praze na Zbraslavi, obor hra na housle. Sólový zpěv studovala na pražské konzervatoři u prof. Jarmily Krásové. Absolvovala v roce 1997. Poté získala angažmá jako sólistka operety plzeňského divadla J. K. Tyla, kde působí dodnes. Zpívá tedy především role operetní, ale také operní, účinkovala i v muzikálu. Hostuje či hostovala také na jiných scénách – v Hudebním divadle Karlín (2001 – Netopýr – Adéla), ve Státní opeře v Praze v roce 2002 (Sloní muž – Jimi, Kouzelná flétna – Papagena), v Městském divadle Brno, na Loketském kulturním létě aj. V plzeňském divadle ztvárnila od roku 1998 již mnoho rolí, převážně operetních.³⁵³ Už od roku 1996 vyučovala na ZUŠ Zbraslav hudební nauky, od roku 1998 také sólový a sborový zpěv. Spolupráci s příbramským sbormistrem Dr. Vepřekem navázala v roce 1997. Tehdy vystoupila na prosincovém vánočním koncertě věnovaném životnímu jubileu Dr. Jiřího Berkovce. Provedena byla v novodobé premiéře Opera Natalitia a spoluúčinkoval také Příbramský dětský sbor. V roce 1999 zpívala na vánočním koncertě PDS v rámci oslav šedesátiletého jubilea sboru., v roce 2000 vystoupila v rámci vánočního koncertu Komorního smíšeného sboru ve Freibergu a o týden později v příbramském divadle. Následující rok na koncertě pořádaném při příležitosti zahájení adventu v Příbrami. Poté, co sbor osiřel po smrti Vl. Vepřeka, se stala v září roku 2002 jeho novou sbormistryní. Jako sólistka koncertovala v Příbrami i nadále – např. na sólovém koncertě v rámci koncertů pořádaných v rámci 35. ročníku festivalu Antonína Dvořáka v Příbrami (2003) či na Symfonickém koncertě pořádaném Příbramskou filharmonií (2009) aj. V srpnu 2009 svoji sbormistrovskou činnost v PDS dočasně přerušila kvůli nástupu na mateřskou dovolenou. V únoru 2010 se k řízení sboru opět vrátila.

---

³⁵³ Výčet jejích rolí najdeme na webových stránkách divadla J. K. Tyla v Plzni

7 PĚVECKÝ SBOR ZUŠ NÁM. T. G. MASARYKA PŘÍBRAM

Tato ZUŠ byla založena v roce 1991 ředitelkou Mgr. Vlastou Vackovou. Od té doby se ve vedení vystřídali ještě další dva lidé – Mgr. Jiří Mates a Ing. Petr Kollert. Od roku 2005 je její ředitelkou Mgr. Petra Havlíková. Původní název školy, po osamostatnění v roce 1991 zněl 2. ZUŠ, v roce 2007 byl však změněn na současný.

Na ZUŠ na náměstí T. G. Masaryka působí Pěvecký sbor ZUŠ Příbram I a Sboreček – přípravné oddělení, které navštěvují mladší děti. Oba dva sbory založila a až donedávna vedla Mgr. Jaroslava Kunická Halamová.³⁵⁴

7.1 Historie sboru, jeho vznik, základní charakteristika

Sbor byl založen sbormistryní Jaroslavou Halamovou, sólistkou hudebního divadla Karlín. Ta je absolventkou pedagogické fakulty ZČU v Plzni, oboru sólový zpěv u doc. D. Mandysové na katedře hudební kultury. Pracuje naplno tedy již devátým rokem. Tehdy před devíti lety sbormistryně začínala zpívat pouze s osmi děvčaty. Zájem o členství v tomto sboru ale poměrně rychle stoupal. Byl to totiž první dětský sbor v Příbrami, který se zabýval populární tvorbou – především písněmi z muzikálů, moderními umělými písněmi nebo také spirituály.³⁵⁵

Sbor má přibližně 37 členů, navštěvují jej chlapci i děvčata. V současné době je chlapců asi šest. Věk dětí se pohybuje přibližně od deseti let výše. Většinou do osmnácti let, ale někteří sboroví zpěváci se sborem vystupují na koncertech i v pozdějším věku. Už nejsou stálými členy, ale hosty, a do sboru dochází vždy jen na několik zkoušek před koncertem, a pak samozřejmě účinkují na koncertě. Těmto bývalým členům se líbí právě zmiňované hudební žánry, a přivítali by založení podobného sboru pro dospělé. Všechny ostatní sbory pro dospělé, které v Příbrami

---

³⁵⁴ Z rozhovoru s J. Kunickou Halamovou

³⁵⁵ Např. velmi oblíbenou písní a také často zařazovanou do koncertních programů je Happy day z amerického filmu Sestra v akci aj.

fungují, jsou totiž zaměřeny spíše na klasickou sborovou tvorbu. I o tom sbormistryně J. Kunická Halamová začala uvažovat, ale její plány prozatím pozastavila mateřská dovolená.³⁵⁶

Sbormistryni J. Kunické Halamové s vedením sboru příležitostně pomáhaly další dvě kolegyně, bývalé žákyně této školy. Kateřina Falcová, která v loňském roce ukončila studium sólového klasického zpěvu na konzervatoři v Pardubicích, a Dana Sauerová, která zde několik let studovala sólový zpěv a nyní také vystupuje s místní školní kapelou Company jako sólová zpěvačka. Poslední rok však vede sbor dočasně sama Kateřina Falcová. J. Kunická Halamová se ke konci loňského školního roku také připravovala na podzimní premiéru operety *Polská krev*, kterou od září roku 2009 uvádí Karlínské divadlo.

7.2 Profilace sboru, zaměření

Sbor se zabývá (ale jen velmi okrajově) starou hudbou, častěji různými úpravami lidových písní a také nejrůznějšími dětskými písněmi současných autorů. Preferuje však populární hudbu – muzikály, různé, nejen dětské, populární melodie, umělé písně, ale také spirituály. Tyto skladby pak děti často a rádi doplňují a kombinují s pohybem, který vychází z charakteru písní, a také s různými doprovodnými nástroji, především Orffovými. Konkrétně můžeme jmenovat písně z muzikálů *Kabaret* (píseň *All that Jazz*), *Pomáda* (*Auťák*), *Hair* (*Svítání - Země se řítí*) nebo *Kleopatry* a *Drákuly*.

Sbor zpívá nejčastěji skladby jednohlasé až trojhlasé. Na zkouškách nacvičuje s klavírem, který jej také nejčastěji doprovází na koncertech, ale zpívá také s hudebním podkladem nahraným na CD. Dříve klavírní doprovod obstarávala Kateřina Duková (vyučuje na této škole klavír), v posledních dvou letech sbor na klavír doprovázela MgA. Radka Hlaváčková. V současné době sbormistryně K. Falcová spolupracuje na vystoupeních také s Kateřinou Ranglovou.³⁵⁷

---

³⁵⁶ Z rozhovoru s J. Kunickou Halamovou

³⁵⁷ Z programu Festivalu pěveckých sborů a rozhovoru s J. Kunickou Halamovou

7.3 Koncerty

Téměř od počátku své činnosti sbor pořádá pravidelné i nepravidelné koncerty a jejich koncertní činnost je opravdu pestrá. Vystoupení a koncerty se konají v domácí hudební škole i na jiných místech v Příbrami – např. v aule Základní školy v Jiráskových sadech nebo v Divadle Antonína Dvořáka v Příbrami. V rámci koncertů pořádaných ZUŠ oba sbory vystupují na jarních a vánočních koncertech. Dětský sbor zpíval v Kulturním domě v nedaleké Dobříši, vystoupil v Západočeském muzeu v Plzni, v Akademii věd v Praze a několikrát koncertoval také v pražské Lucerně.

Sbor se účastní i přehlídek ZUŠ (základních uměleckých škol), které už poněkoličaté proběhly na Velké scéně divadla Antonína Dvořáka v Příbrami. V roce 2007 zpíval sbor na oblastní přehlídce ZUŠ v Poděbradech.³⁵⁸ Účastní se téměř pravidelně festivalu příbramských pěveckých sborů, který proběhl také dvakrát v divadle A. Dvořáka v Příbrami. Loni byl festival rozdělen na dvě části a přehlídka dětských sborů se konala opět v aule ZŠ v Jiráskových sadech tak, jako v prvních ročnících. Dětský sbor při ZUŠ vystoupil se svou novou sbormistryní Kateřinou Falcovou. Sboreček předvedl, za pomoci některých žáků studujících sólový zpěv, dětskou operu O Budulínkovi autorské dvojice Uhlíř - Svěrák. Program „velkého“ sboru byl pestrý – tvořily jej vícehlasá úprava písně Skákal pes, Saxana (Angelo Michajlov), Pátá (Tony Hatch – muzikál Rebelové), Tři strážníci (Jaroslav Ježek).

V roce 2008 pěvecký sbor vystoupil i na Mezinárodním festivalu dětských pěveckých souborů pořádaném v Praze. Tři roky předtím, v roce 2005, se sbor účastnil Mezinárodního hudebního festivalu „Dialog kultur“, jehož tři ročníky se konaly právě v Příbrami.

Zajímavou zkušenost děti získaly při koncertě, na kterém spolu s nimi účinkoval zpěvák Daniel Hůlka a kytarový virtuóz Lubomír Brabec. Koncert byl zaměřen tentokrát spíše klasicky. Kromě dvou umělých písní, z nichž jednu děti přednesly za doprovodu klavíru a druhou a capella, zazněly také dva kusy z Dvořákových Moravských dvojzpěvů (Jablko a Možnost), Panis Angelicus od C. Franka a známé Schubertovo Ave Maria. Ve dvou posledně jmenovaných skladbách děti doprovázely

---

³⁵⁸ Z pracovních materiálů a rozhovoru s J. Kunickou Halamovou, červenec 2009

sólového zpěváka Daniela Hůlku. Zajímavý, ale poněkud méně výrazný, vzhledem k doprovodu poměrně velkého sboru ve větším prostoru, byl kytarový doprovod skladeb Lubomíra Brabce, i když samozřejmě mistrně podaný. Avšak bylo tomu tak na přání obou sólistů. Na tento koncert, pořádaný na Velké scéně Divadla A. Dvořáka v Příbrami v roce 2007, byly velmi pozitivní ohlasy.³⁵⁹

Mezi pravidelné koncerty, nutno podotknout, že velmi oblíbené a divácky atraktivní a také hojně navštěvované, patří koncerty vánoční, pořádané s příbramským Big Bandem v místním divadle. Svůj program sbor na těchto koncertech podřizuje návrhům a přáním kapely. Zpívají jimi předložené koledy a úpravy písní, často i starší kusy.³⁶⁰

Vánoční koncerty sbor pořádá také v kostele sv. Jakuba v Příbrami i v Praze.³⁶¹ Pěvecký sbor navázal užší kontakty a spolupráci s některými pražskými sbory, např. se sborem Cantoria Praha, Coloretton a také s pražským studentským sborem Divertimento, se kterým účinkoval na společném sborovém koncertě nazvaném „Sbory v akci“ na Malé scéně divadla Příbram. Sbormistryní Divertimenta je Jaroslava Halamová st.,³⁶² matka příbramské sbormistryně J. Kunické Halamové, a také její starší sestra Nora.³⁶³ Na programu koncertu byly písně z muzikálů – Sněhurka, Pomáda, Kleopatra, píseň Happy day z filmu Sestra v akci, ale také upravené vícehlasé lidové písně nebo třeba studentská hymna Gaudeamus igitur. Sólově se, kromě sbormistryně J. Kunické Halamové, představily i studentky a žačky studující sólový zpěv. Účinkující se dočkali na závěr od diváků velkého pochvalného potlesku. Ve spolupráci se zmiňovanými sbory chce příbramský sbor pokračovat i nadále a plánuje další společné koncerty zde v Příbrami, v Praze i na jiných místech.³⁶⁴

---

³⁵⁹ Sbor se tohoto úkolu, této výzvy zhostil velmi dobře, i přes drobné, především, intonační nepřesnosti. Nelehkým úkolem pro sbormistryni bylo nacvičit program s velkými i malým dětmi v poměrně krátké době. – z rozhovoru s J. Kunickou Halamovou a shlednutí záznamu koncertu na DVD

³⁶⁰ Nabídka na první společný koncert Big bandu a dětského sboru přišla nečekaně – čtyři týdny před konáním koncertu. Sbor, který měl původně zpívat, vypadl na poslední chvíli a sbormistryně Kunická Halamová na nabídku Big Bandu kývla. Od té doby se konají společné vánoční koncerty těchto těles každý rok.

³⁶¹ Rozhovor s J. Kunickou Halamovou

³⁶² Kantorka a operní pěvkyně

³⁶³ Absolventka oboru Sbormistrovství na katedře hudební výchovy pedagog. fakulty UK v Praze

³⁶⁴ Rozhovor s J. Kunickou Halamovou a shlednutí DVD z koncertu

7.4 Sbormistryně

7.4.1 Mgr. Jaroslava Kunická Halamová (*1980)

V hudebním prostředí se pohybovala už odmala. Aktivně se hudbě věnuje od šesti let, kdy začala navštěvovat LŠU. Tam absolvovala dva cykly v sólovém i sborovém zpěvu a hře na klavír. První příležitosti jako sólistka dostávala už ve školních sborech, jejichž členkou byla. Již jako dítě zaznamenávala první pěvecké úspěchy – několikanásobné vítězství v pěvecké soutěži Zlatá snítka Praha a získala i přední ocenění v soutěži Mladá píseň Jihlava. V Plzni na katedře hudební kultury pedagogické fakulty ZČU vystudovala sólový zpěv u doc. J. Mandysové. Zúčastnila se pěveckých kurzů doc. S. Luhanové-Jirouškové, pěveckého kurzu barokní interpretace u prof. J. Kotouče, prof. J. Kovaříkové a Dr. T. Lipperta. Je absolventkou tří ročníků mistrovských kurzů pro pěvecké pedagogy v Praze, které vedla J. Marková.

Spolupracovala s Filharmonií Hradec Králové na rockové opeře „Apel svědomí“ s podtitulem „Jazzové inspirace V. Wimmera“. V této opeře jí byl svěřen sólový sopránový part a byla uvedena též v Příbrami. V. Wimmer jí později svěřil i pěveckou roli Ley v oratoriu Dybuk.

Účinkovala také ve dvou operách v divadle J. K. Tyla v Plzni. Byly to Samson a Dalila C. Saint-Saënsa a Bludný Holanďan R. Wagnera. V témže divadle pak ještě v muzikálech Cabaret a Pokrevní bratři.

Muzikály si velmi oblíbila a chtěla se jim věnovat více i dále, proto zkusila v roce 2003 konkurz na roli Rosalie v muzikálu West Side Story do pražského hudebního divadla Karlín. Uspěla a tuto roli získala. V HD Karlín pak působila externě až do roku 2006, kdy získala stálé angažmá. Objevila se zde ještě v muzikálech Jekyll a Hyde (company se sólem), Producenti, Noc na Karlštejně, Limonádový Joe a v operetě Čardášová princezna. Od září 2009 vystupuje v operetě Polská krev Oskara Nedbala.

Sama je členkou – sólistkou pražského sboru Cantoria Praha. Mj. byla také vybrána do multimediální živé koncertní show Olza Leška Wronky, která měla premiéru v květnu 2005 na řece Olši – Olze. Vystoupila zde v roli Černé kněžny.

V Příbrami začala působit v roce 2001 – na ZUŠ na náměstí T. G. M. vyučovala sólový zpěv a především vedla školní sbor a pro mladší děti určený Sboreček. J. Kunická Halamová je velmi pohybově nadaná a hlasově dobře vybavená, nejvíce jí vyhovují mezzosopránové party. Pro práci s dětmi má cit, umí si je získat svým bezprostředním chováním a vhodně motivovat.³⁶⁵

7.5 Sboreček

Na Základní umělecké škole Příbram I funguje kromě „velkého“ sboru od roku 2003 i malý sbor nazvaný „Sboreček“. Ten byl založen později než sbor velký kvůli stoupajícímu zájmu mladších dětí o zpívání ve sboru. Je to přípravné oddělení a jeho členy jsou děti ve věku přibližně od pěti do deseti let. Mladším dětem je přizpůsoben i repertoár – zpívají především národní, moderní i muzikálové písně pro děti. Hojně využívají pohybu jako přirozeného doprovodu písní a rovněž se věnují zpěvu formou her. Sboreček vystupuje na školních koncertech, Zahradních slavnostech školy a dalších akcích, často také společně se sborem velkým.

Počet členů tohoto sboru se pohybuje okolo 25 - 30 dětí a více než polovinu z nich tvoří chlapci. Sboreček se mění samozřejmě s tím, že některé starší děti přecházejí do sboru většího. Sbormistryní tohoto sboru je po Mgr. J. Kunické Halamové již druhým rokem také K. Falcová a na klavír doprovází většinou také MgA. R. Hlaváčková, K. Ranglová, případně K. Duková.³⁶⁶

---

³⁶⁵ Podle životopisu na webových stránkách HD Karlín a rozhovoru s J. Kunickou Halamovou

³⁶⁶ Z pracovních materiálů a rozhovoru s J. Kunickou Halamovou

8 DUHA – ZŠ 28. ŘÍJNA A JEJÍ „SBORY“

8.1 Historie sboru, jeho vznik, základní charakteristika

Tato základní škola je školou s rozšířenou výukou hudební a výtvarné výchovy. Specializace na hudební výchovu se týká vždy jedné výběrové třídy v ročníku. S nápadem založit na tehdejší 5. ZŠ třídy s rozšířenou hudební výchovou přišla v roce 1989 za tehdejším ředitelem Františkem Brožem Eva Káčerková, učitelka hudební výchovy a českého jazyka. Pan ředitel její návrh podpořil, a tak byla 1. září 1990 otevřena první třída „hudebně“ zaměřená. Zájem rodičů potvrdil, že šlo o nabídku atraktivní. K zápisu se dostavilo kolem čtyřiceti dětí, z nichž bylo po talentových zkouškách vybráno dvacetpět.

Už od první třídy zde děti mají tři hodiny hudební výchovy týdně a jsou v ní obsaženy všechny složky, které podporují rozvoj hudebnosti – složka pěvecká, rytmická, pohybová (taneční), dále také hra na zobcovou flétnu a dětské Orffovy nástroje. Hudební třída vytváří automaticky vlastní sbor. Součástí výuky hudební výchovy je také muzikoterapie. Škola nabízí dětem ze 2. - 9. hudebních tříd i možnost uplatnit své umění ve školním orchestru.

Tehdejší, na této škole historicky první, hudební třída nacvičila program na koncert poměrně rychle, a tak mohly děti v prosinci 1990 vystoupit na svém prvním veřejném koncertě v příbramském Zámečku a jejich koncert měl velký úspěch. K vánočním koncertům se přidaly ještě jarní (většinou květnové) a kromě dalších koncertů - příležitostných se tyto dva konají pravidelně každý rok.

Od otevření první hudební třídy letos uplyne už dvacet let a leccos se za tu dobu změnilo – ve společnosti – zájmy a priority – i ve vzdělávání. Přesto tradice hudebních tříd na této škole pokračuje a není problém každý rok novou hudební třídu naplnit. Zájem rodičů o zařazení svého dítěte do třídy s rozšířenou hudební výchovou je stále veliký a kapacita jedné třídy s maximálním počtem 25 žáků zdaleka neuspokojí všechny zájemce. Proto už při zápisu prvňáčků projdou děti, které mají o hudební třídu

zájem, talentovými zkouškami a do hudební třídy se pak dostanou jen ti nejlepší. Zkoušky se týkají zpěvu písně, rytmu a intonace.

O udržování vysoké úrovně hudební výchovy v hudebních třídách na škole se stále stará iniciátorka této myšlenky, PaedDr. Eva Káčerková, několik let již společně s Mgr. Helenou Kaiserovou. Obě jsou absolventky oboru český jazyk – hudební výchova na Pedagogické fakultě UK v Praze.³⁶⁷

8.1.1 Radovánek

Prvním pěveckým sborem, který na 5. ZŠ pod vedením Evy Káčerkové zpíval, byl Radovánek. Založila jej v roce 1986, hned poté, co se z mateřské dovolené vrátila do školství. Do tohoto sboru chodily děti z druhého stupně, tehdy tedy od 5. třídy výše. Od počátku činnosti tohoto sboru byla vedena kronika. Tam se dočteme o koncertech, soutěžích, výletech sboru apod. nejen ze zápisů p. učitelky a dětí, ale i z mnoha novinových článků vystřižených z místního tisku.

Zájem dětí o členství ve sboru byl v této době hodně velký. Na začátku se přihlásilo padesát dětí, tedy padesát děvčat a jeden chlapec, a průměrně i v následujících pěti letech ve sboru zpívalo kolem čtyřiceti dětí. V dalším období pak kolem dvaceti dětí, to ale už bylo v době, kdy fungovaly samostatné „třídní“ sbory.

Již po roční činnosti – od roku 1987 – se pěvecký sbor zúčastňoval soutěží ZUČ³⁶⁸ a umístění se v okresním kole se v roce 1989 probojoval i do krajského kola, kde vyzpíval stříbro. Na tomto festivalu dětských sborů nazvaném „Svátky písní“ a pořádaném v KD v Příbrami soutěžil i Příbramský dětský sbor pod vedením Dr. Vl. Vepřeka, sbor, tehdy s padesátiletou tradicí, který se umísťoval po několik roků na prvním místě. V článku uveřejněném v místním tisku však slova uznání a chvály patřila i Dr. Evě Káčerkové, která se se svým velmi mladým sborem dokázala umístit hned za PDS.³⁶⁹ Až tehdy se rozhodlo o jménu pro sbor, na kterém se dohodli všichni

---

³⁶⁷ Podle článku E. Káčerkové uveřejněném ve Zpravodaji k 50. výročí školy v roce 2008 a rozhovoru s E. Káčerkovou v červnu 2009

³⁶⁸ Tj. zájmové umělecké činnosti

³⁶⁹ Novinový článek od J. A. Richtera ve sborové kronice Radovánku

členové sboru na dvoudenním pěveckém soustředění v Hrachově, které následovalo po tomto prvním velkém úspěchu.

8.1.2 Kořata

Od školního roku 1990/91 začal fungovat také další pěvecký sbor „Kořata“, který byl určen do budoucna dětem z prvního stupně. Tehdy jej však tvořili pouze žáci z první třídy s rozšířenou hudební výchovou, otevřenou poprvé právě v tomto roce. Na společných koncertech obou sborů od roku 1991 spoluúčinkoval také soubor zobcových fléten vedený p. uč. M. Brodničkovou. Všechny tři soubory pak společně pořádaly vánoční a jarní koncerty.³⁷⁰ Pěvecké sbory se zúčastňovaly i dalších soutěží a přehlídek sborů. Na přehlídce středočeských sborů v Brandýse nad Labem v roce 1992 vybojovaly opět krásné druhé místo.³⁷¹

Dětské pěvecké sbory Radovánek a Kořata působily na 5. ZŠ do roku 2001. Oba „celostupňové“ sbory postupně nahradily sbory jednotlivých tříd s rozšířenou hudební výchovou podle nového systému organizace hudební výchovy. Ty fungují podobně jako tehdy oba původní sbory, neboť pracují také pod vedením p. uč. Káčerkové a od školního roku 2003/2004 ještě p. uč. Heleny Kaiserové. Systém organizace hudebních akcí v roce však zůstal zachován. Na vánočních a jarních koncertech teď však vystupují jednotlivé třídy se svým programem samostatně. Na přehlídky či festivaly sborů jezdí většinou vybrané děti, v loňském školním roce se například pro tyto akce spojili někteří žáci z 5. a 7. třídy, aby pak reprezentovali celou školu.

Na některých programech z minulých let jsme mohli sbor ze ZŠ 28. října najít jako pěvecký sbor „Duha“, takto se pojmenovali žáci jedné hudební třídy, a pod tímto názvem vystupují na veřejnosti. Ostatní třídy název pro svůj třídní sbor nehledaly.³⁷²

---

³⁷⁰ Ty pořádá ZŠ 28. října dodnes

³⁷¹ Podle kroniky sboru Radovánek a rozhovoru s E. Káčerkovou, červen 2009

³⁷² Tamtéž

8.1.3 Vznik třídních sborů, základní charakteristika

Každá třída rovná se tedy jeden samostatný sbor. Počet dětí v hudebních třídách se pohybuje mezi 20 - 25. Hudební třídy končí sedmou třídou. To je dáno především hodinovou dotací ve ŠVP. Od osmé třídy mají žáci hodiny hudební výchovy „navíc“ v nabídce volitelných předmětů. Tyto hudební předměty nejsou striktně dané, ale obměňují se. V loňském roce např. měly děti možnost výběru mezi sborovým zpěvem, muzikoterapií a orchestrem.

8.2 Profilace sborů, zaměření

Repertoár sborů (tříd) tvoří především skladby a písně současných skladatelů, tvůrců písní pro děti – P. Jurkoviče, I. Hurníka, P. Ebena, J. Herdena, B. Viskupové a dalších. Jen minimálně – s přihlédnutím k věku dětí a náročnosti skladeb – vybírají p. učitelky i z drobnějších děl klasické hudby. Pak je možné slyšet jednodušší skladby z období renesance, baroka nebo klasicismu – dílka W. A. Mozarta (např. píseň „Zvonečku milý“ z opery Kouzelná flétna), J. J. Ryby, nebo třeba skladbu Cum decore pocházející od anonymního renesančního skladatele. Společně se školním orchestrem pak sbory provedly na posledním vánočním koncertě Pastorelu in F J. I. Linka „Hej, děvčátka, poběhněte k Betlému“ v obsazení housle, violoncello, klavír, sbor a sólo. Repertoár jednotlivých tříd – sborů se opírá také o lidové písně a jejich různé vícehlasé úpravy. Občas, pro oživení, nacvičí sbor i nějaký spirituál, který pak zařadí do programu koncertu. Sborové skladby jsou vybírány úměrně věku a především schopnostem zpěváků. Výběr repertoáru je téměř výhradně záležitostí pedagogů, děti však mohou přijít se skladbou, písní, která se jim líbí, a pokud je vhodná, už mnohokrát se jí také s p. uč. věnovali. Takovéto zapojení dětí do výuky má samozřejmě i funkci motivační.

Žáci zpívají nejčastěji skladby jednohlasé, dvojhlasé, ale také trojhlasé, velmi zřídka čtyřhlasé. Výjimkou byl Ptačí koncert od Pavla Jurkoviče, který je možno interpretovat jako devítihlasý.³⁷³ Hodně se věnují vícehlasu ve formě kánonu.³⁷⁴

Jednotlivé sbory (třídy) zkouší až třikrát týdně, ne ale pravidelně. Tři hodiny týdně je čas ve vyučovacím plánu vyhrazený pro výuku hudební výchovy. Jedna hodina z toho je věnována hře na flétnu. Když se ale děti připravují na koncert, je pro nácvik skladeb určen téměř veškerý čas. Poté, co děti zvládnou svůj hlas zazpívat, přidává se ještě u mnohých písní doprovod – některé děti doprovodí na flétnu, jiné třeba zase na Orffovy nástroje, popř. i další nástroje, které ovládají.

Děti zpívají na koncertech a capella, ale také samozřejmě s doprovodem klavíru, houslí, případně i jiných nástrojů

8.3 Koncerty

Jak již bylo zmíněno – tradičně pořádanými koncerty se na této škole staly koncerty vánoční a jarní. Vánoční koncerty se pravidelně konají na Velké scéně Divadla A. Dvořáka v Příbrami, kdežto jarní koncerty zase pokaždé v aule ZŠ v Jiráskových sadech v Příbrami. Každá třída vystupuje se svým vlastním programem a na závěr je někdy provedena společná skladba. Obě paní učitelky mají hudební třídy mezi sebou rozděleny na polovinu. Každá z nich má také svoji více méně stálou klavíristku, která je pak doprovází na koncertech. Na své koncerty zvou sbory pro zpestření i různé hosty, většinou instrumentalisty, kteří je doprovází.

Děti vystupují na školních akcích, a také na různých společenských a kulturních akcích pořádaných městem i jiných. Účastní se rovněž Festivalu příbramských sborů,³⁷⁵ který zaštiťuje příbramský sbor Mistra Jakoubka ze Stříbra. Kromě koncertů pořádaných v Příbrami v prostorách vlastní základní školy vystupují děti na koncertech

---

³⁷³ Ten zazněl při 50. výročí školy, kdy se spojily všechny sbory – třídy dohromady, Podle rozhovoru s E. Káčerkovou a H. Kaiserovou, květen a červen 2009

³⁷⁴ Dle sdělení p. uč. Kaiserové se děti od 3. tř. pokoušejí o vícehlas, ovšem lidový dvojhlas je v tomto období na interpretaci náročnější než vícehlas umělých skladeb

³⁷⁵ Účastní se jen vybrané děti, které zpívají pod označením sbor Duha

v aule základní školy v Jiráskových sadech, v příbramském divadle i na jiných místech.³⁷⁶ Mnohokrát koncertovali na různých místech v Praze a dalších městech. Původní sbor 5. základní školy Radovánek vystoupil i v zahraničí – v bývalé Jugoslávii a naplánovaný byl též koncertní výjezd do Španělska.

Sbor složený z vybraných žáků příležitostně vystupuje i na mezinárodních přehlídkách pěveckých sborů. Už několikrát se děti zúčastnily mezinárodní přehlídky pěveckých sborů v Ruské škole při Ruské ambasádě v Praze. Tam školu reprezentovaly žákyně ze sedmé a páté hudební třídy pod vedením PaedDr. Evy Káčerkové.³⁷⁷

8.4 Sbormistryně

8.4.1 PaedDr. Eva Káčerková (*1959)

Hudbě se věnovala už od raného dětství. V LŠU na Dobříši se od 1. třídy učila hrát na klavír. Absolvovala oba cykly. Zpívala v několika dětských sborech. Jako samouk později zvládla i hru na flétnu a kytaru. Vystudovala gymnázium v Příbrami, pak hudební výchovu a český jazyk pro 2. a 3. stupeň na Pedagogické fakultě UK v Praze. Během studia na VŠ zpívala ve VUSU a také v komorním souboru zabývajícím se starou hudbou. Po získání magisterského titulu v dalším roce úspěšně dokončila také doktorské studium. V témže roce (1984) zahájila svoji pedagogickou činnost na 5. základní škole. Po roce však odešla na mateřskou dovolenou.

Do školství se vrátila opět v roce 1986. Tehdy na 5. ZŠ v Příbrami založila první dětský sbor Radovánek a o čtyři roky později dosáhla otevření první třídy s rozšířenou hudební výchovou. Tito prvňáčci zároveň vytvořili i další pěvecký sbor Kořata, také pod jejím vedením. Od školního roku 1990/91 až doposud tedy na ZŠ 28. října její zásluhou třídy s rozšířenou hudební výchovou stále fungují.

---

³⁷⁶ Podle programu z Festivalu příbramských sborů

³⁷⁷ Podle kroniky Radovánek a rozhovoru s E. Káčerkovou; na veřejnosti se sloučený sbor představuje jako Duha

V roce 1983 byla E. Káčerková jednou ze zakládajících členek nového pěveckého souboru VEKA, dnešního Komorního smíšeného sboru Dr. Vladimíra Vepřeka. V dubnu roku 2002 jej, po téměř 20 letech členství, opustila kvůli velké pracovní vytíženosti a dalším hudebním povinnostem. Zároveň je totiž od roku 2000 členkou hudebního souboru Chairé.³⁷⁸ E. Káčerková má v souboru tyto úkoly - sólový zpěv, hraní na lyru, loutnu, dudy, zobcová flétnu, gemshorn, strunný bubínek, bicí nástroje, smyčcový žaltář, dulcimer a niněru. Soubor Chairé sám koncerty pořádá a také je zván na mnoho koncertů u nás v České republice, ale také v zahraničí. E. Káčerková stále rozšiřuje a doplňuje svoje hudební vzdělání na různých seminářích a sama je už téměř dvacet let lektorkou staré hudby na hudebních prázdninových kurzech ve Valticích.³⁷⁹

8.4.2 Mgr. Helena Kaiserová (*1971)

V sedmi letech se začala učit hře na housle v Březnické LŠU u pana učitele Ladislava Staňka. Absolvovala oba dva cykly. Druhý cyklus končila na střední škole a zároveň byla členkou školního orchestru.

Po úspěšném složení maturitní zkoušky na střední průmyslové škole v Praze byla přijata na Pedagogickou fakultu UK v Praze, kde studovala kombinaci Český jazyk - Hudební výchova pro 2. a 3. stupeň. Hře na housle ji učili Doc. MgA. Marka Perglerová a MgA. Jiří Portych. Zde pak promovala v roce 1996.

Po mateřské dovolené nastoupila ve školním roce 2003/2004 jako učitelka hudební výchovy, českého jazyka a anglického jazyka na 5. ZŠ v Příbrami. Učí zde hudební výchovu ve třídách s rozšířenou hudební výchovou, letos v 2., 5. a 7. třídě. Také vede školní orchestr, který je určen žákům z 2. až 9. hudebních tříd. Základ školního orchestru tvoří zobcové flétny, dále se v něm objevují v současné době housle, klarinet, příčná flétna a příležitostně také klavír. Školní orchestr spolupracuje se

---

³⁷⁸ Tento soubor byl založen v roce 1999 a původně působil při Waldorfské škole v Příbrami. Zakrátko se dramaturgie a organizace souboru s příchodem nových členů pozměnila. V současné době se zabývá starou, nejen českou, hudbou, písněmi světskými i duchovními, a kromě zpěvu každý člen souboru doprovází na nějaký hudební nástroj. Uměleckým vedoucím Chairé je Josef Krček.

³⁷⁹ Podle rozhovoru s E. Káčerkovou

školními sbory, loni např. vystoupil na vánočním koncertě společně se sborem 5. a 7. třídy v Pastorele J. I. Linka pod vedením PaedDr. Evy Káčerkové.

Hudbě se Helena Kaiserová věnuje i ve svém volném čase. Sama je členkou Příbramské filharmonie a také hudebního souboru Musica Podberdensis. S druhým jmenovaným tělesem příležitostně koncertuje převážně na různých místech Příbramska nebo také v Praze i jinde. Příbramská filharmonie je její domovské těleso. Už několik let je jeho první houslistkou. S nimi vystupuje v rámci samostatných koncertů nebo také společných koncertů nejvíce pořádaných s Komorním smíšeným sborem Dr. Vladimíra Vepřeka, také se Svatohorským chrámovým sborem. Všechna tři jmenovaná tělesa totiž spojuje osoba svatohorského regenschoriho Pavla Šmolíka, který je řídí, takže je spolupráce nasnadě. Na různé hudební produkce je však zvána i samostatně jako velmi schopná a pohotová houslistka.³⁸⁰

---

³⁸⁰ Ze společných hudebních produkcí a dle rozhovoru s H. Kaiserovou, květen 2009

9 JÁSAN – ZŠ Školní ulice

9.1 Historie sboru, jeho vznik, základní charakteristika

Tento pěvecký sbor byl založen na 7. základní škole v Příbrami přibližně před sedmi roky (2003) učitelem Vladimírem Herákem. Sdružuje žáky druhého stupně, ty, kteří mají rádi hudbu a zpěv, kterým zpívání přináší radost, a kteří chtějí svým zpěvem rozdávat radost dále.³⁸¹ Pro členství ve sboru nejsou tedy dána žádná kritéria výběru. Sbor navštěvuje přibližně patnáct žáků, děvčata i chlapci – těch ale s postupem do vyšších ročníků ubývá.

V rámci pěveckého sboru působí i tzv. rytmická sekce. Děti (členové sboru) se kromě zpěvu věnují i hře na africké bubny. Jejich vystoupení a koncerty jsou tedy kromě písní oživeny většinou i rytmickými vložkami. Tento dětský sbor se často a rád angažuje v oblasti charity. Nejvíce z příbramských sborů vystupuje v domovech důchodců, v rámci různých dobročinných akcí a sám i příležitostně pořádá koncerty, jejichž výtěžek je určen na konkrétní charitativní projekt.³⁸²

9.1.1 K současné výuce hudební výchovy na 7. ZŠ

Hudební výchovu ve všech třídách na druhém stupni zdejší základní školy, stejně jako sbor, vyučuje p. uč. Vl. Herák. Snaží se, aby děti hudební výchova bavila, a proto vychází z hudby, která jim je blízká, která je ještě i v posledních ročnících druhého stupně zaujme. Klasické hudbě se věnují spíše v nižších ročnících. Pokud k ní nebyly děti vedeny už dříve, nebyla jim vhodně předkládána, nevypěstovaly si k ní alespoň „shovívavý postoj“, v osmé či deváté třídě je většinou už pozdě.³⁸³

Náplní hodin hudební výchovy v těchto vyšších ročnících je tedy spíše hudba jazzová, folková – zabývají se tvorbou některých známých českých písničkářů jako je

³⁸¹ Podle slov Vl. Heráka a programu 2. ročníku Festivalu příbramských sborů

³⁸² Z rozhovoru s Vl. Herákem, červen 2009

³⁸³ Tamtéž

např. Radúza, Karel Kryl ad., ale také hudbou populární, současnými skupinami, které mají děti rády. Žáci si vypracovávají referáty, přinesou písně, které se jim líbí (texty některých ve třídě společně rozeberou), poslechnou si je, sami zazpívají. I na druhém stupni je zde velký prostor věnován zpěvu lidových písní. Ty doprovází velmi muzikální a svérázný p. uč. Herák nejvíce na harmoniku nebo také klavír.

Nedílnou součástí hodin je hraní na bubny. Už od šesté třídy na ně mají možnost všichni žáci hrát. Učebna hudební výchovy je díky podpoře vedení školy této koncepci hudební výchovy nástrojově dostatečně vybavena, takže mají možnost se zapojit a vystřídat opravdu všichni. Samozřejmě v rámci hodin hudební výchovy není tolik prostoru se této aktivitě věnovat, proto rytmy nejsou tak složité, přesto je v podstatě každý žák ve třídě schopen na bubny zahrát. Netřeba dodávat, že tato rytmická složka hodin je mezi dětmi velmi oblíbená. Pro zpestření, názornost a také propojení s realitou do školy už několikrát pozvali přímo africké hudebníky. Ti jim zahráli na bubny a předvedli i některé tance, které si děti měly možnost s nimi zatancovat.

Prostor je v hodinách věnován i autorské tvorbě. Děti mají možnost si zkusit „něco složit“. Nemusí to být rovnou celá píseň. Stačí třeba určitá melodie. Zdařilé melodické náměty žáků mnohdy pak použije, zpracuje či rozvine p. uč. Herák v písničkách nebo skladbách, které sám také skládá.³⁸⁴

Zdejší pěvecký sbor Jásan se hudbě věnuje ve stejném duchu jako v hodinách hudební výchovy, avšak více do hloubky. Děti samozřejmě více zpívají, ale také mají větší prostor zapojit se hrou na hudební nástroj, který ovládají.

S hodinami věnovanými sborovým zkouškám není počítáno v hodinové dotaci ŠVP. Děti sbor tedy mají jako zájmovou činnost ve svém volném čase. Schází se na 1-2 hodiny týdně. Jsou vedeny a podněcovány k tomu, aby byly aktivní. To znamená, že např. sestavují program na vystoupení, vybírají repertoár a v poslední době se pokouší prezentovat právě svoji autorskou tvorbu.

Kromě toho děti, které ovládají hudební nástroje, na ně při koncertech doprovází (nejčastěji na klavír, flétny) a těm ještě šikovnějším je dán v rámci koncertu sboru i prostor k samostatnému vystoupení.³⁸⁵ Doprovody koncertů tedy obstarávají jednak samy děti, ale především p. uč. Herák, který nejčastěji doprovází zpěv dětí

---

³⁸⁴ Tamtéž

³⁸⁵ Např. Jakub Ročňák – nadaný klavírista – má v rámci sborového koncertu několik samostatných čísel

na harmoniku, klavír nebo flétnu, občas také kytaru. Doprovody písni pak ještě dotváří rytmické a melodické nástroje z Orffova instrumentáře. Vystoupení Jásanu je pak často oživeno ještě nějakou dramaturgií a pohybem.

9.2 Profilace sboru, zaměření

Stěžejní při volbě repertoáru je zaměření na lidové písně. Sbor se věnuje i folku, především písni českých písničkářů a v poslední době se snaží také uvádět autorskou tvorbu - tento rok např. kompozici Freedom for Tibet učitele Vl. Heráka. Zpívá převážně jednohlasé a dvojhlasé písně v českém jazyce, ale také v anglickém a příležitostně i v dalších jazycích.³⁸⁶ V repertoáru má sbor tedy nepřehledné množství lidových písní, některé písně autorů J. Hutky (Náměšť), K. Kryla (Bratříčku, zavírej vrátka), Radúzy aj.

9.3 Koncerty

Jásan každoročně vystupuje na všech školních akcích a slavnostech. Pravidelně s vánočním programem v rámci vánočních jarmarků a na slavnosti nazvané Pocta sv. Mikulášovi, kde mnozí účinkují i v divadelním představení. Kromě školy pak v domovech důchodců v Příbrami, na Dobříši, v Březnici i na dalších místech Příbramska nebo na dětském oddělení v příbramské nemocnici..

Sbor se snaží dělat radost nejenom zpěvem, ale pomocí potřebným i hmotně – finančními prostředky. Proto se účastní humanitárních koncertů, z nichž mnohé sám pořádá nebo spolupořádá. Jako příklad můžeme uvést třeba charitativní koncert na podporu dětského oddělení v příbramské nemocnici, který se uskutečnil v aule ZŠ v Jiráskových sadech v Příbrami v roce 2006 nebo humanitární koncert pro Afriku

---

³⁸⁶ Např. v rámci konkrétního projektu zaměřeného na mezinárodní vztahy děti zpívaly písně pěti různých národů v jejich mateřštině – tedy v českém, slovenském, rómském, anglickém a francouzském jazyce

konaný na stejném místě v témže roce. Vystoupilo na nich mnoho žáků z této školy, někteří bývalí žáci, Vl. Herák se svým sborem Jásan a další pozvaní hosté, třeba příbramská skupina Ginevra. Charitativní koncert pro nemocnici podpořili morálně i fyzickou přítomností zástupci města a částku vybranou ze vstupného se rozhodli navýšit i někteří sponzoři.³⁸⁷ Naposledy v roce 2010 proběhl na domovské základní škole charitativní koncert pro zemětřesením postižené Haiti, na kterém žáci vybrali 20 tisíc korun.

Pěvecký sbor Jásan se účastní i různých hudebních přehlídek a festivalů, vystupoval též na Festivalu příbramských sborů, v posledních ročnících se ho však neúčastnil.

Pravidelně slaví také svátek hudby, který připadá na 21. června. Má rád spontánní a živé provozování hudby a v tomto duchu uspořádal i oslavu tohoto dne v roce 2009. Zazpívat si nebo zahrát sobě i ostatním pro radost mohl každý, kdo měl chuť. Oslava se konala na náměstí T. G. Masaryka v Příbrami a v příbramské čajovně.

ZŠ ve Školní ulici oslavila letos v červnu (2010) 30. výročí svého založení mj. také kulturním pásmem uspořádaným žáky této školy v Divadle A. Dvořáka. Kromě divadelního představení samozřejmě vystoupil i školní sbor.

9.4 Sbormistr

9.4.1 Mgr. Vladimír Herák (*1959)

Narodil se v Příbrami. Zde jako dítě začal zpívat v příbramském dětském sboru pod vedením A. Vepřeka. Klasické zaměření sboru mu ale příliš nevyhovovalo, již od dětství tíhl spíše k folku, jazzu, kterému se též věnoval jeho otec. Na ZUŠ navštěvoval hru na klavír. Po maturitě na střední průmyslové škole v Příbrami odešel do Prahy studovat pedagogickou fakultu na UK. Studoval učitelství pro 1. stupeň s výtvarnou výchovou, po roce však přešel na studium hudební výchovy. Zde pak v rámci oborového studia Hv vystudoval hru na klavír. Na výtvarnou výchovu

---

³⁸⁷ Dle novinového článku v Příbramském deníku, 2006

nezanevřel, naopak, začal docházet na soukromé hodiny k akademickému malíři Miroslavu Mackovi.

Později ho začala velmi zajímat hra na akordeon, a tak se na něj začal sám učit hrát. Obdivoval mistrné hry některých muzikantů na pařížských ulicích, kam se vypravil, aby poznal a „nasál“ atmosféru právě tohoto pouličního muzikantství, prostředí pařížských kaváren a šansonů linoucích se odtud. Sám si zde roli muzikanta hrajícího na ulici také vyzkoušel.

Už za dob svých středoškolských studií založil se dvěma spolužáky kapelu. Petr Ostrčil se ujal klavíru, Vladimír Vimr kytary a na Vladimíra Heráka zbyly bubny. Právě od této doby se jim začal více věnovat.

V roce 2007 ukončil spolupráci s ZUŠ na náměstí T. G. M. v Příbrami, kde 15 let vyučoval výtvarnou výchovu. Několik let výtvarnou výchovu učil také na Waldorfské škole a příbramském gymnáziu. Později mu bylo nabídnuto místo učitele na 7. ZŠ. I zde nejprve vyučoval pouze výtvarnou výchovu. Až později mu byla přenechána i výuka hudební výchovy. Zároveň založil školní sbor. Kromě tohoto pracovního úvazku ještě externě vyučuje na základní škole v Jiráskových sadech nadané děti výtvarnou výchovu. Že se mu v pedagogické činnosti daří, ukazuje i úspěch, kterého s dětmi dosáhl. Vyhráli mezinárodní výtvarnou soutěž a za odměnu se zúčastnili zájezdu do Francie.

VI. Herák se věnuje autorské tvorbě. Skládá písně a melodie, také na slova básnických textů. Jeho posledním počinem je kompozice nazvaná Freedom for Tibet. Tu má v plánu natočit v budoucnu (snad už letos) se svým sborem a dalšími žáky této školy na CD.

Jako schopný improvizátor je zván k některým dalším projektům jako je např. autorské čtení. V současné době spolupracuje s Podšafafrnickým divadlem, vystupuje s básníkem Milošem Doležalem, redaktorem ČR, při čtení jeho knihy Režná bába³⁸⁸ v literárních kavárnách v Praze, ale také třeba v Brně, Olomouci. Své bohaté osobní zkušenosti a všestrannost a tvořivost využívá při výuce hudební výchovy.

---

³⁸⁸ Režijně má tento projekt na starosti Jana Fraňková; Dle rozhovoru s VI. Herákem, červen 2009, únor 2010

Závěr

Zvolené téma sborového zpěvu se v průběhu zpracovávání ukázalo jako velmi náročné a obsáhlé. Zasazením do města Příbrami dostalo svoji jedinečnou podobu a obsah. Počet celkem devíti zdejších sborů (pět dospělých a čtyři dětské) je na 35tisícové město při současných, sborovému zpěvu nepříliš příznivých podmínkách, poměrně vysokým číslem. Počet zpěváků jednotlivých dospělých příbramských sborů, vyjma Komorního smíšeného sboru Dr. VI. Vepřeka, nepřekračuje dvacítku, a přesto jsou převážně tělesy na relativně dobré úrovni, třebaže amatérské, schopnými pořídat mnohá kvalitní a zajímavá vystoupení a koncerty.

Působení jednotlivých sborů byla v průběhu let ovlivňována historickými událostmi, společenským i kulturním vývojem a samozřejmě také konkrétními lidmi. Těmi, kteří tvořili sbor (zpěváky) a především sbormistry, jejichž pole působnosti často přesahovalo pouze řízení sboru. Zajímavá historie příbramských sborů je v práci dostatečně podrobně popsána, stejně tak současnost sborů či jejich nedávná minulost, kterou bylo nutné kvůli nedostatku písemných informačních zdrojů sestavovat převážně z výpovědí pamětníků a sbormistrů. Výsledkem diplomové práce jsou tedy uspořádané kriticky zhodnocené informace získané z uváděných primárních i sekundárních zdrojů, zabývajících se tématem příbramského sborového zpívání.

Činnost a působení sborů jsou přímo ovlivňovány zájmem posluchačů. A jak lze hodnotit nahlížení příbramské veřejnosti na sborový zpěv zdejších těles? Čísla, která vykazuje návštěvnost koncertů, nepoukazují na to, že by zdejší sbory neměly v příbramském kulturním životě své místo. I když se počet všech zpěváků dospělých sborů pohybuje okolo devadesáti, což není tak mnoho, každý z nich zde našel své místo i okruh svých stálých posluchačů. Sbory pořádají koncerty pro veřejnost a vystupují také na některých akcích pořádaných městem, na nichž je mají možnost slyšet sváteční i zcela noví posluchači. Pozitivní vliv tu určitě nějaký je, avšak postavení a podmínky k práci nelehké. Usnadněním by zcela jistě byla větší podpora města, kraje apod. - morální, ale také finanční, bez níž jsou sbory ve své práci omezovány.

Aby se pohled společnosti na zpěv a hudbu celkově pozměnil, je nutné vztah k ní budovat už od raného dětství. Opomíjení zpěvu v rodině se většinou u dětí

zanedlouho projeví nechuť zpívat. Mnohdy ona nechuť či navenek projevovaný vzdor může být spíše výrazem vnitřních obav, nejistoty, strachu zpívat. Narušený vztah k hudbě a zpěvu je pak však už o mnoho horší měnit. Samozřejmě se o to jakožto pedagogové musíme pokoušet. Především pokud je dítě mladší - v mateřských školách a na 1. stupni ZŠ jej lze v mnohém ovlivnit. Kromě výchovného působení učitelů jsou zde i možnosti v podobě tzv. výchovných koncertů. Především u dětí je však nutné při učení využívat názornosti, zážitku, aktivně je zapojovat, aby byl výsledek účinnější, trvalejší. V tomto směru mě velmi oslovil projekt sbormistryně pražského chlapeckého sboru Bruncvík Lenky Pištěcké nazvaný Děti zpíváte? Děti, zpívejte! Tři roky působící Bruncvík se již nějakou dobu snaží o propagaci zpěvu přímo na školách krátkými výchovnými vystoupeními.³⁸⁹ Projekt deseti hudebních setkání, složených z poslechové i interaktivní části, prochází s dětmi historií hudby, některými hudebními směry, ukazuje v jednotlivých setkáních různé druhy hudby. Myslím, že toto by mohla být jedna z cest, jak děti v hudbě a zpěvu podchytit. Doufejme jen, že bude stále dostatek obětavých hudebníků a pedagogů, kteří se budou v této smysluplné a záslužné, avšak také velmi náročné činnosti angažovat. Pokud bude dostatek zpívajících a ke zpěvu a hudbě vedených dětí, nemusíme se o budoucnost sborového zpívání obávat.

---

³⁸⁹ Podle informačních materiálů Bruncvíku

Foreign language resume

The nowadays Příbram choruses and their influence on the cultural life in our town is the topic of my diploma work. The interpretation of this work wants to show all the functions of the choruses and their activities in the last time, but mainly in the contemporary one.

Příbram is the town with rich history. It has about 35 000 inhabitants. It's situated 60 km south-west of Prague. In past (from the 60. years of the 19-th century) was cultural and social centre of region. Thanks to many successful people - artists, scientists and excellent artistic bodies it was called „The Brdy Athene“. Among known music bodies belong three choruses – „Příbramský smíšený sbor“ (in the past called „Lumír – Dobromila“), „Svatohorský chrámový sbor“ and „Příbramský dětský sbor“ dated from 1939. In this diploma work The history of „old“ choruses, but also the „new“ ones – based during eighties of the last century such as „Codex Temporis“, „Komorní smíšený sbor Dr. Vl. Vepřeka, „Komorní pěvecký sbor Mistra Jakoubka ze Stříbra“, children choruses by ZŠ 28. října, ZŠ Školní and ZUŠ T. G. M., is described in this diploma work. Every chorus has its own separate subchapter describing it's activities.

In general, the theme of chorus in Příbram has its unique form and content. But in this time nine choruses (5 adults, 4 childrens) is high number. The count of singers except Komorní smíšený sbor Dr. Vl. Vepřeka is not high – no more than twenty. Nevertheless, they are on good level. In spite of the fact all of them amateur ones, they are able to offer many nice performances and concerts.

I believe that the interesting history of Příbram choruses is described enough, as well as their present. The situation of the Příbram choruses has been recorded by talking with witnesses, chorus chiefs and conductors. The most frequently attitudes of town citizens are indifference and unconcern. But I can say that Příbram choruses have their place in cultural life of the town. All of them give concerts during the year. They are different and have found it's own auditors.

The activities of these amateurs aren't easy, because of low financial support even from the side of the city council.

I think the relation to music and singing is very important to develop from childhood. In the fact, that family isn't interested in it, teachers have opportunity to give children good basic relation to singing and music at school. In my opinion the future of choruses depends on the quality and quantity of young singers. If we have enough young people, we aren't afraid of bad situation on this field of culture.

Bibliografie

Literatura:

- Berkovec, J., Vepřek, Vl. *50 let Příbramského dětského sboru*. Příbram, 1989
- Blaťák, F. *Svatá Hora u Příbrami*. 1907
- Čáka, J. *Podbrdskem od městečka k městu*. Praha: Středočeské nakladatelství a knihkupectví v Praze, 1988, ISBN 80-7057-000-8
- Dražan, V. *Po stopách hudby našich kantorů*. Praha FF UK: Dis. práce (strojopis), 1947
- Fiedler, B. *Můj život a vzpomínky*. Příbram: vyd. Ant. Pelz v Příbrami, 1935
- Fryš, J. *Dvanáct osudů dvou staletí*. Příbram: PBtisk, 2006, s. 56-73, ISBN 80-239-8119-6
- Fryš, J. *Dvanáct osudů čtyř staletí*. Příbram: PBtisk, 2008, s. 170-191, ISBN 978-80-254-3128-3
- Gutwirth, J. *60 let Příbramského dětského sboru*. Příbram: PBtisk, 1999
- Holas, F. X. *Dějiny Svaté Hory*. Příbram/Semily: Matice svatohorská, 1930
- Kosková, H. *Karel Bříza*. Hradec Králové: Vysoká škola pedagogická v Hradci Králové, katedra hudební výchovy, dipl.práce, 1998
- Majer, J. Josef Theurer a jeho doba (1862 - 1928). In *Vlastivědný sborník Podbrdská*, 1985, 28/29, s. 117-173
- Němeček, J. Hudební Příbram. In *Vlastivědný sborník Podbrdská*, 1966, 1, s.137-174
- Polák, S. *40 let Příbramského dětského sboru*. Příbram: SOkA Příbram, 1979
- Prágrová, T. *Poutní místo Svata Hora u Příbrami v letech komunistické perzekuce církve*. Plzeň: ZČU v Plzni, fakulta pedagogická, dipl. práce, 2006
- Šmolík, P. *Hudba na Svaté Hoře*. Praha: HAMU v Praze, katedra dirigování, bak. práce, 2003
- Velfl, J. *Příbram v průběhu staletí*. Příbram: Městský úřad Příbram, 2003, ISBN 80-239-1174-0
- Vepřek, A. *25 let Příbramského dětského sboru*. Příbram, 1964
- Vepřek, Vl. *Hudební život v Příbrami v letech 1860 - 1938*; Havlová, J. *Příbramský dětský sbor*. Příbram: Knihovna Jana Drdy, 2004, ISBN 80-86240-79-7

Vepřeková, Z. *Komorní smíšený sbor Dr. Vladimíra Vepřeka 20 let*. Příbram: PBtisk, 2003

Černušák, G., Štědroň, B., Nováček, Z. *Československý hudební slovník*. Praha: Státní hudební vydavatelství, sv. 1, 2 - 1963, 1965

Prameny:

Hötzl, A. Příbramská filharmonie. *Hudební Příbramsko*, 1940, SOkA Příbram

Jelínková, M. Podílíme se na kulturním životě města i okresu. *Příbramský Atom*, 1985.
In hud. pamětník Z. Fouse č. 3

Lukeš, M. Štafeta Příbramského deníku - Z. Fous. *Příbramský deník*, 2005, s. 4

Muzikářová, I., Tonzarová, H. Desáté výročí založení Komorního sboru Mistra Jakoubka ze Stříbra. *Periskop*, listopad 2009

Němeček, J. Rodáci Příbramska jako hudební skladatelé. *Hudební Příbramsko*, 1940, SOkA Příbram

Němeček, J. Chránová hudba našeho kraje. *Hudební Příbramsko*, 1940, SOkA Příbram

Teska, F. Hudební tradice příbramského kraje. *Hudební Příbramsko*, 1940, SOkA Příbram

Vrátný, J. Hudební Příbram v minulých letech. *Hudební Příbramsko*, 1940, SOkA Příbram

Polák, S. Hudební život v Příbrami. In *Kulturní poměry Příbramska*, s. 61-62

Soukup, B. Ředitelé kůrů starší doby na Příbramsku. *Hudební Příbramsko*, 1940, SOkA Příbram

Theurer, J. Padesát let pěvecké práce v Příbrami. *Česká hudba*, 1911, 17/9, s. 61-63, SOkA Příbram

Vepřek, VI. K počátkům hlaholského hnutí v Příbrami. Založení mužského pěveckého spolku Lumír a první perioda jeho činnosti (1861 - 1868). In *Vlastivědný sborník Podbrdská*, 1994, 1, s. 51-53

Vepřek, VI. Patnáct let bez PhDr. V. Dražana. In *Vlastivědný sborník Podbrdská*, 1994, s. 92-94

Vepřek, VI. Příbramský dětský sbor jubiluje. In *Vlastivědný sborník Podbrdská*, 1999, 6, s. 284-285

Vepřek, Vl. Slova chvály (rozhovor). *Příbramský atom*, 1987, s. 3

Mariánský věstník Svatá Hora, r. 1947

Mariánský věstník Svatá Hora, r. 1948, Hudební přehled 1947, s. 46

Svatá Hora, 1991, č. 9/10, záznam promluvy P. Skuhrovce

Svatá Hora, 1996, č. 1/2, čl. Náš jubilant - P. Karel Bříza, C.Ss.R., s. 89-91, P. S. Příbyl

Svatá Hora, 2002, č. 1, P. K. Bříza

Svatá Hora, 2003, č. 4, 5, rozhovor s P. Šmolíkem I, II, s. 4-10, 4-7, P. S. Příbyl

Svatá Hora, 2005, č. 2, rozhovor se Z. Fousem, s. 4-9, P. S. Příbyl

Svatá Hora, 2006, č. 4, 5, rozhovor s P. Vernerem I, II, s. 4-10; 4-11, P. S. Příbyl

Věstník Matice Svatohorské, roč. 1932, Pěvecký sbor na Svaté Hoře, s.11-13, s. 28-31 - dokončení čl.; 40 let u varhan, s. 259-263

Svatá Hora , ročníky 1929, 1930, 1931, 1933, 1936,1942, 1946

Slova chvály - Příbramský Atom, rozhov. S Vl. Vepřekem, 1987, s. 3

Hudební pamětník Z.Fouse č.1-6 (6 sešitů A5, od r. 1958 - dosud)

Pamětní kniha Dobromily, rkp. 1872 - 1893, SOkA Příbram

Pamětní kniha Lumíra a Dobromily, rkp.1861 - 1901, SOkA Příbram

Knih památní Lumír, 1861 - 1895, SOkA Příbram

Kronika Příbramského dětského sboru, rkp. 1939 - 1959, Pozůstalost A. Vepřeka, SOkA Příbram

Kronika dětského sboru při 5. ZŠ Radovánek, rkp. 1986 - 2001

Kronika Komorního pěveckého sboru Mistra Jakoubka ze Stříbra, rkp., 1.díl 1999 - 2003, 2. díl - 2003 - dosud, uloženo na faře CČSH na Březových Horách

Kronika Svaté Hory, Sv.3 (1907 - 1930), depon. na Svaté Hoře

Kronika Svaté Hory, Sv.4 (1931 - 1950), depon. na Svaté Hoře

Kronika Svaté Hory 1990 - 2000

Kronika Svatohorského chrámového sboru, elektron. 2001 - dosud

Pozůstalost Dr. Josefa Theurera, SOkA Příbram

Pozůstalost Antonína Vepřeka, SOkA Příbram

Programy a plakáty všech sborů do současnosti

Protokol - správní rok 1891, 1892 a počátek 1893, Lumír, SOkA Příbram

Magnetofonový záznam rozhlasového pořadu vysílaném na Českém rozhlasu - Rozhovor s P. J. Břicháčkem, P. K. Břízou, prof. J. Svejkovským a P. S. Příbylem, 1999

Rozhovory s pamětníky a sbormistry

Internetové zdroje:

www.svata-hora.cz

www.pribramskesoubory.czweb.org

www.codextemporis.cz

jakoubci.blogspot.com

skoly.pb.cz/2ZUS

www.zusantoninadvoraka.cz

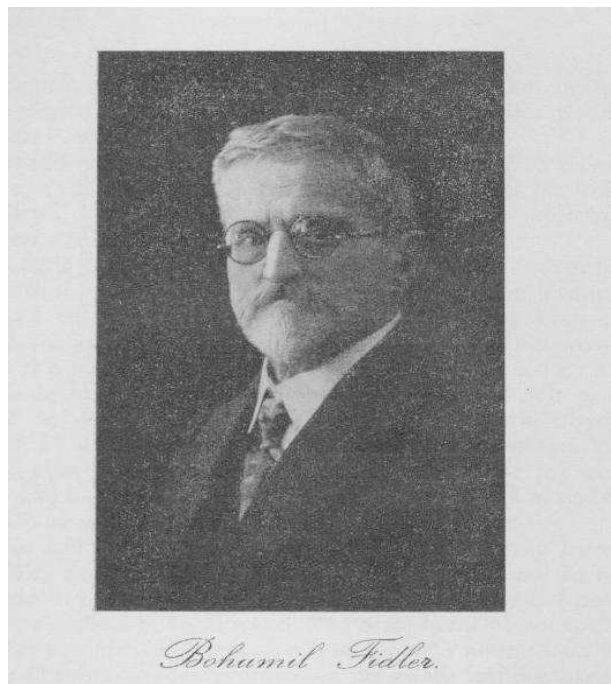
skoly.pb.cz/5ZS

www.hdk.cz

www.djkt-plzen.cz

PŘÍLOHY

1 Příbramský smíšený sbor

1.1 Sbormistři Lumíru-Dobromily – ředitel B. Fidler a prof. J. Theurer

vecké slavnosti v Trane.

2) Dne 21. května sučastnil se spolek v besedě ve prospěch pobočelých Skutečských a Jineckých.

3) Dne 10. srpna podnikl spolek výlet na Třemšín.

4) Dne 31. srpna podnikl spolek výlet na Žebrák.

5) Dne 7. prosince pořádan první koncert s tímto programem :

1. Ouvertura „Egmont“ (Orchestra).

2. Žižka sv. Vojtěcha, sbor.

3. Valčík od Auditi (Řednesla sl. Bedřiška Appeltova.)

4. Koncert pro housle s pianem (Řednesl p. Jan Jelinek).

5. „Na Trabu“ sbor od Veita.

6. Rondo od Mendelssohna (Řednesl na pianě p. B. Čížek).

7. „Atomulá“ sbor od Klížkovského.

8. Kolébavka od Klückena (p. Jan Jelinek).

9. „Dobrou noc“ od Skroupa (sl. B. Appeltova).

10. „Kde domov můj“, sbor.

11. Ouvertura „Don Juan“ od Mozarta (Orchestra)

1.2 Záznam programu prvního koncertu Lumíru

Pod protektorátem
sl. rady král. horního města Příbramě
pořádají
spoj. pěvecké spolky „Lumír-Dobromila“
a
Měšťanská Beseda
v sobotu dne 7. září 1901
za laskavého spolučíinkování p. řed. Dom. Čurdy a p. JUC. Bedř. Čapka

slavnostní večer

na oslavu 60tých narozenin
mistra Dra. ANTONÍNA DVOŘÁKA.

* P O Ř A D : *

1. Slavnostní proslovení prof. Dra. *J. Theurera*.
2. Dvořák: »Nepovím«, sbor pro smíšené hlasy.
3. Dvořák: Moravské dvojzpěvy pro ženské hlasy:
a) »Žalo děvče, žalo trávu«,
b) »Zelenaj se«.
4. Dvořák: »Ze Šumavy« pro klavír na 4 ruce, zahrají pp. JUC. *Bedř. Čapek*
a Dr. *J. Theurer*:
a) »U Černého jezera«,
b) »Noc Filipjakubská«.
5. Dvořák: »Písně biblické«, zapěje p. řed. *D. Čurda*.
6. Dvořák: »Žal«, sbor pro mužské hlasy s průvodem klavíru.

Začátek přesně v 8 hod. Dvorana Měšť. Besedy.

— Přístup mají pouze zvaní se svými rodinami. —

— ÚBÖR SLAVNOSTNÍ. —

Po vyčerpání programu přátelský večer při hudbě p. Cipryna.

J. Kadetka, Příbram.

1.3 Koncert k oslavě 60. narozenin A. Dvořáka za jeho osobní účasti

1.4 Oslava sedmdesátin A. Vepřeka 3. ledna 1978; Vánoční koncert 1980 v aule 4. ZDŠ

1.5 Vystoupení PSS při 110. výročí březohorské katastrofy u šachty Marie (2002); Koncert PSS v knihovně v Aalborgu (Dánsko 1994)

2 Komorní smíšený sbor Dr. VI. Vepřeka

2.1 Vánoční koncert sboru 21. 12. 1999 – Komorní Hrádek u Chocerad; Dr. VI. Vepřek v rozhovoru s Dr. J. Berkovcem, únor 2002

CHRÁM SV. MIKULÁŠE NA MALÉ STRANĚ
ST NICHOLAS' CHURCH – MALÁ STRANA

Neděle 25. prosince 1994, v 17 hod. ♦ Sunday, December 25, at 5 p.m.

UNIKÁTNÍ VÁNOČNÍ KONCERT Unique Christmas Concert

Světová premiéra nově objevené česko-latinské
vánoční mše J. J. Ryby

World Premiere of the Newly Discovered Czech-Latin
Christmas Mass by J. J. Ryba

Účinkují ♦ Performing

Komorní smíšený sbor Příbram
Dirigent, Conduktor Dr. Vladimír Vepřek

Sólisté ♦ Solo Singers

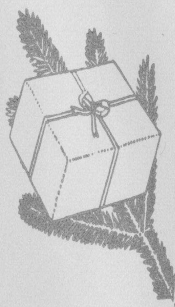
Marie Petrová, Marie Němcová, Alexandr Sedláček, Rafael Kubita

Varhany ♦ Organ

Vladimíra Štěpánová, František Petr

Vstupenky ♦ Tickets available in:

Ticketpro - PIS, Staroměstská radnice
(Old Town Hall), Lucerna, Štěpánská 61,
Čedok, Na příkopě 18, Chrám sv. Mikuláše
(St. Nicholas' Church)
Agentura Anima, tel.: 02/428 37 14

Program * Programme

H. Purcell, Trumpet And Air
Varhany, (Organ)

S. Jelinek, České koledy (Christmas Carols)
Varhany a sbor, (Organ & Chorus)

C. Chiesa, Pastorale
Varhany, (Organ)

J. J. Ryba, Huc Pastores
Varhany a sbor, (Organ & Chorus)

J. J. Ryba, Již do Betléma spějme
Varhany a sbor, (Organ & Chorus)

A. Reinhard, Pastorale Solemnis
Varhany, (Organ)

J. J. Ryba, Missa Festis Nativitatis Christi
Varhany, sbor a sólisté, (Organ, Chorus & Solo Singers)

Premiéra

Premiere

**2.2 Program koncertu z 25. 12. 1994, na kterém zazněla
v premiéře nově objevená česko-latinská mše J. J. Ryby
Missa Festis Nativitatis Christi**

2.3 Slavnostní koncert při příležitosti 100. výročí založení Příbramské filharmonie v divadle A. Dvořáka, říjen 2008; účinkoval KSSDVV, PSS a rozšířená Příbramská filharmonie; sólisté K. Falcníková, R. Prügl, řídil Pavel Šmolík

Galerie Františka Drtikola
Ernestinum (Zámeček), Příbram
středa 21. října 2009
v 19 hodin

PODZIMNÍ DVOJKONCERT

Písňová a sborová hudba
Komorní smíšený sbor Dr. Vladimíra Vepřeka

Árie z oper

Příbramská filharmonie

jako hosté vystoupí
Kateřina Falcníková - soprán
Radek Prügl - tenor

řídí a na klavír doprovází
Pavel Šmolík

2.4 Komorní smíšený sbor Dr. VI. Vepřeka v roce 2003 (20. výročí založení sboru); Plakát společného koncertu s Příbramskou filharmonií – říjen 2009

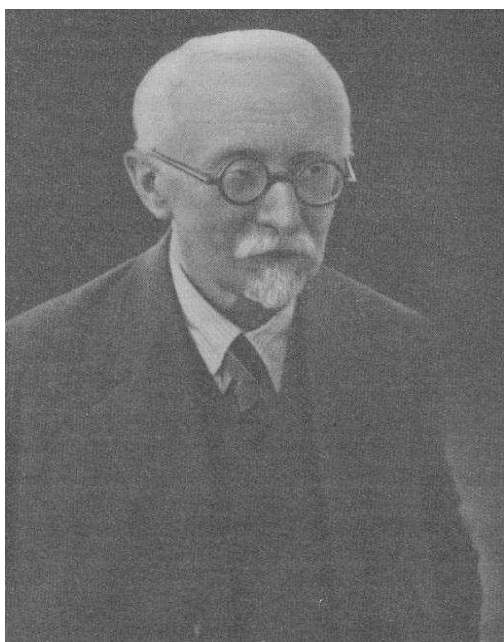
3 Svatohorský chrámový sbor

Stálý svatohorský pěvecký sbor nynější.
Horní řada: pp. Bolina, Třešňák, Houdek, Haidl, Černožský.
Střední řada: (zleva) sl. Valtová, Dvořáčková, Kuhnová, Ptáčková, sestry Houdková Marie a Olga, Luxová, Plenigrová, Čížková, Pizingrová.
Sedící řada: (zleva) sl. Míková, Forstová, řed. Huml, J. Forst, ředitel sboru, řid. Soukup, uč. Dvořáček, ing. Forst.

3.1 Svatohorský sbor v jubilejním roce 1932; Svatohorští ministranti - zpěváčci v polovině 40. let 20. století, uprostřed s P. F. Líkařem

3.2 Dlouholetý sbormistr svatohorského sboru a ředitel ministrantské školy J. N. Forst (vlevo); Svatohorský chrámový sbor v roce 1956 a jeho sbormistr Hynek Mayer

3.3 SHS v 70. letech; P. K. Bříza s manželi Fousovými (vpravo), Vepřekovými a St. Jelínkem; U svých domácích varhan na Svaté Hoře (konec 90. let)

3.4 Regenschori Pavel Šmolík, Svatohorský chrámový sbor, Komorní smíšený sbor Dr. Vladimíra Vepřeka a orchestr při slavnosti Korunovace na Svaté Hoře v roce 2008

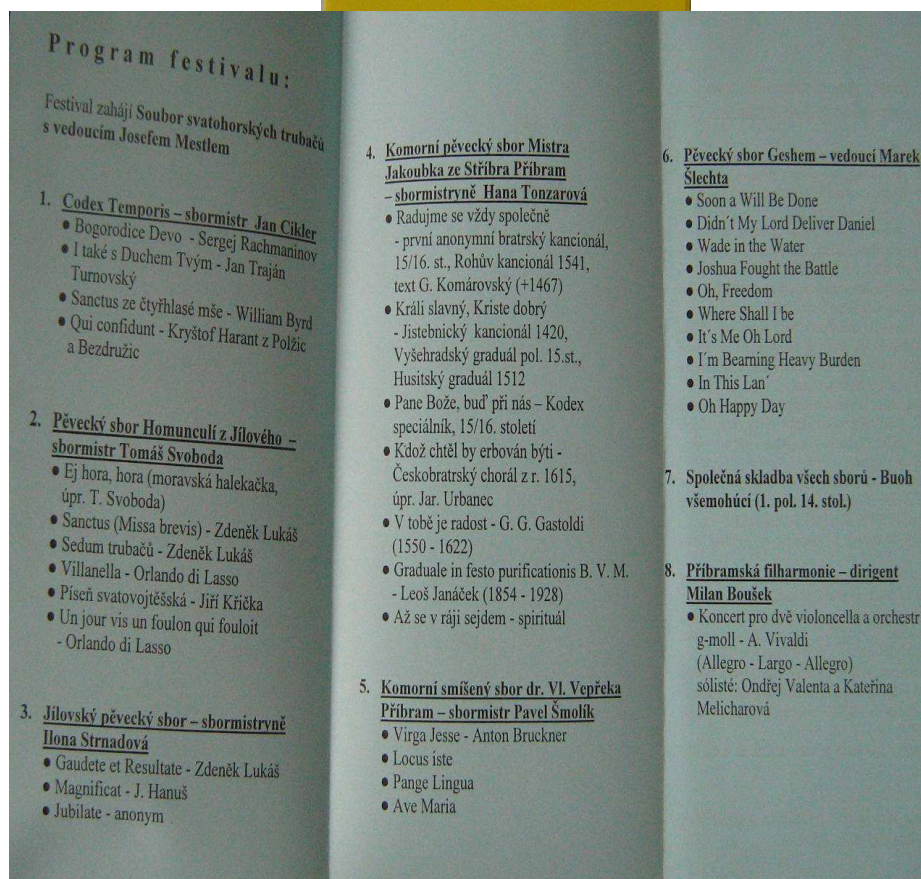
***3.5 Část Svatohorského chrámového sboru při zpěvu pašijí
na Velký pátek 2009; SHS na soustředění v Kašperských
Horách na podzim roku 2008***

4 Komorní pěvecký sbor Mistra Jakoubka ze Stříbra

4.1 Sbor Mistra Jakoubka ze Stříbra v aule ZŠ Jiráskovy sady při zahajování 1. ročníku Festivalu příbramských sborů (2003), v popředí vpravo sbormistryně H. Tonzarová; Sbor s prezidentem V. Klausem po vystoupení v Betlémské kapli v roce 2009

4.2 Pozvánka k prvnímu ročníku Festivalu příbramských sborů v roce 2004; program festivalu

5 Codex Temporis

5.1 Codex Temporis po koncertě v Tachově, r. 2004, uprostřed první řady sbormistr J. Cikler; při vystoupení na 1. ročníku Festivalu příbramských sborů v r. 2004

5.2 Plakát posledního koncertu sboru pořádaném v kostele sv. Vojtěcha na Březových Horách v Příbrami, duben 2010

6 Příbramský dětský sbor

STADTBILDUNGS-AUSSCHUSS IN PIBRANS,
KINO VIKTORIA
DONNERSTAG 25. FEBER 1943.

I.

1. L. v. Beethoven: Engel der Liebe.
2. Jar. Bradač: Heilbar Wonsel.
3. A. Dvořák: Klänge aus Mähren.
  - a) Die Taube auf dem Ahorn
  - b) Wilde Rose
  - c) Der kleine Acher
  - d) Die Gefangene
  - e) Der Ring
4. Berglieder - von Fr. Forst (in Prag zum erstenmal).
  - a) Es klingt schon wieder vom Tarn
  - b) Komm zur Gräbe
  - c) Bergstand
5. Fr. Picha: a) O Hain, o Hain!
b) Auf d. Boscher Brücke

II.

1. Jindřich Jindřich:
  - a) Ländler
  - b) Furiant
Tanz mit Chorbegleitung
2. Kinder unter dem Heiligen Berg (Tanzszene)
Fr. Forst: Klavierbegleitung (in Prag zum erstenmal)
O. Šin: Rotes Tüchlein
K. Kunvalinka: Zuseballied
O. Šin: Alles Wahr

III.

1. J. Kříčka: a) Noch einmal zum Abschied
b) Zur Lärche (in Prag zum erstenmal)
c) Wer lacht (in Prag zum erstenmal)
d) April
2. K. Hába: Was für ein Mädel
3. Fr. Lysek: Der Samstag kommt
4. Fr. Forst: Schindl (zum erstenmal)
5. J. Fiser: Hasari

DIRIGIERT FACHLEHRER ANT. VEPŘEK.
KLAVIERBEGLEITUNG M. PETRANOVA.

KONCERT

**Pibranser Kinderchor
Příbramský dětský sbor**

25. II. 1943

MĚSTSKÝ OSVĚTOVÝ SBOR V PÍBRAMĚ,
KINO VIKTORIA
ČTVRTEK 25. ÚNORA 1943.

I.

1. L. v. Beethoven: Anděl lásky
2. J. Bradač: Sa. Václava
3. Ant. Dvořák: Moravské dozpěvy
  - a) Hráb na javoře
  - b) Slpek
  - c) Slantkovský polečko
  - d) Zlatá
  - e) Prátn
4. Hornická píseň - v úpravě F. Forsta v Praze po prvé
  - a) Já opět s věže zaznívá
  - b) Příklad dle
  - c) Hornický stán
5. Fr. Picha: a) Hájku, hájku!
b) Na tom bosileckým mostku

II.

1. Jindřich Jindřich:
  - a) Sousedka
  - b) Furiant
Tanz s doprovodem dět sboru
2. Děti pod Sv. Horou - taneční obrázek
Fr. Forst: Klavírní doprovod - v Praze po prvé
O. Šin: Černý šáteček
K. Kunvalinka: Cibulka
O. Šin: Babka

III.

1. Jar. Kříčka: a) Jásit jedna na rozchodu
b) Za skřivánkem (v Praze po prvé)
c) Kdo se emje (v Praze po prvé)
d) April
2. K. Hába: Jaka som si frajtranka
3. Fr. Lysek: Sobotinka ide
4. Fr. Forst: Kandi
5. J. Fiser: Hasari

DIRIG. ODB. UČITEL ANT. VEPŘEK.
KLAVÍRNÍ DOPROVOD M. PETRANOVA.

6.1 Program koncertu Příbramského dětského sboru, listopad 1943; PDS v krojích, kolem roku 1945

Antonín Vepřek

6.2 Sborníčník A. Vepřek; Jubilejní koncert PDS (1964), na fotografii společně s PSS

6.3 Fotografie z jubilejního koncertu PDS v rámci oslav výročí 60 let od jeho založení (dětský sbor společně s bývalými členkami v aule ZŠ v Jiráskových sadech, r. 1999)

Komorní smíšený sbor Dr. Vladimíra Vepřeka
si dovoluje pozvat Vás na

∞ Jarní koncert ∞

úterý 17. března 2009 v 19 hodin,
Galerie F. Drtikola, Ernestinum (Zámeček), Příbram

*Program z díla Josefa Václava Myslivečka, A. Dvořáka,
Jozefa Svidera a dalších autorů*

Jako host vystoupí Příbramský dětský sbor

6.4 Současnost sboru – vystoupení na koncertě Komorního smíšeného sboru Dr. Vl. Vepřeka v roce 2009; Společná fotografie obou sborů, druhá zleva (stojící) sbormistryně PDS Michaela Rybicka

7 Pěvecký sbor ZUŠ Nám. T. G. Masaryka, Příbram 1

***7.1 Dětský sbor při ZUŠ T. G. M. na sborovém soustředění
v Hrachově v roce 2009, druhá řada třetí zprava – současná
sbormistryně Kateřina Falcová; Vystoupení v MŠ - Budulíněk***

7.2 Sbornistryně Kunická Halamová a dětský sbor ZUŠ T. G. M., dolní fotografie – malý i velký sbor společně při koncertě v příbramském divadle

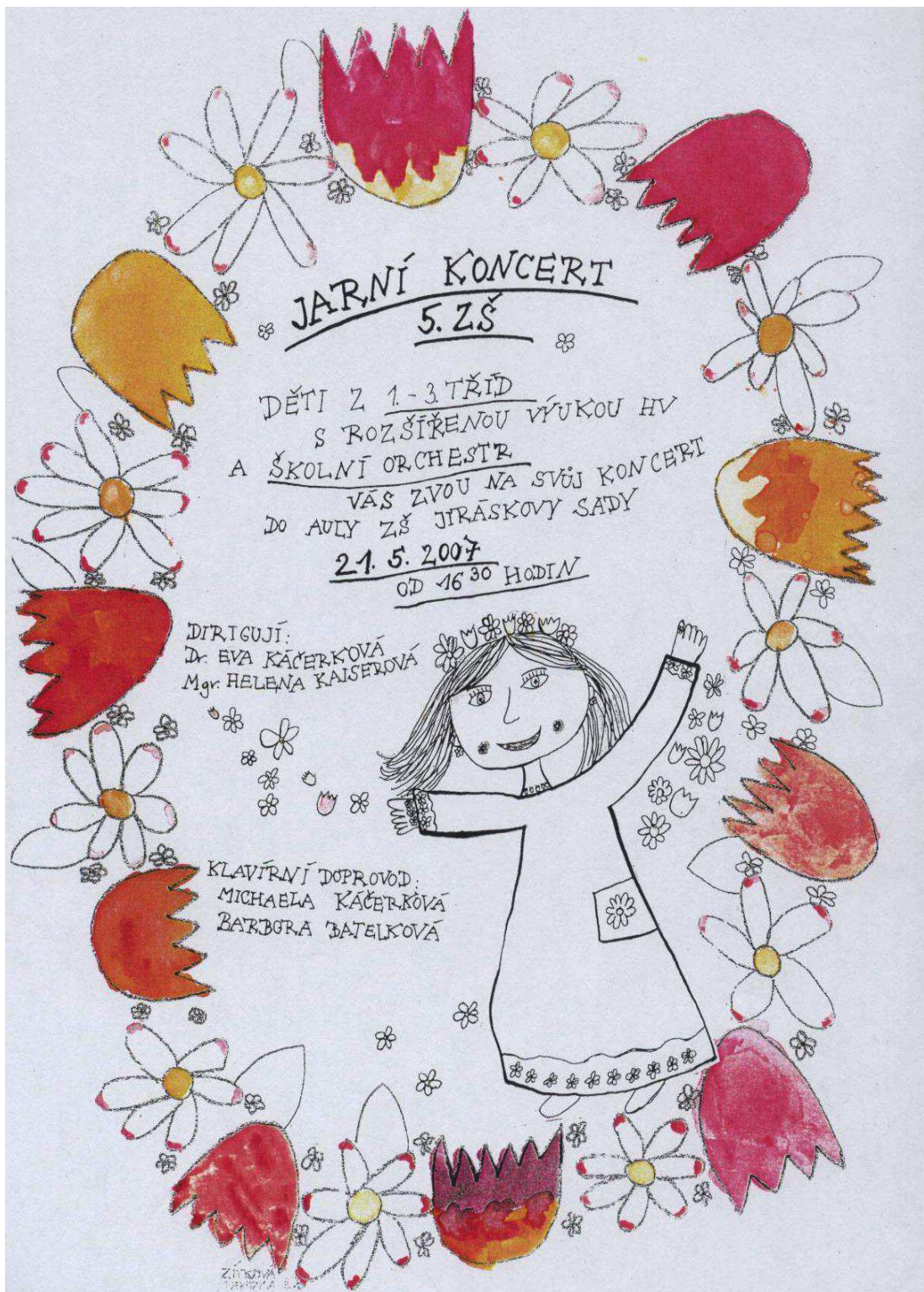

8 ZŠ 28. října

**8.1 Vystoupení dětí z hudební třídy II. C s Mgr. H. Kaiserovou;
I. C zpívající v MŠ pod vedením PaedDr. E. Káčerkové**

8.2 Plakát jarního koncertu dětí z 1 - 3. tříd s rozšířenou výukou hudební výchovy, 2007

9 Jásan

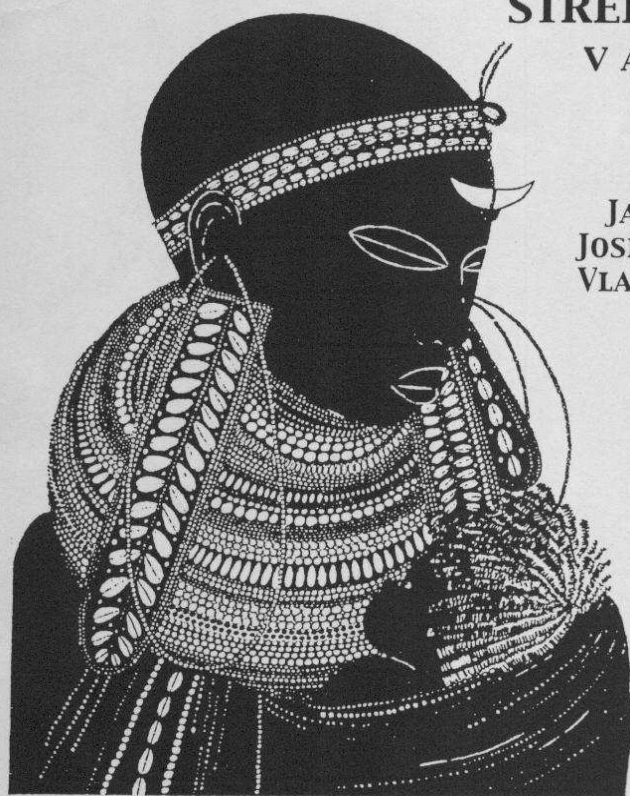
9.1 Sborníček VI. Herák a Jásan při vystoupení v rámci Festivalu příbramských sborů, 2004

LIDÉ DOBRÉ VŮLE
VE SPOLUPRÁCI SE ZŠ JIRÁSKOVY SADY PŘÍBRAM
POŘADAJÍ

HUMANITÁRNÍ KONCERT
PRO
Afriku

STŘEDA 26.DUBNA 2006
V AULE ZŠ JIRÁSKOVY SADY
18⁰⁰ HOD

VYSTOUPÍ:
JAKUB ROČŇÁK, ONDRA VANČÁT,
JOSEF ŠTEFANIK, KAMILA ČADOVÁ,
VLADIMÍR HERÁK, JANA A ZDENĚK
HEJKRLÍKOVI, PETR VAŠINA,
JIŘÍ HEJNIC, FRANTIŠEK
MARTINKOVIČ A SPOL.,
MADĚRKY, JÁSAN 7.ZŠ,
NEW PUB BAND,
GINEVRA

VSTUPNÉ DOBROVOLNÉ

NEBUĎME LHOŠTEJNÍ!
DĚKUJEME

9.2 Plakát humanitárního koncertu, r. 2006

10 Tabulky porovnávající příbramské sbory

	Příbramský smíšený sbor (PSS)	Komorní smíšený sbor Dr. VI. Vepřeka (KSSDVV)	Svatohorský chrámový sbor (SHS)	Komorní pěvecký sbor Mistra Jakoubka ze Stříbra (Jakoubci)	Codex Temporis (Codex)
stáří sboru	149 let 108 let	27 let	asi 160 let? (chybí přesný rok založení)	11 let	30 let
založen	1861 (L) 1892 (L+D)	1983	polovina 19. století	1999	1980
nejvýznačnější sbormistři	J.K.Skočdopole B. Fidler J. Theurer A. Vepřek Z. Fous	VI. Vepřek P. Šmolík	V. Příbík J. N. Forst H. Mayer K. Bříza P. Šmolík	H.Tonzarová	J.Machutová (Vokatá) J. Cikler
zaměření	světový	světový	chrámový	chrámový	chrámový
počet členů	10 - 12	31	18	20	18
obsazení hlasů	S: 6; A: 4	S: 10; A: 10 T: 4; B: 7	S: 7; A: 7 T: 2; B: 2	S: 10; A: 6 T: 3; B: 1	S: 6; A: 4 T: 4; B: 4
průměrný věk (věk. pásmo)	50 - 60 let	53 let	43 let (8 členů do 30 let, 3 kolem 80 let)	40 let	většina členů mezi 30 - 40 lety
zkoušky sboru	Waldorfská škola ; Út - 18h	Svatá Hora - refektář; Po - 18:30h	Svatá Hora - zkušebna; Pá - 18h	Fara ČČSH - Březové Hory; Ne - 17h	Byty členů; Ne - 20h
vydaná CD, MC	0 ks	MC 1ks	CD 4ks, MC 1ks	CD 1ks	CD 2ks
četnost vystoupení (P=pravidelná; N=nepravidelná)	P: akce od spolku Prokop - 4; Rybova mše - 2 N: vystoupení v domovech pro seniory	P: 3 N: 4 - 5	P: každou neděli zpěv při mši sv. v 9h; 2-3 koncerty N: zpěv v rámci dalších slavností; 4 koncerty	P: 4 N: 9	P: 1x měsíčně při bohoslužbě; 4 koncerty/rok N: různě

	Příbramský dětský sbor (PDS)	ZUŠ nám. T. G. M.	ZŠ 28. října	ZŠ Školní
rok založení	1939	2001	původní sbory 1986, 1990; dnes každý rok nová třída = sbor	2003
stáří sboru	71 let	9 let	-	7 let
sbormistři	A. Vepřek Vl. Vepřek M. Rybicka	J. Kunická Halamová K. Falcová	E. Káčerková H. Kaiserová	Vl. Herák
počet členů	10 - 12	32 (37)	v jednotlivých třídách průměrně 20	16
zkoušky sboru	ZUŠ A. Dvořáka; Pá - 15:30h	Waldorfská škola (Dlouhá ulice); Čt: sboreček - 15:30h, sbor - 16:30h	v rámci školního rozvrhu tříd	mimo školní rozvrh

11 CD - ukázky zpěvu příbramských sborů

11.1 Komorní smíšený sbor Dr. Vladimíra Vepřeka

11.1.1 Dvořák, A.: Moravské dvojzpěvy - Slavíkovský polečko (2010)

11.1.2 Janáček, L.: Ukvalské písně: Pán Bůh Vám zaplat' (2009)

11.1.3 Šwider, J.: Jubilate Deo (2009)

11.1.4 Rejšek, R.: Stabat Mater - část (2008)

11.2 Svatohorský chrámový sbor

11.2.1 Mozart, W. A.: Requiem - Kyrie (2007)

11.2.2 Bříza, K.: Ejhle, kněz veliký (2004)

11.2.3 Šmolík, P.: Pramen vody - Svěcení oltáře (2005)

11.2.4 Šmolík, P.: Lukášovy pašije: Kristus byl poslušný (2010)

11.2.5 Rejšek, R.: Pašije podle Jana - ukázka (2009)

11.3 Komorní pěvecký sbor Mistra Jakoubka ze Stříbra

11.3.1 Jistebnický kancionál 1420 - Králi slavný, Kriste dobrý (2008)

11.3.2 Kubička, V.: Můj milý Bože

11.3.3 Lukáš, Z.: Requiem - Dies irae, Lacrimosa

11.3.4 Thomas, A.: Keep Your Lamps - spirituál

11.4 Codex Temporis

11.4.1 Harant, K. z Polžic a Bezdružic: Maria Kron (2007/2008)

11.4.2 Turnovský, J. T.: Poprosmež Ducha svatého

11.4.3 Scarlati, A.: Exultate Deo

11.4.4 Rachmaninov, S.: Bogorodice devo

11.5 Příbramský dětský sbor

11.5.1 Lukáš, Z.: Písnička (ze souboru Sedum trubačů - 2009)

11.5.2 Laburda, J.: Missa brevis - Kyrie (2009)

11.5.3 Berkovec, J.: Veselé koledy (2002)

11.6 Dětský sbor ZUŠ nám. T. G. Masaryka

11.6.1 Slovenská lidová: Bodaj by vás, vy mládenci (2005)

11.6.2 Herden, J.: Modrý sen

11.6.3 Anonym: Dona nobis pacem

11.7 ZŠ 28.října

11.7.1 Orff, C.: Duha (2005)

11.7.2 Malásek J.: Já si zpívám

V ukázkách chybí skladby zazpívané Příbramským smíšeným sborem a dětským sborem Jásan, které nevydaly žádné CD, a k dispozici jsem neměla ani jiný zvukový materiál na CD.